

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC

3. zasedání zastupitelstva města dne: 31. 3. 2016

Bod pořadu jednání:

Schválení Dokumentu Integrovaný plán rozvoje města Liberec – zóna „Lidové sady“ - Aktualizace březen 2016

Stručný obsah: Aktualizace Dokumentu IPRM v souladu s dodatky Smlouvy o alokaci prostředků na IPRM Liberec - zóna „Lidové sady“ SV/003/S. Aktualizace byla projednána a doporučena ke schválení Řídícím výborem IPRM Liberec - zóna „Lidové sady“ dne 16. 3. 2015.

Zpracovala: Ing. Michaela Maturová
odbor, oddělení: odbor strategického rozvoje a dotací
telefon: 48 524 3189

Schválil: vedoucí oddělení
vedoucí odboru Ing. Jiří Horák

Projednáno: Řídícím výborem IPRM Liberec - zóna „Lidové sady“ dne 16. 3. 2015
Radou města dne 22. 3. 2016

Poznámka:

Předkládá:
p. Tibor Batthyány, v.r.
primátor statutárního města Liberec
Mgr. Jan Korytář, v.r. náměstek primátora

Návrh usnesení

Zastupitelstvo města po projednání

s c h v a l u j e

aktualizované znění dokumentu „Integrovaný plán rozvoje města Liberec - zóna „Lidové sady“ - Aktualizace březen 2016“ dle přílohy č. 1

a u k l á d á

Mgr. Janu Korytářovi, náměstkovi primátora, zajistit předložení aktualizovaného znění dokumentu „Integrovaný plán rozvoje města Liberec - zóna „Lidové sady“ - Aktualizace březen 2016“ poskytovateli dotace Regionální radě regionu soudržnosti Severovýchod.

T: 04/2016

Integrovaný plán rozvoje města Liberec – zóna „Lidové sady“

Aktualizace březen 2016

OBSAH

1. ANALÝZA SOUČASNÉ EKONOMICKÉ A SOCIÁLNÍ SITUACE MĚSTA A SWOT ANALÝZA	10
1.1. VYHODNOCENÍ EXISTUJÍCÍCH STRATEGICKÝCH A PLÁNOVACÍCH DOKUMENTŮ A JEJICH PROVÁZÁNÍ S IPRM 10	
1.1.1. <i>Výchozí strategické dokumenty</i>	10
1.2. ANALÝZA EKONOMICKÉ A SOCIÁLNÍ SITUACE.....	22
1.2.1. <i>Základní profil města</i>	22
1.2.2. <i>Demografická východiska</i>	28
1.2.3. <i>Ekonomický rozvoj</i>	34
1.2.4. <i>Sociální integrace</i>	44
1.2.5. <i>Životní prostředí</i>	49
1.2.6. <i>Přitažlivé město</i>	54
1.2.7. <i>Dostupnost a mobilita</i>	66
1.2.8. <i>Správa věcí veřejných</i>	70
1.2.9. <i>Finanční analýza města</i>	75
1.3. SWOT ANALÝZA.....	87
1.4. SOUHRNNÉ ZHODNOCENÍ PODMÍNEK ROZVOJE MĚSTA A ZDŮVODNĚNÍ VÝBĚRU ZÓNY.....	91
2. POPIS ZÓNY	95
2.1. KVANTITATIVNÍ I KVALITATIVNÍ POPIS ZÓNY.....	95
2.1.1. <i>Lokalizace zóny v rámci města</i>	96
2.1.2. <i>Ekonomický rozvoj</i>	100
2.1.3. <i>Sociální integrace</i>	110
2.1.4. <i>Životní prostředí</i>	115
2.1.5. <i>Přitažlivá zóna</i>	121
2.1.6. <i>Dostupnost a mobilita</i>	131
2.1.7. <i>Správa věcí veřejných</i>	137
2.1.8. <i>SWOT analýza zóny Lidové sady</i>	139
2.2. VIZE, GLOBÁLNÍ CÍL.....	142
2.3. STANOVENÍ CÍLŮ, STRATEGIE.....	142
3. POPIS OPATŘENÍ A AKTIVIT	145
4. POPIS OČEKÁVANÝCH VÝSLEDKŮ A VÝSTUPŮ, VČETNĚ KVANTIFIKACE CÍLŮ A DEFINOVÁNÍ INDIKÁTORŮ	153
4.1 POVINNÉ INDIKÁTORY.....	154
4.2 DOPLŇKOVÉ INDIKÁTORY.....	155
5. FINANČNÍ A ČASOVÝ HARMONOGRAM IPRM	156
5.1 METODIKA PŘÍPRAVY PODKLADŮ A INFORMACÍ PRO ZPRACOVÁNÍ FINANČNÍHO A ČASOVÉHO HARMONOGRAMU.....	156
5.2 FINANČNÍ RÁMEC IPRM.....	157
5.3 ČASOVÝ HARMONOGRAM.....	159
6. POPIS REALIZACE PARTNERSTVÍ, ZAPOJENÍ PARTNERŮ PŘI TVORBĚ A REALIZACI IPRM	161
6.1 PARTNERSTVÍ PŘI ZAPOJENÍ DO ŘÍDÍCÍCH STRUKTUR.....	161
6.1.1 <i>Řídící výbor</i>	161
6.1.2 <i>Pracovní skupina IPRM</i>	163
6.1.3 <i>Zastupitelstvo a rada města</i>	163
6.2 PARTNERSTVÍ V ANALYTICKÉ ČÁSTI.....	163
6.2.1 <i>Partnerství při zpracování socioekonomické analýzy a SWOT</i>	163
6.2.2 <i>Partnerství při výběru zóny</i>	165
6.2.3 <i>Partnerství při definování aktivit v rámci zóny Lidové sady</i>	165
6.2.4 <i>Partnerství při výběru dílčích projektů IPRM</i>	165
6.2.5 <i>Informování veřejnosti prostřednictvím webových stránek</i>	165

6.2.6	<i>Veřejné projednávání IPRM</i>	165
6.3	PARTNERSTVÍ V REALIZAČNÍ FÁZI IPRM	166
7	ADMINISTRATIVNÍ KAPACITA A ZPŮSOB ŘÍZENÍ IPRM	167
7.1	POPIS ŘÍDÍCÍ STRUKTURY	167
7.1.1	<i>Orgány města</i>	167
7.1.2	<i>Řídící výbor IPRM</i>	168
7.1.3	<i>Pracovní skupina IPRM</i>	170
7.1.4	<i>Manažer IPRM</i>	172
7.1.5	<i>Úřad Regionální rady</i>	172
7.1.6	<i>Výbor Regionální rady</i>	172
7.1.7	<i>Řídící orgán TOP</i>	173
7.2	KOMUNIKAČNÍ STRATEGIE IPRM.....	173
7.2.1	<i>Komunikace s Řídícím orgánem ROP SV</i>	173
7.2.2	<i>Komunikace vůči veřejnosti</i>	173
7.3	ZPŮSOB VÝBĚRU A SCHVALOVÁNÍ DÍLČÍCH PROJEKTŮ	174
7.3.1	<i>Sběr projektových námětů pro IPRM</i>	174
7.3.2	<i>Předkládání projektových záměrů k zařazení do IPRM</i>	175
7.3.3	<i>Předkládání dílčích projektů do OP</i>	177
7.3.4	<i>Výběr a schvalování projektů řídicím orgánem OP</i>	178
7.4	REALIZACE PROJEKTŮ	178
7.5	MONITOROVÁNÍ IPRM.....	178
7.6	ZMĚNY IPRM.....	180
8	ANALÝZA RIZIK IPRM	182
8.1	METODIKA ANALÝZY RIZIK IPRM	182
8.2	KATALOG RIZIK.....	183
8.3	ZHODNOCENÍ RIZIK IPRM.....	187
9	IPRM A NAPLŇOVÁNÍ HORIZONTÁLNÍCH TÉMAT	192
9.1	ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI A ZÁKAZ DISKRIMINACE	193
9.2	UDRŽITELNÝ ROZVOJ	194
10	PROJEKTY FINANCOVANÉ Z JINÝCH OP	197
11	PODMÍNKY, OPATŘENÍ A UKAZATELE PRO PŘEDCHÁZENÍ, SNÍŽENÍ NEBO KOMPENZACI VŠECH ZÁVAŽNÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ VYPLÝVAJÍCÍCH Z PROVEDENÍ KONCEPCE	198
11.1	PODMÍNKY PRO REALIZACI NAVRŽENÝCH ROZVOJOVÝCH OPATŘENÍ	198
11.2	STANOVENÍ MONITOROVACÍCH UKAZATELŮ (INDIKÁTORŮ) Vlivu KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ 201	
11.3	STANOVENÍ INDIKÁTORŮ (KRITÉRIÍ) PRO VÝBĚR PROJEKTU	203

Seznam tabulek

Tabulka 1: Věková struktura obyvatelstva k 31. 12. 2006	29
Tabulka 2: Vývoj věkové struktury města Liberec	30
Tabulka 3: Vývoj počtu obyvatel městských částí dle údajů ze sčítání obyvatel	32
Tabulka 4: Ekonomické subjekty se sídlem na území měst k 31. 12. 2007	38
Tabulka 5: Nezaměstnanost v krajích ČR k 30. 4. 2008	39
Tabulka 6: Počet volných pracovních míst a uchazečů na jedno pracovní místo (2005-2008).....	40
Tabulka 7: Počet volných pracovních míst a uchazečů na jedno pracovní místo k 30.6.2007	40
Tabulka 8: Vzdělání obyvatel ve věku 14 a více let (v roce 2001).....	45
Tabulka 9: Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	63
Tabulka 10: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu podle okresů k 31.12.2006	64
Tabulka 11: Základní charakteristiky systému MHD (stav k 31.12.2005):	68
Tabulka 12: Schválený rozpočet města Liberec	75
Tabulka 13: Skutečné plnění rozpočtu města Liberec	75
Tabulka 14: Ukazatel dluhové služby v letech 2003 – 2006	79
Tabulka 15: Přehled hospodaření města Liberec v letech 2007 – 2012.....	80
Tabulka 16: Volné finanční prostředky na investice v letech 2007 – 2012.....	81
Tabulka 17: Společnosti s účastí města Liberec.....	81
Tabulka 18: Finanční analýza města Liberec ve vztahu k předkládání IPRM (v tis. Kč)	83
Tabulka 19: Souhrnné zhodnocení podmínek rozvoje města - Demografická struktura	91
Tabulka 20: Souhrnné zhodnocení podmínek rozvoje města - Ekonomický rozvoj	91
Tabulka 21: Souhrnné zhodnocení podmínek rozvoje města - Sociální integrace.....	92
Tabulka 22: Souhrnné zhodnocení podmínek rozvoje města - Životní prostředí	92
Tabulka 23: Souhrnné zhodnocení podmínek rozvoje města - Přitažlivá města	93
Tabulka 24: Souhrnné zhodnocení podmínek rozvoje města - Dostupnost a mobilita	93
Tabulka 25: Souhrnné zhodnocení podmínek rozvoje města - Správa věcí veřejných.....	93
Tabulka 26: Vývoj počtu obyvatel městských částí dle údajů ze sčítání obyvatel.....	97
Tabulka 27: Obyvatelstvo starší 15 let podle ukončeného vzdělání dle SLDB 2001	98
Tabulka 28: Věková struktura obyvatelstva dle SLDB 2001	99
Tabulka 29: Podíl ekonomicky aktivních obyvatel (dle SLDB 2001)	100
Tabulka 30: Počet uchazečů o zaměstnání v městských částech (stav k 12.6.2008)	102
Tabulka 31: Přehled mateřských škol v zóně Lidových sadů.....	110
Tabulka 32: Přehled základních škol v zóně Lidových sadů.....	111
Tabulka 33: Přehled fakult a studentů Technické univerzity v Liberci	113
Tabulka 34: Plochy a sportoviště v areálu škol.....	113
Tabulka 35: Přehled zelených ploch a parků	117

Tabulka 36: Vodní plochy v zóně Lidových sadů	118
Tabulka 37: Seznam památek v zóně Lidových sadů	121
Tabulka 38: Prvky zklidňování dopravy	135
Tabulka 39: Přehled parkovacích ploch v zóně Lidových sadů.....	136
Tabulka 40: Popis specifických cílů	143
Tabulka 41: Čerpání IPRM celkem v jednotlivých letech	158
Tabulka 42: Financování IPRM z ROP 2.1 SV v mil. Kč	159
Tabulka 43: Časový harmonogram IPRM.....	159
Tabulka 44: Složení řídicího výboru IPRM	169
Tabulka 45: Složení pracovní Skupiny IPRM	171
Tabulka 46: Hodnotící kritéria pro projektové záměry	176
Tabulka 47: Cyklus implementace a aktualizace IPRM	178
Tabulka 48: Rizika IPRM.....	183
Tabulka 49: Strategická rizika IPRM	187
Tabulka 50: Ekonomická rizika IPRM	189
Tabulka 51: Organizační rizika IPRM.....	190
Tabulka 52: Projektová rizika IPRM.....	191
Tabulka 53: Ostatní rizika IPRM.....	192
Tabulka 54: Opatření a kavity financované z jiných zdrojů než ROP SV	197
Tabulka 55: Navrhované monitorovací ukazatele (indikátory) vlivu IPRM na životní prostředí a veřejné zdraví	201
Tabulka 56: Kritéria pro výběr projektu vzhledem na vlivy životního prostředí	203

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel statutárního města Liberec.....	29
Graf 2: Index stáří obyvatelstva Libereckého kraje k 31. 12. 2006	30
Graf 3: Očekávaný vývoj počtu obyvatel ČR podle hlavních věkových skupin do roku 2050.....	31
Graf 4: Vývoj míry registrované nezaměstnanosti v Libereckém kraji od počátku roku 2007 do dubna roku 2008.....	39
Graf 5: Počet volných pracovních míst a uchazečů o zaměstnání v okrese Liberec k počátku let 2005-2008.....	41
Graf 6: Přírůstek počtu volných pracovních míst (VM) během roku 2007	41
Graf 7: Počet uchazečů dle délky registrace ve městě	42
Graf 8: Počty účastníků v programech celoživotního vzdělávání 1995-2005	46
Graf 9: Chráněná území podle okresů Libereckého kraje k 31.12.2006.....	51
Graf 10: Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Libereckém kraji podle měsíců.....	64
Graf 11: Schválený rozpočet města Liberec 2004 - 2008 (v tis. Kč).....	76

Graf 12: Vývoj skutečných příjmů rozpočtu města v letech 2004 – 2007 (v tis. Kč)	77
Graf 13: Vývoj skutečných výdajů rozpočtu města v letech 2004 – 2007 (v tis. Kč).....	79
Graf 14: Podíl ekonomicky aktivních obyvatel podle odvětví v zóně Lidových sadů	101
Graf 15: Podíl ekonomicky aktivních obyvatel podle odvětví v rámci ČR	101
Graf 16: Objem finančních prostředků na vědeckovýzkumnou činnost v tis. Kč	106
Graf 17: Objem finančních prostředků na vědu, výzkum a vývoj v tis. Kč	106
Graf 18: Vývoj návštěvnosti Severočeského muzea	126
Graf 19: Vývoj návštěvnosti ZOO Liberec	127
Graf 20: Vývoj návštěvnosti Botanické zahrady	128

Seznam obrázků

Obrázek 1: Mapa města Liberec (městské části).....	23
Obrázek 2: Reliéf Libereckého kraje	24
Obrázek 3: Okresy Libereckého kraje	25
Obrázek 4: Poloha města Liberec v rámci České republiky.....	25
Obrázek 5: Překročení imisních limitů	50
Obrázek 6: Ukázka výstupu z Povodňového plánu Libereckého kraje	52
Obrázek 7: Silniční a dálniční síť	67
Obrázek 8: Schéma modelu CAF	71
Obrázek 9: Lokalizace zóny Lidových sadů na mapě města	96
Obrázek 10: Překryv městské památkové zóny Liberec a zóny Lidové sady	123
Obrázek 11: Plán sítě MHD zaměřená na zónu Lidové sady	133
Obrázek 12: Plánované cyklotrasy v zóně Lidové sady	134
Obrázek 13: Víze, globální cíl, specifické cíle a opatření IPRM Liberec – zóna Lidové sady.....	144
Obrázek 14: Časový harmonogram aktivit IPRM	160

Zkratky použité v textu

CAF	Common Assessment Framework – sebehodnotící model
CBC	Cross Border Cooperation – příhraniční spolupráce
CDV	Centrum dalšího vzdělávání
CNC	Stroje počítačem řízené (Computer Numeric Control)
CVEVL	Centrum pro výzkum energetického využití litosféry
CZV	Celkové způsobilé výdaje
ČD	České dráhy
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
CVLK	Centrum vzdělanosti Libereckého kraje
DPPO	daň z příjmu právnických osob
DPFO	daň z příjmu fyzických osob
EAO	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo
EFQM	European Foundation for Quality Management - Evropská nadace pro management kvality
ERU	Energetický regulační ústav
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EVVO	environmentální výchova, vzdělávání a osvěta
FO	Fyzická osoba
FS TUL	Fakulta strojní Technické univerzity v Liberci
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IPRM	Integrovaný plán rozvoje města
ISOH	Informační systém odpadového hospodářství
KOPR	Komplexní program rozvoje školských a kulturních příspěvkových organizací skupiny Statutárního města Liberce
k.ú.	katastrální území
KÚ LK	Krajský úřad Libereckého kraje
LVT	Liberecké výstavní trhy
MCCV	Místní centrum celoživotního vzdělávání
MHD	Městská hromadná doprava
MML	Magistrát města Liberce
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MPZ	Městská památková zóna
MS	Mistrovství světa
MZe	Ministerstvo zemědělství
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS II	Nomenclature des Unites Territoriales Statistique - Statistické územní jednotky Evropské unie
OHK	Okresní hospodářská komora
OP	Operační program
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP RLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OP VaVpl	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OS	Občanské sdružení

PO	Právnícká osoba
p.p.	pozemková parcela
PS	Pracovní skupina
RM	Rada města
ROP SV	Regionální operační program NUTS II Severovýchod
RR	Regionální rada NUTS II Severovýchod
ŘV	Řídící výbor
SF	Strukturální fondy
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SML	Statutární město Liberec
SRN	Spolková republika Německo
SŠ	Střední škola
TOP	Tematický operační program
TUL	Technická univerzita v Liberci
ÚP	Úřad práce
ÚPL	Územní plán statutárního města Liberce
ÚRR SV	Úřad Regionální rady regionu soudržnosti Severovýchod
VŠ	Vysoká škola
VM	Volné (pracovní) místo
VVI	Výzkum, vývoj, inovace
VVV	Věda, výzkum a vývoj
ZM	Zastupitelstvo města
ZS	Způsobilý výdaj
ZŠ	Základní škola

Aktualizace Dokumentu IPRM z března 2016 byla provedena v návaznosti na dodatky Smlouvy o alokaci prostředků na Integrovaný plán rozvoje města Liberec – zóna „Lidové sady“ č. SV/003/S a sestávala z následujících úprav:

- Aktualizace povinných indikátorů (podkapitola 4.1 na straně 154)
- Aktualizace doplňkových indikátorů (podkapitola 4.2 na straně 155)
- Úprava čerpání IPRM celkem v jednotlivých letech (tabulka č. 41 na straně 158)
- Úprava financování IPRM z ROP 2.1 SV (tabulka č. 42 na straně 159)
- Úprava časového harmonogramu aktivit IPRM (obrázek č. 14 na straně 160)

Zpracovatelé

Ing. Martin Krištof, RAVEN EU Advisory, a. s.

Ing. Irena Šulcová, RAVEN EU Advisory, a. s.

Ing. Lukáš Nehyba, AQE Advisors, a. s.

1. Analýza současné ekonomické a sociální situace města a SWOT analýza

1.1. Vyhodnocení existujících strategických a plánovacích dokumentů a jejich provázání s IPRM

1.1.1. Výchozí strategické dokumenty

Posuzování místních specifik je nutno provádět v kontextu stávajících strategií a platných dokumentů na lokální úrovni. Je zcela zásadní, aby Integrovaný plán rozvoje města Liberce byl v souladu nejen s potřebami a prioritami identifikovanými v rámci strategických dokumentů města, ale rovněž s prioritami vyšších územních celků, které pro město Liberec vzhledem k potřebám IPRM budou představovat:

- Liberecký kraj
- NUTS II Severovýchod
- Česká republika

Východiska pro formulování strategie rozvoje IPRM Statutárního města Liberce byla vyhodnocována vzhledem ke stávajícím strategickým dokumentům města a regionu. Základním podkladovým materiálem se stal aktuální Strategie rozvoje Statutárního města Liberec 2007 - 2020 (dále jen „Strategie rozvoje SML“), který určuje vizi města a globální cíle směřující budoucí intervence do rozvoje města z komplexního pohledu.

IPRM představuje nástroj plnění Strategie rozvoje SML, proto veškeré priority a aktivity vyplývající ze socioekonomické analýzy a SWOT analýzy i konsenzu Řídícího výboru jsou posuzovány z hlediska souladu se schválenou Strategií rozvoje SML.

Soulad se strategickými dokumenty Statutárního města Liberec

Integrovaný program rozvoje města (IPRM) je jednou z cílených cest, jak zvýšit kvalitu života občanů ve městě, minimalizovat významné slabé stránky města a naopak podpořit jeho potenciál. Aby tohoto cíle bylo dosaženo efektivně a účelně, je třeba při procesu rozvoje postupovat systematicky.

Základní klíčové potřeby, požadavky a jejich priority jsou dány průřezovým dokumentem v podobě Strategie rozvoje SML. Smyslem IPRM je koncentrace podpory urbánního rozvoje v jasně vymezené zóně města, a proto jeho nezbytným úkolem musí být plnění takových cílů, jež jsou v souladu se strategickými dokumenty samotného města.

Při tvorbě IPRM byly brány v úvahu následující strategické materiály města:

- Strategie rozvoje Statutárního města Liberec 2007 - 2020
- Územní plán města Liberec
- Komunitní plán sociálních služeb regionu Liberec na období 2008-2013

Název strategie	Strategie rozvoje Statutárního města Liberec 2007 - 2020
Kritická oblast	<p>Strategický cíl A. Ekonomický rozvoj – podpora malých a středních podniků, podpora zaměstnanosti, podpora znalostní ekonomiky, diverzifikace místní ekonomiky</p> <p>Strategický cíl B. Sociální rozvoj a zdraví - lepší zaměstnanost prostřednictvím kvalitnějšího vzdělávání a odborné přípravy, podpora sociálního začlenění a rovných příležitostí pro všechny a to ve všech oblastech života, rozvoj občanské společnosti</p> <p>Strategický cíl C. Dostupnost a mobilita – dopravní dostupnost, dopravní plánování, zklidňování dopravy, bezpečnost dopravy, dostupnost technické infrastruktury a inženýrských sítí</p> <p>Strategický cíl D. Přitažlivé město – dostupnost služeb a informací, přírodní a fyzické prostředí, architektura, cestovní ruch, kultura</p> <p>Strategický cíl E. Životní prostředí – kvalitní životní prostředí, kvalita ovzduší, zdrojů pitné vody, nakládání s odpady, obnovitelné zdroje energie</p>
Míra souladu	<p>Obsah zaměření IPRM se prolíná všemi strategickými cíli Strategie rozvoje SML. Jedná se zejména o následující opatření strategie:</p> <p>A.3.: Zapojení města do projektů výzkumu, vývoje, transferu technologií, podpora znalostní ekonomiky</p> <p>A.4.: Vytváření jednotných a vyvážených strategií a systémů v oblasti informační společnosti</p> <p>B.1.: Lepší zaměstnanost prostřednictvím kvalitnějšího vzdělávání a odborné přípravy</p> <p>B.2.: Podpora sociálního začlenění a rovných příležitostí pro všechny ve všech oblastech života</p> <p>C.2.: Podpora zklidňování dopravy v obydlené zástavbě, minimalizace vlivu dokončených staveb na jednotlivé složky ŽP, veřejné zdraví a zvýšení bezpečnosti</p> <p>C.3.: Podpora rozvoje MHD, cyklistické dopravy a pěší dopravy</p> <p>C.4.: Údržba, rozvoj a dostupnost technické infrastruktury a inženýrských sítí</p> <p>D.1.: Oživení opuštěných průmyslových zón a obnova veřejných prostranství, revitalizace centra města</p> <p>D.2.: Zvýšení využití potenciálu území posílením infrastruktury pro cestovní ruch</p> <p>D.5.: Zajištění kvalitní infrastruktury pro počáteční vzdělávání</p> <p>D.7.: Zvyšování bezpečnosti, péče o zdraví a o bydlení</p> <p>E.2.: Péče o krajinu, přírodní a krajinný potenciál</p> <p>E.3.: Podpora ekologického vzdělávání a ekopovědomí obyvatel</p> <p>E.6.: Efektivní hospodaření s energetickými zdroji</p> <p>IPRM jako komplexní dokument města zachycuje cíle rozvoje města, jež jsou současně i prioritami IPRM. Výše uvedené cíle a rozvojová opatření plně korespondují s cíli a opatřeními IPRM. Zcela jasně se to týká oblasti podpory vědy a výzkumu, vzdělávání a rozvoje sociální integrace, zlepšení životního prostředí, lepší situace v dopravě a její bezpečnosti včetně rozšiřování parkovacích míst, cyklostezek a úpravy pěších stezek a chodníků. Dále řeší úpravu veřejných prostranství a zanedbaných území, nakládání s odpady a hospodaření s energetickými zdroji.</p>
Anotace zdroje	Tištěná podoba nebo elektronická verze na: http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=25856

Název programu/strategie	Komunitní plán sociálních služeb regionu Liberec na období 2008 - 2013
Související priority	<p>PRIORITY SPOLEČNÉ PRO VŠECHNY PRACOVNÍ SKUPINY</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podpora zajištění dostupnosti a efektivity sociálních služeb v regionu Liberec metodou komunitního plánování 2. Zajištění dostupného odborného poradenství pro všechny cílové skupiny uživatelů sociálních a navazujících služeb 3. Zavedení systému včasné intervence 4. Podpora dobrovolnictví 5. Podpora rozvoje kvality a vzdělávání lidí v pomáhajících profesích 6. Podpora meziresortní spolupráce a místních partnerství v regionu Liberec <p>Další priority jsou řešeny dle jednotlivých pracovních skupin KPSS regionu Liberec. Jedná se o následující pracovní skupiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PRACOVNÍ SKUPINA PRO UŽIVATELE DROG A OSOBY OHROŽENÉ ZÁVISLOSTMI • PRACOVNÍ SKUPINA PRO DUŠEVNÍ ZDRAVÍ • PRACOVNÍ SKUPINA PRO ZDRAVOTNĚ ZNEVÝHODNĚNÉ • PRACOVNÍ SKUPINA PRO CIZINCE, NÁRODNOSTNÍ MENŠINY A OSOBY OHROŽENÉ SOCIÁLNÍM VYLOUCENÍM • PRACOVNÍ SKUPINA PRO RODINU, DETI A MLÁDEŽ • PRACOVNÍ SKUPINA PRO SENIORY
Míra souladu	<p>Obsah plánu koresponduje s aktivitami IPRM týkajícími se zejména vzdělávání, bezbariérovosti infrastruktury a rozvoje infrastruktury pro vzdělávání a sociální integraci.</p> <p>Společným cílem je zajistit dostupnost kvalitních sociálních služeb, které vycházejí ze zjištěných potřeb uživatelů a specifik místní komunity.</p> <p>Zejména se to dotýká opatření IPRM:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Výstavba, modernizace a rozvoj infrastruktury pro vzdělávání a sociální integraci 2.2 Zvyšování kvality a nabídky vzdělávání a zlepšování podmínek pro sociální integraci ale i dalších.
Anotace zdroje	Tišťená podoba nebo elektronická verze: http://www.liberec.cz/pages/komunitni/navrh_kp.htm

Název programu/strategie	Územní plán města Liberce
Související priority	Návrhová část územního plánu (vč. koncepce dopravy, návrhu členění území města na funkční plochy a návrh územního systému ekologické stability)
Míra souladu	Veškeré aktivity IPRM jsou plánovány v souladu s platným územním plánem města Liberec. Vzhledem k jejich charakteru nedojde k nárokům na provedení změn v ÚPL a tím nevzniká žádné riziko ohrožení jejich realizace nebo zpoždění jejich termínu.
Anotace zdroje	Tištěná podoba nebo elektronická verze: http://www.liberec.cz/UP_WEB/index.php

Soulad se strategiemi kraje a NUTS II

Dle geografického členění Eurostatu spadá město Liberec do Libereckého kraje, který je součástí NUTS II Severovýchod. Region soudržnosti NUTS II Severovýchod je spravován Úřadem regionální rady, jenž řídí svůj rozvoj prostřednictvím Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod, který specifikuje jednotlivé oblasti rozvoje podporované z evropských fondů. Vzhledem k tomu, že IPRM bude také podporován tímto operačním programem, je zcela nezbytný soulad priorit obou dokumentů. Město Liberec je součástí Libereckého kraje, který disponuje řadou strategických dokumentů regionálního významu. Tyto dokumenty zaštiťují veškerá důležitá témata související s ekonomicko-hospodářským rozvojem a jsou určující pro tvorbu strategických dokumentů nižších územních celků, jakými jsou mj. i municipality. Strategie IPRM je v souladu s níže uvedenými regionálními strategickými dokumenty:

- Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020
- Program rozvoje Libereckého kraje 2007 - 2013

Soulad IPRM je zajištěn i s dalšími oborově zaměřenými koncepcemi:

- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2008
- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Liberecký kraj 2009-2013
- Program rozvoje cestovního ruchu Libereckého kraje
- Koncepce cyklodopravy v Libereckém kraji
- Zdravotní politika Libereckého kraje
- Koncepce ochrany přírody a krajiny Libereckého kraje
- Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Libereckého kraje (EVVO)
- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Libereckého kraje
- Krajský lesnický program Libereckého kraje
- Koncepce odpadového hospodářství Libereckého kraje
- Územně energetická koncepce Libereckého kraje
- Koncept snižování emisí a imisí znečišťujících látek do ovzduší v Libereckém kraji

Název programu/strategie	Strategie udržitelného rozvoje Libereckého kraje 2006 - 2020
Související priority	<p>Ekonomický pilíř Priorita C) Rozvoj doplňkové infrastruktury udržitelného cestovního ruchu včetně destinačního managementu a podpora vícedenní environmentálně šetrné turistiky, podpora lázeňství Priorita D) Omezovat dopravní potřeby přímo u zdroje snižováním přepravních nároků vznikajících v důsledku vynucené mobility. Rozvoj integrovaných dopravních systémů a změna podílů jednotlivých způsobů dopravy na celkových přepravních výkonech. Rozvoj nemotorových způsobů dopravy a využívání alternativních zdrojů energie.</p> <p>Sociální pilíř Priorita C) Zvýšení úrovně zdravotně-sociálních služeb včetně rozvoje jejich preventivních, alternativních a terénních forem. Priorita D) Rozvoj lidských zdrojů, zlepšování konkurenceschopnosti občanů Libereckého kraje na trhu práce průběžným zvyšováním jejich vzdělanosti a kvalifikace. Priorita E) Revitalizace měst a obcí Libereckého kraje a rekonstrukce jejich historického vzhledu a obnova zastaralého bytového fondu.</p> <p>Environmentální pilíř Priorita C) Efektivní a dostatečně rychlá revitalizace nevyužívaných zdevastovaných ploch a objektů ("brownfields"), sanace starých ekologických zátěží a omezení živelné výstavby na "zelené louce" mimo kompaktně zastavěná území měst a obcí ("urban sprawl"). Priorita E) Snižování produkce odpadů a předcházení jejich vzniku společně s důrazem na environmentálně šetrné nakládání s odpady. Priorita C) Zlepšení přístupu obcí a veřejnosti k udržitelnému rozvoji a ochraně životního prostředí pomocí programů environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty a medializace udržitelného rozvoje. Priorita D) Zvyšování zapojení veřejnosti do plánování a rozhodování na krajské i místní úrovni.</p>
Míra souladu	<p>Strategie udržitelného rozvoje Libereckého kraje se z části zaměřuje i na priority a opatření IPRM. IPRM tedy nastavuje dané oblasti v souladu s touto strategií. Výše uvedené priority plně korespondují s cíli a opatřeními IPRM. Zcela jasně se to týká oblasti podpory rozvoje cestovního ruchu, vzdělávání a rozvoje sociální integrace, zlepšení životního prostředí, lepší situace v dopravě včetně její bezpečnosti a přívětivosti k životnímu prostředí. Dále řeší úpravu veřejných prostranství a zanedbaných území, nakládání s odpady a zlepšení efektivity veřejné správy.</p>
Anotace zdroje	Elektronická verze: http://www.kraj-lbc.cz/index.php?page=1889

Název strategie	Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013
Související priority	Strategické cíle A. Dynamická a konkurenceschopná ekonomika B. Kvalitní a zdravé lidské zdroje C. Komplexní a kvalitní infrastruktura D. Zdravé životní prostředí bez zátěží E. Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti
Míra souladu	Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013 koresponduje s cíli a opatřeními IPRM. A.2 Podpora vědy, výzkumu a zavádění inovací A.6 Rozvoj cestovního ruchu jako významného sektoru ekonomiky kraje B.1 Podpora celoživotního učení s důrazem na kvalitu života B.2 Zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti obyvatel B.3 Zajištění dostupnosti a kvality zdravotní a sociální péče, podpora zdravého životního stylu B.4 Podpora kulturních zařízení a zájmové činnosti obyvatel B.5 Péče o kulturní a kulturně-historické dědictví B.7 Zajištění bezpečnosti obyvatel a majetku C.1 Průběžné zkvalitňování dopravní infrastruktury a její optimalizace C.3 Průběžné budování a modernizace technické infrastruktury včetně alternativních energetických zdrojů D.2 Předcházení a řešení dopadů lidské činnosti na životní prostředí a zdraví D.3 Péče o krajinu, šetrné využívání krajinného a přírodního potenciálu D.4 Posilování ekologického povědomí obyvatel E.6 Zkvalitnění veřejné správy Strategie rozvoje kraje jako komplexní dokument zachycuje cíle rozvoje Libereckého kraje, jež jsou současně i prioritami IPRM. Výše uvedené cíle a rozvojová opatření plně korespondují s cíli a opatřeními IPRM. Zcela jasně se to týká oblasti podpory vědy a výzkumu, vzdělávání a rozvoj sociální integrace, zvýšení zaměstnanosti, zlepšení životního prostředí, lepší situace v dopravě a její bezpečnosti. Dále řeší úpravu veřejných prostranství a zanedbaných území, péči o kulturní dědictví a zlepšení efektivity veřejné správy.
Anotace zdroje:	Tištěná podoba nebo elektronicky: http://www.kraj-lbc.cz/index.php?page=1885

Název programu/strategie	Regionální operační program NUTS II Severovýchod (ROP SV)
Související priority	Prioritní osa 1 - Rozvoj dopravní infrastruktury 1.1 Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury 1.2 Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území Prioritní osa 2 - Rozvoj městských a venkovských oblastí 2.1 Rozvoj regionálních center Prioritní osa 3 - Cestovní ruch 3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti cestovního ruchu Prioritní osa 4 - Rozvoj podnikatelského prostředí 4.2 Podpora rozvoje spolupráce se středními školami a učilišti, dalšími regionálními vzdělávacími institucemi a úřady práce, rozvoj inovačních aktivit v regionu
Míra souladu	ROP SV definuje 4 prioritních osy pro rozvoj regionu. Globální cíl usiluje o komplexní řešení „zvýšení kvality fyzického prostředí regionu, což povede ke zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel“. V rámci ROP SV jsou podporovány aktivity zejména v prioritní oblasti 2.1 Rozvoj regionálních center řešené v IPRM zaměřené na fyzickou revitalizaci území a veřejných prostranství a na rozvoj infrastruktury pro vzdělávání a sociální integraci. Zároveň se bude IPRM zaměřovat na zlepšení kvality života ve městě pomocí revitalizace zóny. IPRM je zcela v souladu s ROP SV.
Anotace zdroje	Elektronická verze: http://www.rada-severovychod.cz/vse-pro-zadatele-a-prijemce/dokumenty/aktualni-verze

Soulad se strategiemi na národní úrovni

V oblasti veřejné správy se v praxi setkáváme s širokou škálou strategických dokumentů na všech úrovních. Strategický dokument představuje každý písemný výstup, jehož obsahem je vymezení jasného cíle spolu s určením způsobu jeho dosažení nebo plnění. Strategické dokumenty mají klíčový charakter pro závažná rozhodnutí dlouhodobého charakteru, jsou určující pro definování zásadních úkolů, delegování pravomocí a odpovědnosti a jsou podkladem při tvorbě dalších strategií a cílů v jednotlivých dílčích oblastech.

V České republice je platná soustava strategických a programových dokumentů, které byly vytvořeny na různých úrovních veřejné správy (ministerstvech, NUTS II a krajích), ale také vzhledem ke členství České republiky v Evropské unii soustava programových dokumentů Evropské unie (pro využití finančních zdrojů z předvstupních a strukturálních fondů).

Základní průřezové dokumenty při zvažování strategických cílů a priorit rozvoje jsou národní strategické dokumenty:

- Národní strategický referenční rámec
- Strategie regionálního rozvoje ČR
- Strategie udržitelného rozvoje ČR
- Politika územního rozvoje
- Strategie rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku
- Národní plán sociálního začleňování

Název programu/strategie	Národní strategický referenční rámec
Související cíle	I. Strategický cíl: Konkurenceschopná česká ekonomika II. Strategický cíl: Otevřená, flexibilní a soudržná společnost III. Strategický cíl: Atraktivní prostředí IV. Strategický cíl: Vyvážený rozvoj území
Související priority	1: Priorita B) Podpora kapacit V&V pro inovace 1: Priorita C) Udržitelný rozvoj cestovního ruchu a využití potenciálu kulturního bohatství 2: Priorita A) Priorita Vzdělávání 2: Priorita B) Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti 3: Priorita A) Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí 3: Priorita B) Zlepšení dostupnosti dopravou 4: Priorita B) Rozvoj městských oblastí
Míra souladu	Podpora vědy a výzkumu pro inovace je řešena IPRM s velkým důrazem stejně jako v NSRR pod cílem 1 a prioritou B) Podpora kapacit V&V pro inovace „ <i>Posílení a zvýšení efektivnosti kapacit v oblasti V&V a pro tvorbu inovací, a to v úzké funkční vazbě na podnikatelskou sféru</i> “. Současně podpora rozvoje infrastruktury pro rozvoj kultury a cestovního ruchu spadá pod prioritu C NSRR cíle č. 1. Stejně jako IPRM zaměřen na vytváření vhodného prostředí pro poskytování vzdělání ve formě zvýšení vzdělanosti a rozvoje výzkumu a vývoje se NSRR ve svém 2. cíli zaměřuje na „... <i>zvýšení adaptability českého lidského potenciálu pro zajištění zvyšování konkurenceschopnosti české ekonomiky a podporu aktuální zaměstnanosti i budoucí zaměstnatelnosti, ...</i> “ Téma revitalizace veřejných ploch je součástí III. NSRR priority A) Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí a IV. cíle B) Rozvoj městských oblastí, která je zaměřena na „ <i>Zvyšování konkurenceschopnosti měst ... přeměnou (revitalizací) městského prostředí</i> “. A současně priorita B) Zlepšení dostupnosti dopravou, která je zaměřena na „ <i>Posílení dostupnosti dopravou a dopravní obslužností, rozvoj environmentálně šetrné dopravy</i> “.
Anotace zdroje:	Elektronická verze: http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/NOK/NSRR_final_1.pdf

Název programu/strategie	Strategie regionálního rozvoje ČR
Související priority	PO1: Evropský a národohospodářský strategický rámec PO2: Ekonomika regionů PO3: Lidé a osídlení PO4: Infrastruktura PO6: Cestovní ruch PO7: Kultura PO8: Problémová území
Související podpriority	P1.2: Výkonná a efektivní veřejná správa v regionech P2.3.: Podpora inovačního podnikání a výzkumu v regionech P3.1.: Podpora investic do lidského kapitálu P3.4.: Rozvoj a regenerace měst P4.1: Zajištění nadregionální a regionální dopravní dostupnosti P4.3: Rozvoj energetických a spojových sítí a zařízení v regionech P5.1: Ochrana životního prostředí včetně přírody P5.2: Šetrné nakládání s materiálovými a energetickými zdroji P5.3: Environmentální vzdělávání, poradenství a osvěta P6.2: Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu P7.2: Rozvoj kulturní infrastruktury a služeb P8.1: Zvýšení ekonomické výkonnosti problémových území
Míra souladu	Níže je uveden soulad vymezených opatření a aktivit v rámci IPRM s prioritami Strategie hospodářského rozvoje ČR: <ul style="list-style-type: none"> • rozvoj infrastruktury pro výzkum a vývoj je v souladu s cílem priority P 2.1 „Zvýšit podíl inovačního podnikání a produkce s vysokou přidanou hodnotou na celkové produkci v regionech.“ • vytváření podmínek pro zajištění vzdělávání - je v souladu s cílem priority P 3.1. „Zajistit dostatečné množství kvalifikovaných lidí pro rozvoj znalostní ekonomiky...“ • obnova veřejných prostranství, městských parků odpovídá cíli priority P 3.4.: „Zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity měst, zlepšení kvality života a prostředí ve městech.“ • zlepšení dopravní dostupnosti odpovídá cíli priority P 4.1: „Zajistit ... kvalitní dostupnost sídel v regionech, zvýšit bezpečnost silničního, ...“ • zlepšení životního prostředí odpovídají cíli priority P 5.1: „Zlepšit kvalitu vybraných složek životního prostředí a posílit komplexní ochranu přírodního bohatství české krajiny ...“

	<ul style="list-style-type: none"> rozvoj infrastruktury pro rozvoj kultury a cestovního ruchu spadá pod cíl priority P 6.2 „Rozvíjet základní a doplňková zařízení cestovního ruchu a zkvalitnit informační obsluhu v cestovním ruchu“
Anotace zdroje:	http://www.mmr.cz/strategie-regionalniho-rozvoje-ceske-republiky-pro-leta-2007-2013

Název programu/strategie	Strategie udržitelného rozvoje ČR
Související pilíře	2. Environmentální pilíř: ochrana přírody, životního prostředí, přírodních zdrojů a krajiny, environmentální limity 3. Sociální pilíř: posílení sociální soudržnosti a stability 4. Výzkum a vývoj, vzdělávání 5. Evropský a mezinárodní kontext
Míra souladu	Aktivity IPRM: <ul style="list-style-type: none"> obnova veřejných prostranství, městských parků odpovídá prvnímu strategickému cíli 2. environmentálního pilíře : „...zajistit na území ČR co nejlepší kvalitu všech složek životního prostředí (včetně fungování jejich základních vazeb), dále ji postupně zvyšovat a vytvářet tak podmínky pro postupnou regeneraci krajiny...“ podpora rozvoje vzdělanosti a sociální ingrace je zahrnuta v souladu s cílem 3. Pilíře „cílem je podpora rozvoje lidských zdrojů s cílem dosahovat maximální sociální soudržnosti.“ vytváření podmínek pro zajištění vzdělávání a rozvoje výzkumu a vývoje je v souladu s cílem 4. pilíře „...je dosažení vysoké úrovně vzdělanosti ve společnosti a zajištění konkurenceschopnosti české společnosti...“
Anotace zdroje	http://www.esfcr.cz/files/clanky/1292/SUR.pdf

1.2. Analýza ekonomické a sociální situace

Socioekonomická analýza představuje koncentraci významných statisticky sledovaných dat a informací o vývoji a aktuálním stavu veškerých odvětví dotýkajících se života obyvatel ve městě. Analýza se soustřeďuje vedle geografického popisu na mapování situace v šesti prioritních oblastech definovaných metodickým pokynem ministerstva pro místní rozvoj k hlavním zásadám pro přípravu, hodnocení a schvalování Integrovaného plánu rozvoje města (dále IPRM). Jedná se o oblasti: ekonomický rozvoj, sociální integrace, životní prostředí, přitažlivá města, dostupnost a mobilita a správa věcí veřejných.

Na rozdíl od socioekonomické analýzy Strategie rozvoje Statutárního města Liberec 2007-2020 není analýza IPRM zaměřena na komplexní analýzu všech odvětví. Soustřeďuje se na významné prvky jednotlivých priorit dle metodiky tak, aby identifikovala důležité odchylky od průměrného stavu v širším měřítku.

Smyslem analýzy je zhodnotit současný stav jednotlivých oblastí rozvoje města, zachytit hlavní tendence jejich vývoje, postihnout vzájemné vazby a odhadnout budoucí vývoj. Analýza slouží jako podkladový materiál pro identifikaci vhodné zóny nebo tématu IPRM.

Součástí analýzy je upozornění na časové, geografické, kulturní nebo přírodní limity vymezující možný rámec vývoje města, ke kterým je přihlíženo při hodnocení současného stavu, ale také predikci budoucího vývoje a určování možností intervencí pro podporu revitalizace a regenerace urbánního území.

Logicky navazujícím dokumentem je pak tzv. SWOT analýza shrnující získaná data socioekonomické analýzy do čtyř základních kategorií, které jsou klíčové pro určení dalšího postupu rozvoje města. SWOT analýza nabízí zhodnocení z pohledu kladných a záporných stránek, ale také pomáhá identifikovat kritické oblasti ohrožující rozvoj a naopak se snaží nalézt nové možnosti nebo přístupy řešící negativní faktory nebo naopak zdokonaluje kladné stránky k potlačení těch záporných.

Socioekonomická analýza vychází z dat a informací získaných od odborníků přímo z odborů Magistrátu města Liberce. Kvantitativní data pochází především z Českého statistického úřadu a místních a regionálních poboček dalších organizací a úřadů poskytujících aktuální informace o situaci v regionu, jako je Úřad práce, Krajský úřad Libereckého kraje, Ředitelství silnic a dálnic, Český hydrometeorologický úřad, správci inženýrských sítí apod.

1.2.1. Základní profil města

Základní informace

Statutární město Liberec se nachází v liberecké kotlině v povodí řeky Nisy a jejích přítoků, mezi svahy Jizerských hor a Ještědským hřebenem. První písemná zmínka o Liberci pochází z roku 1352. Co do počtu obyvatel, je šestým největším městem České republiky a zároveň největším městem Euroregionu Nisa. Město je díky své poloze nejseverněji položené krajské město.

Celková rozloha města činí 106,09 km², z toho cca 37 % představuje zemědělská půda, 63 % nezemědělská půda. Téměř polovina rozlohy zemědělské půdy pak připadá na louky a pastviny. Z celkové výměry nezemědělské půdy 2/3 tvoří lesní půda.

Území města Liberec tvoří soubor 26 katastrálních území, na kterých žije 99 721 obyvatel (stav k 31.12.2007). Statutární město Liberec se dělí na 33 částí:

Číslo čtvrti, název čtvrti (katastrální území)

I. Staré Město (Liberec),	XX. Ostašov (Ostašov),
II. Nové Město (Liberec),	XXI. Rudolfov (Rudolfov),
III. Jeřáb (Liberec),	XXII. Horní Suchá (Horní Suchá u Liberce),
IV. Perštýn (Liberec),	XXIII. Doubí (Doubí u Liberce),
V. Kristiánov (Liberec),	XXIV. Pilínkov (Pilínkov),
VI. Rochlice (Rochlice u Liberce),	XXV. Vesec (Vesec u Liberce),
VII. Horní Růžodol (Horní Růžodol),	XXVIII. Hluboká (Hluboká u Liberce),
VIII. Dolní Hanychov (Dolní Hanychov),	XXIX. Kunratice (Kunratice u Liberce),
IX. Janův Důl (Janův Důl u Liberce),	XXX. Vratislavice nad Nisou (Vratislavice nad Nisou),
X. Františkov (Františkov u Liberce),	XXXI. Krásná Studánka (Krásná Studánka),
XI. Růžodol I (Růžodol I),	XXXII. Radčice (Radčice u Krásné Studánky),
XII. Staré Pavlovice (Staré Pavlovice),	XXXIII. Machnín (Machnín),
XIII. Nové Pavlovice (Nové Pavlovice),	XXXIV. Bedřichovka (Machnín),
XIV. Ruprechtice (Ruprechtice),	XXXV. Karlov pod Ještědem (Machnín).
XV. Starý Harcov (Starý Harcov),	
XVI. Nový Harcov (Starý Harcov),	
XVII. Kateřinky (Kateřinky u Liberce),	
XVIII. Karlínky (Karlínky),	
XIX. Horní Hanychov (Horní Hanychov),	

Obrázek 1: Mapa města Liberec (městské části)

Zdroj: mapy.atlas.cz

Obrázek 3: Okresy Libereckého kraje

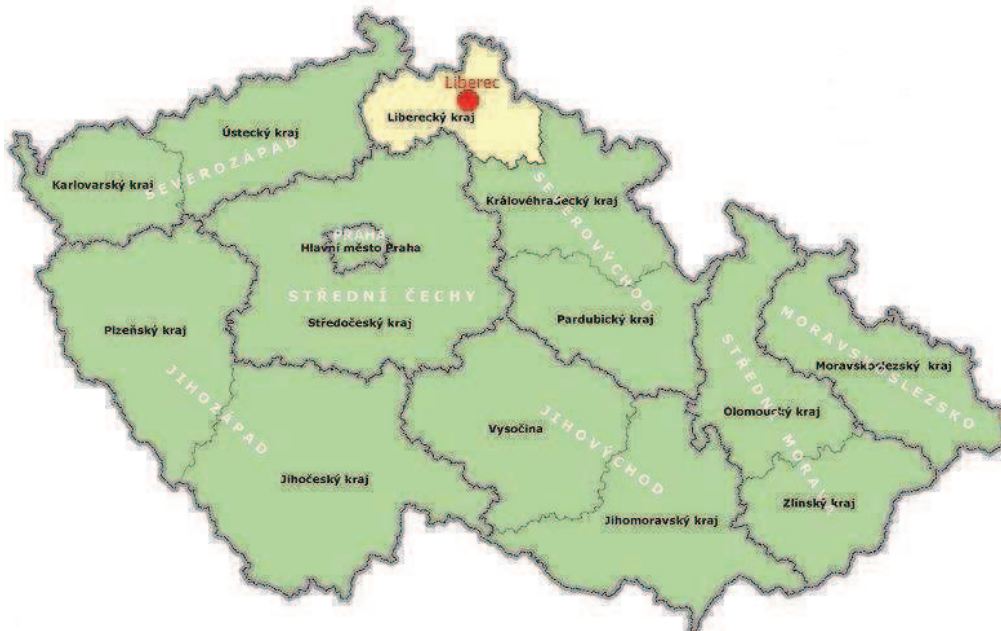

Zdroj: www.kraj-lbc.cz

Liberec je současně krajským městem a největším městem Euroregionu Nisa. Jako obec s pověřeným obecním úřadem (tzv. II. stupeň) slouží pro 5 obcí, funkci obce s rozšířenou působností (III. stupeň) plní Liberec pro 28 obcí.

Liberecký kraj sousedí na západě s krajem Ústeckým, na jihu s krajem Středočeským a na jihovýchodě s Královéhradeckým krajem. Liberecký kraj je jedním z hraničních krajů České republiky zahrnující její severovýchodní část. Spolu s krajem Královéhradeckým a Pardubickým vytváří územní celek NUTS II Severovýchod.

Obrázek 4: Poloha města Liberec v rámci České republiky

Zdroj: www.kraj-lbc.cz

Na území Libereckého kraje žije 433 948 obyvatel (stav k 31.12.2007). Kraj sdružuje 215 obcí a se svojí rozlohou 3 162,96 km² je, po hlavním městě Praha, druhým nejmenším krajem v rámci ČR.

Geografické podmínky

Topografie města je velmi rozmanitá. Střed města leží v nadmořské výšce 374 m. Nejvyšším bodem Liberce je vrchol hory Ještěd (1 012 m), nejnižší bod leží v části Machnín (361 m n. m.).

Na území města jsou vyhlášena čtyři zvláště chráněná území a přírodní park ve smyslu zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Jedná se o chráněnou krajinnou oblast Jizerské hory, národní přírodní rezervaci Karlovské Bučiny, přírodní rezervaci Hamrštejn, přírodní památku Terasy Ještědu a přírodní park Ještěd.¹

Jizerské hory jsou chráněnou krajinnou oblastí od roku 1967 a na jejím území je vyhlášeno přes 20 přírodních rezervací, na kterých rostou vzácné rostliny a bukové porosty, jsou místem výskytu rozlehlých rašelinišť. Výjimečnost CHKO Jizerské hory spočívá ve výrazném podílu lesní půdy, schopnosti akumulovat vodu, a bohatém výskytu rozmanitých ekosystémů v kombinaci s utvořenou zemědělskou krajinou. CHKO zasahuje do libereckých částí Radčice, Kateřinky, Starý Harcov a Lukášov.²

Přírodní rezervace **Karlovské Bučiny** (vyhlášená v roce 1972) nese název podle bukových lesů, které se rozprostírají na západních svazích Ještědského hřbetu. Území je chráněno pro

svou vzácnou vegetaci vápnomilných bučin, které pozvolna přecházejí v květnaté bučiny a v nejvíce osvětlených částech rostou suťové lesy a acidofilní bučiny. V podrostech stromů rostou chráněné rostliny jako okrotice, áron plamatý či lilie zlatohlavá, a v jejich korunách mají domov strakapoud obecný nebo datel černý. Rezervace spadá do katastrálního území Machnín.³

V katastru Machnína se také nachází **Hamrštejn**, přírodní rezervace vyhlášená v roce 1972. Zajímavostí je, že tudy v minulosti vedla obchodní stezka do Žitavy, kterou chránil hrad Hamrštejn, jenž byl v 15. století vypálen husity. Rezervace je složena ze skalního výčnělku obtékaného Lužickou Nisou, z populace smíšených, listnatých lesů v prudkém svahu na opačném břehu řeky a ze zřícenin Hamrštejnu. Typickými porosty jsou dubohabřiny, květnaté bučiny, acidofilní bučiny, suťový les a zbytky lužního lesa. Z rostlin se vyskytuje jaterník podléška, zvonek broskvolistý nebo ojedinělá udatna lesní. Z řad živočichů zde přebývají měkkýši, mlok skvrnitý, zmije obecná a sýček obecný.⁴

¹ Profil Liberce, s. 40

² Profil Liberce, s. 40, <http://www.liberecky-kraj.cz/dr-cs/chranena-uzemi-a-rezervace/jablonec-nad-nisou/chko-jizerske-hory.html>

³ <http://www.ekovychovalk.cz/filemanager/files/file.php?file=3098>

⁴ <http://www.ekovychovalk.cz/filemanager/files/file.php?file=3168>

Terasy Ještědu jsou výjimečné pro tzv. kryoplanační terasy (vznikly působením ledovce), izolované skály a skalní hradby, které jsou pozůstatkem čtvrtohorního zalednění. Nejzajímavějšími těmito útvary jsou skalní oko Kamenná vrata, Červený kámen, Vířivé kameny a skála Krejčík na konečné lanové dráhy. Terasy Ještědu jsou stanovištěm vzácných pavouků, střívků, mechů a jätrovek. Na samotném vrcholu Ještědu roste např. plavuň pučivá, zlatobýl alpský a hořec tolitovitý, jeřáb ptačí olysalý a kleč. Z ptáků se zde vyskytuje čečotka zimní, hýl obecný a krkavec velký. Přírodní památkou byly terasy vyhlášeny v roce 1995, rozkládají se v oblasti Horního Hanychova a dále v oblastech mimo město Liberec.⁵

V roce 1995 byl vyhlášen také přírodní park **Ještěd**. Většina území je porostlá lesy převážně jehličnatými, v listnatých částech roste především buk, v části parku se vyskytují i zemědělské kultury. Velmi vzácné jsou květnaté bučiny na vápencových půdách. Rozloha parku zasahuje do částí Liberce Horní Hanychov a Horní Suchá.⁶

Liberec se rozkládá po obou březích **řeky Nisy**, která má čtyři hlavní zdroje. Hlavním je Lučanská Nisa, jež pramení u obce Lučany na Jablonecku (kamenný pomníček), dále Novoveská Nisa, Bílá Nisa a poslední je Černá Nisa, která se k toku Nisy připojuje za Libercem ve Stráži.

Vybudováním **Přehrady na Harcovském potoce** v letech 1902 - 1904 po ničivých povodních vzniklo ve městě další místo k rekreaci místních obyvatel. Projekt přehrady vypracoval zkušený budovatel přehrad prof. Dr. Intze z Cách, který upustil od tradičních sypaných hrází a navrhl vystavět vůbec první zděnou přehradní hráz v Evropě. Harcovská přehrada je vysoká 20,5 metru (včetně podzemních základů), 157 metrů dlouhá a koruna se zvedá 13 metrů nad terén.

Z přirozených vodních ploch jsou nejvyhledávanější rybníčky Vesecký (tzv. Teich), Žabák nebo též Kačák v Krásné studánce, popř. rybník Seba.

Liberec leží v klimaticky mírném pásu. Podnebí výrazně ovlivňují blízká horská pásma, jejichž hřebeny jsou překážkou proudění vlhkého a chladného vzduchu od Atlantického oceánu a které způsobují poměrně hojné množství srážek.

Průměrná teplota vzduchu: 7,2°C

Nejteplejší měsíc: červenec (16,2°C)

Nejchladnější měsíc: leden (-2,5°C)

Průměrný úhrn srážek: 803,4 mm ročně

Nejdeštivější měsíc: srpen (88,4 mm)

Nejsušší měsíc: únor (46,2 mm)

Celkový průměr trvání slunečního svitu: 1388 hodin ročně

Nejvíce slunečný měsíc: srpen (183,6 hodin)

Nejméně slunečný měsíc: prosinec (29,2 hodin)

⁵ <http://www.ekovychovalk.cz/filemanager/files/file.php?file=3098>

⁶ Profil Liberce, s. 41

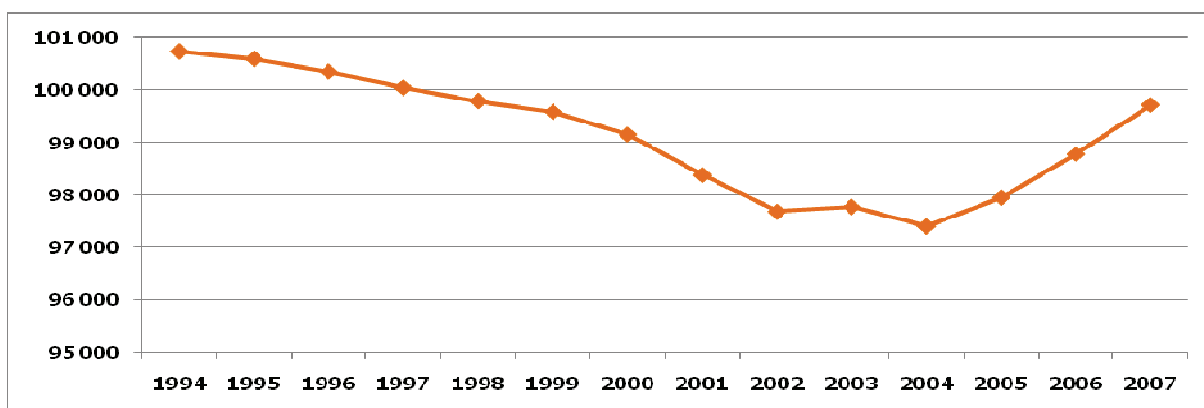
Krátká historie města

První osídlení na území dnešního Liberce vzniklo u obchodní stezky mezi Čechami a Lužicemi z dvou původně oddělených osad - dolní (původní slovanská osada) a horní (německé osídlení). K rozkvětu Liberce došlo za období panování rodu Redernů, kteří si Liberec vybrali jako centrální sídlo pro své panství. Rod Redernů v Liberci a okolí vystavěl mimo jiné celou řadu budov a zařízení pro potřeby školství a zdravotnictví. Roku 1577 pak byl Liberec císařem Rudolfem II. povýšen na město a byl mu udělen městský znak (stříbrné kolo). Po bitvě na Bílé Hoře přešlo panství na Albrechta z Valdštejna, který město nasměroval k výrobě látek (zejména pro vojenské účely). Na tuto textilní tradici Liberec úspěšně navázal po překonání útrap Třicetileté války. V 18. století dochází k prudkému rozvoji tohoto řemesla a v Liberci je stavěna celá řada textilních manufaktur a továren. Roku v ruce s rostoucím bohatstvím libereckých podnikatelů začíná prudký rozvoj výstavby honosných vil a škol, do města je přivedena železnice. Rozkvět Liberce jakožto centra severních Čech trvá až do první světové války. Po vzniku samostatného Československého státu musel Liberec překonat celou řadu problémů pramenících z národnostního složení města (pouze 7% česká menšina). Národnostní problémy byly dočasně násilně utlumeny, jejich vyvrcholení však přišlo po podepsání mnichovské dohody a propuknutím druhé světové války. Město ležící v oblasti Sudet spadalo od podpisu Mnichovské dohody v roce 1938 do skončení války pod Německou říši, s čímž souviselo také vyhnání většiny českého obyvatelstva města. Po skončení druhé světové války pak došlo k dalšímu velkému přesunu, když německá část obyvatelstva byla nuceně vysídlena do Německa. V období mezi druhou světovou válkou a rokem 1989 byla obnovována a dále rozvíjena průmyslová základna města. Tradiční textilní průmysl byl doplněn strojírenstvím. V rámci nové výstavby získal Liberec novou dominantu v podobě věže ve tvaru rotačního hyperboloidu na vrcholu Ještědu. Změna hospodářské situace po roce 1989 si vynutila postupné utlumení tradičního textilního průmyslu a zvýšené zaměření na sektor služeb a školství. Město v posledních letech prochází postupnou obnovou infrastruktury občanské vybavenosti a vzniká řada obchodních a průmyslových zón.

1.2.2. Demografická východiska

Základní demografická charakteristika

K 31. 12. 2007 bylo dle statistických šetření přihlášeno ve městě Liberec k trvalému pobytu 99 721 osob (52% obyvatel jsou ženy, 48% muži). Liberec je dle počtu obyvatel šestým největším městem České republiky. Populačně je srovnatelný s dalšími krajskými městy: Olomouc (100,4 tis. obyvatel), České Budějovice (95,1 tis. obyvatel), Ústí nad Labem (95,0 tis. obyvatel) a Hradec Králové (94,3 tis. obyvatel). Při rozloze 106,09 km² to představuje hustotu osídlení 940 obyvatel na 1 km².

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel statutárního města Liberec

Zdroj: ČSÚ, zpracovatel

Celkový počet obyvatel města rostl až do roku 1991, kdy dosáhl svého maxima, tj. 101 162 obyvatel. Od roku 1992 dochází, stejně jako ve většině jiných českých měst této velikosti, k poklesu počtu obyvatel. Od roku 2004 nastává zvrát ve vývoji počtu obyvatel a populace Liberce se zvyšuje. Je to způsobeno kladnou zahraniční migrací i zvyšujícím se přirozeným přírůstkem.

Věková struktura obyvatelstva

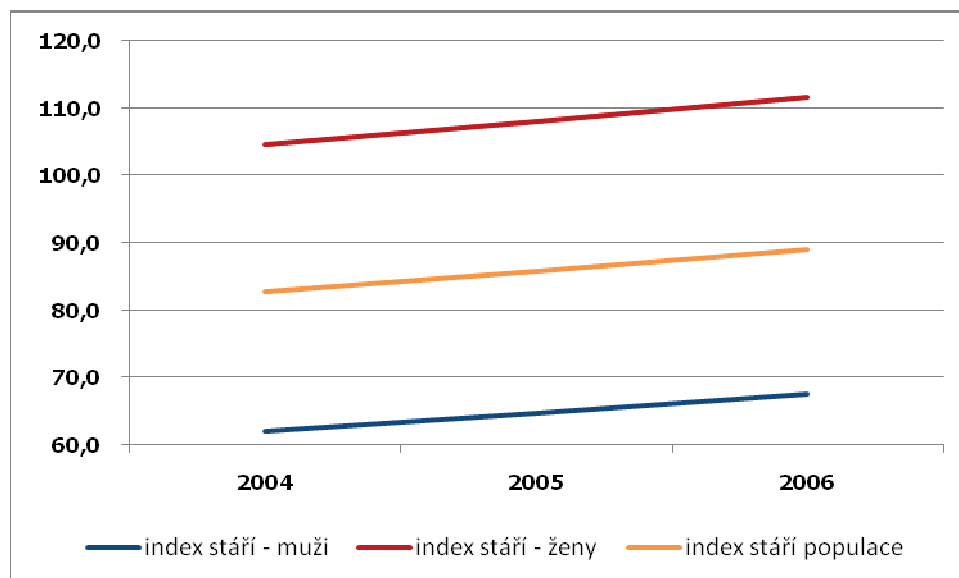
Město Liberec zažívá stejný vývojový trend ve stárnutí populace jako jiná města ČR. Věková struktura obyvatelstva města přibližně odpovídá věkové struktuře obyvatelstva ČR. Ve městě Liberci žije mírně více občanů v postproduktivním věku a méně mladistvých než je celorepublikový průměr. Naopak lépe je na tom Liberecký kraj jako celek, kdy podíl mladistvých je vyšší a podíl občanů nad 65 let nižší, než je průměr ČR.

Tabulka 1: Věková struktura obyvatelstva k 31. 12. 2006

Lokalita	podíl obyvatelstva dle věku (v %)		
	0-14	15-64	65 a více
Česká republika	14,38	71,21	14,41
Liberecký kraj	15,00	71,65	13,35
Liberec	13,95	71,82	14,23

Zdroj: ČSÚ, zpracovatel

Liberecký kraj patří s hodnotou indexu stáří 89 k nejmladším krajům České republiky, o čemž svědčí vyšší zastoupení obyvatelstva v předproduktivním a produktivním věku a nižšího zastoupení seniorů. Index stáří je podílem postproduktivní části (65 a více let) populace k počtu dětí do 14 let.

Graf 2: Index stáří obyvatelstva Libereckého kraje k 31. 12. 2006

Zdroj: Statistická ročenka ČSÚ, zpracovatel

Z grafického znázornění dále vyplývá, že v mužské části populace je více chlapců do 14 let než mužů nad 65 let. U ženské části je tomu naopak. Vysvětlení je nasnadě. Ženy se dožívají vyššího věku než muži a například počet žen ve věku 70 let je o třetinu vyšší než stejně starých mužů. V osmdesáti letech je počet žen už dvojnásobný oproti stejně starým mužům.

Tabulka 2: Vývoj věkové struktury města Liberec

Ukazatel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počet obyvatel	99 155	98 380	97 677	97 770	97 400	97 950	98 871
0-14	15,5 %	15,2 %	15,0 %	14,7 %	14,5 %	14,2 %	14,0 %
15-64	70,9 %	71,1 %	71,2 %	71,5 %	71,6 %	71,7 %	71,8 %
65+	13,6 %	13,7 %	13,8 %	13,8 %	13,9 %	14,1 %	14,2 %
Průměrný věk	39,1	39,4	39,7	39,9	40,2	40,3	40,5

Zdroj: ČSÚ

V populaci Liberce je, vzhledem k velikosti intervalu, zastoupena nejvíce věková skupina 15 - 64 let (71,82% v roce 2006), která je mírně nad průměrem hodnoty kraje i celé ČR. Obyvatelstvo nad 65 let tvoří ve městě podíl 14,23%, což je o 0,9 procentního bodu více než v kraji (13,35%).

K 31. 12. 2006 byl průměrný věk obyvatel města 40,5 let, což je mírně nadprůměrná hodnota ve srovnání s průměrným věkem obyvatelstva České republiky (40,2 let). Pro Liberecký kraj je pak uváděna hodnota 39,7 let.

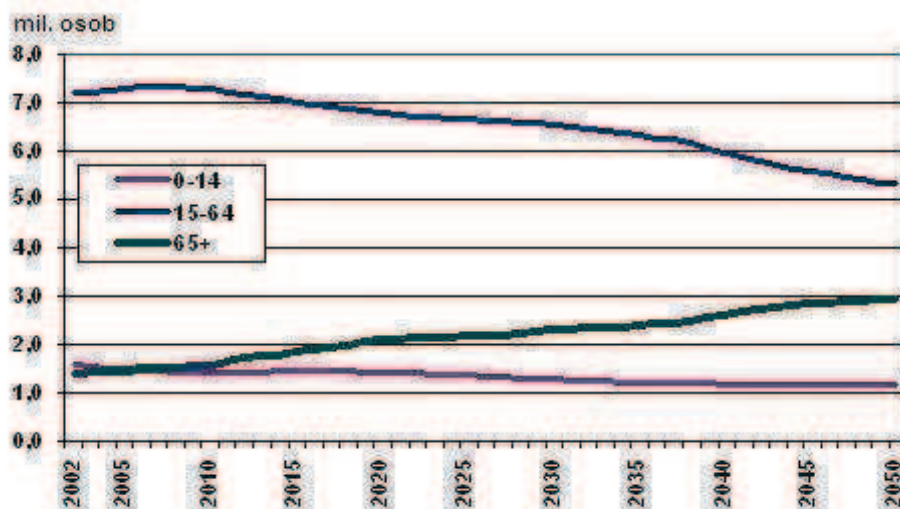
Dle SLBD z roku 2001 patřily k populačně nejstarším částem Liberce městská část Ruprechtice, Jeřáb, Perštýn, Kristiánov, dále pak Staré Město, Janův Důl, Bedřichovka a Karlov p. Ještědem.

Dle predikce počtu obyvatel do roku 2050 lze předpokládat celkový pokles populace. Ve věkové kategorii 65 a více let se však předpokládá nárůst počtu osob. Počet seniorů se začne výrazně

zvyšovat po roce 2010. V roce 2030 by mohlo být přes 20% populace v postproduktivním věku, v roce 2050 hovoří odhady o téměř třetině populace starších 65 let.

Tento stav si vynutí řadu opatření především v oblasti sociální a zdravotní péče.

Graf 3: Očekávaný vývoj počtu obyvatel ČR podle hlavních věkových skupin do roku 2050

Zdroj: Statistická ročenka ČSÚ

Předpokládán je také postupný nárůst naděje dožití do roku 2030 asi na 80 let u mužů a 85 let u žen.

Pohyb obyvatelstva

Celkový pohyb populace se skládá ze dvou základních složek, a to z přirozeného pohybu a migračního pohybu obyvatel. Přirozený pohyb obyvatelstva je dán rozdílem počtu narozených a zemřelých (tzv. přirozený přírůstek obyvatelstva).

Přirozený přírůstek obyvatelstva města dosahoval kladných hodnot především na počátku 90. let. Počet živě narozených s určitými výkyvy stoupá od roku 1997. Důvodem je průchod populačně silných ročníků žen z poloviny 70. let obdobím nejvyšší plodnosti. Naopak počet zemřelých je v posledních letech poměrně stabilní, s výjimkou r. 2005, kdy zemřelo nejméně lidí od roku 1980. Vlivem obou faktorů došlo v roce 2005 k mírnému nárůstu počtu obyvatel přirozenou měnou. V roce 2006 se v Liberci narodilo 1 046 dětí a počet zemřelých dosáhl výše 944 osob. Přirozený přírůstek dosáhl hodnoty 102 osob.

V současnosti se v rámci České republiky obecně předpokládá růst plodnosti a s tím související růst počtu narozených dětí. Dosavadní nízká úroveň porodnosti v 90. letech byla způsobena odkládáním narození prvního dítěte do vyššího věku, a proto se v těchto letech očekává růst porodnosti. V prvních letech nového milénia stoupl počet narozených dětí o desetinu. Podle odhadů by se měl počet živě narozených dětí na 1 ženu (úhrnná plodnost) vzrůst do roku 2030 z hodnoty 1,1 asi na hodnotu 1,5 (tedy 1,5 dítěte na 1 ženu). V Liberci lze ovšem očekávat postupný pokles počtu narozených dětí. To je způsobeno poklesem počtu žen ve věku nejvyšší plodnosti. Populačně silné ročníky žen poloviny 70. let již věkem nejvyšší plodnosti procházejí a postupně se vyčerpává kompenzace způsobená předchozím odkladem mateřství.

Migrační pohyb je oproti pohybu přirozenému podmíněn více faktory. Především dostupností bytového fondu, ekonomickým vývojem a s ním souvisejícím vývojem pracovního trhu či kvalitou životního a sociálního prostředí. Město Liberec zaznamenávalo v posledních letech většinou migrační úbytky, výjimku tvoří léta 2003 a 2005. Nejen na úrovni kraje, ale také ve městě Liberci dochází ke kladnému migračnímu saldu. V roce 2006 činil počet přistěhovaných 2 784 osob, přičemž počet vystěhovaných dosáhl výše 2 055 osob. Přírůstek stěhování tak činí 729 osob. Z důvodů převýšení počtu narozených nad zemřelými a vyšší intenzitě imigrace než emigrace dosahuje celkový pohyb obyvatelstva od roku 2004 kladných hodnot, což se projevuje v růstu počtu obyvatel. Celkový přírůstek v roce 2006 dosáhl hodnoty 831 osob. Z vývoje počtu obyvatel dle městských částí (který ČSÚ sleduje pouze v rámci sčítání lidu, domů a bytů) mezi lety 1991 a 2001 je zřejmé vylidňování centra města. Ve Starém Městě ubylo téměř 1000 obyvatel (10% pokles) a také další městské části v blízkosti centra (Jeřáb, Perštýn), ale i lidnaté části s rozsáhlou panelovou zástavbou (Rochlice, Staré Pavlovice, Nové Pavlovice, Ruprechtice, Starý Harcov) zaznamenaly úbytek. Obyvatel naopak přibývalo v populačně významných částech Kristiánov, Vratislavice nad Nisou a Vesec. Nárůst zaznamenaly všechny okrajové části Liberce (s výjimkou Bedřichovky).

Tabulka 3: Vývoj počtu obyvatel městských částí dle údajů ze sčítání obyvatel

Obec, část obce	1900	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Liberec	79.470	69.663	78.193	84.046	95.924	101.162	99.102
I - Staré Město	34.099	30.523	36.716	39.904	11.858	10.080	9.134
II - Nové Město	-	-	-	-	3.716	2.953	2.766
III – Jeřáb	-	-	-	-	7.439	5.707	5.289
IV – Perštýn	-	-	-	-	4.016	3.433	3.152
V – Kristiánov	-	-	-	-	6.684	5.106	5.507
VI – Rochlice	1.154	3.931	4.379	4.080	10.075	18.548	18.062
VII - Horní Růžodol	4.673	4.420	5.136	4.663	4.207	3.292	3.185
VIII - Dolní Hanychov	1.233	1.234	1.199	1.644	1.757	1.778	1.840
IX - Janův Důl	1.265	1.301	1.458	1.365	1.336	1.157	1.123
X - Františkov	2.133	1.704	1.922	2.902	4.918	4.243	4.122
XI - Růžodol	2.238	3.570	3.297	3.575	3.028	2.408	2.307
XII - Staré Pavlovice	1.030	1.399	1.530	1.529	4.790	4.945	4.658
XIII -Nové Pavlovice	1.606	1.355	1.589	1.425	3.673	3.163	2.919
XIV - Ruprechtice	2.675	3.338	3.770	6.477	9.605	8.628	8.216
XV - St. Harcov	2.673	2.371	2.413	1.951	3.730	7.727	7.196
XVI - N. Harcov	546	289	305	470	246	198	296
XVII - Kateřinky	985	464	442	371	472	369	423
XVIII - Karlínky	583	260	268	268	205	176	241
XIX -Horní Hanychov	1.370	739	778	709	721	694	866
XX - Ostašov	647	505	554	520	537	508	511
XXI - Rudolfovo	460	205	166	147	107	82	88
XXII - Horní Suchá	624	365	375	303	318	295	316
XXIII - Doubí	1.242	1.545	1.451	1.356	1.295	2.729	2.793
XXIV - Pilínkov	371	337	398	676	722	657	687
XXV - Vesec	3.629	2.256	2.468	2.319	2.015	3.980	4.296
XXVIII - Hluboká	128	56	36	22	13	9	13
XXIX - Kunratice	365	235	175	130	110	75	99
XXX - Vratislavice nad Nisou	6.566	4.759	4.787	4.589	5.863	6.061	6.657
XXXI - Krásná Studánka	1.093	640	659	642	671	603	676
XXXII - Radčice	1.403	666	683	674	552	477	526
XXXIII - Machnín	1.325	939	965	1.104	1.044	926	976
XXXIV -Bedřichovka	225	116	124	92	79	100	54
XXXV - Karlov p. J.	369	141	150	139	122	55	108

Zdroj: ČSÚ

Shrnutí

- Od roku 2004 se počet obyvatel Liberce zvyšuje. Celkového přírůstku obyvatelstva dosaženo až v posledních třech letech (přírůstek díky migraci obyvatel).
- Postupné stárnutí populace.
- Mírně vyšší koncentrace podílu seniorů v částech Ruprechtice, Jeřáb, Perštýn, Kristiánov.
- Predikce poklesu počtu narozených dětí.

1.2.3. Ekonomický rozvoj

Stav průmyslových odvětví

K nosným průmyslovým odvětvím patří výroba kovodělných výrobků, strojů a zařízení, výrobků pro automobilový průmysl, textilní a plastikářský průmysl.

Textilní průmysl

Tradiční textilní průmysl přes svoji dlouholetou tradici ztratil v důsledku útlumu v devadesátých letech svoje dominantní postavení. V rámci tohoto odvětví se do popředí dostává výroba technických textilií. Mnohé významné textilní firmy, např. Textilana, v minulých letech zanikly. Ty, které přežily, se začínají orientovat na výrobu technického textilu. K inovacím v této oblasti významně přispívá prestižní Textilní fakulta Technické univerzity v Liberci a Výzkumný ústav textilních strojů Liberec. Mezi významné producenty patří společnost Elmarco, která je světovým leaderem v oblasti vývoje a výroby strojů na výrobu nanovlákných textilií. Konkurenční výhodou tohoto odvětví je úzké propojení výzkumu a vývoje s podnikatelskou praxí a patentově chráněné technologie. Dalším úspěšným podnikem textilního průmyslu je firma Moira CZ nabízející inteligentní textilie s unikátními tepelně-izolačními vlastnostmi určené především pro sportovce a cestovatele.

Výroba plastů

Rozšířenou oblastí produkce je bezesporu výroba plastů. Jde o plastové díly do motorových vozidel (ozubená kola, kryty, svěrky, klíčky, nárazníky), plastové desky, fólie, hadice, trubky a profily, plastové obaly a plastové výrobky pro stavebnictví. K významným firmám zabývajícím se výrobou plastů je společnost Cadence Innovation, která je předním výrobcem a vývojovým dodavatelem technicky náročných dílů z plastů pro automobilový průmysl jako jsou lakované nárazníky, přístrojové desky, dveřní výplně a mřížky chladiče pro automobilky Škoda, Audi, TPCA a Suzuki. Dalšími podniky je společnost Liplastec, Plastkov nebo Galvanoplast Fischer.

Strojírenský průmysl

Strojírenství patří k významným odvětvím na úrovni celé České republiky. Hlavními komoditami v tomto odvětví vyráběnými v Libereckém kraji jsou nástroje, formy, náhradní díly a montážní přípravky v posledních letech převážně pro automobilový průmysl, jednoúčelové stroje a zařízení včetně automatizace, programovatelné automaty, dopravníky, manipulátory, průmyslové sušárny, vyspělá zařízení pro textilní (nanovlákný) a polovodičový průmysl. Strukturovanost odvětví je rozdrobená po celém území kraje, se střední hustotou malých a středních firem převážně českých vlastníků (např. Plastkov - komponenty pro okenní spouštěče a dveřní systémy, MSV - dodávky výtahů). Dále v kraji působí několik významných zahraničních firem např. (Cadence Innovation, Benteler - automobilové dílce, speciální podvozkové dílce). Mezi vědecko-výzkumné organizace zaměřené na strojírenství patří liberecký Výzkumný ústav textilních strojů a.s.

Výroba nábytku

I přesto, že výroba klasického nábytku má v kraji dlouhou tradici, zaniknutím řady firem jeho význam v posledních letech poklesl. Oproti tomu výroba nábytku ostatního (např. autosedaček), zaujímá jedno z předních míst na žebříčku exportních komodit Libereckého kraje.

Elektrotechnický průmysl

Vzhledem k spektru produktů lze výrobce rozdělit do dvou základních skupin. První skupinou jsou převážně české firmy specializující se na výrobu zabezpečovací techniky (např. Lites a.s. – elektronická protipožární signalizace). Druhá skupina výrobců je charakteristická svou úzkou vazbou na automobilový průmysl.

V tomto případě se jedná spíše o velké firmy se zahraničním kapitálem (Denso Manufacturing - klimatizační jednotky a jejich součásti pro vozy značek VW, Audi, Škoda, Lamborghini, Mercedes - Benz, BMW, Suzuki atd.; Laird Technologies - výroba prvků na odstínění elektromagnetického záření; Johnson controls - automobilové interiéry, baterie pro hybridní pohony, zabezpečovací technika apod.).

Průmyslové zóny

Průmyslová zóna Liberec - jih

Území bylo legislativně připraveno a majetkově vypořádáno v letech 1999 – 2000. Výstavba základní infrastruktury byla realizována v první polovině roku 2001. V současné době je průmyslová zóna téměř naplněna investory.

Největším strategickým investorem je společnost Denso Manufacturing Czech s.r.o., jejíž továrna se bude rozprostírat na 25 ha území PZ, dalších cca 25 ha využijí subdodavatelé této japonské společnosti. Další investoři přicházejí převážně z Německa. Převažující průmysl je automobilový a plastikářský. Od března 2001 bylo v této zóně umístěno celkem 21 investorů:

- DENSO Manufacturing Czech, s. r. o.
- UPS SCS, s. r. o.
- Toyota Tsusho Logistics Czech, s. r. o.
- Astra Trans, s. r. o.
- Ponyexpres, s. r. o.
- Liplastec, s. r. o.
- Airs Manufacturing Czech, s. r. o.
- C. S. Cargo, s. r. o.
- AC LAK, s. r. o.
- Fehrer Bohemia, s. r. o.
- Sarnamotive Bohemia, s. r. o.
- .A. S. A. Liberec, s. r. o.
- Galvanoplast Fischer, k. s.
- OAZA, s. r. o.
- Auto - Color, s. r. o.
- Phoenix - Zeppelin, s. r. o.
- TRUMPF CZ, s. r. o.
- Baumatic - ČR, s. r. o.
- PINK LAK, s. r. o.
- Schenker, s. r. o.
- Laird Technologies, s. r. o.

DENSO Manufacturing Czech

Japonská společnost zaměstnávající 1 750 pracovníků. Společnost zaměstnává i pracovníky z Polska (cca 200), kteří denně dojíždí za prací z pohraničí, a Slovenska. Průměrná mzda ve společnosti dosahuje 21 tis. Kč, ve výrobě pak 15 tis. Kč. V Liberci se jedná o třímiliardovou investici, což je druhá největší investice v ČR. Společnost vyrábí klimatizační jednotky do aut, chladiče, kondenzátory pro Volkswagen, Audi, Škoda Auto, BMW, Suzuki a Daimler Chrysler. V zóně se rozprostírá na ploše 25,7 ha (z toho zastavěná 5,3 ha). Investice byla zahájena v září 2001.

TRUMPF Gruppe GmbH + Co

Stavba závodu byla na ploše 6,2 ha zahájena v září 2005. Plánovaný počet zaměstnanců by měl dosáhnout 200. Společnost se zabývá výrobní strojírenskou technikou - obrábění kovů, CNC stroje, sváření apod. Výše investice dosahuje 445 mil. Kč. Liberec si investor vybral pro blízkost k Saskému výrobnímu závodu v Neukirchu a díky přítomnosti Technické univerzity v Liberci.

UPS Supply Solutions

Na ploše 2,3 ha vznikla investice 80 mil Kč pro společnost pohybující se na poli logistiky. Skladová hala s plochou 5 600 m² pojme přes 7 tisíc paletových míst. Přínosem je vytvoření 50 nových pracovních míst.

C.S. Cargo

Spediční a logistické centrum se skladovou halou. Investice dosahuje 65 mil. Kč na ploše 3,1 ha. Počet zaměstnanců dosahuje 25.

SARNAMOTIVE BOHEMIA

Firma je součástí švýcarského holdingu (město Sarnen) a měla by přinést zaměstnání 100 - 200 pracovníkům. Do Liberce bylo z Německa přesunuto vývojové a konstrukční centrum. Investice byla realizována v roce 2002 a dosáhla přibližně 480 mil. Kč. Důvodem umístění v Liberci byly reference společnosti Fehrer Bohemia, která je odběratelem podniku, dále levnější pracovní síla a kvalifikovaní pracovníci. Závod se zabývá výrobou středových loketních opěrek zadních sedadel pro automobily (Škoda, VW, AUDI, Mercedes, BMW) a výrobou pohyblivých plastových součástí interiérů. Závod se rozprostírá na ploše 3,7 ha (zastavěná plocha 0,68 ha).

LAIRD Technologies (Německo, Skotsko)

Společnost se zabývá výrobou prvků pro odstínění elektromagnetického záření. Vytvořila pracovní místa pro 100 – 200 osob, především pro dělníky, konstruktéry (15) a pracovníky v prototypové dílně (10). Společnost spolupracuje s Technickou univerzitou. Celková investice dosahuje 450 mil. Kč. Významnými zákazníky jsou výrobci mobilních telefonů. Další uplatnění produkce směřuje do zdravotnictví, leteckého a automobilového průmyslu, do zbrojních, telekomunikačních a počítačových systémů.

Fehrer Bohemia

Investice této společnosti dosáhla 400 mil. Kč. Na ploše 4,5 ha vzniklo pracoviště pro 270 – 500 zaměstnanců. Společnost se věnuje střešním clonám, motocyklovým sedačkám, stranovým dílům zadního opěradla a loketních opěrek (gumožině, polyuretan). Investice byla zahájena v prosinci 2001.

LIPLASTEC s.r.o.

Investice dosáhla 461 mil. Kč. Závod zaměstnává 65 pracovníků na ploše 3,1 ha (zastavěná plocha 0,96 ha). Společnost produkuje plastové komponenty klimatizačních systémů.

Toyota Tsusho Logistics Czech s.r.o

Na 4 ha území (zastavěná plocha 0,44 ha) bylo investováno 91 mil Kč společností jejímž předmětem působnosti je logistika. Zaměstnává 25 pracovníků.

AIRS MANUFACTURING CZECH s.r.o.

Na 2,7 ha ploše (zastavěno 0,37 ha) bylo vytvořeno 200 pracovních míst pro výrobu výparníků, chladičů a topení pro automobilový průmysl. Výše investice dosáhla 100 mil. Kč.

AC LAK s.r.o.

Společnost se 40 zaměstnanci se zabývá přípravou povrchů a práškovým lakováním kovových dílů. Leží na ploše 1,2 ha (zastavěná plocha 0,28 ha) a investice dosáhla 110 mil Kč.

SCHENKER ČR spol. s r.o.

Investice za 150 mil Kč na ploše 3,5 ha přinese práci 75 zaměstnancům v oblasti logistiky.

WhiteSoft s. r. o.

50 mil. investice na ploše 1,1 ha má přinést pracovní místo 10 zaměstnancům. Společnost se zabývá dodávkami a instalací hardwaru/software, telekomunikačními službami, strukturované kabeláží. Firma využívá svůj duševní potenciál rovněž na poskytování konzultačních a poradenských služeb v oblasti ICT.

Galvanoplast Fischer Bohemia k.s.

Společnost se zabývá galvanizací povrchů. V zóně funguje na ploše 4 ha.

Obchodní a průmyslová zóna Liberec - sever

Zóna je umístěna v severozápadní části Liberce, v katastrálním území Růžodol I. a Stráž nad Nisou. Byla vybudována na zelené louce, její výměra činí 67 ha a bude mít zcela nový systém sítí technické infrastruktury. Celé území má příznivou morfologii terénu s mírným sklonem k severu. Obchodní a průmyslová zóna Liberec - sever je připravena přijmout investory z oblasti průmyslové výroby a výzkumu, ale i obchodní řetězce hledající zázemí pro své projekty. Obchodní a průmyslová zóna je rozdělena na dvě části: 1/3 obchodní zóna a 2/3 průmyslová zóna.

V červenci 2008 bylo již cca 95% pozemků prodáno. Areály byly na počátku výstavby a v srpnu fungovaly zatím jen tři podniky. V obchodní části je to Hypermarket Globus spolu s obchodním centrem "G" na ploše cca 15 ha. 17.9. bylo otevřeno dalších 13 velkoplošných obchodů a další jsou ve výstavbě (např. KIKA apod.). V části průmyslové je to společnost MSV Systems CZ. Technologické centrum a centrum strategických služeb vzniklo na ploše 0,7 ha. Vývojové a výzkumné centrum se zaměřením na průmyslovou automatizaci a technologie pro tváření trubek rozvodů plyných a kapalných médií v automobilovém průmyslu. V moderním prostředí nového centra úspěšně pracují vývojoví konstruktéři na technologiích pro světový průmysl. Třetím subjektem je VGP Park Liberec, která na ploše 8 ha staví a následně pronajímá logistické areály (skladovací haly). Ve areálu VGP Parku takto funguje společnost Baumatic. Další hala je ve výstavbě.

Dále je ve výstavbě v průmyslové části zóny společnost Obrobna Resl, s.r.o. - obrábění kovů (1,2 ha) a společnost Elmarco, jež je producentem strojů na výrobu nanovláknenných textilií. V zóně Sever začala stavět nové výzkumné a vývojové centrum, které by mělo zaujímat plochu 1750 m². Celková investice činí 190 milionů korun (z toho cca 75 mil. Kč přispěje Evropská unie z OP Podnikání a inovace).

Přehled investorů v Obchodní a průmyslové zóně Liberec - sever:

- Obchodní řetězec Globus
- Nákupní park Liberec
- MSV Systems CZ, s.r.o.
- Obrobna Resl s.r.o.
- Havelka - truhlářství
- VGP Park Liberec, a.s.
- ELMARCO
- BUSCH
- s dalšími investory jsou vedena jednání

Ekonomická struktura obyvatelstva

K 31. 12. 2007 bylo ve městě registrováno 33 084 ekonomických subjektů. Jejich meziroční nárůst v roce 2007 oproti roku předcházejícímu činil téměř 1,35%. Přes 73% z nich jsou fyzické osoby. Podíl obchodních společností na celkovém počtu pomalu narůstá.

Následující tabulka uvádí srovnání v ekonomické aktivitě na území pěti měst České republiky. Města byla vybrána dle velikosti z hlediska aktuálního počtu obyvatel blízkého městu Liberec.

Tabulka 4: Ekonomické subjekty se sídlem na území měst k 31. 12. 2007

město	počet obyvatel	rozloha (v km ²)	počet ekonomických subjektů	počet ekonomických subjektů dle vybraných právních forem			
				státní organizace	akciové společnosti	obchodní společnosti	podnikatelé - fyzické osoby
Olomouc	100 373	103,33	25 320	101	254	3 009	17 683
Liberec	99 721	106,09	33 084	114	179	3 746	24 231
České Budějovice	95 071	55,6	26 159	90	287	3 820	17 634
Ústí nad Labem	94 960	93,96	22 025	107	153	2 689	14 759
Hradec Králové	94 252	105,68	25 758	95	277	3 243	17 340

Zdroj: ČSÚ

Co se týče počtu podnikajících subjektů, na území města Liberce aktivně podniká o téměř třetinu více subjektů než ve velikostně srovnatelných městech v ČR. Počet ekonomických subjektů ve městě ovlivňuje především množství fyzických osob, které se ve městě pohybuje nad celorepublikovým průměrem. Subjekty podnikají zpravidla jako drobní živnostníci, což úzce souvisí s úrovní nezaměstnanosti. V Liberci funguje okresní i krajská hospodářská komora, jejímž předmětem činnosti je poskytování poradenských a konzultačních služeb v otázkách souvisejících s podnikatelskou činností, organizace vzdělávání, rozvoj spolupráce s ostatními komorami, vystavuje osvědčení potřebná pro dokladování právních vztahů v mezinárodním obchodě apod.

Trh práce

Na Liberecku se v posledních letech zvýšil počet nabízených pracovních míst. Místa vznikala hlavně v nových firmách v průmyslové zóně, v Liberci se etablovaly i nové obchodní řetězce. Zároveň již nedochází k masivnímu propouštění, které bylo v minulosti spojeno zejména s uzavíráním textilek. Další pracovní příležitosti vznikají v Obchodně průmyslové zóně Sever.

Registrovaná míra nezaměstnanosti

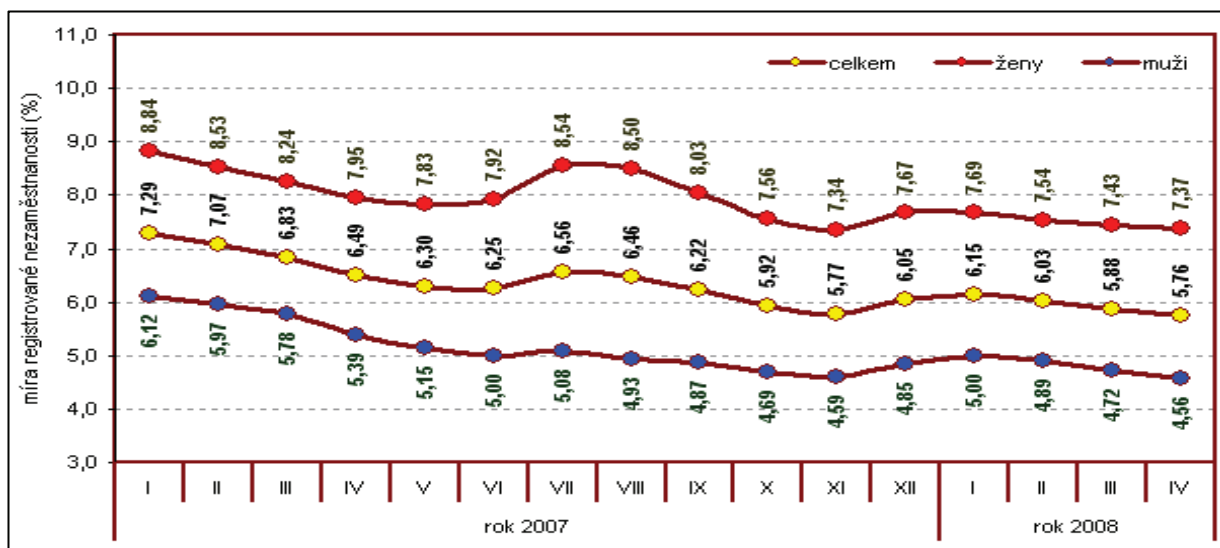
Míra nezaměstnanosti je jedním ze základních ukazatelů ekonomické úrovně regionu. Míra nezaměstnanosti v Libereckém kraji dosáhla koncem dubna 2008 hodnoty 5,76%, což je přibližně půl procentního bodu nad průměrem České republiky. V pořadí krajů je Liberecký kraj v tomto ukazateli na 9. místě. Počet nezaměstnaných dosahuje téměř 14 tis. osob (oproti březnu jde o zlepšení o cca 300 osob), což je 5. nejnižší hodnota v rámci ČR. Počet volných pracovních míst je ovšem druhý nejmenší ve srovnání s ostatními kraji.

Tabulka 5: Nezaměstnanost v krajích ČR k 30. 4. 2008

Region	neumístění uchazeči o zaměstnání	z toho			míra registrované nezaměstnanosti v %			volná pracovní místa	počet uchazečů na 1 volné pracovní místo
		dosažitelní	ženy	s podporou v nezaměstnanosti	celkem	ženy	muži		
Česká republika	316 118	292 465	173 049	101 040	5,24	6,60	4,22	152 267	2,08
v tom kraj:									
Hl. město Praha	16 538	15 047	8 557	7 196	2,03	2,32	1,79	32 524	0,51
Středočeský	26 050	24 471	14 661	10 423	3,73	4,96	2,84	19 314	1,35
Jihočeský	14 235	12 947	8 026	5 782	3,81	4,90	2,98	7 564	1,88
Plzeňský	12 998	12 082	7 319	5 059	3,87	4,93	3,05	14 426	0,90
Karlovarský	11 863	11 124	5 914	3 278	6,58	7,46	5,91	3 546	3,35
Ústecký	44 859	41 839	24 385	10 349	9,83	12,57	7,84	6 046	7,42
Liberecký	13 952	12 988	7 747	5 154	5,76	7,37	4,56	4 484	3,11
v tom okresy:									
Česká Lípa	3 539	3 344	1 953	1 206	6,47	8,40	5,08	1 292	2,74
Jablonec n. N.	2 656	2 302	1 488	1 039	5,12	6,03	4,36	601	4,42
Liberec	5 515	5 255	3 056	2 090	5,79	7,61	4,48	1 942	2,84
Semily	2 242	2 087	1 250	819	5,48	7,13	4,27	649	3,45
Královéhradecký	12 508	11 534	6 814	5 282	3,96	4,89	3,24	6 458	1,94
Pardubický	13 301	12 439	7 378	5 023	4,63	6,00	3,61	9 752	1,36
Vysočina	14 002	13 001	7 893	5 099	4,78	6,27	3,68	5 350	2,62
Jihomoravský	38 927	36 155	21 574	12 203	5,99	7,63	4,74	16 589	2,35
Olomoucký	20 959	19 364	11 629	6 962	5,96	7,59	4,73	5 543	3,78
Zlínský	18 003	16 269	10 156	6 005	5,25	6,68	4,14	7 355	2,45
Moravskoslezský	57 923	53 205	30 996	13 225	8,34	10,35	6,84	13 316	4,35

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Graf 4: Vývoj míry registrované nezaměstnanosti v Libereckém kraji od počátku roku 2007 do dubna roku 2008

Zdroj: ČSÚ

Volná pracovní místa

Od roku 2005 dochází k postupnému nárůstu počtu volných pracovních míst a současně s tím pak k poklesu počtu uchazečů na jedno pracovní místo.

Tabulka 6: Počet volných pracovních míst a uchazečů na jedno pracovní místo (2005-2008)

Charakteristika	31.1.2005	31.1.2006	31.1.2007	31.1.2008
Počet volných pracovních míst	937	1 277	1 718	2 358
Počet uchazečů na volné pracovní místo	8,8	6,2	4,24	2,47

Zdroj: Úřad práce Liberec

Tabulka 7: Počet volných pracovních míst a uchazečů na jedno pracovní místo k 30.6.2007

Oblast	Volná pracovní místa	Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo
Liberecký kraj	4 916	3,1
okres Česká Lípa	1 028	3,7
okres Jablonec n. N.	746	4,0
okres Liberec	2 474	2,6
okres Semily	668	3,4

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

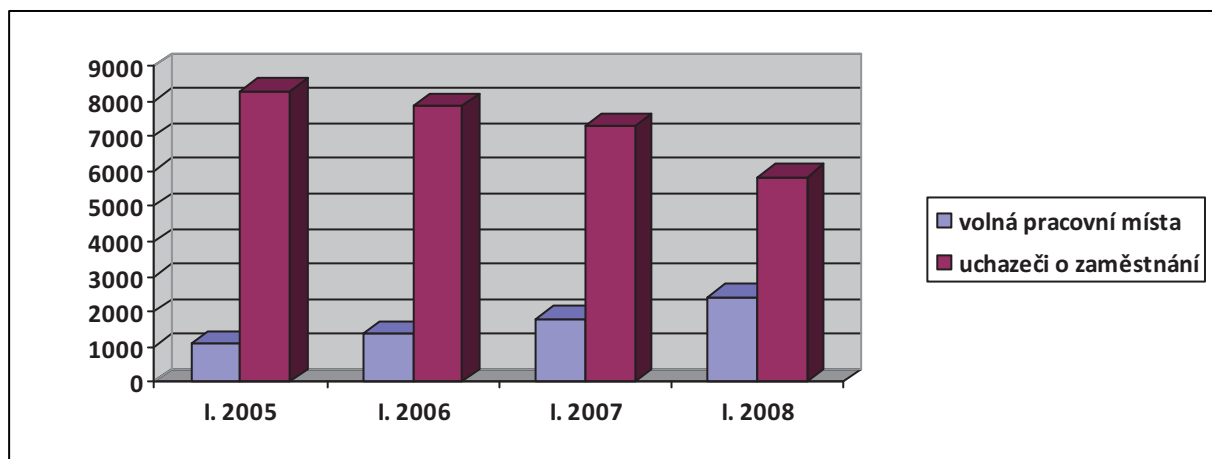
K 30.4.2008 bylo v okrese Liberec 1 970 volných pracovních míst pro 5 515 uchazečů o zaměstnání.

Téměř polovina (44 %) uchazečů o zaměstnání v okrese Liberec je mladší než 35 let. Mezi uchazeči je 7,4 % absolventů škol bez pracovní zkušenosti. Většina z uchazečů nemá maturitu - třetina osob z celkového počtu uchazečů má pouze základní vzdělání, 43 % střední školu bez maturity. Z hlediska věku, pohlaví a vzdělání je zastoupení uchazečů o práci v okrese Liberec velmi podobné zastoupení žadatelů o zaměstnání v celé ČR. Rozdíly jsou nepatrné, pohybují se v řádu jednotek procentních bodů. V okrese Liberec jsou uchazeči o zaměstnání v průměru starší, méně vzdělaní a je mezi nimi více žen.

Profil uchazečů o volná místa z hlediska kategorie zaměstnání v okrese Liberec se příliš nemění. Okolo třetiny uchazečů o zaměstnání tvoří nekvalifikovaní pomocní pracovníci. Početné skupiny uchazečů (okolo 15 % z celkového počtu) pocházejí z kategorie provozních pracovníků ve službách nebo z kategorie řemeslníků či opravářů. Obdobně jako zastoupení uchazečů podle kategorií je stabilní nabídka pracovních míst v těchto kategoriích. V okrese Liberec je největší zájem o kvalifikované řemeslníky a opraváře (43,9 % ze všech volných míst). Početná volná místa (okolo 15 % z celku) jsou vypsána v kategorii obsluhy strojů a v široké kategorii technických, zdravotnických a pedagogických pracovníků.

Je zřejmé, že struktura uchazečů o pracovní místo není shodná se strukturou volných pracovních míst. Nejhůře nacházejí zaměstnání lidé bez kvalifikace a pomocní pracovníci. V únoru 2006 na jedno takové volné místo připadalo 96 uchazečů. Dlouhodobě obtížná je také zaměstnatelnost kvalifikovaných dělníků v zemědělství a lesnictví. Na rozdíl od jiných kategorií je těchto uchazečů velmi málo. Obtížně získávají práci ve své kvalifikaci také nižší administrativní pracovníci.

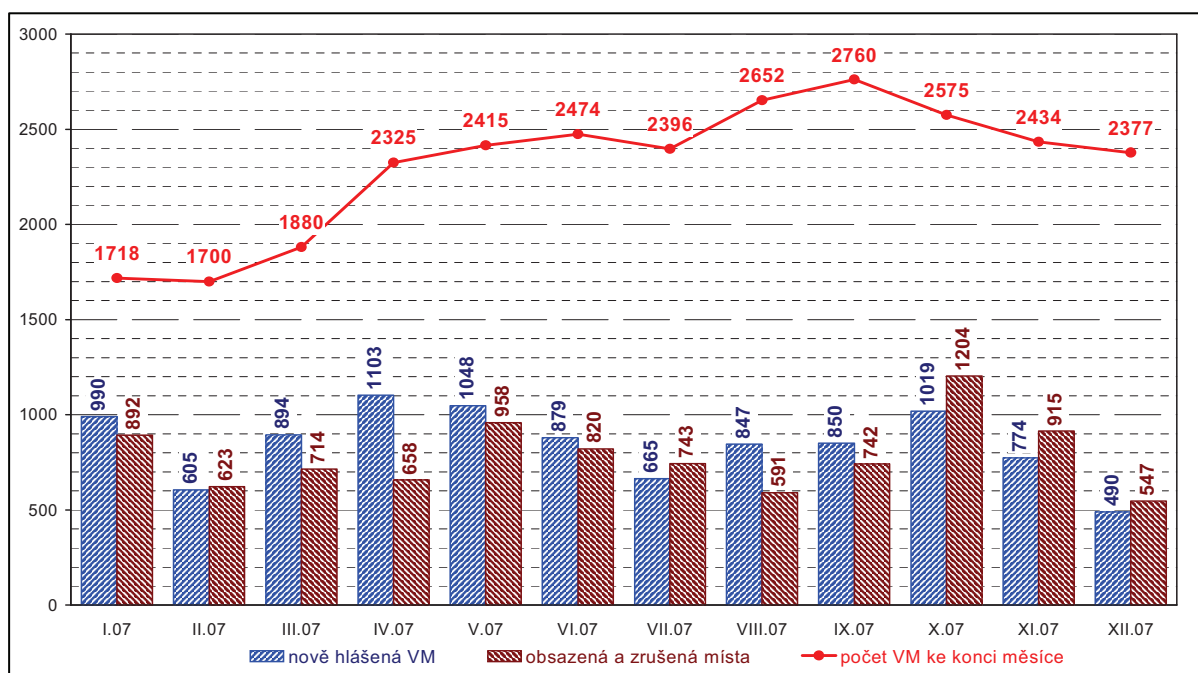
Graf 5: Počet volných pracovních míst a uchazečů o zaměstnání v okrese Liberec k počátku let 2005-2008

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

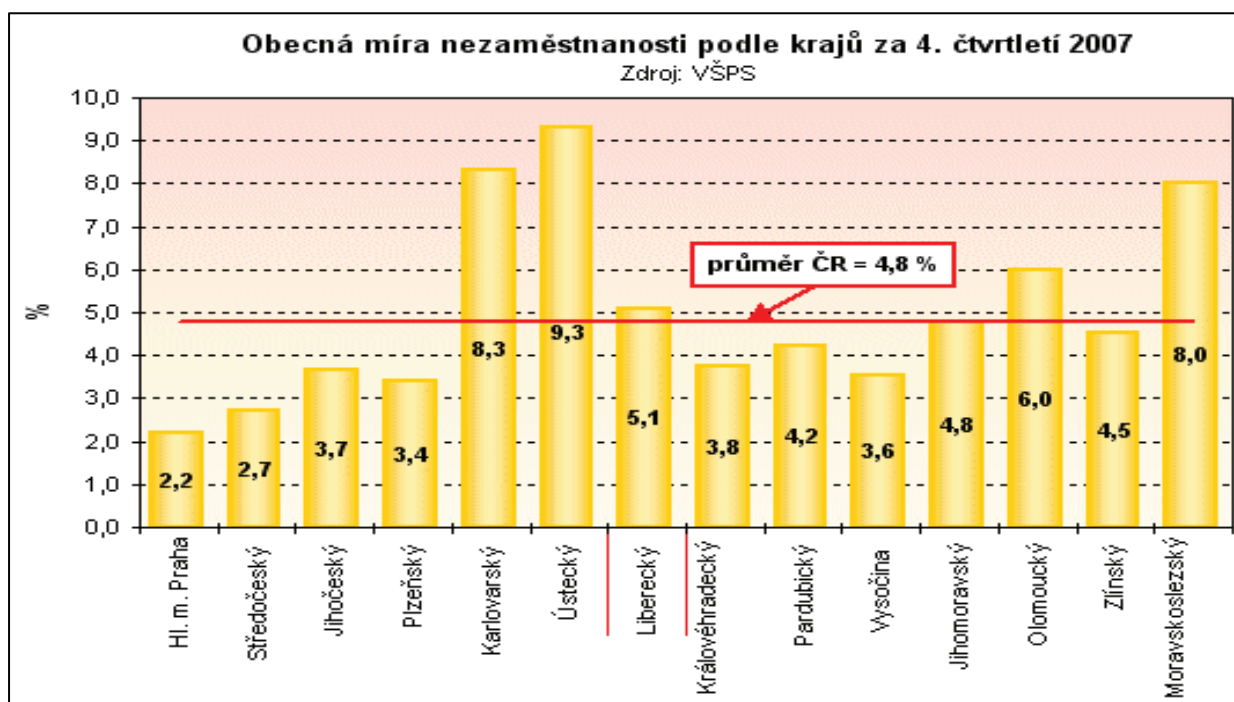
Od roku 2005 dochází ke zvyšování počtu volných pracovních míst (VM) a snižování počtu uchazečů o zaměstnání, což se projevuje snížením počtu uchazečů na jedno pracovní místo. V roce 2007 zaměstnavatelé nahlásili 10 164 nových míst, tj. průměrně 847 za měsíc, obsazeno nebo zrušeno bylo 9 407 VM, tj. 784 měsíčně.

Graf 6: Přírůstek počtu volných pracovních míst (VM) během roku 2007

Zdroj: Úřad práce

Graf 7: Obecná míra nezaměstnanosti podle krajů

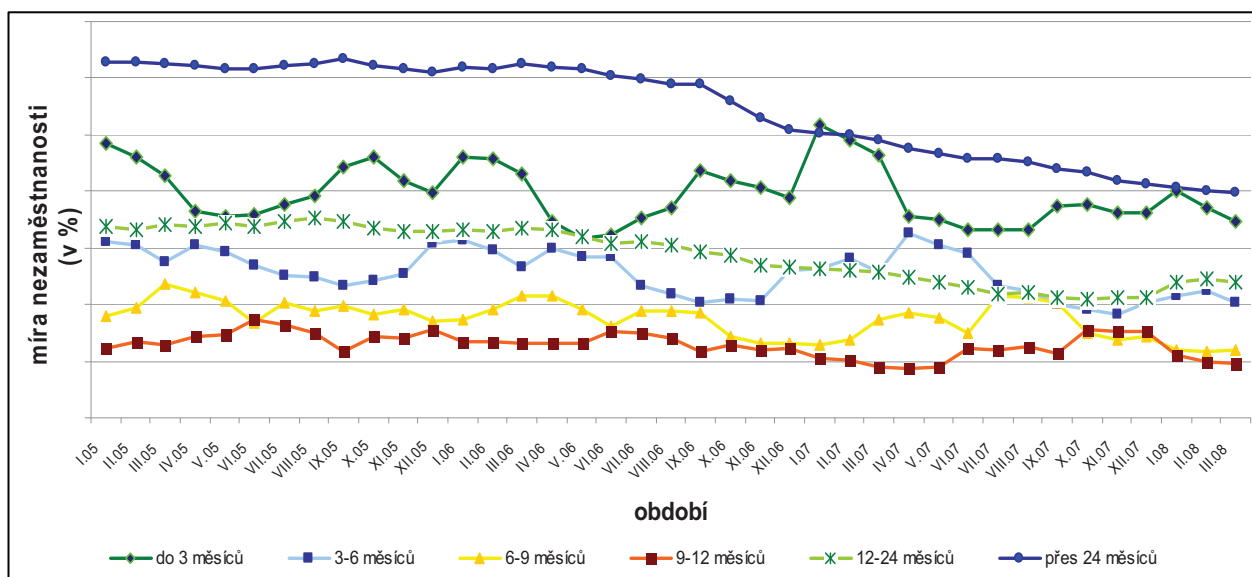

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil, 2007

Dlouhodobá nezaměstnanost

Jedním z největších problémů na trhu práce v Liberci je trvale vysoký počet dlouhodobě nezaměstnaných. Skupina dlouhodobě nezaměstnaných osob představuje největší podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání. Obdobná situace je v celém okrese, ale i v České republice.

Graf 7: Počet uchazečů dle délky registrace ve městě

Zdroj: Úřad práce

Největší zaměstnavatelé

Největšími zaměstnavateli ke konci července 2008 byli následující: Krajská nemocnice Liberec, a.s., Denso Manufacturing Czech, s.r.o., Preciosa, a.s., Cadence Innovation k.s., Technická univerzita v Liberci a České dráhy. Za nimi s odstupem následují ArvinMeritor LVS Liberec, a.s., Statutární město Liberec, Česká pošta, s.p., PEKM Kabeltechnik, s.r.o., ČSAD Liberec, a.s., LVZ, a.s., Komerční banka, a.s. - Telefonní centrum, Fehrer Bohemia, s.r.o., Krajský úřad Libereckého kraje, Dopravní podnik města Liberce, a.s., AIRS Manufacturing Czech, s.r.o., FEREX-ŽSO, spol. s r.o., Ahold Czech Republic, a.s. a Laird Technologies, s.r.o.

Zaměstnanost cizinců s povolením v okrese Liberec

S rozvojem průmyslových a obchodních zón a růstem počtu pracovních míst došlo k přílivu zahraničních pracovníků.

V okrese Liberec bylo registrováno k 30. 6. 2006 celkem 1 394 platných pracovních povolení. Z tohoto počtu bylo vydáno prodloužení povolení k zaměstnání pro 705 zahraničních pracovníků, 589 povolení pro nové pracovníky, 73 pro společníky, kteří plní běžné úkoly firmy a 27 pro ostatní (vyslání na základě obchodní smlouvy a žadatelé o azyl).

Největší zájem o práci stále mají občané z Ukrajiny (1 161 platných pracovních povolení), Moldávie (103 platných povolení) a Bulharska (35 platných povolení). Tito pracovníci vykonávají kvalifikované i pomocné práce, a to převážně ve stavebnictví, strojírenském a dřevozpracujícím průmyslu, při zpracování kovů, skla a při výrobě pryžových a plastových výrobků. Další početnou skupinu tvoří občané Japonska (28 platných povolení).

Zaměstnávání občanů Evropské unie

S platností nového zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. je od 1. 10. 2004 v užívání tiskopis, tzv. informační karta. Tím se zjednodušil postup při zaměstnávání občanů EU. Informační karty předávají zaměstnavatelé na příslušný úřad práce podle místa výkonu práce. K 30. 6. 2006 bylo na Úřadu práce v Liberci zaevidováno 3 226 platných informačních karet občanů EU (1 919 mužů a 1 307 žen).

Mezi největší liberecké zaměstnavatele občanů EU patří firma Denso Manufacturing Czech s.r.o., která jich ke konci 1. pololetí 2006 zaměstnávala více než 400. Se vstupem ČR do EU začal působit na trhu práce velký počet zprostředkovatelských agentur, které zprostředkovávají občanům EU práci v libereckém okrese. Prostřednictvím těchto agentur bylo ke konci 1. pololetí 2006 ve firmách zaměstnáno více než 1 000 občanů EU.

Se vstupem do EU a rozvojem Průmyslové zóny Liberec-jih, kde vznikají další pracovní příležitosti díky vstupům nových investorů, jsme zaznamenali v okrese Liberec velký nárůst zaměstnaných občanů EU. Převážnou část pracovníků z EU tvoří občané Slovenska (2 092) a Polska (1 082), kteří pracují v nejrůznějších profesích, převládá však strojírenství. Nejpočetněji je zastoupena skupina ve věku 20 až 24 let, podílí se na celkovém počtu zaměstnaných občanů EU u mužů 30 % a u žen 35 %.

Shrnutí

- Vysoká koncentrace podnikatelských subjektů ve městě.
- Vysoký podíl fyzických osob jako podnikatelských subjektů (90% všech subjektů, hodnota nad celorepublikovým průměrem).
- Vysoká míra podnikatelské aktivity.
- Vyšší míra nezaměstnanosti a i přes tvorbu pracovních míst má Liberecko jeden z nejmenších počtů volných pracovních míst v zemi.

1.2.4. Sociální integrace

Obyvatelstvo severních Čech prošlo v posledním století mnoha proměnami. Dříve byl Liberec převážně německým, průmyslově významným městem. Poválečná doba přinesla značné změny ve struktuře i počtu obyvatel a ovlivnila tak ekonomické i sociální klima ve městě i regionu. Po transformaci ekonomiky v 90. letech minulého století došlo ke značným změnám v dosavadní ekonomické struktuře podnikatelských subjektů, což přineslo zrušení řady podniků a tedy i zvýšení nedobrovolné nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti v posledních letech díky rozvoji ekonomiky postupně klesá, ale stále se nachází lehce nad celorepublikovým průměrem.

Pracovní příležitosti, bytová situace stejně jako kvalita a dostupnost veřejných služeb jsou jedny z hlavních atributů atraktivního místa pro život občanů města. Smyslem IPRM města Liberce je zajistit cílenou intervenci pro kultivaci a rozvoj lidského a vědomostního potenciálu obyvatel města.

Vzdělanostní struktura

Vzdělanostní struktura obyvatelstva je do jisté míry dána nabídkou vzdělávacích programů a oborů ve městě a také pracovními příležitostmi ve městě. Vzhledem ke koncentraci průmyslové výroby a stavebních firem jsou lokální pracovní pozice příznivější především pro osoby s technickým vzděláním. Vzdělanostní struktura je jedním z důležitých znaků kvality pracovního potenciálu rozvoje města. Podle struktury obyvatelstva starší 15ti let ve městě Liberec tvoří největší podíl vyučené osoby nebo osoby se základním vzděláním bez maturity (38,6%), což je lehce pod úrovní situace v kraji, ale téměř totožné se situací v republice. Ve srovnání s okresem je ve městě výraznější koncentrace osob s maturitou (24,7%) a vyššího nebo vysokoškolského vzdělání (celkem 11,9%), což lze u krajského města předpokládat.

Ve srovnání s krajem a republikou je ve městě poněkud nižší zastoupení osob s vyučením a středním odborným vzděláním bez maturity, ale naopak výraznější zastoupení osob s úplným středním vzděláním s maturitou, vyšším nebo přímo vysokoškolským vzděláním ve srovnání s krajem. Vysokoškolské vzdělání je v Liberci na nejvyšší úrovni z dalších významných měst kraje a jen těsně pod republikovým průměrem. Je možné konstatovat, že Liberec patří mezi města s poměrně vysokým podílem vysokoškolsky vzdělaných obyvatel.

Tabulka 8: Vzdělání obyvatel ve věku 14 a více let (v roce 2001)

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	z toho nejvyšší ukončené vzdělání (%)				
		základní a neukončené	vyučení a stř. odborné bez maturity	úplné střední s maturitou	vyšší a nástavbové	vysokoškolské vč. vědecké přípravy
Česká republika	8 575 198	23,0	38,0	24,9	3,5	8,9
Liberecký kraj	356 007	23,9	40,0	23,8	3,2	7,0
Česká Lípa	86 358	26,6	42,2	21,3	2,6	5,3
Jablonec nad Nisou	73 878	23,6	39,6	24,6	3,0	7,0
Liberec	133 084	22,7	38,6	24,7	3,4	8,5
Semily	62 687	23,4	40,6	24,4	3,5	6,5

Zdroj: SLDB 2001

Sociální služby

Sociální služby jsou mimořádně významnou částí aktivit státu, samosprávy a nestátních subjektů. Spektrum poskytovatelů služeb lze rozdělit na 2 skupiny:

1. Organizace poskytující služby dle zákona č. 108/2006 Sb. O sociálních službách
2. Ostatní zájmové svazy a organizace, které se zabývají většinou volnočasovými aktivitami apod.

Město Liberec se zapojilo do procesu komunitního plánování, neboť si uvědomuje potřebu vzájemné spolupráce a koordinace při poskytování sociální péče občanům města. Komunitní plán sociálních služeb Regionu Liberec na období 2008 - 2013 byl schválen na 4. zasedání Zastupitelstva města dne 24. 4. 2008 usnesením č. 70/08. Plán mapuje současnou situaci s cílem řešit aktuální otázky v sociální oblasti vzhledem k dostupným finančním prostředkům s pomocí vybudovaných struktur. V rámci plánu bylo vytvořeno celkem 6 odborných skupin, které jsou zaměřeny na seniory, osoby zdravotně postižené, dlouhodobě duševně postižené, rodiny s dětmi, mládež, osoby ohrožené drogami a závislostmi a cizince, národnostní a etnické menšiny. Cílem je zlepšit úroveň služeb poskytovaných těmito skupinám.

Pro plánované období bylo sestaveno 21 projektů, mezi něž patří např. Non-stop pečovatelská služba, chráněné bydlení pro sociálně slabé nebo terénní práce v sociálně vyloučených komunitách, které zajišťuje město.

Vzdělávací zařízení

Síť vzdělávacích zařízení ve městě zajišťuje kvalitní a dostupnou školní docházku na všech stupních vzdělávání. Předškolní vzdělávání ve městě Liberec poskytuje 44 mateřských škol, z nichž:

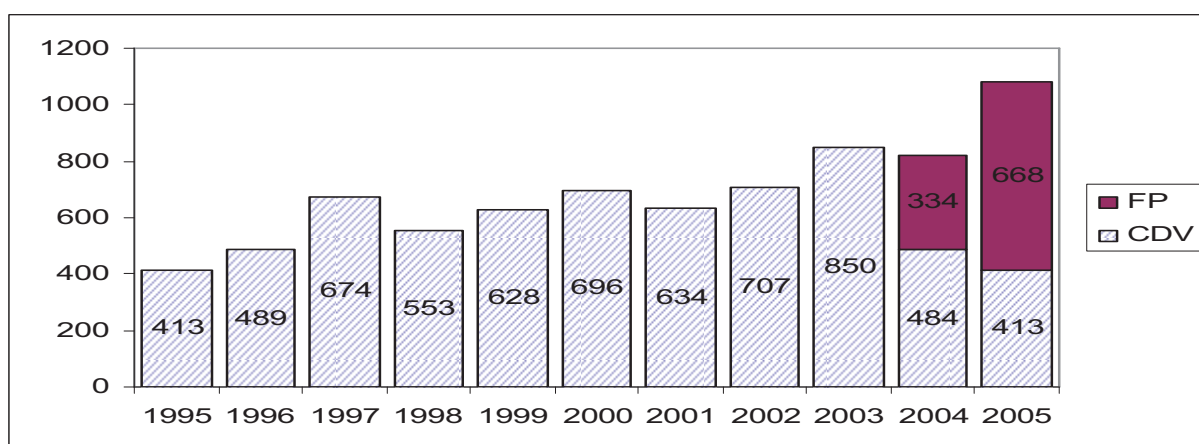
- je 29 zřízených Statutárním městem Liberec,
- jsou 3 soukromé.

Základní vzdělávání ve městě poskytuje 23 základních škol spolu s 1 zvláštní školou, 3 školy jsou určeny pro děti se zdravotním handicapem a 2 jsou soukromé.

Síť středních škol je v Liberci tvořena 12 středními školami, z toho jsou 2 gymnázia a 10 středních odborných škol. Vyšší odborné školy jsou celkem 4.

V Liberci se nachází zastoupení Vysoké školy Karla Engliša Brno a Metropolitní univerzita Praha, o.p.s. (dříve VŠ veřejné správy a veřejných vztahů Praha), město tedy nabízí také vzdělání vysokoškolského typu. Vysokoškolské vzdělávání je zajištěno v největší míře Technickou univerzitou v Liberci, která má 6 fakult - Strojní, Hospodářská, Přírodovědně-humanitní a pedagogická, Mechatroniky a mezioborových inženýrských studií, Textilní a Umění a architektury. Univerzita má více než 7 tis. studentů (tj. 2,6% z ČR) a je zaměřena z 56 % na technické vědy a jen z 44 % na humanitní obory. V rámci univerzity působí Ústav zdravotnických studií, Výzkumné centrum „TEXTIL“ a Výzkumné centrum „Pokročilé sanační technologie a procesy“. Centrum dalšího vzdělávání při TUL začíná získávat na oblíbenosti. Jedná se o programy z oblasti ekonomie, právo, právní a veřejnoprávní činnost, společenské vědy, nauky a služby, pedagogika učitelství a sociální péče. Počet účastníků v programech celoživotního vzdělávání se zvýšil mezi lety 1995 a 2003 o 60 %. Centrum dalšího vzdělávání TUL organizuje také vzdělávání v rámci Univerzity třetího věku.

Graf 8: Počty účastníků v programech celoživotního vzdělávání 1995-2005

Zdroj: Profil města Liberce, 2007

Při Technické univerzitě Liberec vznikla ve spolupráci s Technickou univerzitou ve Wroclawi v Polsku a Vysokou školou Zittau v Německu Univerzita NISA. V rámci univerzity je možné studovat tříletý studijní obor v angličtině.

V Liberci mají zastoupení i soukromé vysoké školy - Vysoká škola Karla Engliša Brno se studijními obory "Management v podnikání" a "Ekonomie a právo v podnikání", a Metropolitní univerzita Praha se studijními obory Mezinárodní vztahy a evropská studia, Evropská studia a veřejná správa.

Jazykové vzdělávání umožňuje 8 jazykových škol. Centrum vzdělanosti Libereckého kraje umožňuje celoživotní vzdělávání a zajišťuje projekt, který má rozvíjet výchovně vzdělávací soustavy v kraji pomocí moderního uskupení středních odborných škol s cílem reflektování požadavků trhu práce, integrace zdravotně postižených a s důrazem na celoživotní vzdělávání.

Počet žáků se kvůli demografickému vývoji od roku 1995 snižuje. V roce 2000 byl podíl dětí do 15 let na celkové populaci 16,7%, v roce 2006 už jen 15,1. Očekává se, že počet žáků základních škol bude nadále klesat. Opačný trend se objevuje v současnosti u počtu dětí předškolního věku, který mírně roste.

Počet studentů středních škol a gymnázií se příliš nemění na rozdíl od studentů vysokých škol. V roce 1990 výrazně vzrostl počet studentů, hlavním důvodem bylo rozšíření Technické

univerzity ze dvou na čtyři fakulty. Ve školním roce 2004/2005 se zde zapsalo 7633 studentů. Roste také zájem o doktorské studium. Celkově se projevuje zvýšený zájem o kvalitnější vzdělávání a to i v produktivním a postproduktivním věku.

Vzdělanostní struktura obyvatel je jedním z významných generátorů rozvoje města. Vedle samotné dostupnosti, škály oborů a kvality vzdělávání je také významný soulad nabídky a poptávky na pracovním trhu.

Vzhledem ke značnému zastoupení průmyslových firem ve městě vzniká na trhu nedostatek kvalifikovaných pracovníků především v oblasti technických oborů, zámečnicků, svářečů, operátorů CNC strojů, nástrojářů, apod. Dle údajů Úřadu práce v Liberci poptávka na trhu práce zcela neodpovídá nabídce. Kapacita a zaměření lokálních škol především v oblasti strojního, zdravotnického nebo stavebního zaměření odpovídá struktuře místních podniků, v ostatních případech není poptávka příliš vysoká. Dle údajů Úřadu práce však absolventi nezůstávají dlouhodobě nezaměstnaní a nachází pracovní uplatnění, i když se nejedná o obor, který studovali.

Město Liberec má významný počet vzdělávacích zařízení a poskytuje i nadstandardní péči, mimoškolské aktivity, jazykové a počítačové kurzy, možnost rekvalifikací a dalšího vzdělávání. Podstatné je vysokoškolské vzdělávání, které zajišťuje Technická univerzita. Připravuje především odborníky v technických oborech, po nichž je v kraji velká poptávka.

Zdravotnická zařízení

Ve městě se nachází široká síť zdravotnických zařízení v podobě Krajské nemocnice, jedné polikliniky, sdruženého ambulantního zařízení, dále jsou zde čtyři zdravotní střediska, kojenecký ústav a dětský stacionář. Významné je působení specialistů v oborech chirurgie, kardiologie, ORL a rehabilitace. Největší zastoupení ve městě mají zubaři a praktičtí lékaři. V centru Liberce je k dispozici zdravotní záchranná služba a na letišti se nachází středisko Letecké Záchranné služby. Prodej léků, vitamínů, minerálů, kosmetiky apod. nabízí 21 lékáren. Nejvýznamnějším zařízením na území města je Krajská nemocnice Liberec a.s., která zajišťuje celé spektrum speciální péče a je připravena centralizovat akutní stavy. Kapacitu nemocnice tvoří 984 lůžek, z nichž 142 připadá na léčbu dlouhodobě nemocných.

Stav a pokrytí zdravotními službami, jakož i lůžkové i ambulantní kapacity jsou vyhovující. Nedostatkem v této oblasti je absence zařízení pro osoby trpící Alzheimerovou chorobou, hospic a protialkoholní záchytná stanice. Problémy zdravotnických zařízení v Liberci jsou podobné jako v jiných velkých městech České republiky. Jedná se např. o podfinancování zdravotnických zařízení, nedostatek a stárnutí lékařů.

Shrnutí

- Funkční komunikace a zapojení města do komunitního plánování.
- Existence komunitního plánu sociálních služeb.
- Kvalitní a dostupná síť školských zařízení.
- Vysoká úroveň vysokého školství.
- Kvalitní a dostupná zdravotní péče zajišťována praktickými i odbornými lékaři.
- Odborná lékařská péče a lůžkové kapacity v rámci Krajské nemocnice Liberec a.s.

1.2.5. Životní prostředí

Město leží v liberecké kotlině mezi významnou chráněnou lokalitou CHKO Jizerské hory a Ještědským hřebenem. Rozprostírá se v povodí řeky Nisy. Větší urbanistické centrum s koncentrací průmyslových výroby i vysokou intenzitou silniční dopravy způsobuje v kombinaci s reliéfem krajiny horší podmínky především co do kvality ovzduší.

Na druhou stranu díky vysokým nárokům na ochranu okolní přírody i vypracovaným plánům na snižování produkce škodlivin a zklidňování dopravy jsou nastaveny podmínky pro zlepšování současného stavu.

Ovzduší

Liberec se nachází v severočeské oblasti a patří mezi města s nejvíce zhoršenou kvalitou ovzduší v kraji. Leží na dně kotliny a v takovém prostředí je horší cirkulace vzduchu. Kvalitu ovzduší negativně ovlivňuje především doprava ve městě, zácpy, rozsáhlá výstavba v centru města, centrální i lokální vytápění tuhými palivy. Zhoršení situace se očekává po napojení Liberce na evropskou dálniční síť. Významným zdrojem znečištění je také Teplárna Liberec a spalovna komunálního odpadu.

V letech 1994 – 2003 se podařilo snížit vypouštění znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů. Jedná se hlavně o tuhé látky (84%), oxidy síry a dusíku. Nejvíce se na tom podílela restrukturalizace průmyslu a legislativní změny, které stanovují emisní limity.

Imisní látky, především ozón a těžké kovy jsou stále problematické a překračují stanovené limitní hodnoty. Produkce kadmia, které produkuje místní spalovna, se podařilo lehce snížit, ale nikl vykazuje stále nadlimitní hodnoty. Významné znečištění způsobuje přenos látek z elektrárny v Turówě, může představovat až 40 – 60% imisní zátěže.

Na zlepšení životního prostředí ve městě se kromě snížení emisí ze stacionárních zdrojů podílí i péče o veřejnou městskou zeleň, pravidelná kontrola údržby, realizace projektů výsadby zeleně, sanací a asanací havarijních stromů.

V současné době se na území města nachází 80 parkově upravených ploch. 40% rozlohy města tvoří lesní plochy, které však nejsou vždy zalesněné. V budoucnu se očekává snížení podílu této plochy z důvodu tlaků na rozvoj městské výstavby. Přes velký počet parkových ploch chybí ve městě souvislejší zeleň k poměru zastavěné plochy. Ta by pomohla snížit hluchost, zadržování nadměrného tepla a pomohla by zlepšit stav ovzduší.

Ekologické zátěže

Staré ekologické zátěže ohrožují hlavně kvalitu podzemní vody. Hlavní ekologickou zátěž města představuje výskyt skládek odpadů nejrůznějších kubatur a to jak komunálních, tak průmyslových a chemických. V Liberci-Rochlicích začala po roce 2001 probíhat sanace Benziny, a.s. Sanační práce byly zahájeny také v Teplárně, a.s. Práci nejčastěji komplikují nevyjasněné vlastnické vztahy a vysoké finanční náklady sanačních prací.

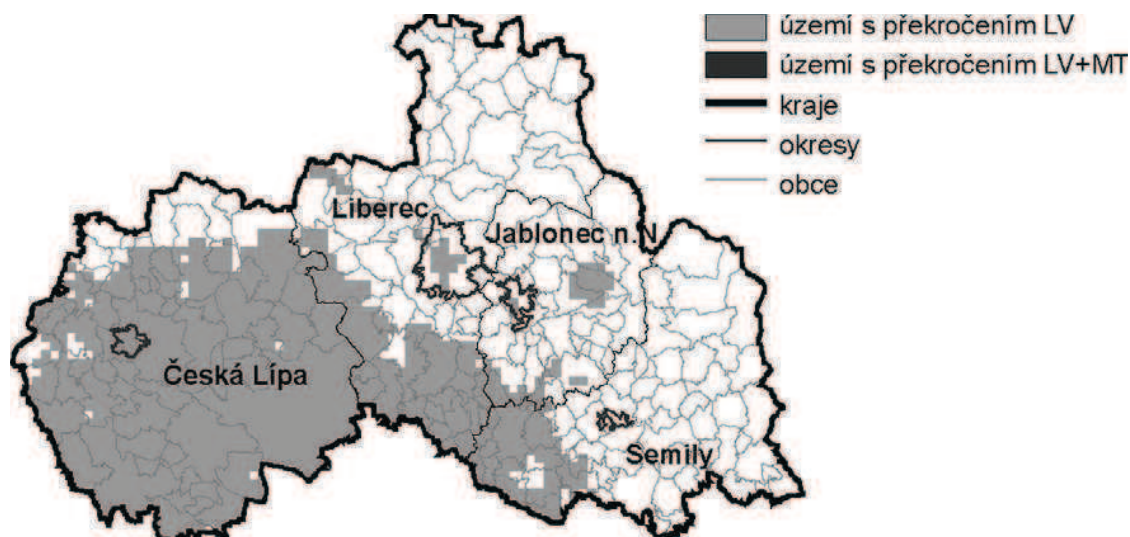
Liberec nemá žádnou skládku nebezpečného odpadu. Disponuje 2 spalovnami, jedna je určena na odstranění nebezpečných a ostatních odpadů (Termizo, a.s.), druhá na nebezpečný nemocniční odpad (Neli sevis, s.r.o.).

Zdroje znečištění

Stav úrovně znečištění ovzduší vykazuje zlepšující se tendenci. Zvláštní situace je u imisí prachu PM_{10} , u kterého dochází k překračování imisního limitu. Největší podíl na tomto stavu má enormní nárůst automobilové dopravy (nečištěné spaliny). Překračována bývá i imisní hodnota ozónu.

Obrázek 5: Překročení imisních limitů

Území, na kterém došlo v roce 2005 k překročení imisního limitu (LV) nebo imisního limitu navýšeného o mez tolerance (LV+MT) pro alespoň jednu ze sledovaných znečišťujících látek, bez zahrnutí ozónu

Zdroj: ČHMÚ

Prioritní původci znečištění:

- Doprava
- Sekundární prašnost
- Domácnosti spalující tuhá paliva

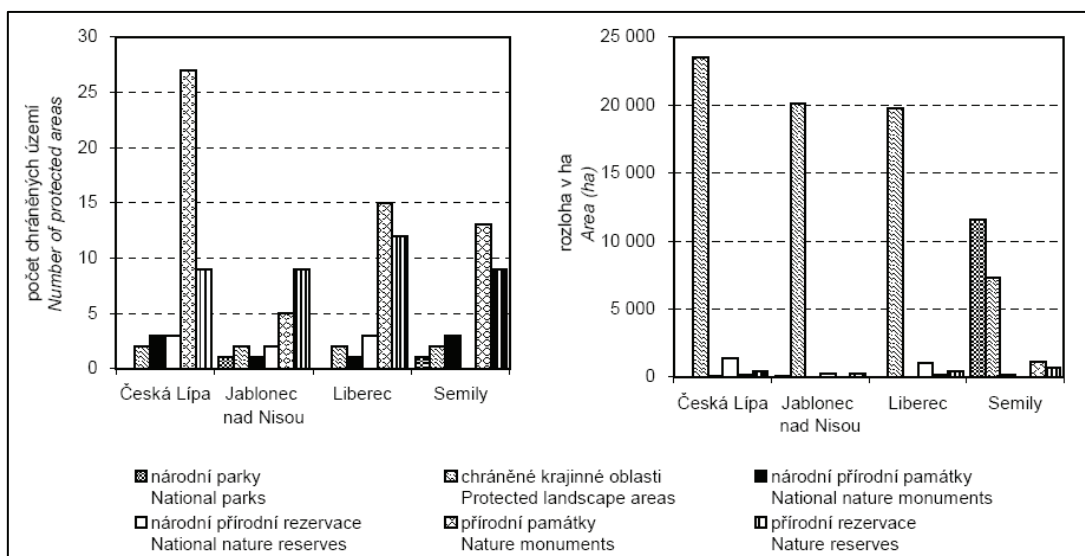
Další zdroje znečištění na území města:

- Teplárna Liberec a.s.
- Severochema, družstvo pro chemickou výrobu
- Liberecká obalovna s.r.o.
- ISOFLOCK Liberec s.r.o.
- FINAPRA a.s. - chemická čistírna oděvů

Ochrana přírody

Ve městě Liberec se nachází čtyři chráněná území a přírodní park. Celkem je na území města 168 ha zeleně. Severovýchodní a východní částí města prochází hranice **CHKO Jizerské hory**, kde je vysoké zastoupení lesní půdy a je zde možné najít zbytky přirozených ekosystémů.

Graf 9: Chráněná území podle okresů Libereckého kraje k 31.12.2006

Zdroj: Statistická ročenka Libereckého kraje 2007

Charakter lesních porostů

Město Liberec vlastnilo počátkem roku 1992 cca 180 ha lesa, a to především v oblasti známé jako Lidové sady. V průběhu dalších deseti let docházelo k postupnému dohledávání tzv. historického majetku města a přidělu. V roce 2002 Statutární město Liberec vlastnilo již cca 540 ha lesa a v současné době vlastní cca 600 ha lesních pozemků. Lesní majetek města se rozléhá po celém obvodu zástavby města. Převážná část se nachází v k.ú. Ruprechtice (Lidové sady), dále pak v k.ú. Starý Harcov, Kunratice u Liberce, Vratislavice n.N., Vesec, Pilínkov, Machnín, Krásná Studánka, Radčice a Kateřinky.

Do konce roku 2002 se na lesním majetku hospodařilo s lesním hospodářským plánem, který byl postupně přebíráán od Lesů České republiky tak, jak byly přebíráány jednotlivé pozemky. Od počátku roku 2003 hospodaří město s vlastním lesním hospodářským plánem, ve kterém byly uplatněny požadavky města na hospodaření v lesních.

Zásadní body v průběhu existence Městských lesů Liberec:

- vstup do Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR
- získání certifikace pro hospodaření v lesích podle systému PEFC (mezinárodní systém hospodaření v lesích)
- získání možnosti uplatňovat logo PEFC
- zalesnění zemědělských pozemků v k.ú. Machnín (cca 20 ha)
- správa 600 ha lesa
- zvýšení výnosů z lesa cca o 500 tis. Kč za rok

Využívání obnovitelných zdrojů energie

Vzhledem k limitující dostupnosti přírodních zdrojů je nutné racionálně zvažovat vhodné alternativní energetické zdroje. Provozovány jsou malé vodní elektrárny, jsou využívána tepelná čerpadla k vytápění i pro ohřev teplé užitkové vody. Začíná se rozšiřovat instalace solárních panelů na objektech pro ohřev vody i vytápění, vytápění biomasou domácností (dřevem, peletami). Město se snaží přispět k úspoře spotřeby energie formou zateplování městských budov. V roce 2005 proběhla výměna oken u ZŠ Husova v rámci programu Phare. Dále město zajistilo energetické audity škol a na základě doporučení přistupuje k realizaci úspor energie.

Nejdříve se město zabývá pavilónovými školami. Na 13 z nich připravilo projekt do OP Životní prostředí. Devět z nich bylo úspěšných.

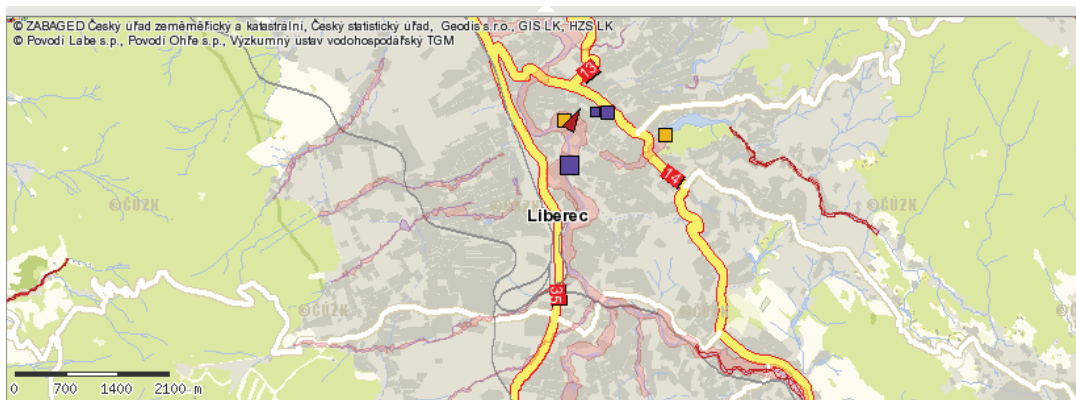
V červnu 2007 byla založena vědecko-výzkumná instituce „Centrum pro výzkum energetického využití litosféry“ (CVEVL), jejíž snahou je výzkum možného využití geotermální energie. Byly vytipovány tři vhodné lokality pro průzkumné vrty.

Protipovodňová ochrana

Území města se rozprostírá v blízkosti protékající řeky Lužické Nisy. Další významné vodní toky, které mohou představovat riziko jsou Plátenický potok, Ostašovský potok, Radčický potok, Ruprechtický potok, Františkovský potok, Dubský potok, Harcovský potok a nádrž, Janovodolský a Luční potok.

Statutární město Liberec jako navrhovatel podal žádost o posouzení návrhu protipovodňového opatření „Protipovodňová ochrana dolního centra města Liberec“ na Ministerstvo zemědělství ČR 27. 11. 2007 z programu Podpora prevence před povodněmi II.

Obrázek 6: Ukázka výstupu z Povodňového plánu Libereckého kraje

Zdroj: Povodňový plán Libereckého kraje, <http://maps.kraj-lbc.cz/mapserv/dpp/>

Vodovodní síť

Hlavním zdrojem pitné vody pro Liberec je údolní nádrž Josefův Důl, odkud je voda odváděna do úpravně Bedřichov a odtud do vodojemu Orion. Voda je dodávána i z podzemních zdrojů Dolánky, Libíč a Vesnovek, odkud je odváděna do vodojemu Jeřmanice. Místní zdroje pitné vody existují i v úbočí Ještědského hřebene. Problém představuje zastaralá vodovodní síť, která způsobuje značné úniky vody. Některé okrajové části města nejsou připojeny na vodovodní síť. V roce 2005 bylo na veřejný vodovod napojeno 91,9 % obyvatel. Stejně jako kanalizační síť, je i síť vodovodů v majetku Severočeské vodárenské společnosti, a.s., a je provozována Severočeskými vodovody a kanalizacemi, a.s.

Kanalizační síť

V Liberci byla zahájena rekonstrukce a dostavba kanalizačního systému. Jedná se o součást velkého projektu Severočeské vodárenské společnosti, a.s., financovaným z prostředků Evropské unie a Státního fondu životního prostředí. Projekt „Rekonstrukce úpravně vod a čistírny odpadních vod a rekonstrukce a dokončení kanalizace v povodí Lužické Nisy“ má

příspět ke snížení znečištění vody, zvýšení počtu obyvatel připojených na kanalizační síť a zmodernizování čistírny odpadních vod.

V Liberci byly zahájeny práce v roce 2006 a očekávané dokončení má být v srpnu 2009. Stavba se týká stok v lokalitě Zvolenské–Na Bídě, Vesec-Rochlice, Horní Růžodol, Františkov, Vratislavice nad Nisou.

Čištění odpadních vod ve městě je realizováno prostřednictvím ČOV, která má být podle projektu Severočeské vodárenské společnosti zmodernizována a plánuje se zvětšení její kapacity.

V ČOV Liberec-Růžodol jsou společně čištěny odpadní vody z Liberce a Jablonce nad Nisou. Základní kanalizační systém je navržen jako jednotný, tj. společné odvádění splaškových i dešťových vod. Kanalizační systém je v Liberci rozdělen na dvě části - povodí sběrače A odkanalizovává pravý břeh Lužické Nisy a povodí sběrače B levý břeh. V roce 2005 bylo na veřejnou kanalizaci napojeno 86,7 % obyvatel města Liberec.

V některých okrajových částech města není kanalizace vybudována. V místech, kde není kanalizace, jsou odpadní vody předčištěny v malých domovních ČOV a poté vypuštěny do vodotečí, nebo jsou zachyceny v žumpách a poté vyváženy k likvidaci do městské ČOV. Největšími problémy jsou zastaralá kanalizační síť, průsaky do půdy a směšování splaškových a balastních vod. Balastní vody a srážkové vody z jednotné kanalizace zbytečně zatěžují ČOV. V nově budovaných lokalitách se buduje již pouze oddílná kanalizace.

Zásobování energiemi

Město Liberec je zásobováno energiemi ve formě tepelné a elektrické energie, dále zemním plynem, pevnými palivy a propan-butanem. Tepelná energie slouží převážně k vytápění a přípravě teplé užitkové vody pro obyvatelstvo i podnikatelskou sféru a pro zásobování technologických procesů v podnikatelské sféře. Elektrická energie je spotřebována v domácnostech i podnikatelské sféře. Zemní plyn slouží většinou pro vytápění, přípravu teplé užitkové vody a přípravu jídel. Pevná paliva a propan-butan jsou v méně významném rozsahu zdrojem energie pro lokální vytápění a přípravu jídel především v okrajových čtvrtích města.

Shrnutí

- Město se zhoršenou kvalitou životního prostředí.
- Dlouhodobý trend ve snižování znečištění ovzduší.
- Trvalé překračování některých hodnot imisních limitů.
- Město v lokalitě chráněných krajinných oblastí.
- Vyšší četnost chráněných území.
- Velký počet vodních toků na území města.
- Tvorba protipovodňových plánů.
- Rekonstrukce a modernizace kanalizačního systému.

1.2.6. Přitažlivé město

Liberec je nejsevernějším krajským městem, nacházejícím se ve Frýdlantském výběžku, a je zároveň šestým největším městem České republiky. Je také největším městem Euroregionu Nisa, který se skládá ze tří oblastí v území styku státních hranic Česka, Německa a Polska. Euroregion Nisa vznikl v roce 1991 jako první přeshraniční struktura ve střední a východní Evropě.

Bohatá, dlouhá historie a vývoj zformovaly dnešní podobu Liberce jako města s pestrou nabídkou ubytovacích, pracovních a vzdělávacích kapacit včetně pestré škály kulturního, sportovního a volnočasového využití.⁷

Liberec je atraktivním místem jak pro podnikatele, tak pro občany i pro turisty. Přitažlivost města pro podnikatele vyplývá z následujících charakteristik:

- výhodná geografická poloha⁸
- zavedené průmyslové výroby (jedná se o tradiční průmyslové město), mezi hlavní odvětví patří strojírenský a elektrotechnický průmysl, výroba plastů, výroba nábytku a textilní průmysl
- existence Průmyslové zóny Liberec – Jih a před dokončením je Obchodně -průmyslová zóna Liberec Sever
- dostatek vzdělávacích institucí, jedná se především o specializované SŠ a Technickou univerzitu v Liberci s potenciálem pro rozvoj výzkumné a vývojové činnosti⁹
- v návaznosti na předchozí dostatečný počet kvalifikované pracovní síly
- relativně levná pracovní síla (vztažena k ceně pracovní síly v jiných krajích ČR)¹⁰
- dobrá infrastruktura a dopravní dostupnost
- dostatek kancelářských prostor¹¹
- podnikatelská činnost je podpořena možností využít poradenské a konzultační služby Okresní hospodářské komory Liberec, která spolupracuje s agenturou Czech Trade¹², dále je možné obrátit se na Czechinvest, Euroinfocentrum, případně na konzultanty Agenturu regionálního rozvoje, Regioinfo, Regioplan a další
- již zavedené podnikatelské subjekty hodnotí svou současnou situaci kladně¹³
- profilace Liberce jako hlavního město subdodavatelů automobilového průmyslu

---

⁷ <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=26359>

⁸ Profil Liberce 2007, s. 17

⁹ Profil Liberec 2007, s. 17

¹⁰ Profil Liberec 2007, s. 11

¹¹ Profil Liberec 2007, s. 17

¹² <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=26359>

¹³ http://www.liberec.cz/files/25746/1913-Pr_zkum_podnikatelsk_ho_prost_ed__2006.pdf

Široké nepodnikatelské veřejnosti město nabízí neméně možností:

- kvalitní bytový fond, který se neustále rozrůstá, s dobrou občanskou vybaveností v okolí, výstavba nových bytů a domů je podporována Městským fondem rozvoje bydlení Statutárního města Liberec
- relativně nízká nezaměstnanost,
- zvýšení nabídky pracovních míst plynoucí z příchodů investorů do průmyslových zón a obchodních center podpořena tradicí průmyslové výroby¹⁴
- dostatečná dopravní dostupnost ze všech směrů, fungující příměstská a městská doprava
- pestrá škála možností jak trávit volný čas, bohatá nabídka kulturních, sportovních a společenských akcí pro všechny věkové a zájmové skupiny¹⁵
- dobrá kvalita sociálních služeb a dostupná zdravotní péče zajištěna nejen krajskou nemocnicí¹⁶
- existence předškolních zařízení pro děti včetně nabídky zajištění volnočasových aktivit
- mnoho středních škol a učilišť nabízejících obory, ve kterých absolventi najdou po ukončení vzdělání uplatnění
- možnost vysokoškolského studia na Technické univerzitě Liberec a ostatních vysokých školách (po studiích vysoká šance na uplatnění se v oboru)¹⁷

Veřejná prostranství a městská zeleň

Veřejným prostranstvím se rozumí veškerá náměstí, ulice, tržiště, chodníky, městská zeleň, parky a další prostory, které bezplatně slouží k užívání veřejnosti. Liberec má vzhledem ke své velikosti těchto prostor vysoký počet.

Městská zeleň plní funkci jednak odpočinkovou a jednak tvoří přirozené propojení mezi obytnými, obchodními a průmyslovými částmi města. Liberecká městská zeleň je tvořena parky, zelení na sídlištích, zahradami, stromořadími, příměstskými kvalitními lesy, a doprovodnou zelení okolo komunikací a potoků.¹⁸

Z celkové rozlohy města téměř 40% tvoří lesní plochy, ačkoli všechny lesní plochy nejsou zalesněné a výhledově se zalesněnost bude snižovat úměrně tlaku na rozvoj rekreačních a lyžařských kapacit.¹⁹

Pro nejstarší **městské zahrady** jsou typické rododendrony, které dekorují své okolí mnoha barvami od bílé, přes různé odstíny oranžové, fialové, růžové až po červené. K vidění jsou zejména ve vilových čtvrtích od lázní až po Lidové sady. Jsou doslova historickým skvostem, neboť nejstarším je okolo sta let.²⁰

---

¹⁴ Profil Liberce, s. 17

¹⁵ Profil Liberce s. 38

¹⁶ Profil Liberce, s. 31

¹⁷ Profil Liberce, s. 35

¹⁸ <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=5601>

¹⁹ Profil Liberce 2007, s. 40

²⁰ <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=5601>

Co se **městských parků** týče, jejich celkový počet čítá přes 80 parkově upravovaných ploch o celkové rozloze 22 ha. Je kladen důraz na důležitost těchto ploch jako součásti města, neboť významně zpřijemňují bydlení.²¹ Zlepšují celkové klima města, jsou místem odpočinku a procházek nejen pro rodiny s dětmi a neopomenutelnou funkcí městské zeleně také je, že zkvalitňuje ovzduší, je schopna zachytávat nečistoty a hluk. Významná je také funkce estetická a kulturní a schopnost pozitivně ovlivňovat obyvatele města. Je obecně známo, že lidé žijící v blízkosti přírody jsou více vyrovnaní a méně podráždění. V centru města se nachází Harcovská přehrada, která je projektem města s názvem Zelené srdce. Připravuje se postupná revitalizace, např. úprava lesních cest pro návštěvníky v rámci Programu rozvoje venkova.

Liberec však dosud **nemá centrální park**, který by svou velikostí korespondoval s rozlohou města, počtem obyvatel a plánovaným rozšiřováním a modernizací města. Aktuálně má město ve své správě 168 ha veřejné zeleně, záměrem je účelně zvětšovat plochy veřejné zeleně včetně zeleně okolo vodních toků (město má pod svou správou 16 km drobných vodních toků) a jiných vodních či zamokřených ploch, které bývají často domovem mnoha chráněných a ohrožených živočichů.²²

Plochy městské zeleně jsou pravidelně upravovány. Každý rok se provádí jarní úklid a hrabání neodklizeného spadaneho listí, v létě se v potřebných intervalech seče a na podzim se údržba koncentruje na hrabání listí. Po celou sezonu se upravují záhony, dětské koutky a pískoviště. Zmlazování a průklest keřů, kácení a řezání stromů a křovin se uskutečňuje v zimním období. V závislosti na typu rostliny, keře či stromu se provádí výsadba nových porostů. Do kategorie úpravy a obhospodařování městské zeleně náleží také likvidace nežádoucích, tzv. invazivních rostlin, např. bolševníku obrovského či křídlatky. Město zvolilo postupnou chemickou likvidaci.²³

Záměrem města je budování a rozšiřování veřejné zeleně, městských parků (revitalizace stávajících a budování nových), odpočinkových ploch a rekreačních parků, dětských hřišť a sportovních ploch s prioritou nových sídlišť a s postupným přecházením do ostatních nejen obytných ploch města. Mnohé z výše zmíněného již bylo realizováno - ve městě byla nedávno zahájena celková rekonstrukce centra a současně s těmito úpravami jsou vytvářeny nové či rekonstruovány stávající parkové plochy, aleje a jiné okrasné keřovité a květinové prvky. Konkrétně byla vysázena alej lip v ulici Jánské a alej platanů na třídě 1. máje, byla nově upravena parková plocha na Rybníčku včetně laviček, na místě bývalého letního kina je taktéž zrekonstruován park. Soukenné náměstí v centru je ozvláštněno tzv. stromovými mísami. Navíc drtivá většina nově postavených obytných komplexů je situována na okraj města, tudíž na ně mnohdy navazují příměstské lesy. Vznikají tak novodobá sídliště, která se značně liší od typických sídlišť stavěných od 60. let minulého století, neboť je kladen důraz na rozmanitou výsadbu stromů a okrasných květin s návazností na příměstské lesy a lesoparky.²⁴ V rámci celkové úpravy města bylo v roce 2004 zrekonstruováno dětské hřiště v Pulpánově ulici. Nově nainstalované dětské hřiště splňuje podmínky stanovené evropskými normami pro bezpečnost dětského hřiště, jako např. dopadová plocha, která zmírňuje pády dětí. Hřiště je dovybaveno

²¹ Profil Liberce 2007, s. 40

²² Profil Liberce 2007, s. 40

²³ <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=5601>

²⁴ <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=5601>

lavičkami a informačními cedulemi a vymezeno dřevěným plotem. Obdobně je zregenerováno dětské hřiště v Jabloňové ulici.²⁵

Kultura a volný čas

Občané vedle pracovních a studijních příležitostí téměř stejnou váhu přikládají možnostem kulturního, zábavního a relaxačního zázemí. Široká nabídka kulturního vyžití a volnočasových aktivit je tedy jistě velkou devizou každého města. Celá oblast Liberecka se dle počtu kulturních zařízení a památek řadí na přední příčky v republice.

První zmínky o městě Liberec pocházejí z poloviny 14. století.²⁶ Časem se stalo nejnámennějším městem regionu, čemuž odpovídaly budovy stavěné v té době, jež mají dnes většinou novorenesanční charakter (zámek, radnice, divadlo). Původní historická zástavba, která již byla značně narušena třicetiletou válkou, byla ve většině případů nahrazena během velkého rozmachu města ve 2. polovině 19. Století. I tak přesto je možné na území města navštívit cca 116 nemovitých kulturních památek. V roce 1992 bylo centrum města zařazeno na seznam městských památkových zón.

Mezi význačné památky se řadí zámek, který bohužel není v současné době přístupný pro veřejnost²⁷, dále radnice, meteorologický sloup, Hotel Praha na Benešově náměstí, krematorium na Perštýně, divadlo, kostely (Božího srdce páně, Máří Magdalény, Navštívení Panny Marie, Sv. Jana Křtitele, aj.), lázně (zprístupněny 1902). Stejně jako zámek nejsou lázně otevřeny, objekt patří městu a v současnosti prochází rozsáhlou rekonstrukcí.

Za zmínku jistě také stojí samotná **architektura** města. Centrum je tvořeno neorenesančními domy, na náměstí Českých Bratří se nacházejí budovy

v klasicistním stylu, nelze opomenout ani funkcionalistické stavby jako je obchodní dům Brouk a Babka, palác Baťa či Štrossova vila na Husově ulici. Architektonicky významnými stavbami jsou Liebiegova vila z konce 19. století, stavba Liberecké výšiny na úpatí Jizerských hor, na kterou bylo použito zdivo z norimberských středověkých domů. Na počátku minulého století bylo postaveno Liebiegovo městečko, kde byli ubytováni dělníci místní textilky, prakticky beze změn je zachováno dodnes. Mezi architektonické skvosty se také právem řadí secesní vily podél Masarykovy třídy nebo Valdštejnské domy, což jsou nejstarší dochované domy města.²⁸ Jedná se o stavby měšťanských domů, které byly kdysi rozmístěny po celém městě. Poslední ukázky těchto staveb se zachovaly jen díky patronátu Střední průmyslové školy, která s nimi sousedí.²⁹ Co se moderního stavitelství týče (koncentruje se do dolního centra města), stojí za zmínku stavba Paláce Centrum ve tvaru lodi s futuristickou fontánou a Paláec Syner v Rumunské ulici. V horní části středu města je novostavba Krajské vědecké knihovny na místě

²⁵ <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=10516&preview=yes>

²⁶ <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=26359>

²⁷ <http://www.infolbc.cz/cz/liberec/atraktiv1.html>

²⁸ <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=26359>

²⁹ <http://www.infolbc.cz/cz/liberec/kulpam1.html>

někdejší židovské synagogy. Od roku 2005 slouží nejen sportovním účelům multifunkční Tipsport Arena.³⁰

Dominantou města a celého Libereckého kraje vůbec je národní kulturní památka **Ještěd** (1012 m), která je v současné době na čekací listině zápisu mezi památky UNESCO (nutností je uvést památku do původního stavu).³¹ Na Ještědu se nachází televizní vysílač a horský hotel nesoucí stejné jméno. Při stavbě byly využity převratné stavební postupy a autor tohoto díla architekt Karel Hubáček byl za své dílo oceněn prestižní Perretovou cenou.

Novorenesanční radnice města byla postavena v letech 1888 až 1893. Je obdivována nejen pro své zdobené fasády, vzácné vitráže, ale i pro krásnou a reprezentativní síň, která je připomínkou dokonalé a přesné řemeslné práce.³²

Divadlo F. X. Šaldy nacházející se na náměstí Dr. Edvarda Beneše je postaveno v novorenesančním slohu, vstupní část divadla je zdobena štukovou výzdobou, která obklopuje alegorické sochy. Vchod divadla je doplněn sousoším – Umění držící pochodeň a bůh Apollon, jenž je obklopený postavami géníů na delfínech. Průčelí je dotvářeno pískovcovými sochami. Uvnitř je divadlo bohatě sochařsky a malířsky

vyzdobeno. Základní kámen byl položen 6. září 1881 a první představení bylo uvedeno 29. září 1883. Na území města má čtyři divadelní scény a 3 stálé soubory, a to činoherní, operní a baletní. Od roku 1989 funguje scéna Šaldova divadla **Malé divadlo**, které se zaměřuje na netradiční pojetí inscenací. Další scénou je **Naivní divadlo**. Svou činnost zaměřuje zejména na dětské diváky, od roku 1949 pro ně připravuje loutková představení a je také pořadatelem festivalu Mateřinka.³³ Na pořádání komorních klubových pořadů je zaměřeno **Experimentální studio**.

Liberečtí i lidé z širšího okolí mohou využít služeb **Krajské vědecké knihovny**, která ve svém fondu má neuvěřitelný milión svazků ve více jak 10 jazycích a každý rok přibude cca 24 000 nových. Čtenáři, kterých je bezmála 19 000, si vedle knih všeho druhu mohou také zapůjčit sbírky norem, hudebniny, mapy a prostřednictvím knihovnické on-line databáze dohledávat potřebné informace. Ročně knihovna a její pobočky vyřídí v průměru 680 000 výpůjček.³⁴ Samozřejmostí je, že část

³⁰ <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=26359>

³¹ Profil Liberce 2007, s. 37

³² <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=26359>

³³ <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=26359>

³⁴ http://www.kvkli.cz/_data/soubory/vyrocní-zpravy/cz/plneni_2006.doc

knihovny je věnována potřebám dětských čtenářů. Součástí je také studovna a hudební kabinet. Knihovna se také zaměřuje na vzdělávání a rozšiřování kulturních možností občanů, zájemcům zajišťuje počítačové kurzy a pořádá nesčetné kulturní akce jako jsou výstavy či veletrh dětské knihy.

Kina Varšava a Lípa vedle nejnovějších komerčních filmových titulů promítají také filmy nezávislé. Liberec je také jedním z měst, které hostí filmový festival Febiofest.

Další možnosti kulturního vyžití zajišťuje **Kulturní a společenské centrum Lidové sady a Dům kultury**, kde se konají po celý rok koncerty, společenské akce, plesy, výstavy, veletrhy, semináře, školení, prezentace, svatební hostiny, bankety, rauty, večírky a významné oslavy.

Nejnámějším **pěveckým souborem** Liberce je dětský soubor **Severáček**, další dětské sbory Reneta, Carola a Aries. Vedle nich zde ještě působí řada pěveckých souborů ženských, mužských a smíšených jako je Liberecký pěvecký sbor Ještěd, smíšený pěvecký sbor Kvintus a liberecké vokální sdružení Rosex. Z místních **hudebních skupin** stojí jistě za zmínku Těla, Jarret, Modrotisk, Krucipůsk a Hush. Milovníci klasičtějšího hudebního ztvárnění si přijdou také na své. V Liberci působí **Cimbálová muzika Bohuslava Eliáše** nebo Dušana Koblára, Taneční orchestr Ladislava Bareše, Taneční orchestr Luboše Ottla či Taneční orchestr Vladimíra Jánského. Velmi úspěšně město reprezentuje, a to jak v ČR tak i v zahraničí, **taneční škola** manželů Koškových. V oblasti disco tanců působí pak taneční skupina TAKT. Tradičnímu lidovému tanci a zpěvu z Podještědí, Pojizeří a Podkrkonoší se věnuje **folklórní soubor Jizera**.

Severočeské muzeum nabízí veřejnosti stálé expozice Evropské užité umění od starověku do současnosti, Příroda, Archeologie, Historie regionu a Umělecký plakát.

V **Oblastní galerii** lze shlédnout stálou sbírku nizozemského malířství 16.-18. století, francouzskou krajinomalbu 19. století a české umění 20. století.³⁵

Liberecká zoo byla vybudována v roce 1919 a je nejstarší zoologickou zahradou v ČR. Nejnámějšími chovanými zvířaty jsou bílí tygři. Pouze v Liberci je možno shlédnout takina čínského či kočkodana zeleného. Je zde také nejucelenější chov dravých ptáků v Evropě. K Zoo patří i Centrum pro zvířata v nouzi – Bobík a Městské středisko ekologické výchovy – Divizna. Od roku 2007 se Zoo Liberec spolupracují dobrovolníci, kteří pomáhají především v sezóně při poskytování informací a také při akcích pořádaných pro veřejnost.

Milovníci květin a nejen ti mohou navštívit nejmodernější **botanickou zahradu** v republice. Liberecká botanická zahrada byla veřejnosti otevřena v roce 1895. K vidění je pavilón Pravěk, kde se návštěvníci mohou seznámit s prehistorickými rostlinami, dále pavilony s orchidejemi, kaméliemi, bonsajemi a masožravými rostlinami. Součástí zahrady je také „vodní svět“, v akváriích jsou žraloci, rejnoci, běžnější skalárky a neonky. V létě jistě stojí za zhlédnutí venkovní rosárium a alpinum s květenou severních Čech.

K nejnovějším atrakcím typickým pro současnou dobu náleží centrum rodinné zábavy a odpočinku – **Centrum Babylon**. Komplex Babylon vznikl na místě bývalé továrny a je složen z několika lákových atrakcí. Na děti je zaměřen aquapark s bazény a chrlíči, lunapark či IQ park, kde si děti mohou prohlédnout např. modely lidského těla, řešit hlavolamy, hádanky, atp. Pro jejich rodiče jsou pak připraveny

³⁵ <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=26359>

restaurace veškerého druhu, obchody, wellness programy, bowling, casino a je zde možnost se také ubytovat v místním hotelu.³⁶ Hotel Centra Babylon má lůžkovou kapacitu více než 1000 lůžek a jedná se tak o největší hotel v ČR mimo území hl. města Prahy. Je zde dobré kongresové zázemí s 8 kongresovými sály. Centrum Babylon může sloužit v případě nepřízně počasí jako alternativní program pro rodiny, turisty apod. Více informací lze nalézt na webu www.babylonliberec.cz.

Široké možnosti kulturního a volnočasového vyžití lze ještě doplnit možnostmi navštívit Muzeum historických vozidel, letní festival profesionálních loutkových divadel Mateřinka, festival „Nisa-řeka, která nás spojuje“, jehož se zúčastňují obce na řece Nise. Významné jsou i některé výstavy a veletrhy (Veletrh dětské knihy, Dům a zahrada, Dům a bydlení, Nisa schola), oblíbené jsou Oslavy Ještědu. Před velikonoce a vánoce se v centru města konají tradiční trhy.³⁷

Souhrnné informace o veškerých kulturních akcích, včetně uceleného profilu města, možnostmi navštívení kulturních památek s kontakty na užitečné instituce a úřady poskytuje přehledný web Městského informačního centra Liberec na náměstí Dr. E. Beneše, webové stránky informačního centra www.infolbc.cz je dokonce možné přepnout do osmi jazyků. V Informačním centru je možnost posezení, získání propagačních materiálů o městě, v provozu je non-stop infobox u vchodu. Občané města a především turisté ocení také zpracování možností města, co se týče dopravy, ubytování a služeb obecně. Pro ty, kteří nechtějí hledat, je na webu připravena funkce, která umí vygenerovat jedním kliknutím na odkaz „Aktuality“ aktuální program veškerých akcí. Městské informační centrum poskytuje také tipy na výlety do okolí a vítaným usnadněním je přímý odkaz na webové stránky <http://vstupenka.liberec.cz/>, kde je možné si zarezervovat a zakoupit vstupenky do Šaldova divadla, kina, Centra Babylon či na jiné pořádané akce.³⁸

Možnosti všestranného volnočasového vyžití ve městě jsou podpořeny kvalitní dopravní dostupností a nabídkou adekvátních služeb ve formě restauračních a ubytovacích zařízení všech cenových kategorií. Na druhé straně je však alarmující stav některých budov, který by mohl jejich další existenci ohrozit. Jedná se zejména o budovu lázní, kostel Máří Magdalény a domy na náměstí Českých Bratří. V současné době jsou v Liberci dvě kina Lípa a Varšava, která jsou ohrožena blízkým otevřením multikina. Nevýhodou Liberce je, že nemá lépe zpracované nabídky produktů, které by byly „šité na míru“ užším cílovým skupinám. V neposlední řadě celorepublikovým problémem je špatný stav dodržování hygienických norem, předražování služeb a boj s kapesními zloději.³⁹

Sportovní zařízení

Město Liberec skýtá mnoho příležitostí, jak aktivně trávit volný čas, především co se týče sportovního vyžití. Vedle vybudovaného zázemí sportovišť má město také svou polohou skvělé předpoklady ke sportování všeho druhu.

Svahy Ještědu a lesy Jizerských hor jsou ideální pro zimní sporty (lyžování), pěší turistiku a cykloturistiku na rekreační i závodní úrovni. Navíc v Liberci je vybudován Sportovní areál Ještěd a centrum aktivního odpočinku Babylon (viz kapitola Kultura a volný čas) a mnohá další sportovní zařízení využitelná v kteroukoliv roční dobu a pro jakoukoliv věkovou skupinu

³⁶ <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=26359>

³⁷ Profil Liberce 2007, s. 36

³⁸ www.infolbc.cz

³⁹ Profil Liberce 2007, s. 38

obyvatelstva. Sportovní fanoušky jistě potěší, že ve městě působí i mnohé sportovní kluby hrající na vrcholové úrovni.

Milovníky **pěší turistiky** jistě upoutá velké množství přírodních rezervací a památek (více kapitola Cestovní ruch). Stejně tak pro cyklistické nadšence jsou upraveny **cyklostezky** a další cyklistické trasy jsou v procesu příprav a realizace.

V rámci čtyřhvězdičkového **Sportovního areálu Ještěd** je k dispozici lyžařům a snowboardistům cca 9 km sjezdovek ve všech formách obtížnosti, které jsou v době sezóny permanentně zasněžovány, součástí jsou kabinové, dvou a čtyř sedačkové lanovky a sedm vleků⁴⁰ Existuje možnost zapůjčení lyží, zaplacení si instruktora lyžování a možnost ubytování přímo v areálu. Dokladem, že ski areál Ještěd je na vysoké úrovni, je fakt, že se v něm pravidelně konají lyžařské a skokanské soutěže národní i nadnárodní povahy, v roce 2009 společně s Rekreačním areálem Vesec bude hostitelem mistrovství světa v klasickém lyžování. Zajímavostí je, že dostupnost areálu je umožněna tramvajovou linkou, samozřejmostí je velmi dobré silniční spojení s okolím, Prahou a Německem.⁴¹ Rekreační areál Vesec je situovaný v blízkosti centra města, součástí je bezplatné parkoviště a zpřístupněn bývá i ve večerních hodinách díky umělému osvětlení.⁴²

Výčtu mnoha dalších relaxačně sportovních zařízení vévodí multifunkční **Tipsport Arena** s kapacitou 7250 diváků a rychle přizpůsobivou ledovou plochou pro odlišné typy povrchu sportoviště. Byla postavena na území předchozího areálu. Je domovským stadionem extraligového hokejového klubu a basketbalového klubu, pořádají se zde turnaje v tenise, basketbalu, volejbalu, házené, florbalu, futsalu, krasobruslení, boxu, střelbě, atletice aj. Kromě toho hostí i četné kulturní a společenské akce jako jsou koncerty (kapacita až 9 000 osob), show, výstavy a veletrhy, kongresy a konference, podnikové akce, semináře, plesy, bankety a raut.⁴³ Komplex tvoří multifunkční areál složený ze sportoviště, hotelu, barů a restaurací, drah na bowling, střelnic, nově kryocentra, prostor na ricochet, badminton, tenis a stolní tenis.⁴⁴ V blízkosti Tipsport Arény se nachází stadion vhodný pro baseball, softball, americký fotbal, atletické odhodiště, uměle zatravněné fotbalové hřiště s adekvátně vybaveným zázemím včetně posilovny pro sportovní oddíly.⁴⁵ Nedaleko Tipsport arény je situován indoor areál se sály uzpůsobenými pro aerobic, judo a jiné bojové sporty, dále gymnastický sál, kuželna, hala na stolní tenis a střelnice. Arena během své relativně krátké historie byla hostitelkou několika významných sportovních akcí, např. tenisového Davis Cupu a Fed Cupu a některých utkání české hokejové reprezentace v rámci Euro Hockey Tour.⁴⁶

⁴⁰ Profil Liberce, s. 37

⁴¹ <http://www.jested.liberec.cz/index.php?M=001.001.001.&lang=1>

⁴² <http://www.jested.liberec.cz/index.php?M=001.001.002.&lang=1>

⁴³ <http://www.tipsportarena.cz/tipsport-arena/vyuziti-areny.php?id=3>

⁴⁴ <http://www.tipsportarena.cz/tipsport-arena/vyuziti-areny.php?id=3>

⁴⁵ Profil Liberce 2007, s. 37

⁴⁶ Profil Liberce 2007, s. 37

Hojně navštěvovaný je také **Plavecký bazén** na Tržním náměstí, vedle možnosti zaplavat si je zde také příležitost využít sportovních služeb jako je spinning a wellness programy. Zájemci si mohou zakoupit permanentky na aquaerobik, step aerobic, plavání pro těhotné, kojence a batolata, lekce bodyform (zpevnění těla), jógu pro těhotné a děti, zdravotní cvičení, powerjógu a pilates.⁴⁷

Tělovýchovná jednota Lokomotiva Liberec je vlastníkem sportovního areálu v centru Liberce, má cca 1 400 členů a několik oddílů. Zastřešuje jednak profesionální sportovce a vrcholné sportovní akce a jednak poskytuje prostor především dětem a mládeži k účelnému trávení volného času, neboť pravidelně nabírá do svých řad mladé sportovní talenty. Prostory jednoty čítají tři tělocvičny, tři hřiště, klubovny, ubytovnu, Spinfita a restauraci.⁴⁸

Vyznavači pasivního sportu si také přijdou na své. Liberecký fotbalový klub **FC Slovan Liberec** hraje I. ligu a hokejový tým **HC Bílí tygři Liberec** hokejovou extraligu, basketbalový tým **BK Kondoři Liberec** je účastníkem Mattoni NBL.⁴⁹ Volejbal v nejvyšší soutěži zaštiťuje klub **Dukla-Liberec**.

Další neméně významné sportovní vyžití nabízí také sokolovna pro sálové sporty, fotbalový stadion U Nisy, plochodrážní stadion ve Starých Pavlovicích, sportovní areál se dvěma sportovními halami Technické univerzity v Harcově, nespočet tenisových kurtů po celém území města, přehrada Harcov.⁵⁰ V Liberci je velmi dobré golfové zázemí - golfové hřiště v Machníně, Golfcentrum na Masarykově ulici. Do území města Liberce zasahuje i Ypsilon Golf Resort Liberec, které bylo oceněno titulem „Hřiště roku“ čtenářské ankety časopisu Golf Digest za rok 2006 i rok 2007.

Venkovních ploch ke **koupání** je v Liberci nedostatek. Lidé si mohou vybrat ze dvou otevřených umělých koupališť (Vápenka a Sluníčko) nebo mohou navštívit přehradu Harcov (technická památka z období secese), či vodní plochy v blízkém okolí.⁵¹

Cestovní ruch

Cestovní ruch je nesmírně důležitou složkou rozvoje každého regionu či města. Turisté znamenají příliv finančních prostředků do místního rozpočtu, s rozvojem cestovního ruchu se rozvíjí podnikání, klesá nezaměstnanost, narůstá počet ubytovacích, stravovacích kapacit i doplňkových služeb, roste tlak na zkvalitňování poskytovaných služeb v důsledku konkurenčních tlaků. Navíc prosperující region je vždy více přitažlivý pro potenciální investory. V celkovém výsledku má tedy cestovní ruch veskrze pozitivní dopad na zkvalitnění života daného regionu.

⁴⁷ <http://www.bazen-info.cz/index.php?id=wellness>

⁴⁸ <http://www.tj-loko-liberec.cz/index.php>

⁴⁹ <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=26359>

⁵⁰ Profil Liberce, s. 37

⁵¹ <http://www.infolbc.cz/cz/sezona/koupani.html>

Liberec je ideálním místem pro kulturně i aktivně prožitý odpočinek, poznávání a dovolenou. Svou geografickou polohou v kotlině mezi Jizerskými horami a Ještědským hřebenem je vhodným místem relaxačně sportovních aktivit pro turisty, kteří rádi praktikují pěší turistiku, cykloturistiku, v zimě rádi lyžují, mají rádi pobyt v přírodě. Liberec má snahu stát se velmi komfortním zimním střediskem. Sportovní zázemí města umožňuje provozovat téměř bez výjimky jakýkoliv sport včetně těch méně tradičních a adrenalinových. Na druhé straně na turisty, kteří upřednostňují spíše poznávací a kulturní dovolené, čeká ve městě a jeho okolí nespočet kulturně historických památek včetně divadel, muzeí, galerií, atd. Mezi příležitostmi, které se městu v rámci turistického ruchu nabízí je také kongresová turistika. V poslední době tolik oblíbené wellness programy je rovněž možné strávit v tomto krásném městě. Podrobný výčet památek je uveden v příloze na konci tohoto dokumentu.

Zvláštní pozornost si zaslouží příroda na Liberecku, která je sama o sobě pro mnohé návštěvníky města, resp. kraje, velkým lákadlem. Je rozmanitá co do množství ekosystémů, různých typů chráněných území a přírodních památek, nachází se zde také zoologická a botanická zahrada. Liberec má obrovský potenciál pro kongresovou a incentivní turistiku. Liberec disponuje všemi typy ubytovacích zařízení (stav k 30. 5. 2008), tj. hotely (17), motely (2), penziony (26), priváty (11), samostatnými objekty k pronájmu (1), ubytovnami (5) a autokempy (1).⁵² V roce 2007 Liberec navštívilo a jeho ubytovacích kapacit využilo 709 225 osob (ve srovnání s rokem 2006 se jedná o pokles o 11,6%), z toho 29,9% (211 999 osob) byli hosté ze zahraničí.

Největší početní zastoupení dle národnosti (s výjimkou Slováků) mají Němci (56,7%), Nizozemci (11,7%), Poláci (7,4%). Z mimoevropských zemí Liberec nejčastěji navštěvují hosté z Ruska, Spojených států amerických, Japonska, Izraele a Číny⁵³.

V celorepublikovém srovnání Liberec zaujímá 5. místo v počtu ubytovaných hostů. Ve srovnání s rokem 2006 poklesl rovněž počet nocí (o 9,9%), které domácí (rezidenti) i zahraniční (nerezidenti) hosté strávili v ubytovacích zařízeních, absolutní číslo strávených nocí v ubytovacích kapacitách v roce 2007 je 2 530 537 nocí. Průměrně zahraniční hosté přenocovávají 3,9 nocí, domácí hosté pak 3,4 noci, celková průměrná doba přenocování návštěvníků města je 3,6 noci.

Tabulka 9: Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních

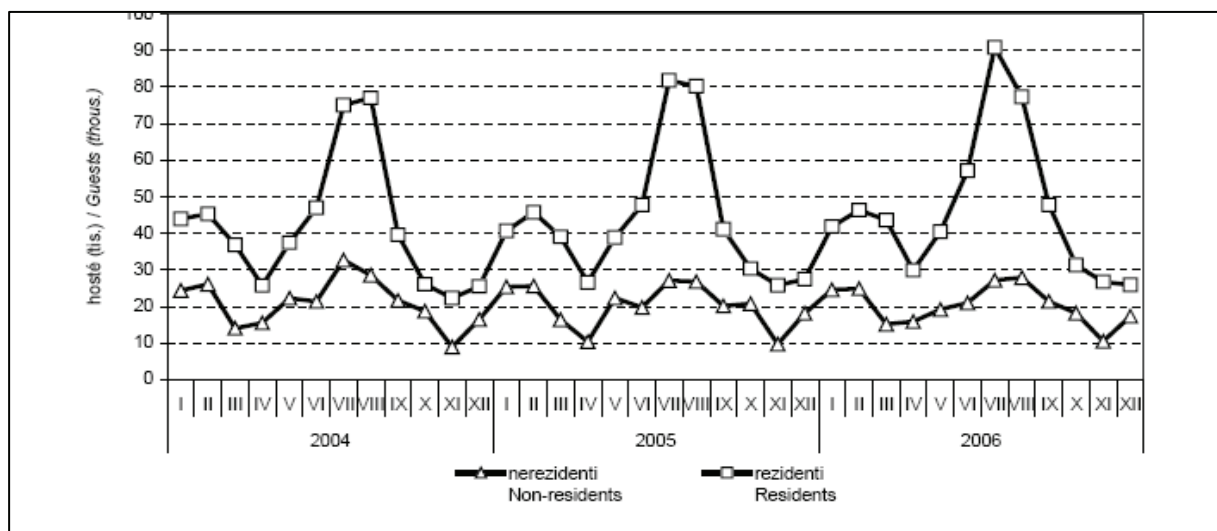
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních Libereckého kraje v roce 2006 a 2007					
	2006		2007		Index 2007/2006
	absolutně	%	absolutně	%	
Hosté celkem	802 499	100,0	709 225	100,0	88,4
v tom:					
rezidenti	559 333	69,7	497 226	70,1	88,9
nerezidenti	243 166	30,3	211 999	29,9	87,2

Zdroj: <http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/itisk/47001FFA9B>

⁵² http://liberec.boxinfo.cz/ubytovani/indexubytovani_cz.html

⁵³

[http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/22fce3b7ed25c520c1257447001ffa9b/\\$FILE/0501t2.pdf](http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/22fce3b7ed25c520c1257447001ffa9b/$FILE/0501t2.pdf)

Graf 10: Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Libereckém kraji podle měsíců

Zdroj: Statistická ročenka, s. 224

Domáci a zahraniční hosté se odlišují při výběru ubytovacího zařízení. Zahraniční hosté (86,4% z nich) upřednostňují hotely vyšší kategorie (čtyřhvězdičkové hotely), zbytek (tj. 13,6%) se ubytovalo v ostatních hotelech a penzionech. Čeští návštěvníci Liberce ve 43,1% případů zvolili pro přenocování hotely a penzióny, ve 22,5% zvolili hromadná ubytovací zařízení nespecifikovaná a 15,1% preferuje kempy.⁵⁴ Průměrná cena za ubytování na osobu a noc byla k 31. 12. 2006 ve výši 298 Kč.⁵⁵

Tabulka 10: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu podle okresů k 31.12.2006

Kraj, okresy Region, districts	Hromadná ubytovací zařízení Collective accommodation establishments	Pokoje Rooms	Lůžka Beds	Místa pro stany a karavany Places for tents and caravans	Průměrná cena za ubytování (Kč) Average price of accommodation (CZK)
Liberecký kraj	917	13 483	40 668	2 768	248
Česká Lípa	150	3 152	10 034	1 348	217
Jablonec nad Nisou	306	3 345	10 510	50	242
Liberec	99	2 292	5 902	780	298
Semily	362	4 694	14 222	590	253

Zdroj: Statistická ročenka ČR, 2006, s. 220

Stravovací možnosti Liberce jsou na dobré úrovni. Podle Městského informačního centra je v současnosti na území města 15 barů, 6 bister, 12 cukráren, 7 čajoven, 22 kaváren, 14 pivnic, 13 pizzerií, 62 restaurací, 13 restauračních zařízení s hudbou, 3 vegetariánské restaurace,

⁵⁴ <http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/itisk/47001FFA9B>⁵⁵ Statistická ročenka, s. 220

10 vináren (některá stravovací zařízení jsou zařazena vícekrát, neboť mohou plnit funkci dvou a více druhů stravovacího zařízení).⁵⁶

Veškeré informace týkající se cestovního ruchu v Liberci poskytuje Městské informační centrum (viz kapitola Kultura a volný čas), infocentrum na nádraží Českých drah a na konečné tramvaje pod Ještědem.

Dle monitoringu Českého statistického úřadu si turisté nejvíce stěžují na nečistotu v hotelích, stravovacích zařízeních a dopravních prostředcích. Dále upozorňují na nepoměr mezi cenou služeb a poskytovanou službou, personál je velmi často neochotný, někdy až nezdvořilý.⁵⁷ Značným problémem je nedostatek finančních prostředků na opravu významných památek a turistických atrakcí, které jsou mnohdy v havarijním stavu a tím pádem ohroženy zánikem.⁵⁸

Brownfields

Městská zástavba je tvořena nemovitostmi různého charakteru. Velikost, typ staveb a jejich technický stav zásadně ovlivňují charakter celého města. Významným negativním prvkem zástavby jsou nevyužitá a chátrající budovy, haly nebo prostranství dřívějších výrobních nebo obchodních firem. Jejich existence nejenže vytváří negativně dojem z lokality, ale také může dlouhodobě znehodnocovat kvalitu životního prostředí. Investoři mají obecně spíše zájem o greenfields, neboť mohou objekt stavět volněji dle vlastních potřeb a požadavků. Stavby na greenfields bývají i levnější, protože se nacházejí spíše na okrajích měst a obcí, kde je cena pozemků menší a není třeba investovat do rekonstrukčních a asanačních prací. Brownfields jsou výhodnější z toho pohledu, že se povětšinou nachází v centrech měst, kterým revitalizace spojená s novým využitím brownfields prospívá, také nevzniká tlak na nárůst dopravy do okrajových částí, a není likvidována mnohdy ozeleněná nezastavěná plocha.⁵⁹

V Libereckém kraji z celkového počtu všech brownfields je 16% v obci Liberec, tj. 17 objektů. Přímo v katastru Liberce se nachází např. Kateřinské údolí, letní amfiteátr a bývalý areál pavilonu A – Libereckých výstavních trhů. Areál LVT je prozatím ve vlastnictví města.⁶⁰

Příkladem již zrealizované úpravy brownfields může být bývalá textilní továrna Hedva, ze které, na ploše o půdorysu 30 000 m², vzniklo Centrum Babylon.

---

⁵⁶ <http://www.liberec.cz/pages/turista/Stravovani/seznam.htm>

⁵⁷ <http://www.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/0207008>

⁵⁸ Profil Liberce, s. 38

⁵⁹ <http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/030703414>

⁶⁰ <http://www.kraj-lbc.cz/index.php?page=3531&bfid=377>

Shrnutí

- Atraktivní město pro podnikatele i občany.
- Významnou část rozlohy města tvoří zeleň, parky a zelené plochy.
- Široká nabídka kulturního vyžití a společenský život.
- Atraktivita pro cestovní ruch - architektonické památky, Zoologická zahrada, Botanická zahrada, Centrum Babylon a další.
- Široká nabídka příležitostí pro sportovní vyžití a volnočasové aktivity.
- Vybudovaná infrastruktura pro cestovní ruch – ubytovací a stravovací kapacity.
- Větší počet brownfields různého charakteru.

1.2.7. Dostupnost a mobilita**Silniční doprava**

Liberecký kraj leží mimo dálniční síť a výhledově se do roku 2015 se stavbou dálnice nepočítá.⁶¹ Je však napojen na dálnici D11 (Praha – Hradec Králové – Turnov – Polsko) přes rychlostní silnici R10 (Praha – Mladá Boleslav – Turnov), která navazuje na rychlostní silnici R35 (státní hranice – Liberec – Turnov – Hradec Králové – Olomouc – Lipník nad Bečvou).⁶² Po dostavbě trasy R35 do Hrádku nad Nisou a trasy B178 přes Polsko k německé Žitavě se Liberec přímo napojí i na síť německých dálnic (dálnice A4 u Weißenbergu). Co se týče spojení v rámci českého území, situace také není ideální. Vázne především napojení na východní Čechy a Moravu, aktuálně se však rozšiřuje rychlostní silnice R35, která povede přes města Turnov – Jičín – Hradec Králové – Svitavy – Mohelnici a na Olomouc.⁶³

Na území města Liberec je 43 km silnic I. a III. třídy (silnice II. třídy nejsou vybudovány) a 757 km místních komunikací. Hlavní dopravní tepnou je čtyřpruhová silnice R35. Co se kvality silnic I. třídy týká, jejich stav je vyhovující, mnohé úseky byly nedávno opraveny a jiné jsou ve výstavbě. Úprava spočívala jednak v úpravě samotného povrchu komunikace a jednak v doplnění bezpečnostních opatření (kruhové objezdy, zpřehlednění křižovatek, semaforey, značky).

V nedávné době byly uskutečněny stavby kruhových objezdů a řada ulic byla zrekonstruována, jedná se především o místní komunikace, které vedou k obchodním centrům či do průmyslových zón. Přesto by místní komunikace potřebovaly významné opravy a úpravy, neboť cca 60% místních cest se nachází v havarijním stavu bez odpovídající spodní stavby. Vytížení silniční sítě v centru města je poměrně vyvážené. Výjimku tvoří komunikace navazující na

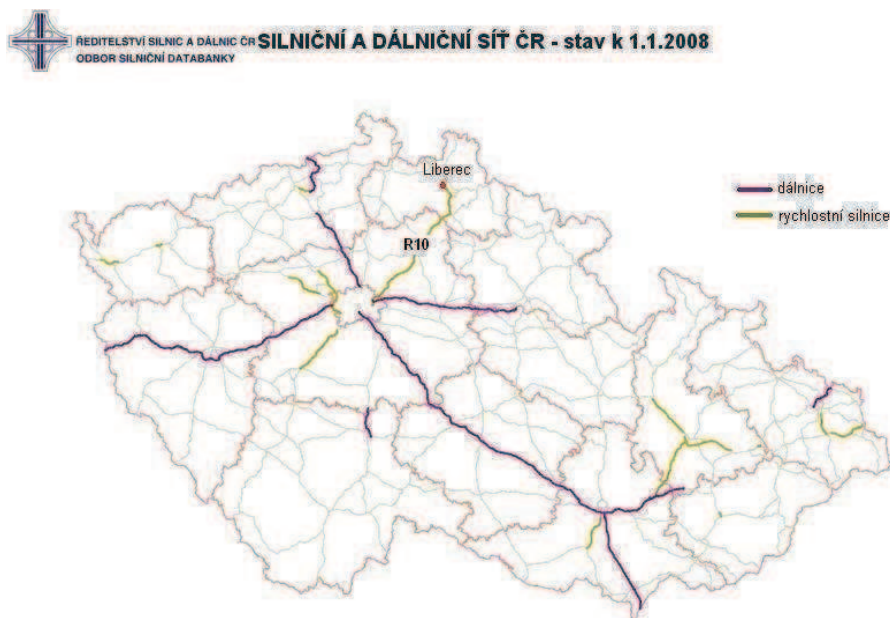
⁶¹ <http://www.dalnice-silnice.cz/CZ.htm>

⁶² <http://www.dalnice-silnice.cz/CZ.htm>

⁶³ Profil Liberce, s. 18

hlavní průtah městem (R35, R13, využívaný pro tranzitní dopravu i pro propojení mezi jednotlivými částmi města), kde je intenzita provozu vyšší. V současné době se plánuje městský okruh, který by významně zlepšil dopravní situaci ve městě.⁶⁴

Obrázek 7: Silniční a dálniční síť

Zdroj: http://www.rsd.cz/doprava/silnicni_sit/start.htm

Železniční doprava

Vzhledem k poloze Liberce (hornatá krajina) neprochází daným regionem žádný železniční koridor, který by umožňoval silniční dopravě konkurenceschopnou a rychlou dopravu osob i nákladu. V dálkové a rychlostní přepravě se tedy neuplatňuje, navíc postrádá i konkurenceschopnost cenovou. Přesto má tento druh přepravy svůj význam, zejména pro obyvatele Liberce a okolních obcí, kteří dojíždí za prací či do školy. Celostátní význam mají tratě Liberec – Turnov – Jaroměř – Pardubice, Liberec – Hrádek nad Nisou – Žitava (Německo) – Rybníště, Liberec – Česká Lípa a Liberec – Frýdlant v Čechách – Černousy – Zawidów (Polsko). Regionální význam má trať Liberec – Jablonec nad Nisou – Tanvald – Železný Brod. Spojení do zbylých částí republiky, tj. směrem na Brno, Ostravu (přes Pardubice), je relativně dobré. Vážně však spojení na Prahu a Karlovy Vary, doba cesty vzhledem k vzdálenosti je neúměrně dlouhá.⁶⁵ Tento nevyhovující stav by se měl zlepšit okolo roku 2020, kdy je naplánována stavba tzv. 5. železničního koridoru. Doba cesty mezi Libercem a Prahou se zkrátí na cca 90 min, hlavní překážkou realizace je vedle finančních prostředků obtížnost úseku Liberec – Turnov, kde bude zapotřebí vybudovat několik tunelů.⁶⁶

Zlepšit je třeba také tristní stav odbavovacích budov, vybudovat moderní centra ČD, zmodernizovat vlakové depo a signalizační zařízení, která viditelně zaostávají za evropským standardem.

⁶⁴ Profil Liberce, s. 19, 20

⁶⁵ Profil Liberce, s. 18

⁶⁶ <http://www.k-report.net/koridory/dalsi4.htm>

Městská hromadná doprava

Liberecká městská hromadná doprava se skládá ze systému autobusových a tramvajových linek provozovaných Dopravním podnikem města Liberce, a.s. Centrálním místem se stal terminál MHD ve Fügnerové ulici. Liberec začal provozovat vlastní **tramvajovou dopravu**, která dodnes tvoří osu přepravy městskou hromadnou dopravou ve směru Horní Hanychov – Lidové sady. Liberec má ještě meziměstskou tramvajovou trať mezi Libercem a Jabloncem nad Nisou. Kdysi existující trať do Rochlice a Růžodolu byla zrušena v roce 1960.

K rozšiřování tramvajových tratí nyní dále dochází prostřednictvím výstavby nové tramvajové tratě do sídliště Rochlice (ve standardním rozchodu). Realizace tohoto projektu je plánována do roku 2013.

Hlavním způsobem přepravy v rámci MHD je **doprava autobusová**, která je vedena z centra směrem k jednotlivým okrajovým částem města včetně průmyslových zón. Dopravní podnik provedl v poslední době významné změny a další jsou v plánu. Jednak je kontinuálně obnovován vozový tramvajový i autobusový park, zavádí se nízkopodlažní dopravní prostředky (autobusy i tramvaje), a jednak byl zaveden systém čipových karet, který nahrazuje klasické papírové jízdenky a předplacené kupóny.⁶⁷

Tabulka 11: Základní charakteristiky systému MHD (stav k 31.12.2005):

délka tramvajových linek	34 km
délka autobusových linek	309 km
počet tramvajových linek	4
počet autobusových linek	30
počet vozidel – tramvaj	62
počet vozidel – autobus	78
počet přepravených v MHD roce 2005:	30 817 tis. osob
- tramvajová doprava	11 402 tis. osob (37 %)
- autobusová doprava	19 415 tis. osob (63 %)

Zdroj: Profil Liberce, s. 22

Liberecký kraj připravuje rozšíření integrovaného dopravního systému.

Letecká doprava

Vlastníkem letiště se statutem veřejného mezinárodního letiště je Statutární město Liberec. V 90. letech byl navržen plán rekonstrukce a rozšíření letiště, nicméně doposud hlavní investor nedisponuje dostatkem peněžních prostředků, tudíž práce nebyly započaty. V současné době se hledá nový strategický investor. Pro samotné obyvatelé by fungující letiště nemělo příliš velkého významu, avšak pro region jako celek by byl význam letiště značný, neboť by mohlo nalákat investory. Letiště je z Liberce dobře dostupné a má navíc výborné dopravní napojení na jiná města, tudíž by přicházelo v úvahu i zprovoznění menších podnikatelských letů.⁶⁸ **Aeroklub Liberec** je smluvním provozovatelem letiště a mimo jiné poskytuje základní a plachtařské výcviky, tandemové a propagační seskoky a vyhlídkové lety.⁶⁹

⁶⁷ Profil Liberce, s. 22

⁶⁸ Profil Liberce, s. 23

⁶⁹ <http://www.aeroklub-liberec.cz/?page=para-vycvik>

Jiné způsoby dopravy

Alternativní způsoby dopravy jako je cyklistická a lanová doprava jsou především významné pro cestovní ruch.

V roce 1933 byla uvedena do provozu jedna z prvních visutých **lanových drah** na území Česka Horní Hanychov – Ještěd. Lanová trasa o délce 1 188 m překonává výškový rozdíl 401,7 m, přepravní kapacita je 35 osob, za hodinu přepraví 525 osob, maximální rychlost je 10 m/s, denní počet spojů je 18. Ročně se v kabinkách lanovky může přepravit až cca 250 000 osob.⁷⁰

Cyklistika sice funkčně netvoří podstatný podíl v celkové dopravě města, avšak její především rekreační význam, popř. okrajový význam dojezdu do zaměstnání a do školy, je nezpochybnitelný. Liberec má schválený Generel cyklo dopravy (2005), který navrhuje dopravní síť a další zařízení spojená s cyklistikou, dále Plán rozvoje cyklo dopravy (2007) a priority rozvoje cyklo dopravy (2007). Centrem města podél řeky Nisy vede 3,2 km dlouhá cyklostezka postavená v roce 2000 za spolufinancování EU (Phare), stezka je součástí cyklostezky Liberec – Hrádek n/N – Žitava (Odra – Nisa).

Souhrn opatření z roku 2005 (Generel) počítá s vybudováním cyklostezek a kromě toho také se zařízením informačních systémů a půjčoven kol. Navrhovaný systém cyklotras by měl propojit střed města s jeho perifériemi, v návaznosti na tyto trasy budou vybudovány stezky, které spojí jednotlivé čtvrti po obvodu města. V návrhu se rovněž počítá s propojením tras s v okolí nejvýznamnějšími a turisticky nejpřitažlivějšími cíli. Stezky, které propojují střed a okraje města, budou navázány na vnitroměstské trasy a vedeny na Bedřichov, Jizerské hory, Jablonec nad Nisou, Rychnov u Jablonce, Hodkovice nad Mohelkou, Český Dub, Ještěd, Křížanské sedlo, Chrastavu a Hrádek nad Nisou.⁷¹

Radou města byly v roce 2008 schváleny záměry vybudování cyklostezek: Liberec – Mníšek, Liberec – Jungmannova – Hanychovská, Liberec – v návaznosti na plánovanou výstavbu od Kauflandu II, Liberec – Krásná Studánka (propojení podél železniční tratě), Liberec – Hrádek nad Nisou, v další etapě Staré Pavlovice – Liberec. Pro první dvě zmíněné cyklostezky hodlá město uplatnit žádost o dotaci na Státním fondu dopravní infrastruktury.⁷²

Po celém Liberecku je možné využít služeb **cyklobusů a cyklovlaků**. Během lyžařské sezóny ČSAD zajišťuje **skibusy**, které z centra města míří do Sportovního areálu Ještěd a do Bedřichova.⁷³

⁷⁰ <http://lanovky.unas.cz/jested.htm>

⁷¹ Profil Liberce 2007, s. 23

⁷² <http://www.liberec.cz/scripts/detail.php?id=19187>

⁷³ Profil Liberce, s. 37

Shrnutí

- Dostupnost města po rychlostních komunikacích.
- Silnice I. třídy jsou v dobrém stavu.
- Špatný stav místních komunikací.
- Železniční přeprava je ve srovnání se silniční přepravou spíše doplňkovou možností.
- Funkční městská hromadná doprava.
- Vhodné podmínky pro rozvoj cyklistické dopravy.
- Prostor pro posílení letecké přepravy.

1.2.8. Správa věcí veřejných

Statutární město Liberec usiluje o trvalé zvyšování efektivnosti a otevřenosti úřadu. Magistrát se snaží o navázání komunikace a partnerské spolupráce s širokou veřejností. V rámci těchto snah se město snaží o implementaci metod zvyšování kvality výkonu veřejné správy prostřednictvím účasti v pilotních projektech na téma benchmarking nebo CAF (sebehodnocení - Common Assessment Framework).

Moderní metody zvyšování kvality veřejné správy

Statutární město Liberec je zřizovatelem nebo majoritním akcionářem školských a kulturních příspěvkových organizací, které zabezpečují pro občany města široký rozsah veřejných služeb. Jedná se o organizace, které významným způsobem ovlivňují kvalitu života v Liberci, ale na druhé straně kladou požadavky na čerpání městského rozpočtu.

Projekt **Komplexní program rozvoje školských a kulturních příspěvkových organizací skupiny Statutárního města Liberce (KOPR)**, jehož příprava byla schválena Radou města v březnu a dubnu 2007, se proto zaměřuje na realizaci řady rozvojových aktivit v organizacích městské skupiny, které:

- zavedou systém dlouhodobého strategického řízení, které jednoznačně definuje rozsah a parametry poskytovaných veřejných služeb
- zavedou systém plánování a controllingu, který zvýší transparentnost přidělování a využívání zdrojů z městského rozpočtu a současně zvýší efektivitu činnosti jednotlivých organizací
- zvýší kompetence řídicích i výkonných pracovníků v jednotlivých organizacích a zavedou systémy jejich hodnocení a rozvoje
- vytvoří podmínky pro trvalé zlepšování kvality a efektivity služeb cestou rozvoje procesů v organizacích
- zavedou procesy a systémy komunikace s občany s cílem získat od občanů efektivní zpětné vazby ke kvalitě veřejných služeb a zvýšit aktivní zapojení občanů do rozvoje těchto služeb

- zavedou standardní systémy sebehodnocení, které umožní monitorovat trvalý rozvoj organizací skupiny a porovnávat ho s výsledky srovnatelných organizací v rámci ČR i EU.

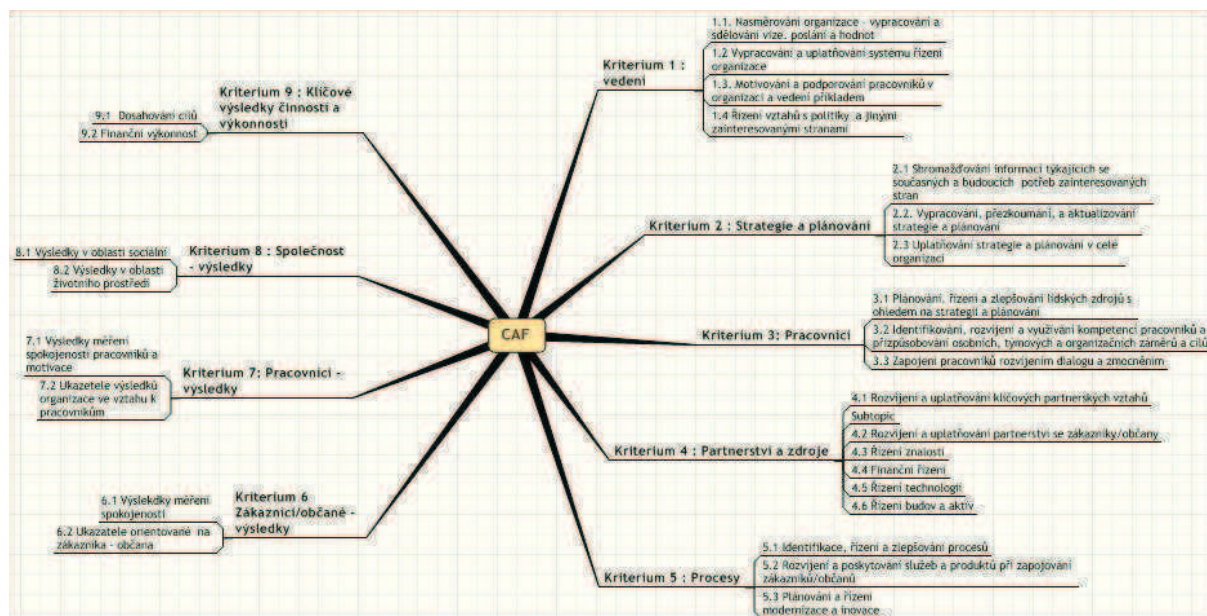
Projekt KOPR přináší návrh systémové komplexní metodiky, která se zaměřuje jak na řízení rozvoje organizací a služeb, které poskytují, tak na systémy měření, hodnocení a poskytování zpětných vazeb. Pro řízení rozvoje je využíván rámec původní české manažerské metodiky **Management by Competencies**, pro plánování a měření výkonnosti organizací je využita **modifikovaná metodika Balanced Scorecard** a konečně pro sebehodnocení a bechmarking je využívána **metoda CAF**. Sebehodnotící model CAF je odvozen z široce využívaného a osvědčeného modelu EFQM, je však modifikován pro organizace působící v rámci organizací veřejné správy poskytování veřejných služeb. Projekt KOPR proto strukturuje své rozvojové aktivity způsobem, který odpovídá struktuře kritérií modelu CAF. To umožní zapojeným organizacím průběžně s pomocí modelu CAF monitorovat postup zlepšování a rozvoje a na základě zpětných vazeb od občanů i zaměstnanců efektivně řídit priority rozvojových aktivit.

Svým rozsahem a komplexností přináší projekt KOPR významný příspěvek k metodickému rámci rozvojových projektů v oblasti reformy a modernizace veřejné správy.

Projekt KOPR tak navazuje na aktivity reformy a modernizace veřejné správy, které aplikuje na podmínky školských a kulturních příspěvkových organizací zřizovaných městem Liberec.

Komplexní program rozvoje školských a kulturních příspěvkových organizací (KOPR) je navržen v souladu se STRATEGIÍ SMART ADMINISTRATION, která je aktuálně platnou vládní strategií pro rozvoj veřejné správy a veřejných služeb. Během realizace programu KOPR bude prakticky na skupině organizací ověřena standardizovaná kompletní metodika a informační podpora, kterou bude možno dále uplatňovat v ostatních příspěvkových i jiných organizacích městské skupiny.

Obrázek 8: Schéma modelu CAF

Zdroj: www.csq.cz/cs/model-caf.html

Způsoby komunikace s veřejností

Město spolupracuje s veřejností prostřednictvím různých nástrojů, ke kterým patří zejména **webové stránky** mj. tematicky členěné s ohledem na potřeby občanů města, turistů a podnikatelů. Některé nástroje jsou na webových stránkách pouze zmíněny, ale řešeny jsou v terénu, publikacemi či například anketami.

Používané nástroje:

- 1) **Informace, které poskytují** webové stránky města občanům, obsahují velké množství informací pro veřejnost ve všech oblastech, které by mohl občan, turista či podnikatel ve vztahu k městu řešit, a to zejména ohledně aktivit Magistrátu, dění ve městě, seznamu škol, divadel, významných míst a praktických informací.
- 2) **Formuláře**, které jsou k dispozici na webových stránkách, je možné využít k předvyplnění v pohodlí domova a zjištění si všech potřebných informací před navštívením úřadu, omezení neúplnosti dat a opakování návštěv.
- 3) **Veřejná slyšení a projednání**, která město pořádá, se týkají jak jednání Zastupitelstva města, tak také projednávání významných rozvojových projektů.
- 4) **Nový magistrát on-line, Rezervace pořadí** jsou dva inovativní prvky při vyřizování administrativní agendy občanů na Magistrátě. Cílem bylo zajistit co nejplynulejší vyřizování a co nejmenší časové zatížení občanů. Na webových stránkách města je zveřejněn **Vyvolávací systém**, který zobrazuje kamerově prostory haly úřadu včetně informací, kolik osob čeká u každé agendy a jaká je průměrná čekací doba. Prostřednictvím aplikace Rezervace pořadí je možné se po zaregistrování objednat na konkrétní den a čas až 3 měsíce dopředu.
- 5) Elektronický **rezervační systém** nabízí nejen občanům města Liberce z pohodlí svého domova si rezervovat vstupenku na kulturní akce, např. divadelní představení, film v kině či do klubu na zábavu.
- 6) **Elektronická podatelna** umožňuje občanům rychlou komunikaci s Magistrátem bez nutnosti osobního vyřizování. Občan používá ke komunikaci e-mail, kterým může zasílat dokumenty vybraných formátů. Elektronická podatelna využívá elektronického podpisu k ověřování uživatele. Tento způsob je možné využívat bez ohledu na úřední hodiny.
- 7) **Informační místa** jsou k dispozici pro občany a turisty s cílem zodpovědět všem jejich dotazy a přání. Městské informační centrum je schopno informovat o regionu jako takovém, o umístění podnikatelských, kulturních a sportovních akcí ve městě. Zajistí rezervaci ubytování, vstupenek, průvodcovské služby. Dále nabízí publikace o městě, jízdní řády a pohlednice.
- 8) **Zpravodaj liberecké radnice** přináší informace o dění ve městě i na Magistrátu. Občané dostávají Zpravodaj do svých stránek a také je k dispozici v recepci hlavní budovy radnice, Nového magistrátu a v Městském informačním centru. Zpravodaj vychází jednou měsíčně v nákladu 45 500 ks. Zpravodaj města přináší občanům pravidelně informace z Magistrátu, plánované projekty, rozhovory s představiteli města, informace o odpadovém hospodářství, důležitá sdělení jednotlivých odborů Magistrátu, informace pro rodiny s dětmi, seniory a o kulturních a sportovních akcích.
- 9) **GIS Liberec** je prostředek nových informačních technologií, který umožňuje interaktivně nahlížet do katastrálních map, územních plánů, zjišťovat územně-technické podklady, informace o radonu, inženýrsko-geologických sondách, prohlížet geologickou mapu, povodí, pásma záplav a hygienické ochrany a také údaje tematické, kde se nachází zdravotnická zařízení, popisná čísla objektů a mnoho dalšího.

- 10) **Ankety** zjišťující názory většiny obyvatel na aktuální témata týkající se identifikace charakteru staveb, výstavby či rekonstrukce, určování priorit projektů, řízení chodu města apod. Významný projekt pro město byl řešen s cílem zjistit názor občanů v roce 2007 pod názvem „Otevřené město“ Projekt řešil snahu o zkvalitnění a zrychlení komunikace mezi občany, podnikateli a pracovníky města nebo zvýšení komfortu komunikace občana s úřadem pomocí moderních nástrojů (internet, e-mail, zasílání SMS).
- 11) Užší spolupráce s veřejností, především s neziskovým sektorem, byla navázána při zahájení procesu **komunitního plánování sociálních služeb**. Smyslem je snaha o zlepšování kvality sociálních služeb ve městě Liberec. Vznikla jedna řídicí pracovní skupina a 6 tematicky zaměřených pracovních skupin, které se podílejí na vytvoření výsledného dokumentu. Nejdříve byly zjišťovány potřeby cílové skupiny, na které na základě socioekonomické analýzy navázal soubor projektových záměrů s konkrétními úkoly, finančním rámcem, realizátorem a harmonogramem.
- 12) Magistrát spolupracuje s Okresní **hospodářskou komorou** Liberec ve snaze rozvíjet podnikatelský sektor a podnikatelské příležitosti, při identifikaci volných podnikatelských zón a nemovitostí, při plánování školení a vzdělávání apod.
- 13) Magistrát dále spolupracuje s **Úřadem práce** v Liberci při řešení problematiky související s nezaměstnaností, při řešení prevence, korekce vzdělávacích programů apod.

Informační společnost

Jednou z důležitých cest ve věku vyspělých informačních technologií je jejich využití při zvyšování kvality veřejných služeb a kvality života pro zrychlení a zjednodušení komunikace mezi klientem v roli občana a veřejnou správou.

Už více jak rok nabízí Magistrát města službu „**CzechPoint**“, která umožňuje urychlení a zefektivnění celého procesu komunikace občana se státní správou. Občané tak mají možnost na jednom místě bez čekání získat ověřený výpis z katastru nemovitostí, obchodního rejstříku a živnostenského rejstříku. Od nového roku se také nabídka služeb rozšířila o výpis z rejstříku trestů.

Průzkum ČSÚ⁷⁴ zaměřený na využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci v roce 2007 v Libereckém kraji konstatoval, že osobním počítačem je vybaveno 39,0 % domácností a vybavenost připojením k internetu uvedlo 32,1 % domácností (oproti roku 2003 se jedná 2,5 násobný nárůst). Rychlému rozvoji konektivity domácností brání, i přes dosavadní pokles, stále poměrně vysoké ceny za připojení k Internetu. Na druhou stranu připojení veřejných institucí a podnikatelských subjektů dosahuje velmi vysokých hodnot. Pro srovnání ČSÚ uvádí také hodnoty domácností připojených k síti Internet v rámci ČR (cca 29% domácností), tak v EU 25 (51% domácností).

Výměna zkušeností

Statutární město Liberec v 90. letech minulého století navázalo několik partnerských vazeb se zahraničními městy, se kterými intenzivně spolupracuje. S holandským Amersfoortem to byly twinningové projekty přípravy zaměstnanců úřadu na integraci ČR do EU nebo strategický plán 2002. S německým Augsburgem v pořádání Česko-německých kulturních dnů, nebo s městem Zittau na aktualizaci dopravního generelu - vnitřního městského okruhu a studii proveditelnosti pro městské lázně.

---

⁷⁴ http://www.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/071026_43tyden

Partnerská města:

- Amersfoort, Nizozemí
- Augsburg, Německo
- Zittau, Německo
- St. Gallen, Švýcarsko
- Nahariya, Izrael
- Amiens, Francie

Město má založen svůj Fond pro partnerskou spolupráci Statutárního města Liberec, ze kterého poskytuje dotace na projekty realizované v partnerských městech nebo ve spolupráci s partnerskými městy přímo ve městě Liberec.

Komplexní přístup k plánování udržitelného rozvoje města

Magistrát města Liberce se snaží řešit přístup k udržitelnému rozvoji města jednotlivými strategickými dokumenty a jejich nástroji.

Mezi základní dokumenty patří:

Strategie rozvoje Statutárního města Liberec pro období 2007 - 2020 – tento dokument určuje základní směry rozvoje města na základě stanovených cílů a socioekonomické analýzy podmínek ve městě.

Územní plán města Liberec – Magistrát připravuje nový územní plán, který bude respektovat cíle stanovené ve Strategii rozvoje již na úrovni jednotlivých parcel ve městě a stanovení jejich možností využití.

Komunitní plán sociálních služeb regionu Liberec na období 2008 – 2013 – tento dokument řeší stav a žádoucí vývoj a rozvoj sociálních služeb ve městě.

Plán odpadového hospodářství 2005-2010 – dokument je v souladu se závaznou částí plánu odpadového hospodářství kraje

„**Generel zeleně**“ – aktualizace tohoto dokumentu se připravuje.

Generel cyklistické dopravy a další

Tyto dokumenty napomáhají integrovanému rozvoji města s cílem zajištění nejen žádoucího rozvoje města, ale zároveň i udržitelného rozvoje města a lepších životních podmínek pro obyvatele.

Shrnutí

- Plánování implementace metod zvyšování kvality výkonu veřejné správy.
- Účast v několika pilotních projektech.
- Navázána komunikace s veřejností.
- Široká paleta komunikačních toků.
- Podpora zrychlení a zjednodušení komunikace s úřadem pro občany.
- Snaha o integrovaný rozvoj města.

1.2.9. Finanční analýza města

Finanční analýza města je proces, během kterého se analyzuje dosavadní vývoj hospodaření města. Analýza by měla pomoci v plánování a odhadování budoucího vývoje ekonomiky města a měla by poskytnout informace o finanční síle města (rozpočet).

Rozpočet města a jeho vývoj

Hospodaření města s finančními prostředky je znázorněno v níže uvedených tabulkách schválených rozpočtů a skutečného plnění rozpočtů od roku 2004.

Tabulka 12: Schválený rozpočet města Liberec

	2004	2005	2006	2007	2008
daňové příjmy	1 003 253	902 955	935 700	998 500	1 086 360
nedaňové příjmy	360 582	77 239	77 122	89 085	83 485
kapitálové příjmy	130	155 765	947 575	249 970	148 066
dotace	415 749	234 523	235 910	327 010	349 057
příjmy celkem	1 779 714	1 370 482	2 196 307	1 664 565	1 666 968
běžné výdaje	1 492 922	1 133 040	1 298 398	1 408 264	1 451 575
kapitálové výdaje	428 510	195 690	276 391	193 738	414 653
výdaje celkem	1 921 432	1 328 730	1 574 789	1 602 002	1 866 228
financování	141 718	-41 752	-621 518	-62 563	199 261

Zdroj: Závěrečný účet SM Liberec za rok 2004, 2005, 2006 a 2007. Rozpočet města 2008.

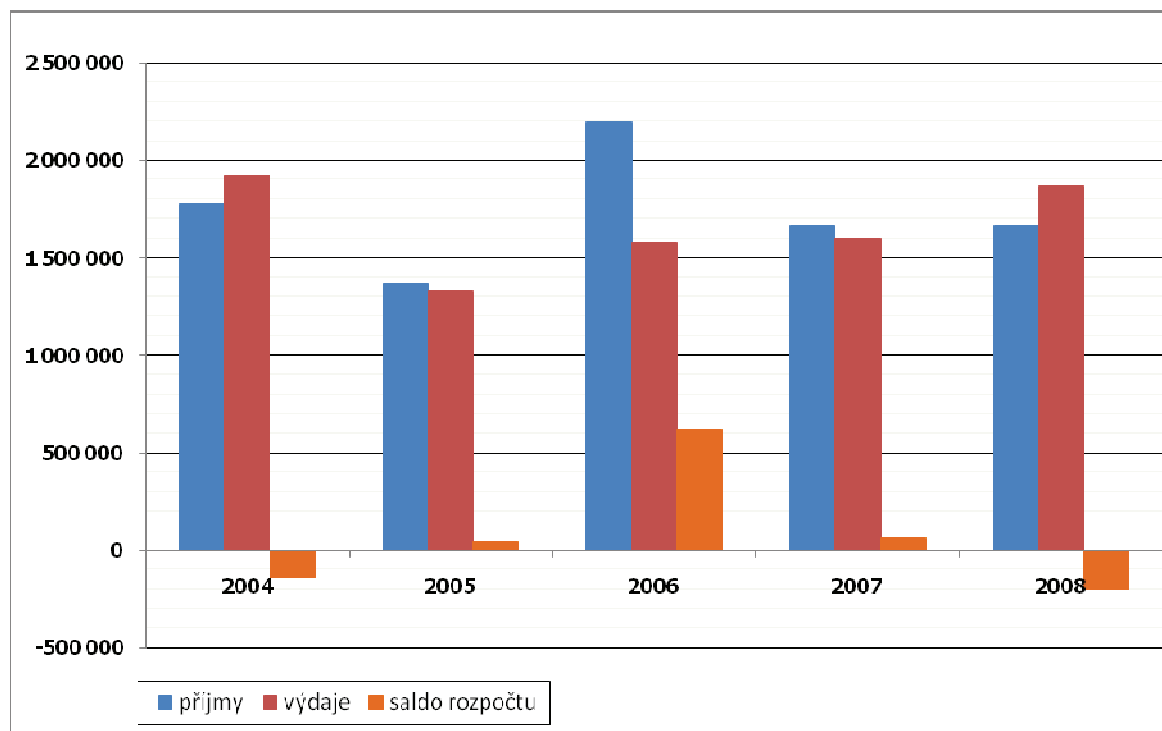
Tabulka 13: Skutečné plnění rozpočtu města Liberec

	2004	2005	2006	2007
daňové příjmy	974 387	1 081 314	1 208 367	1 129 840
nedaňové příjmy	63 551	108 381	126 016	102 603
kapitálové příjmy	459	228 739	762 916	331 192
dotace	1 139 727	472 332	415 425	1 076 465
příjmy celkem	2 178 124	1 890 766	2 512 724	2 640 100
běžné výdaje	1 524 678	1 270 676	1 507 634	1 522 422
kapitálové výdaje	698 906	675 721	515 909	1 093 717
výdaje celkem	2 223 584	1 946 397	2 023 543	2 616 139
financování	45 460	55 631	-489 182	-23 961

Zdroj: Závěrečný účet SM Liberec za rok 2004, 2005, 2006 a 2007.

Skutečné plnění rozpočtu po konsolidaci je jak na příjmové, tak na výdajové straně rozpočtu vyšší než jeho plánovaná výše. V letech 2006 a 2007 hospodaření města skončilo přebytkem. Velký podíl na rozpočtu příjmů mají obdržené dotace.

Graf 11: Schválený rozpočet města Liberec 2004 - 2008 (v tis. Kč)

Zdroj: Závěrečný účet SM Liberec za rok 2004, 2005 a 2006. Rozpočet města na rok 2007 a 2008.

Příjmy

Příjmy města jsou tvořeny běžnými příjmy (daňovými a nedaňovými), kapitálovými příjmy a dotacemi. Běžné příjmy mají opakující se charakter a jsou určeny především na pokrytí běžných výdajů spojených s chodem Magistrátu města Liberce a naplňování potřeb města. V případě kapitálových příjmů jde o nepravidelný příjem zpravidla určený k financování investičních záměrů. Vedle daňových příjmů, které tvoří přibližně polovinu všech příjmů, jsou významnou položkou dotace, které město získává především ze státního rozpočtu, krajského rozpočtu a prostřednictvím Národního fondu také z Evropské unie.

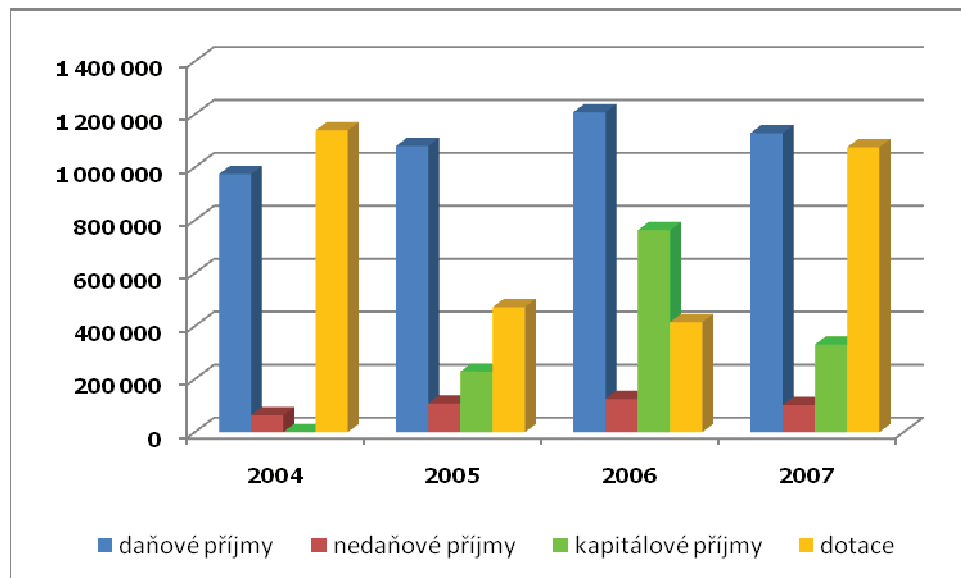
Na běžných příjmech se nejvíce podílí sdílené daně (59%). V případě kapitálových příjmů jde o nahodilý, nepravidelný příjem.

Kapitálové příjmy jsou tvořeny prodejem pozemků a jiných nemovitostí ve vlastnictví města, prodejem majetkových práv či dlouhodobého hmotného majetku. Kapitálové příjmy byly nejvyšší v roce 2006. Významnou položkou v tomto roce (537,5 mil. Kč) byl příjem z prodeje nově vybudované Tipsport arény, sousedních sportovišť a okolních pozemků společnosti Sportovní areál Liberec, a.s.

Do položek dotací spadají vedle investičních (rekonstrukce, bytová výstavba) a neinvestičních dotací (na výkon státní správy, dávky sociální péče, náklady na vzdělávání atd.) z vyšších rozpočtů také převody z vlastních fondů města (fond hospodářské činnosti, účelové fondy). Jedná se o finanční prostředky, které se nakumulovaly v uplynulých letech a jsou využívány v letech následujících.

Vyšší hodnota dotací i běžných výdajů v roce 2004 je zapříčiněna dotacemi na úhradu mezd ve školství. Velká část finančních prostředků, kterou město Liberec v posledních letech dostává formou dotace z vyšších rozpočtů, je účelově určena na přípravu MS v klasickém lyžování v roce 2009 (rekonstrukce provozní budovy, vybudování parkovišť, věže rozhodčích, zázemí, vodovodní a kanalizační sítě atd.).

Graf 12: Vývoj skutečných příjmů rozpočtu města v letech 2004 – 2007 (v tis. Kč)

Zdroj: Závěrečný účet SM Liberec za rok 2004, 2005, 2006 a 2007

Daňové příjmy

Příjmy z daní a poplatků jsou nejdůležitějším zdrojem financí do rozpočtu Statutárního města Liberec. Zásadní podíl na celkových příjmech mají tzv. sdílené daně. Z analýzy daňových položek vyplývá, že k nejdůležitějším zdrojům příjmů patří DPH, které se podílí na daňových příjmech v průměru necelými 30 %. Podobně jako u ostatních daňových příjmů lze i u této položky ve sledovaném období zaznamenat její postupný růst. K dalším zásadním položkám ovlivňující objem daňových příjmů patří daň z příjmu právnických osob (DPPO) a daň z příjmu fyzických osob (DPFO) ze závislé činnosti.

K dalším daňovým příjmům, o kterých však na rozdíl od sdílených daní rozhoduje Zastupitelstvo statutárního města Liberec, patří místní poplatky (např. poplatek za likvidaci komunálního odpadu, poplatek ze psů atd.). V roce 2006 byly nejvyšší místní poplatky za svoz komunálního odpadu (3,6% z celkových daňových příjmů) a poplatek za provozování výherních automatů (1,3% daňových příjmů). Jejich zavedení a stanovení výše je upraveno v obecních závazných vyhláškách. Nezanedbatelným příjmem obecních rozpočtů jsou také správní poplatky (v roce 2006 3,6% daňových příjmů).

Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy spadají plně do kompetence Statutárního města Liberce. Zdrojem příjmů jsou převážně úhrady za poskytované služby a výrobky, pronájem majetku a přijaté sankční platby. Do kategorie nedaňových příjmů dále spadají i přijaté splátky půjčených prostředků. Nedaňové příjmy mají spíše doplňkový charakter, ale jsou významným zdrojem financování výdajových potřeb města. Největším zdrojem nedaňových příjmů pro město Liberec jsou odvody příspěvkových organizací a od roku 2005 příjmy z pronájmu pozemků a nemovitostí.

Kapitálové příjmy

Svou náplní a nahodilým charakterem jsou předurčeny k financování investičních záměrů města. Jedná se především o příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, akcií nebo majetkových podílů. Výše kapitálových příjmů se odvíjí od rozhodnutí Zastupitelstva města.

Celková struktura příjmů a její změny jsou ovlivněny výší kapitálových příjmů, které kolísají v závislosti na intenzitě prodeje majetku města, a přijatých investičních dotací z veřejných rozpočtů.

Přijaté dotace

Přijaté dotace zahrnují příjmy z prostředků od jiných rozpočtů nebo ze zahraničí. Analýzu dotačních příjmů lze rozdělit na neinvestiční přijaté dotace a investiční přijaté dotace.

U neinvestičních dotací se výše příspěvku zvyšuje až do roku 2004. V roce 2005 dochází k poklesu z důvodu zejména legislativních změn (změna financování mzdových prostředků školským zařízením) a částečně i místních podmínek (převody z fondů vlastní hospodářské činnosti - změna evidence výnosů z hospodářské činnosti). Vysoké investiční dotace v roce 2004 a 2005 souvisí s investiční aktivitou města. Největší podíl neinvestičních dotací je určen na transfery obyvatelstvu (např. dávky sociální péče).

Výdaje

Výdaje městského rozpočtu jsou nástrojem realizace záměrů a potřeb města. Prostřednictvím svěřených veřejných prostředků poskytuje město veřejnou službu a naplňuje tak smysl své existence. Vývoj běžných a kapitálových výdajů odpovídá závazkům, potřebám a investičním záměrům města. U běžných výdajů nastává v roce 2005 značný pokles způsobený změnou zasílání dotace na mzdy školským příspěvkovým organizacím, v roce 2006 běžné výdaje opět rostou.

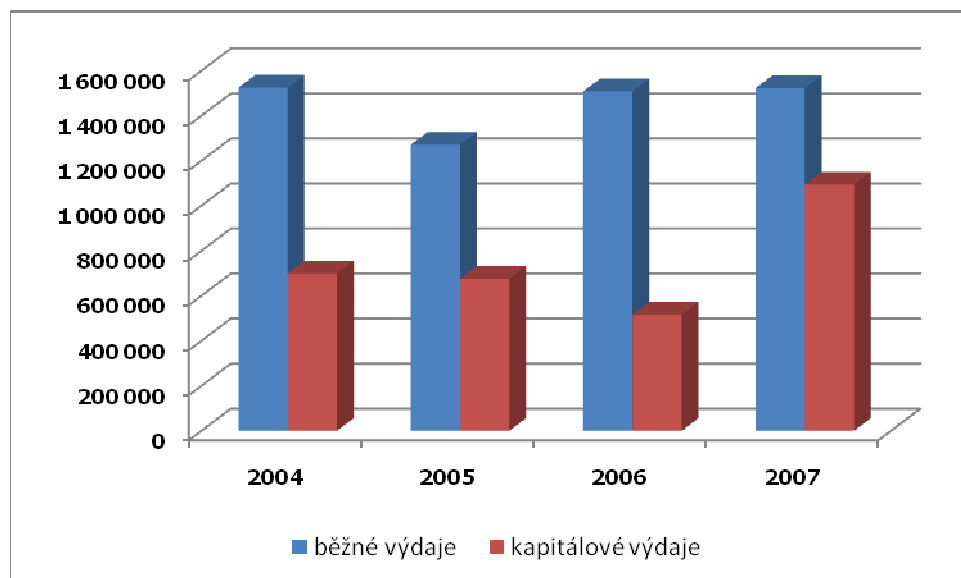
Vývoj běžných a kapitálových výdajů odpovídá záměrům města Liberec. Podíl běžných výdajů na celkových výdajích činí cca 75%. Kapitálové výdaje tvoří 25 % celkových výdajů v roce 2006.

Největší podíl na běžných výdajích dosahují transfery (v roce 2006 činí 57,3 %), 19,4 % běžných výdajů město uhradí na platbách za nákup energií a služeb a na mzdové prostředky vydává přes 11,4 % běžných výdajů.

Kapitálové výdaje převyšují částku 500 mil. Kč ročně (v letech 2004 a 2005 se přiblížily téměř k 700 mil. Kč), přestože rozpočet kapitálových výdajů je schvalován v přibližně poloviční výši.

Vývoj běžných výdajů v analyzovaném období je standardní a odpovídá legislativnímu vývoji. Výše kapitálových výdajů je pak závislá na možnostech jejich pokrytí provozním přebytkem a investičními dotacemi.

Graf 13: Vývoj skutečných výdajů rozpočtu města v letech 2004 – 2007 (v tis. Kč)

Zdroj: Závěrečný účet SM Liberec za rok 2004, 2005, 2006 a 2007

Výdaje rozpočtu města na rok 2007 dosáhly ve skutečnosti 2 616 138 911 Kč, tj. 98,3% upraveného rozpočtu. Z toho běžné výdaje činily 1 522 421 684,- Kč (plnění 98,6%), kapitálové výdaje pak 1 093 717 227,- Kč (plnění 97,8%).

Ukazatel dluhové služby

Jedním ze základních indikátorů vypovídajícím o hospodaření města Liberec je ukazatel dluhové služby. Vládním usnesením z roku 2004 o regulaci zadluženosti obcí a krajů byl vytvořen systém monitoringu a varování místní správy v oblasti její zadluženosti. Byl stanoven limit pro ukazatel dluhové služby 30%.

Přestože v analyzovaném období došlo k rozsáhlejším investicím a rekonstrukcím a Statutární město Liberec v každém roce sledovaného období získávalo na pokrytí svých záměrů úvěr, dosahuje ukazatel dluhové služby v letech 2003 až 2005 nízkých hodnot. V roce 2006 došlo k překročení povolené hranice dluhové služby o 9,95 procentních bodů z důvodu splácení půjčených prostředků.

Tabulka 14: Ukazatel dluhové služby v letech 2003 – 2006

Skutečnost 2003-2006	2003	2004	2005	2006
daňové příjmy	975 093	974 386	1 081 315	1 208 367
nedaňové příjmy	46 953	63 551	108 381	126 014
dotace	194 409	202 931	193 864	206 937
Dluhová základna	1 216 455	1 240 868	1 383 560	1 541 318
úroky	11 799	11 131	10 323	11 300
splátky jistin a dluhopisů	57 555	62 118	51 290	604 412
Dluhová služba	69 354	73 249	61 613	615 712
Ukazatel dluhové služby	5,70%	5,90%	4,45%	39,95%

Zdroj: Rozpočtový výhled statutárního města Liberec 2007-2012

Sestavený rozpočtový výhled

Běžné příjmy a výdaje rozpočtového výhledu rostou v jednotlivých letech v tendencích minulého vývoje a předpokládaného vývoje ekonomiky. Saldo běžného rozpočtu (provozní přebytek) dosahuje kladných hodnot a má rostoucí tendenci (od cca 107 do 127 mil. Kč). Po odečtení splátek jistiny je rozdíl v letech 2008 až 2012 také kladný ve výši 23,6 – 45,9 mil. Kč (kromě roku 2011 kdy je tento rozdíl záporný, činí tedy -1,3 mil. Kč).

Tabulka 15: Přehled hospodaření města Liberec v letech 2007 – 2012

v tis. Kč	RU 2007	RV 2008	RV 2009	RV 2010	RV 2011	RV 2012
daňové příjmy	998 515	1 317 621	1 333 115	1 349 655	1 378 767	1 407 310
nedaňové příjmy	99 587	91 483	91 803	92 252	92 455	92 455
provozní dotace	272 074	264 283	273 165	282 353	290 824	290 824
běžné příjmy	1 370 176	1 673 387	1 698 083	1 724 260	1 762 046	1 790 589
kapitálové příjmy	478 182	80 000	50 000	20 000	20 000	20 000
Příjmy celkem	1 848 358	1 753 387	1 748 083	1 744 260	1 782 046	1 810 589
běžné výdaje	1 351 549	1 548 310	1 571 814	1 602 095	1 654 624	1 663 257
kapitálové výdaje	447 917	51 606	49 346	38 299	33 799	33 799
Výdaje celkem	1 799 466	1 599 916	1 621 160	1 640 394	1 688 423	1 697 056
saldo v rozpočtové skladbě (bez fin.)	48 892	153 471	126 923	103 866	93 623	113 533
financování	-48 892	-79 205	-94 382	-98 565	-108 754	-88 950
příjmy všechny	2 051 796	1 753 387	1 748 083	1 744 260	1 782 046	1 810 589
výdaje všechny	2 051 796	1 679 121	1 715 542	1 738 959	1 797 177	1 786 006
provozní přebytek	18 627	125 077	126 269	122 165	107 422	127 332
rozdíl provoz. přebytku a splátek jistiny	-233 703	45 872	31 887	23 600	-1 332	38 382
dluhová základna	1 189 901	1 504 575	1 524 207	1 545 168	1 577 581	1 606 124
dluhová služba	264 732	92 212	105 587	107 928	116 155	94 382
dluhová služba/ dluhová základna	22,25%	6,13%	6,93%	6,98%	7,36%	5,88%

Zdroj: Rozpočtový výhled statutárního města Liberec 2007-2012

V oblasti běžných příjmů byl upraven vývoj daňových položek v rámci střednědobého výhledu státu.

Statutární město Liberec tedy může v letech 2008 až 2012 využívat prostředků běžného rozpočtu k financování investičních výdajů. Ke zlepšení možností zvýšení investičních aktivit města patří:

- hledání úspor na straně běžných výdajů města,
- prodej majetku, akcií a majetkových podílů,
- získání dalších mimořádných investičních dotací a grantů ze státního rozpočtu, státních fondů, fondů Evropské unie či jiných institucí,
- využití sdružených prostředků - spolupráce s obcemi, sponzory a podnikatelskými subjekty.

Volné finanční prostředky

V řádku „Volné finanční prostředky“ jsou uvedeny hodnoty finančních prostředků, které městu zůstanou na financování investičních akcí po splnění závazků, aniž by byly ve výhledu započteny investiční výdaje.

V následující tabulce je vyjádřen odhad finančních toků v budoucnosti. Tento odhad vychází ze stávající legislativy a místních podmínek.

Tabulka 16: Volné finanční prostředky na investice v letech 2007 – 2012

v tis. Kč	RU 2007	RV 2008	RV 2009	RV 2010	RV 2011	RV 2012
běžné příjmy	1 370 176	1 673 387	1 698 083	1 724 260	1 762 046	1 790 589
běžné výdaje	1 351 549	1 548 310	1 571 814	1 602 095	1 654 624	1 663 257
provozní přebytek	18 627	125 077	126 269	122 165	107 422	127 332
kapitálové příjmy	478 182	80 000	50 000	20 000	20 000	20 000
kapitálové výdaje	447 917	51 606	49 346	38 299	33 799	33 799
příjmy všechny	2 051 796	1 753 387	1 748 083	1 744 260	1 782 046	1 810 589
výdaje všechny	2 051 796	1 679 121	1 715 542	1 738 959	1 797 177	1 786 006
SALDO v rozpočtové skladbě (bez financování)	48 892	153 471	126 923	103 866	93 623	113 533
financování	-48 892	-79 205	-94 382	-98 565	-108 754	-88 950
uhrazené splátky jistiny	252 330	79 205	94 382	98 565	108 754	88 950
volné finanční prostředky	0	74 266	32 541	5 301	-15 131	24 583

Zdroj: Rozpočtový výhled statutárního města Liberec 2007-2012

Z předcházející tabulky je patrné, že město může investovat ve sledovaném období až 74,266 mil. Kč (v roce 2008). V roce 2011 nejsou k dispozici volné finanční prostředky, jelikož město v tomto roce plánuje splátku směnky České spořitelně ve výši 40 mil. Kč, což je více, než v jiných letech sledovaného období. Jinak v ostatních letech jsou zůstatky volných finančních prostředků kladné a město je může využít k financování svých investičních akcí, aniž by uvažovalo o cizích finančních zdrojích. V roce 2011 musí SML reagovat na zápornou hodnotu „volných finančních prostředků“ například jiným rozložením splácení svých závazků nebo využitím cizích zdrojů.

Obchodní společnosti s podílem města

V následující tabulce je uveden přehled obchodních společností s majetkovou účastí Statutárního města Liberec s uvedením aktuálního obchodního podílu.

Tabulka 17: Společnosti s účastí města Liberec

Název společnosti	IČ	Předmět činnosti	Majetkový podíl
Dopravní podnik města Liberce, a.s.	47311975	doprava, dopravní stavby, provozování drah	100%
Technické služby města Liberce, a.s.	25007017	Údržba a opravy komunikací, správa veřejné zeleně, placeného stání a hřbitovů, dopravní značení, čištění města, automechanické práce	100%
Sportovní areál Ještěd, a.s.	25437941	provozování lyžařských vleků a lanové dráhy, provoz sportovních zařízení, specializovaný maloobchod, ubytovací služby a pohostinství, organizování sportovních soutěží, činnost informačních a zpravodajských kanceláří	100%

Název společnosti	IČ	Předmět činnosti	Majetkový podíl
Liberecká IS, a.s.	25450131	zpracování dat, služby databank, správa sítí, poskytování telekom. služeb, poradenství v oblasti hardware a software, činnost technických poradců v oblasti IT, činnost účetních poradců, vedení účetnictví, činnost podnikatelských, finančních, organizačních a ekonomických poradců	100%
Elset, s.r.o.	25421727	PR služby, reklama, orientační systémy, grafické práce	100% přes spol. Liberecká IS, a.s.
Liberecké výstavní trhy, a.s.	49902725	kompletní výstavní servis, gastroservis, pojištění expozic, odborné konference, semináře	100%
Sportovní areál Liberec, s.r.o.	27075397	pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor	100%
A.S.A. Liberec, s.r.o.	63146746	nakládání s odpady; nákladní doprava, poskytování technických služeb; poskytování služeb pro zemědělství a zahradnictví; provádění staveb, jejich změn a odstraňování	45%
Teplárna Liberec, a.s.	62241672	výroba, rozvod a prodej tepla a elektřiny; správa bytového a nebytového fondu; ekonomické a organizační poradenství; rozvod a prodej plynu; revize; pronájem prostor	30%
TERMIZO, a.s.	64650251	nakládání s odpady; výroba tepla a elektřiny; podnikání v oblasti nakládání s nebezpečnými odpady; provoz spaloven odpadu; výzkum a vývoj v oblasti přírodních věd	10%
Severočeská vodárenská společnost, a.s.	49099469	poradenství v oblasti vodohospodářské; provozování vodovodů a kanalizací; pronájem; provádění staveb; nakládání s nebezpečnými odpady	8,6%
ČSAD Liberec, a.s.	25045504	silniční doprava; zasilatelství; opravy silničních vozidel; provozování odstavňových ploch	7,1%

Zdroj: Zpracovatel, <http://www.liberec.cz/pages/obcan/spolecnosti/majoritni.htm>

Tabulka 18: Finanční analýza města Liberec ve vztahu k předkládání IPRM (v tis. Kč)

OBDOBÍ (účetní rok):	2006	2007	2008	2009	2010
• ZÁKLADNÍ ÚDAJE					
Běžné příjmy celkem ⁷⁵	1 565 083	1 596 674	1 518 902	1 698 083	1 724 260
Kapitálové příjmy a přijaté investiční dotace ⁷⁶	945 289	1 034 378	148 066	62 500	31 000
Financování	-489 182	-23 961	199 261	-139 423	-114 866
Příjmy celkem	2 510 372	2 631 052	1 666 968	1 748 083	1 744 260
Běžné výdaje	1 507 634	1 522 422	1 451 575	1 571 814	1 602 095
Kapitálové výdaje	515 909	1 093 717	414 654	4 9346	38 299
Výdaje celkem	2 023 543	2 616 139	1 866 229	1 621 160	1 640 394
• Financování					
Použité prostředky z dlouhodobých úvěrů a dluhopisů	61 603	32 413	223 989	0	0
Splátky a tvorba umořovacích fondů dlouhodobých úvěrů a dluhopisů	604 412	139 609	190 739	221 376	237 423

⁷⁵ Daňové příjmy, nedaňové příjmy, neinvestiční transfery z vyšších rozpočtů

⁷⁶ Dotace bez dotací na IPRM

OBDOBÍ (účetní rok):	2006	2007	2008	2009	2010
• NEJVĚTŠÍ AKTUÁLNÍ ZDROJE KAPITÁLOVÝCH PŘÍJMŮ A INVESTIČNÍCH DOTACÍ*					
Zdroj	prodej majetku	prodej majetku	prodej majetku	prodej majetku	prodej majetku
Účel					
Forma/výše spoluúčasti					
Objem	762 781	331 192	148 066	62 500	31 000
Zdroj	Liberecký kraj	všeobecná pokladní správa	všeobecná pokladní správa	státní rozpočet	státní rozpočet
Účel	přípravy MS v klasickém lyžování 2009	přípravy MS v klasickém lyžování 2009	výstavba 254 bytových jednotek – MS 2009	sanace skládky	úspory energie, zateplování ZŠ a MŠ
Forma/výše spoluúčasti	dotace	dotace	dotace	dotace	dotace
Objem	20 000	39 125	100 000	56 800	41 900
Zdroj	Liberecký kraj	Liberecký kraj	Liberecký kraj	státní rozpočet	
Účel	přípravy MS v klasickém lyžování 2009	přípravy MS v klasickém lyžování 2009	výstavba sportovišť ve Vesci - MS 2009	úspory energie, zateplování ZŠ a MŠ	
Forma/výše spoluúčasti	dotace	dotace	dotace	dotace	
Objem	57 500	65 000	23 500	6 500	
Zdroj			státní rozpočet		
Účel			úspory energie, zateplování ZŠ a MŠ		
Forma/výše spoluúčasti			dotace		
Objem			5 500		

OBDOBÍ (účetní rok):	2006	2007	2008	2009	2010
• NEJVĚTŠÍ KAPITÁLOVÉ VÝDAJE (INVESTICE)⁷⁷					
Název a objem	Příprava MS v klasickém lyžování 2009 + výkup pozemků (180 mil. Kč)	Příprava MS v klasickém lyžování 2009 + výkup pozemků (35,5 mil. Kč)	Příprava MS v klasickém lyžování 2009 + výkup pozemků (267 mil. Kč)	Rekonstrukce přístupové komunikace na Ještěd (29,6 mil.)	ZŠ Jabloňová, Lesní, Vrchlického a MŠ Kamarád - úspora spotřeby energie (59,8 mil. Kč)
Název a objem	Výstavba hřišť (19,5 mil. Kč)	Rekonstrukce ulic (22,5 mil. Kč)	Výstavba hřišť (13,3 mil. Kč)	MŠ Stromovka, MŠ Malinek, MŠ Sluníčko – realizace úspor energie (14 mil. Kč)	
Název a objem	Nákup dopr. prostředků DPML (30 mil. Kč)	Regenerace sídlišť (10,8 mil. Kč)	Rekonstrukce přístupové komunikace na Ještěd (28 mil. Kč)	Zlaté návrší-sanace skládky (39,4 mil. Kč)	
Název a objem	Rekonstrukce škol. zařízení (36 mil. Kč)	Oprava ČOV (10 mil. Kč)	Rekonstrukce mostu Letná (42,3 mil. Kč)		
Název a objem	Pořízení 413 bytových jednotek (42 mil. Kč)		MŠ Jablůnka, MŠ Motýlek – realizace úspor energie (10 mil. Kč)		
Název a objem			Zlaté návrší-sanace skládky (39,4 mil. Kč)		

Zdroj: Statutární město Liberec, Rozpočtový výhled statutárního města Liberec 2007-2012

⁷⁷ Bez IPRM

Shrnutí

- Přebytkový rozpočet v letech 2006 a 2007.
- Hodnota ukazatele dluhové služby je průměrná a dosahuje cca 6-8 % z povolené 30ti procentní předepsané hranice a do budoucnosti se snižuje.
- Hospodaření města je zatížené poměrně velkými závazky do budoucna.
- Provozní přebytek dosahuje kladných hodnot a městu zůstávají finanční zdroje na investiční výdaje.
- Pro město Liberec mohou být kritické roky 2010 až 2011, podle toho, jakým způsobem se vypořádá se svými závazky.

1.3. SWOT analýza

Silné stránky

- + šesté největší město v ČR, sídlo Krajského úřadu Libereckého kraje a centrum Euroregionu Nisa
- + výhodná geografická poloha města (blízkost SRN, Polska, i hl. města Prahy)
- + dobré napojení rychlostní komunikací R 35/R 10 na síť dálnic a rychlostních silnic v ČR
- + mírný nárůst porodnosti v posledních letech, pozitivní vývoj úmrtnosti, vyšší imigrace
- + atraktivní město pro obyvatele
- + ocenění titulem nejlepší město pro život v ČR (anketa Hospodářských novin, leden 2008)
- + potenciál pro rozvoj výzkumu a vývoje (Technická univerzita)
- + silná tradice průmyslu (zpracovatelský průmysl, plasty, textil, strojírenství)
- + existence malého a středního podnikání
- + Liberec není vázán na velké podniky, které by v případě problémů byly ohrožením pro ekonomiku (zaměstnanost je vázána na malé a střední podniky)
- + dobré hospodářské výsledky většiny velkých firem v Liberci
- + silný finanční sektor
- + dostatek kancelářských prostor
- + silná pozice libereckých stavebních firem
- + nižší průměrné mzdy v průmyslových podnicích
- + rozvoj obchodních a průmyslových zón a obchodních center, klesající míra nezaměstnanosti
- + rozvoj pracovních příležitostí pro zdravotně postižené
- + vznik Centra vzdělanosti Libereckého kraje
- + dobrá dopravní dostupnost veřejnou hromadnou dopravou
- + vytvoření generelu cyklistické dopravy
- + příznivé podmínky pro podnikání v cestovním ruchu
- + potenciál pro rozvoj odvětví vázaných na CR (MS 2009, TIPSPORT ARÉNA)
- + existence informačních center pro podnikatele (Euroinfo, CzechInvest, OHK)
- + komunitní plánování sociálních služeb města Liberce
- + vyhovující kvalita poskytovaných sociálních služeb
- + široká nabídka volnočasových aktivit
- + špičková krajská nemocnice se specializovanými odděleními
- + dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatel Libereckého kraje
- + vyhovující stav a pokrytí dostupnosti jednotlivých druhů zdravotnických služeb
- + bohatá nabídka mimoškolních aktivit pro žáky a studenty škol
- + široká nabídka středních škol a učilišť
- + mezinárodní spolupráce na základních a středních školách (výuka jazyků, stáže v zahraničí)
- + přítomnost univerzity nabízející technické, ekonomické, přírodní a humanitní obory

- + dobrá uplatnitelnost absolventů na trhu práce
- + kapacita škol pro rozvoj dalšího a celoživotního vzdělávání
- + množství přírodních památek
- + sousedství s CHKO Jizerské hory
- + rekreačně využitelná vodní nádrž v centru města
- + velký počet kulturních institucí a pestrá nabídka kulturního programu
- + infrastruktura pro sport a volnočasové aktivity
- + dostatek ubytovacích kapacit
- + výstavba nových bytů
- + nové plochy pro bydlení zanesené v územním plánu
- + od roku 2002 existence Městského fondu rozvoje bydlení Statutárního města Liberce na podporu bytové výstavby, technické infrastruktury a komunikací
- + aktivní činnost NNO

Slabé stránky

- vyliďňování městského centra a proces suburbanizace
- velcí zaměstnavatelé mají sídla mimo Liberec
- nízká přidaná hodnota ve zpracovatelském průmyslu
- jednooborové zaměření v průmyslové zóně Jih (nebezpečí destabilizace trhu práce)
- potenciální problémy v textilním průmyslu
- nízká produktivita práce vyjádřená tržbami průmyslové činnosti na 1 zaměstnance
- malý počet podnikatelských subjektů v doplňkových službách cestovního ruchu
- nedostatek výrobních prostor pro podnikatele
- nevyužitě Kateřinské údolí v územním plánu pro průmysl
- nedostatek připravených menších ploch pro podnikatele mimo zónu ve vlastnictví města
- malé zastoupení libereckých firem v hospodářských komorách
- nedostatečná komunikace mezi veřejným sektorem a podnikateli
- nízká informovanost podnikatelů o možnostech dotací
- špatná orientace v problematice veřejné podpory a veřejných zakázek
- nevyhovující stav 757 km místních komunikací na území města
- nevyhovující řešení dopravy v centrální zóně
- nedostatek parkovacích míst
- neuspokojivý stav pěších komunikací ve městě
- nedostatečně rychlá obnova vozového parku MHD
- nevyhovující spojení do východních Čech a na Moravu
- nízký podíl obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci a čistírnu odpadních vod
- vysoká cena za teplo z centrálního zdroje vytápění
- nedostatek domů s pečovatelskou službou
- nedostatek nízkoprahových center

- v komunitním plánu nejsou přímo angažováni lidé z dalších oblastí (zdravotnictví, bydlení, školství apod.)
- nedostatek pedagogů se speciálním zaměřením na předškolní výchovu
- špatný technický stav některých budov mateřských a základních škol, zahrad, školních hřišť (vč. jídelen a kuchyní, bazénů apod.)
- havarijní stav některých památkových objektů
- nevyhovující technický stav kin
- zánik tradice výstavnictví
- špatná kvalita některých stravovacích zařízení
- vyšší kriminalita v místech zvýšeného pohybu osob
- malé množství produktů cestovního ruchu zaměřených na konkrétní cílové skupiny
- nízký podíl veřejné zeleně na obyvatele
- výrazně vyšší měrné emise na obyvatele u tuhých látek a těkavých organických látek, emise z dopravy
- nízký podíl materiálového využití některých složek komunálních odpadů
- absence zpracovatelských kapacit (autovraky, přenosné zdroje proudu)
- staré zátěže (průmyslové areály, skládky)
- velké ztráty tepla v rozvodech tepla
- nedostatečná tepelná izolace velkého počtu budov
- vyšší podíl bytů užívaných pouze pro přechodné ubytování
- neuspokojená poptávka především mladých rodin po bytech
- růst cen nemovitostí
- chybějící kanalizace v okrajových částech města
- nevyvážený systém financování zdravotní péče vyznačující se mj. podfinancováním investičních potřeb

Příležitosti

- ✓ stále rostoucí atraktivita města
- ✓ růst počtu obyvatel města (zvyšující se přirozený přírůstek)
- ✓ přihlášení nerezidentů k trvalému pobytu ve městě Liberec
- ✓ změny územního plánu a identifikace nových ploch pro bydlení
- ✓ rostoucí spolupráce podnikatelského a veřejného sektoru
- ✓ uplatnění absolventů Technické univerzity v libereckých podnicích
- ✓ rostoucí příjmy z cestovního ruchu
- ✓ zlepšování dopravního napojení Liberce na síť rychlostních silnic a dálnic v ČR i zahraničí (SRN)
- ✓ dobudování obvodové městské sběrné komunikace
- ✓ úspěšné etablování Integrovaného dopravního systému Libereckého kraje
- ✓ koncentrace technických a stavebních památek industriální architektury
- ✓ rozvoj spolupráce zdravotnických a sociálních služeb
- ✓ podpora pro děti ze sociálně znevýhodněných skupin a rodin a jejich integrace do předškolních zařízení

- ✓ péče o životní prostředí zapojením do národních i evropských programů
- ✓ zvýšení kapacity spalovny pro energetické účely
- ✓ využívání alternativních zdrojů energie
- ✓ pořádání mistrovství světa v klasickém lyžování v roce 2009
- ✓ podpora zdravého životního stylu a zdravotní prevence a činnosti NNO

Ohrožení

- ! stárnutí populace
- ! zvyšování nároků na zdravotní péči v důsledku stárnutí obyvatel
- ! nízká míra spolupráce a koordinace sociálních a zdravotních služeb a zařízení
- ! velký prodej městského majetku
- ! finanční náročnost pořádání MS 2009
- ! silná orientace na automobilový průmysl, nebezpečí recese, destabilizace trhu práce
- ! velké nároky na „dovednosti“ zaměstnanců silných zahraničních firem
- ! nesoulad nabídky a poptávky na trhu práce, nedostatek kvalifikovaných sil v oboru strojník a plastikář
- ! neochota podnikatelů absolvovat zdlouhavou administrativu pro přípravu projektů z EU
- ! nízký zájem absolventů pedagogických fakult o práci na ZŠ, příliš vysoké procento pedagogů z řad důchodců
- ! nárůst zemědělsky neobdělávaných a zarůstajících / zaplevelených ploch
- ! nárůst opuštěných a nevyužívaných výrobně skladovacích ploch (brownfields)
- ! úbytek a ohrožování vodních ploch
- ! úbytek a ohrožení lesních porostů a destabilizace půdy v přírodním parku Ještěd
- ! povodňová rizika v některých lokalitách (Machnín, Vratislavice)
- ! nedostatečná přirozená retenční schopnost krajiny
- ! překračování imisních limitů
- ! zvyšování produkce komunálních odpadů
- ! nedostatek praktických lékařů, stomatologů, vybraných specialistů a středního zdravotnického personálu a nedostatek finančních prostředků ve zdravotnictví

1.4. Souhrnné zhodnocení podmínek rozvoje města a zdůvodnění výběru zóny

Město Liberec představuje významné ekonomické, kulturní, historické a vzdělanostní centrum. Město se díky svému kulturnímu, historickému i přírodnímu bohatství profiluje jako významná turistická destinace, která usiluje o zvyšování kvality života svých občanů zlepšováním kvality a dostupnosti veřejných služeb, zlepšováním kvality životního prostředí i zlepšením podmínek pro podnikání a minimalizaci nezaměstnanosti.

Výsledky socioekonomické analýzy a SWOT analýzy identifikují jak potenciál růstu města, tak slabé stránky a hrozby, jež tento potenciál rozvoje limitují.

Tabulka 19: Souhrnné zhodnocení podmínek rozvoje města - Demografická struktura

Trendy	Odhadovaný vývoj
Dlouhodobá stagnace počtu obyvatel	Přestože se zrychluje růst populace v ČR, ve výhledu 10ti let z důvodu zvyšování porodnosti, statistické výhledy hovoří o trendu snižování počtu obyvatel. Naopak však posiluje migrace. V roce 2007 dosáhlo kladné migrační saldo v ČR nejvyšších hodnot po 2. světové válce a město Liberec je toho dokladem.
Stárnutí obyvatelstva	Zlepšování dostupnosti a kvality zdravotní péče zvyšuje průměrný věk obyvatel, porodnost však nezajišťuje minimálně stejnoměrný trend růstu počtu dětí, což snižuje příliv potenciálních ekonomicky aktivních osob generujících ekonomické hodnoty, ale naopak zvyšuje podíl osob vyžadující výdaje na zajištění zdravotní a sociální péče.

Zdroj: Zpracovatel

Tabulka 20: Souhrnné zhodnocení podmínek rozvoje města - Ekonomický rozvoj

Trendy	Odhadovaný vývoj
Vysoká koncentrace podnikatelských subjektů	Vzhledem k významné geografické poloze u hranic se Spolkovou republikou Německo je město Liberec atraktivním místem pro podnikání v řadě oborů. Problémem je však špatný technický stav komunikací, špatné silniční napojení města na významné komunikace a intenzivní silniční doprava zatěžující celé město. O podporu podnikatelů se město snaží prostřednictvím spolupráce s Okresní hospodářskou komorou, nabídkou nevyužitých prostor nemovitostí, spoluprací s Úřadem práce v Liberci apod.
Vyšší míra nezaměstnanosti	Vývoj míry nezaměstnanosti bude odpovídat vývoji v celé republice. Vyšší míra je daná i razantní restrukturalizací podniků v 90. letech minulého století. Počet volných pracovních míst bude nadále nízký.

Zdroj: Zpracovatel

Tabulka 21: Souhrnné zhodnocení podmínek rozvoje města - Sociální integrace

Trendy	Odhadovaný vývoj
Sociální péče	<p>Pokračování v komunitním plánování sociálních služeb a podpora při žádosti o získávání finančních podpor z veřejných fondů.</p> <p>Do budoucna lze počítat se zvyšováním počtu klientů pečovatelských služeb, domovů pro seniory apod. Je proto třeba také kalkulovat se vzdělávacími obory pro zajištění kvalifikovaného personálu a dále také vytvářet vhodné podmínky pro zkvalitnění života osob nemohoucích nebo s postižením.</p> <p>Třeba je také zajistit kvalitní komunikace umožňující bezbariérový pohyb, ale i podporu zájmových skupin a vytváření příjemných klidových zón s městskou zelení.</p>
Vzdělanostní struktura obyvatelstva	<p>Problémem vzdělávací soustavy je v některých případech zastaralé materiální vybavení škol pro možnosti využití moderních metod výuky a také špatný technický stav některých budov.</p> <p>Město nabízí kvalitní i dostupné vzdělávání na všech úrovních, nicméně vzhledem k situaci na lokálním trhu práce dochází k nesouladu mezi nabídkou a poptávkou.</p>
Zdravotnictví	<p>Vzhledem ke zdravotní reformě lze očekávat mírné snížení nemocnosti a tedy i pacientů, naopak stále rostou požadavky na kvalitu a dostupnost zdravotní péče.</p>

Zdroj: Zpracovatel

Tabulka 22: Souhrnné zhodnocení podmínek rozvoje města - Životní prostředí

Trendy	Odhadovaný vývoj
Kvalita ovzduší	<p>Liberec je město se zhoršenou kvalitou životního prostředí, což je dáno jak geografickou polohou města, tak také vysokou intenzitou silniční dopravy. Město má vypracovaný program na snižování emisí a imisí zaměřený na omezování zdrojů znečištění, zintenzivnění péče o veřejnou zeleň a její výsadbu.</p>
Ochrana přírody	<p>V okolí města se vyskytuje vyšší podíl chráněných oblastí s jedinečnými krajinnými prvky, faunou a flórou. Je proto třeba pokračovat v obnově původních lesních porostů, zajišťovat čištění lesa i zdravotní těžbu.</p> <p>Vzhledem k rizikovým krajinným prvkům v podobě skalních masivů a možnosti povodní je třeba také tato rizika minimalizovat a zajistit kvalitní informační systém obyvatelstva</p>
Inženýrské sítě	<p>Napojení obyvatelstva na inženýrské sítě je dostačující. Do budoucna je třeba usilovat o implementaci obnovitelných zdrojů energie.</p>

Zdroj: Zpracovatel

Tabulka 23: Souhrnné zhodnocení podmínek rozvoje města - Přitažlivá města

Trendy	Odhadovaný vývoj
Veřejná prostranství a městská zeleň	Město vzhledem ke své velikosti a historickému vývoji disponuje dvěma městskými jádry v Podmoklech a v okolí zámku, na které navazují další komunikace, parky i lesoparky. Zelené plochy ve městě tvoří značný podíl na rozloze města, za jejich péči město odpovídá. Vzhledem k dlouhé zanedbanosti v minulých letech dosud nedošlo ke komplexní rekultivaci a obnově. Parky a lesoparky vyžadují instalaci nového mobiliáře i následnou průběžnou péči.
Kultura a volný čas	Město Liberec disponuje širokou nabídkou kulturních i historických zajímavostí. Město podporuje rozvoj kulturních aktivit prostřednictvím svých příspěvkových organizací i spoluprací s neziskovým sektorem, ve které bude i nadále pokračovat. .
Volný čas a sport	Nabídka sportovních příležitostí je veliká, nicméně je směřována především na organizované kluby. Ve městě stále citelně chybí cyklo a in-line trasy a dětské dopravní hřiště.
Cestovní ruch	Počet nemovitých památek ve městě je vysoký, čemuž také odpovídají nároky na obnovu a péči. Některé turistické atrakce ve městě již byly zrekonstruovány, nicméně jiné stále na obnovu čekají.
Brownfieldy	Ve městě existuje řada nevyužitých pozemků a nemovitostí, které chátrají, ztrácejí svou hodnotu a negativně působí na okolí. Město vypracovalo seznam brownfields ve vlastnictví města i v soukromém vlastnictví, které podnikatelům nabízí k využití. Do budoucna by se měl počet těchto nevyužívaných objektů snižovat.

Zdroj: Zpracovatel

Tabulka 24: Souhrnné zhodnocení podmínek rozvoje města - Dostupnost a mobilita

Trendy	Odhadovaný vývoj
Doprava	V rámci dopravy lze očekávat investice města do komunikací ve špatném technickém stavu, zvýšení bezpečnosti dopravy a do tvorby cyklotras a cyklostezek.

Zdroj: Zpracovatel

Tabulka 25: Souhrnné zhodnocení podmínek rozvoje města - Správa věcí veřejných

Trendy	Odhadovaný vývoj
Kvalita ve veřejné správě	Město implementuje řadu moderních metod zvyšování kvality výkonu veřejné správy a podporuje implementaci elektronické veřejné správy.
Samostatná působnost	Do samostatné působnosti města patří záležitosti, které jsou v zájmu města a jeho občanů, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů města nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním

Trendy	Odhadovaný vývoj
	<p>úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti města svěří zákon.</p> <p>Město v samostatné působnosti ve svém územním obvodu pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.</p>
Provozně-organizační činnost úřadu	Pro zajištění každodenního bezproblémového výkonu veřejných služeb je třeba zajistit řadu provozních činností, které souvisí s poskytováním informací, spoluprací s jinými organizacemi, přípravou slavností a akcí pořádaných městem, organizací informačních systémů a softwarů, správou webových stránek města, správou majetku, řízením spisové a archivní služby města.

Zdroj: Zpracovatel

Vzhledem k multidisciplinárnímu zaměření povinností a odpovědnosti územní samosprávy, existují v každém odvětví témata, která by vyžadovala zlepšení. Výše zmíněný výčet poukazuje na takové problémy, které se přímo nebo nepřímo dotýkají šesti prioritních oblastí IPRM.

Výběr výsledné lokality, kam by měly směřovat veřejné finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie, vychází z předpokladu zachování několika **zásad**:

- soubor logicky provázaných projektů generujících synergický efekt
- přínos pro co největší skupiny obyvatel
- bude naplňovat strategickou vizi města dle Strategie rozvoje SML (zajistí tvorbu kvalitního a lákavého prostředí pro obyvatele i návštěvníky), tzn. bude usilovat o **zlepšení kulturního a společenského života ve městě a zvýšení atraktivnosti města svým čistým a upraveným prostředím.**

V souladu se strategickou vizí klíčového dokumentu města v podobě Strategie rozvoje SML bylo pro výběr zóny IPRM vybráno kritérium „**území s vysokým potenciálem růstu**“. Zvolená zóna byla stanovena na základě naplnění následujících ukazatelů dle Metodického pokynu Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) v podobě:

1. vysoká koncentrace ekonomických aktivit,
2. vysoký potenciál pro stimulaci podnikání a rozvoj služeb,
3. vysoká koncentrace vzdělávacích aktivit,
4. vysoký význam pro zajištění zdravotních, sociálních, kulturních a vzdělávacích potřeb obyvatel,
5. vysoký inovační potenciál.

2. Popis zóny

2.1. Kvantitativní i kvalitativní popis zóny

Na základě provedené socioekonomické analýzy Statutárního města Liberec a z ní vyplývající SWOT analýzy, i s ohledem na priority Liberce v oblasti rozvoje města, se pro účely zpracování Integrovaného plánu rozvoje města Liberec směřujícího do Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod, oblast podpory 2.1 - Rozvoj regionálních center, se vymezuje zóna „Lidové sady“.

Zóna představuje část území Statutárního města Liberec o rozloze přibližně 1,7 km², které se rozprostírá v místní části Liberec I – Staré město a Liberec XIV – Ruprechtice, směrem na severovýchod od centra města až k úpatí Jizerských hor. Obvod této zóny dosahuje téměř 6,5 km.

Tato zóna splňuje následujících pět vstupních kritérií:

- vysoká koncentrace ekonomických aktivit,
- vysoký potenciál pro stimulaci podnikání a rozvoj služeb,
- vysoká koncentrace vzdělávacích aktivit,
- vysoký význam pro zajištění zdravotních, sociálních, kulturních a vzdělávacích potřeb obyvatel,
- vysoký inovační potenciál.

Zóna Lidových sadů je proto charakterizována jako **území s vysokým potenciálem růstu**.

Zóna je tvořena městskými třídami, ulicemi, náměstími, parky, městskou zelení i vodními plochami. Lokalita kromě toho hostí významné instituce, a to jak v oblasti cestovního ruchu a volnočasových aktivit (ZOO, Botanická zahrada, Kulturně společenské centrum Lidové sady, lesní koupaliště, městské lázně, Severočeské muzeum, plavecký bazén, dětský koutek, pozůstatky amfiteátru), tak v oblasti sportu (golf centrum, tenisový areál, hřiště pro lukostřelbu), vzdělávání (Technická univerzita Liberec, Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené, ZŠ Lesní, ZŠ Husova, ZŠ 5. května, Centrum vzdělanosti Libereckého kraje - zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků) a zdravotnictví (Centrum léčebné rehabilitace Liberec s.r.o., poliklinika Medicentrum). Vedle výše zmíněného je sídlem mnoha společností a podnikatelských subjektů.

Problémem zóny je stav většiny uvedených zařízení a vyvstává tedy potřeba jejich rekonstrukce a modernizace. Existuje několik možných východisek, jak by se mohla tato situace řešit. Od možnosti přijetí komplexního urbanistického řešení, přes společné řešení otázek infrastruktury a dopravy až k možnostem vytváření ucelených produktů cestovního ruchu a tvorby dalších tzv. „měkkých“ projektů. Jednoznačnou výhodou je společný postup všech zainteresovaných subjektů.

Náměstí, městské třídy a historické parky jsou rovněž obecně nepostradatelnými a neopomenutelnými městotvornými prvky. Zmíněné prostory patří mezi nejvýznamnější a jedny z nejstarších prostorů města. Jejich současný stav však neodpovídá jejich urbanistické a kulturní hodnotě ani aktuálním potřebám obyvatel města. Stav některých budov, špatný stav komunikací a chodníků, zastaralá zeleň, chybějící mobiliář atd. nejsou příliš dobrou vizitkou města, které chce lákat nové návštěvníky za účelem poznání příjemného prostředí. Nejvýznamněji se toto projevuje v parcích a lesoparcích, kde absence mobiliáře prakticky vylučuje rekreační využití tohoto významného prvku zeleně.

Území Lidových sadů je, zejména o víkendech a za hezkého počasí, významně dopravně zatíženo. Část zóny patří do připravovaného projektu vnitřního městského okruhu. Vzhledem k rekreačnímu charakteru Lidových sadů a nástupu do Jizerských hor zde rovněž existuje velký prostor pro rozvoj cykloturistiky. Cyklostezky však chybí a je nutné oddělit chodce od cyklistů a zajistit tak jejich bezpečnost.

Záměrem města je zatraktivnění prostředí vybrané zóny pro obyvatele a návštěvníky města, dále efektivnější využívání ploch a objektů, které nejsou využívány v souladu se svým potenciálem a obnovení funkcí regenerovaných ploch k veřejnému využití, zvýšení návštěvnosti města, dále rozvoj vzdělanosti, ekonomiky a cestovního ruchu, rozvoj péče o zdraví a zdravý životní styl, rozvoj pohybových aktivit a sociální integrace.

2.1.1. Lokalizace zóny v rámci města

Na následující mapě města Liberec je červenou linií vyznačena zóna Lidových sadů.

Obrázek 9: Lokalizace zóny Lidových sadů na mapě města

Zdroj: Statutární město Liberec

Zóna Lidové sady zahrnuje pouze část území města a je vymezena následovně:

Zóna Lidové sady je vymezena jižně částí ulice Wolkerova (od křižovatky s ulicí Sosnovou a zejména ulicí Husovou, západně pak ulicemi Klostermannova, Masarykova, Šamánkova až k Tržnímu náměstí. Odtud hranice zóny pokračuje zpočátku mírně severovýchodně ulicemi Budyšínská, Durychova, kolem Štefánikova náměstí ulicí Generála Píky. Dále severně kolem Žižkova náměstí po ulici Horská, odtud jihovýchodně ulicemi Javorová. Následuje severní směr po ulici Purkyňova, přes ulici Elišky Krásnohorské, dále východně ulicemi U Trianglu, severně přes ulice Přírodní a U Koupaliště. Dále pak po lesní komunikaci p.p.č. 2088/2 a poté po lesní komunikaci p.p.č. 2261/1, kde se na východní straně zóna rozšiřuje až na východní hranici pozemku 1705.), dále po jižní hranici pozemku par. č. 2262/15 k pozemku par. č. 2088/1 a dále jihozápadně po východní hranici pozemku par. č. 1719/1 ke komunikaci NN534 a zpět na ulici Alšova a Sosnová.

Základní demografická východiska

Ve dvou městských částech, na jejichž území se rozprostírá zóna Lidové sady, bylo v roce 2001 registrováno cca 17,5% obyvatel celého města, z to v místní části:

- Liberec I - Staré Město: 9 134 obyvatel
- Liberec XIV - Ruprechtice: 8 216 obyvatel

Na základě podkladů získaných z databáze ČSÚ dosahuje **počet obyvatel zóny Lidových sadů přibližně 3 600 osob**. Podklady pocházejí ze SLDB 2001. Přestože přesný počet obyvatel není zjistitelný z toho důvodu, že některé hraniční základní sídelní jednotky sledované statistickým úřadem přesahují za hranici zóny, skutečný počet obyvatel se bude od odhadu odlišovat jen minimálně.

Kromě trvale bydlicích do zóny denně zavítají stovky občanů a návštěvníků za pracovními povinnostmi, za vzděláním či zábavou. O víkendech, svátcích a za dobrého počasí se jedná řádově o tisíce návštěvníků zóny denně.

Celkový pohyb populace se skládá ze dvou složek, a to z přirozeného pohybu a migračního pohybu obyvatel. Přirozený pohyb obyvatelstva je dán rozdílem počtu narozených a zemřelých (tzv. přirozený přírůstek obyvatelstva).

Tabulka 26: Vývoj počtu obyvatel městských částí dle údajů ze sčítání obyvatel

Obec, část obce	1900	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Liberec	79 470	69 663	78 193	84 046	95 924	101 162	99 102
Liberec I - Staré Město	34 099	30 523	36 716	39 904	11 858	10 080	9 134
Liberec XIV - Ruprechtice	2 675	3 338	3 770	6 477	9 605	8 628	8 216

Zdroj: ČSÚ

Počet obyvatel Starého Města od počátku 20. století klesal. Nárůst počtu obyvatel byl zaznamenán při sčítání obyvatel v roce 1970, ale již o deset let později počet obyvatel klesl o 28 tisíc. Pokles byl způsoben rozrůstáním města, tvorbou pracovních příležitostí v jiných částech města a celkovým procesem suburbanizace.

Opačný trend zaznamenala místní část Ruprechtice, ve které se počet obyvatel, také zásluhou nízké početní základny, značně násobil.

Od roku 1992 dochází k poklesu počtu obyvatel, jak v uvedených místních částech, tak v celém Liberci.

Z důvodů převýšení počtu narozených nad zemřelými a vyšší intenzitě imigrace než emigrace dosahuje celkový pohyb obyvatelstva od roku 2004 kladných hodnot, což se projevuje v růstu počtu obyvatel.

Z vývoje počtu obyvatel dle městských částí (který ČSÚ sleduje pouze v rámci sčítání lidu, domů a bytů) mezi lety 1991 a 2001 je zřejmé vylidňování centra města. Ve Starém Městě ubylo téměř 1 000 obyvatel (10% pokles) a také městská část Ruprechtice zaznamenala úbytek.

Vzdělanostní struktura

Následující tabulka uvádí vzdělanostní strukturu obyvatel dle SLDB 2001. Z uvedených hodnot vyplývá, že **obyvatelstvo zóny dosahuje vyšší vzdělanosti** než je úroveň vyšších územních celků. Téměř třetina občanů složila maturitní zkoušku a téměř pětina obyvatel dosáhla vysokoškolského vzdělání.

Tabulka 27: Obyvatelstvo starší 15 let podle ukončeného vzdělání dle SLDB 2001

Druh dosaženého nejvyššího ukončeného vzdělání	Česká republika	Liberecký kraj	město Liberec	zóna Lidové sady ⁷⁸
bez vzdělání	0,4 %	0,4 %	0,4 %	0,7 %
základní a neukončené	23,0 %	23,9 %	19,3 %	14,3 %
vyučení a střední odborné bez maturity	38,0 %	40,1 %	35,5 %	26,5 %
úplné střední s maturitou	24,9 %	23,8 %	27,7 %	32,3 %
vyšší odborné a nástavbové	3,5 %	3,2 %	4,0 %	6,5 %
vysokoškolské vč. vědecké přípravy	8,9 %	7,0 %	11,1 %	18,5 %
nezjištěno	1,3 %	1,6 %	2,0 %	1,2 %

Zdroj: ČSÚ

Věková struktura obyvatelstva

Město Liberec zažívá stejný vývojový trend ve stárnutí populace jako jiná města u nás. Věková struktura obyvatelstva města přibližně odpovídá věkové struktuře obyvatelstva ČR. V zóně Lidových sadů žije více občanů v postproduktivním věku a méně mladistvých než je průměr celého města, okresu, kraje i celé ČR.

Dle SLDB z roku 2001 patřily k populačně nejstarším částem Liberce právě městská část Ruprechtice, ale také Staré Město. Obyvatelé zóny Lidových sadů dosahují **vyššího průměrného věku** (téměř 42 let)⁷⁹ než je průměru celého města Liberec. K 31. 12. 2006 byl průměrný věk obyvatel Liberce 40,5 let⁸⁰, což je mírně nadprůměrná hodnota ve srovnání s průměrným věkem obyvatelstva České republiky (40,2 let). Pro Liberecký kraj je pak uváděna hodnota 39,7 let.

⁷⁸ Data ze základních sídelních jednotek ČSÚ čistě z území zóny Lidových sadů. Data ze základních sídelních jednotek přesahující území zóny byly kráceny v poměru k velikosti přesahu tohoto území. Celková validita dat dosahuje 95%.

⁷⁹ SLDB 2001

⁸⁰ Při SLDB 2001 průměrný věk obyvatel Liberce dosahoval 39 let.

Tabulka 28: Věková struktura obyvatelstva dle SLDB 2001

lokalita	podíl obyvatelstva dle věku (v %)		
	0-14	15-59	65 a více
Česká republika	16,18 %	70,00 %	13,82 %
Liberecký kraj	16,86 %	70,33 %	12,81 %
okres Liberec	16,30 %	70,51 %	13,52 %
město Liberec	15,38 %	71,00 %	13,62 %
zóna Lidové sady⁸¹	14,88 %	69,30 %	15,83 %

Zdroj: ČSÚ

Index stáří (podíl poproduktivní části, tj. 65 a více let, populace k počtu dětí do 14 let) **obyvatel zóny dosahoval hodnoty 106,3** (při SLDB 2001). **Ve srovnání s městem (88,6), okresem (80,9), krajem (76,0), i celou ČR (85,4) jde o vysokou hodnotu**, která potvrzuje výše uvedené závěry. Počet obyvatel zóny starších 65 let je značně vyšší než počet mládeže do 14 let. Od roku 2001 se navíc tento index zvyšuje. Např. index stáří obyvatel Libereckého kraje se z uvedené hodnoty 76 v roce 2001 zvýšil na hodnotu 89 k 31. 12. 2006.

Dle predikce počtu obyvatel do roku 2050 lze předpokládat celkový pokles populace. Ve věkové kategorii 65 a více let se však předpokládá další nárůst počtu osob. Počet seniorů se začne výrazně zvyšovat po roce 2010. V roce 2030 by mohlo být přes 20 % populace v postproduktivním věku, v roce 2050 hovoří odhady o téměř třetině populace starší 65 let. Tento fakt je významný z hlediska obslužnosti a kvality veřejných služeb v podobě zajištění vzdělávacích služeb, zdravotní a sociální péče, ale i dostatku příležitostí pro sportovní a relaxační využití volného času.

Předpokládán je také postupný nárůst naděje dožití do roku 2030 asi na 80 let u mužů a 85 let u žen.

Shrnutí

- Mírný růst počtu obyvatel v posledních letech.
- Vysoká návštěvnost zóny (pracovní příležitosti, cestovní ruch).
- Vyšší dosažená vzdělanost obyvatel zóny.
- Větší počet obyvatel v postproduktivním věku.
- Vyšší průměrný věk obyvatel zóny.
- Zvyšující se nároky na zajištění zdravotní a sociální péče.

⁸¹ Data ze základních sídelních jednotek ČSÚ čistě z území zóny Lidových sadů. Data ze základních sídelních jednotek přesahující území zóny byly kráceny v poměru k velikosti přesahu tohoto území. Celková validita dat dosahuje 95%.

2.1.2. Ekonomický rozvoj

Ekonomická struktura obyvatelstva

Mezi **ekonomicky aktivní obyvatele**⁸² řadíme, kromě všech pracujících občanů v produktivním věku, také ženy na mateřské dovolené, pracující důchodce a nezaměstnané. Následující tabulka uvádí podíl ekonomicky aktivních obyvatel na různých územních úrovních. Zóna Lidových sadů je v tabulce opět zastoupena údaji za dvě místní části, na jejichž území se nachází (Staré Město, Ruprechtice).

Tabulka 29: Podíl ekonomicky aktivních obyvatel (dle SLDB 2001)

lokality	podíl ekonomicky aktivních obyvatel
Česká republika	51,4 %
Liberecký kraj	52,6 %
okres Liberec	53,3 %
město Liberec	54,0 %
Liberec I - Staré Město	52,6 %
Liberec XIV - Ruprechtice	51,9 %

Zdroj: ČSÚ a Základní sociálně demografické údaje města Liberce

Ekonomicky aktivní část obyvatel zóny Lidových sadů dosahuje 52,6 % (dle SLDB 2001 a přehledu základních sídelních jednotek), což odpovídá hodnotě celého Libereckého kraje. Hodnota je ovšem pod úrovní okresu i města Liberec. Důvodem je vyšší počet obyvatel starších 60 let a tedy nepracujících důchodců, spadajících do kategorie ekonomicky neaktivních. V absolutních číslech se jedná o cca 2035 ekonomicky aktivních obyvatel zóny (EAO).

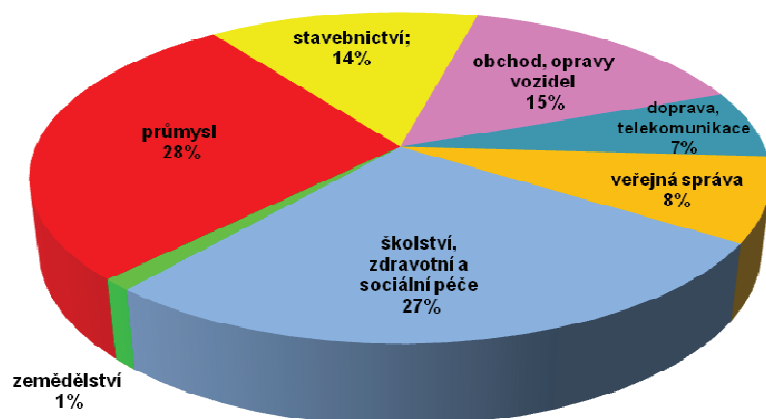
Podíl žen na mateřské dovolené dosahuje necelá 2% EAO, podíl pracujících důchodců pak cca 4,7% EAO⁸³.

Následující grafy znázorňují **podíl ekonomicky aktivních obyvatel podle jednotlivých odvětví hospodářství** v místních částech Liberce a také v rámci celé ČR. Mezi sledovanými úrovněmi nejsou významné rozdíly. Výjimku tvoří jen pracovníci v zemědělství, jejichž podíl je na celostátní úrovni vyšší. Naopak **mnohem větší podíl zaujímají v zóně pracovníci ve školství, zdravotní a sociální péči, menší podíl pak pracovníci v průmyslu**. Grafy jsou uvedeny pouze pro orientaci, vzhledem k tomu, že část obyvatel zóny Lidových sadů dojíždí do zaměstnání mimo tuto zónu a naopak v zóně funguje několik významných zaměstnavatelů, kteří jsou cílem denní dojížděky pracovníků žijících mimo zónu.

⁸² K ekonomicky neaktivním obyvatelům se řadí děti v předškolním věku (0-6), žáci, studenti a uční a nepracující důchodci.

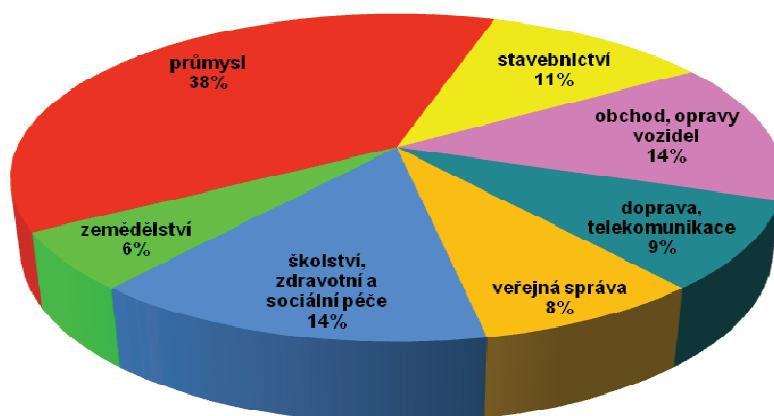
⁸³ SLDB 2001.

Graf 14: Podíl ekonomicky aktivních obyvatel podle odvětví v zóně Lidových sadů

Zdroj: SLDB 2001

Graf 15: Podíl ekonomicky aktivních obyvatel podle odvětví v rámci ČR

Zdroj: SLDB 2001

Co se týká počtu podnikajících subjektů, pak na území města aktivně podniká o téměř třetinu více subjektů než ve velikostně srovnatelných městech České republiky (Olomouc, České Budějovice, Ústí n. L., Hradec Králové). Situace v Lidových sadech odráží pozitivní zjištění v rámci celého města. V zóně Lidových sadů sídlí desítky ekonomických subjektů, od čistě podnikatelsky orientovaných až po neziskové.

V zóně má sídlo na sto podnikatelských subjektů nejrůznějšího zaměření. Jejich přehled je vzhledem ke svému rozsahu umístěn v příloze tohoto dokumentu.

Zóna Lidových sadů je také domovem řady subjektů působících v oblasti školství, výchovy mládeže, kultury, sportu, zájmové činnosti, zdravotní a sociální péče, a subjektů veřejné správy. Jednotlivým oblastem se věnují kapitoly 4 - Sociální integrace a 6 - Přitažlivá zóna. Přehledy všech těchto subjektů jsou umístěny v příloze tohoto dokumentu.

Trh práce

Úřad práce v Liberci

Úřad práce v Liberci (ÚP) dlouhodobě sleduje některé údaje o počtu a struktuře uchazečů o zaměstnání v územích vymezených působností pověřených obecních úřadů.

K 31. 5. 2008 dosahoval počet nezaměstnaných v Liberci **výše 2 767 osob** (z toho podíl žen činil 56,5% a podíl mužů 43,5%). Míra nezaměstnanosti dosahovala výše **4,9%** (ženy 5,9% a muži 4,0%). Počet **volných pracovních míst činil 1 591**.

Údaje o počtech a struktuře nezaměstnaných a volných míst za územní jednotku menší než obec se ovšem nevykazují ani nesledují. Následující tabulka obsahuje údaje o počtu uchazečů z Liberce roztríděné podle městských částí, které poskytl ÚP v Liberci ze své databáze.

Tabulka 30: Počet uchazečů o zaměstnání v městských částech (stav k 12.6.2008)

městská část	počet uchazečů
Liberec I – Staré Město	753
Liberec V	117
Liberec VI	525
Liberec VII	340
Liberec VIII	65
Liberec X	156
Liberec XIV - Ruprechtice	194
Liberec XV	174
Liberec XXV	215
Liberec XXX	215
Liberec celkem	2 754

Zdroj: ÚP v Liberci

Městské části Staré Město a Ruprechtice, na jejichž území se nachází zóna Lidových sadů, se na celkovém počtu nezaměstnaných v Liberci podílejí přibližně jednou třetinou.

Podíl nezaměstnaných dle dosaženého vzdělání:

- střední odborné s výučním listem 36,3 %
- základní 26,3 %
- úplné střední odborné s maturitou 21,4 %
- vysokoškolské 5,7 %

Mezi nezaměstnanými je **nejpočetnější věková skupina 55 - 59 let** (15 % z celkového počtu). Opomeneme-li skupiny do 20 let a nad 60 let, pak **nejméně nezaměstnaných** je ve skupině **45 - 49 let** (necelých 9 %). Ostatní věkové skupiny (5leté intervaly) jsou zastoupeny přibližně stejně (kolem 11 %).

Téměř **40% nezaměstnaných** tvoří lidé, kteří jsou evidováni na ÚP **do 3 měsíců**. Podíl **dlouhodobě nezaměstnaných** (nad 1 rok) **přesahuje čtvrtinu** všech nezaměstnaných (cca 27 %). Z toho velkou část tvoří lidé, kteří jsou bez práce déle než 2 roky.

Mezi nezaměstnanými se nejvíce objevují lidé bez kvalifikace a pomocní pracovníci (28 %), prodavači a obslužné profese (17 %), administrativní pracovníci (13 %), kvalifikovaní dělníci (12 %).

Nejvíce volných pracovních míst v Liberci je určeno pro:

- kvalifikované dělníky ve stavebnictví a strojírenství (39 % volných míst)
- obsluhu strojů, řidiči a montážní dělníky (17 %)
- oborové technické a pedagogické pracovníky (15 %)
- obslužné profese a prodavače (9 %)
- pomocné a nekvalifikované pracovníky (7 %)
- vědecké a odborné pedagogické pracovníky (6 %)
- úředníky a administrativní pracovníky (4 %)

Údaje o volných pracovních místech přímo v dotčené zóně není schopen ÚP nabídnout.

Podpora vzdělávání ve vazbě na zaměstnanost

V roce 2005 byl realizován projekt **ZŠ Husova - nové školicí centrum** (CBC Phare 2002). Žadatelem bylo město Liberec a partnerem ZŠ Husova a ZŠ v Bautzenu (SRN). Kromě rekonstrukce školních prostor a pořízení výpočetní techniky byly ve spolupráci s úřadem práce v Liberci nezaměstnaným poskytovány rekvalifikační kurzy základů německého jazyka i obchodní němčiny.

Centrum vzdělanosti Libereckého kraje - zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, příspěvková organizace

Jedná se o koordinační místo (centrálu) sítě několika organizací, které se účastní projektu „**Centrum vzdělanosti Libereckého kraje**“ (CVLK). Hlavními partnery je 32 středních škol v Libereckém kraji, které jsou **Místními centry celoživotního vzdělávání** (MCCV) dospělých. Hlavní činností CVLK, p.o. je organizace a funkční řízení sítě MCCV s cílem rozvíjet a prohlubovat nabídku vzdělávacích programů pro dospělé. CVLK, p.o. také nabízí vlastní vzdělávací programy, poskytuje další vzdělávání pedagogickým pracovníkům, realizuje certifikaci vzdělávacích programů MCCV, připravuje a realizuje projekty na národní i mezinárodní úrovni.

Projekt Centrum vzdělanosti Libereckého kraje je projektem Libereckého kraje v oblasti celoživotního vzdělávání dospělých. Záměrem tohoto projektu je rozšířit příležitosti pro získávání znalostí a dovedností občanů a tím nejen **podpořit vzdělanost** v Libereckém kraji, ale i **snížit míru nezaměstnanosti**.

Oblasti činnosti CVLK

a) Vzdělávání dospělých

CVLK pořádá v oblasti vzdělávání dospělých kurzy pro pedagogické pracovníky, zdravotnické pracovníky, e-learningové vzdělávání a také kurzy dílčí kvalifikace.

- **Vedení škol a školských zařízení, pedagogika a psychologie**

Z desítek pořádaných kurzů pro tuto cílovou skupinu lze pro ilustraci zmínit následující vzdělávací akce:

- Právníké minimum pro řídící pracovníky ve školství
- Moderní rétorika - nástroj pedagoga
- Základy znakové řeči

- Základy sociální komunikace
- Poruchy chování u dětí a adolescentů

- **Zdravotnictví**

V této oblasti se realizují odborné semináře na různá témata pro zdravotní sestry (vyšetřovací metody, léky v těhotenství apod.), kurz pro sanitáře (bezpečnost, ochrana zdraví pacienta, etika apod.) a kurz pro řidiče vozidla zdravotnické záchranné služby.

- **Dílčí kvalifikace**

CVLK umožňuje účastníkům získat celostátně platné osvědčení i pro znalosti a dovednosti získané dlouholetou praxí v oblasti gastronomie, hotelnictví a cestovního ruchu, pro kterou nemají dosud platný certifikát (např. výuční list). Stačí uspět při zkoušce v některé z „dílčích kvalifikací“. V nabídce jsou například kurzy pro barmany, výrobu trvanlivého pečiva, výpomoc při obsluze hostů, příprava pokrmů pro rychlé občerstvení apod.

b) Akreditované kurzy v různých oblastech

c) Realizace projektů

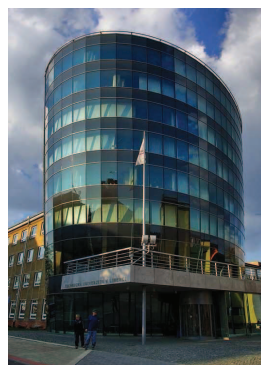
- **Projekt Gramotnosti pro 21. století**
- **Studijní program pro školní metodiky prevence**

Adresa: Masarykova 18, 460 01 Liberec
kontakt: 485 101 872
web: www.cvlk.cz

Podpora podnikatelských subjektů

Město Liberec nemá v současném rozpočtu žádný dotační titul na podporu drobných, malých nebo středních podnikatelů.

Město spolupracuje s **Okresní hospodářskou komorou Liberec (OHK)** ve snaze rozvíjet podnikatelský sektor a podnikatelské příležitosti, při identifikaci volných podnikatelských zón a nemovitostí, při plánování školení a vzdělávání apod. Okresní hospodářská komora Liberec v současné době registruje cca 270 členů. Pro podnikatele OHK pořádá průměrně čtyři akce za měsíc (odborné semináře, konference, setkání podnikatelů, setkání podnikatelů s politiky, se zahraničními delegacemi apod.). Od ledna 2009 se připravuje zahájení komplexního vzdělávacího programu, který by zahrnoval 2-3 semináře týdně na různá témata. Účast na seminářích se pohybuje od 10 do 30 osob.

Malým a středním podnikům **pomáhá** při získávání peněz ze strukturálních fondů EU také **Technická univerzita v Liberci**, Hospodářská fakulta (Katedra podnikové ekonomiky a Katedra marketingu).

Poskytované služby **katedry podnikové ekonomiky** jsou spojeny s jejím odborným zaměřením. Své aktivity směřuje katedra na řešení grantových projektů a ostatních výzkumných úkolů často zadávaných ekonomickými subjekty z praxe, odbornými ministerstvy, institucemi regionální správy či v rámci spolupráce

s Výzkumným ústavem textilních strojů, a.s. v Liberci. Výzkumná činnost pro ekonomickou sféru je orientována shodně s již výše uvedeným odborným zaměřením pracovníků katedry, tj. především na problematiku: podniková ekonomika, rozvojové a investiční záměry, podnikové organizační struktury a řízení, řízení výrobních procesů, logistika, řízení jakosti, regionální problematika.

V uvedených oborech jsou pracovníci katedry podnikové ekonomiky schopni poskytovat **poradenskou činnost, vypracovávat konkrétní projekty, studie proveditelnosti** apod. Katedra napomáhá rozvoji podnikatelských subjektů i zpracováváním studií o podnikatelském prostředí (např. pro Krajský úřad Libereckého kraje se jednalo o studii vlivu průmyslových zón na Liberecký kraj, analýzu podnikatelského prostředí pro vytváření klastrů v Libereckém kraji s modelem textilního klastru, nebo o nalezení optimálních prostředků a způsobů jejich aplikace pro vyrovnání ekonomického prostředí Libereckého kraje).

Katedra marketingu nabízí komplexní řadu aktivit zahrnujících výuku, poradenství a spolupráci v oblasti marketingu. Pro Statutární město Liberec vytvořila např. marketingovou studii pro projekt realizovaný v území Lidových sadů pod názvem „Letní promenáda Libercem“.

Těsnou spoluprací s firmami v oblasti propojení technických oborů s přírodními vědami, informatikou a mezioborovými disciplínami navazuje i **Fakulta mechatroniky a mezioborových inženýrských studií**. Různá zadání pro tuto fakultu jsou od českých i zahraničních firem.

Katedra geografie spolupracuje s městem např. při zadávání seminárních prací studentům, tak aby výsledky těchto prací mohly být dále použity pro různé projekty města.

V zóně má sídlo společnost **Investorsko - inženýrská a.s.**, jejíž služby se taktéž zaměřují na pomoc a poradenství podnikatelským subjektům. K hlavním činnostem patří příprava a realizace projektů velkých územních celků, příprava a realizace rozvojových projektů, inženýrská a marketingová činnost.

Výzkum, vývoj a inovace

Fakulta strojní, nejstarší fakulta Technické univerzity v Liberci, zpracovala **Strategii rozvoje vědy, výzkumu a vývoje na roky 2007 – 2013**, která:

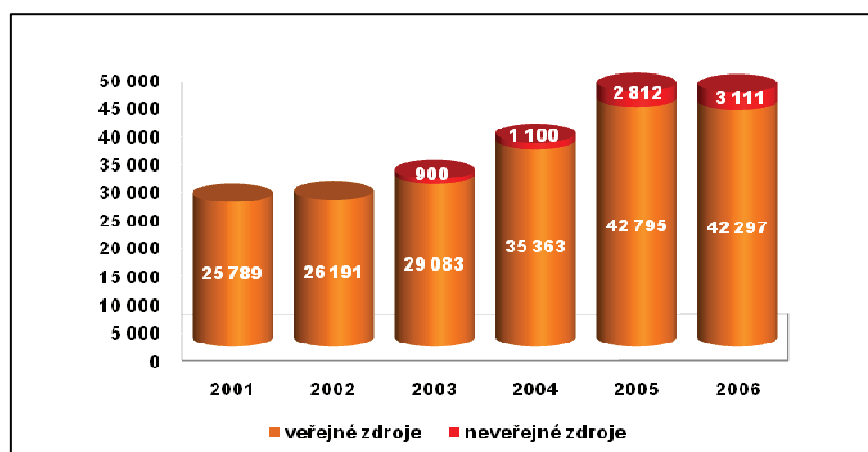
- odráží proces diskusí nad směřováním Fakulty strojní v oblasti vědy, výzkumu a vývoje,
- hodnotí silné a slabé stránky, příležitosti a ohrožení rozvoje vědy, výzkumu a vývoje
- vymezuje nosné směry vědy, výzkumu a vývoje fakulty
- představuje nabídku pro mezifakultní, národní a mezinárodní spolupráci výzkumných týmů
- nabízí možnosti spolupráce s průmyslovou a podnikatelskou sférou
- definuje klíčové faktory, potřeby a opatření k dosažení a naplnění Dlouhodobého záměru vědecké, výzkumné, vývojové a další tvůrčí činnosti na období 2006–2010 Fakulty strojní v Liberci
- je podkladem pro akční plán projektů pro naplnění opatření pro rozvoj vědy, výzkumu a vývoje na Fakultě strojní

Páteř výzkumu na fakultě je v současné době tvořena výzkumným záměrem a čtyřmi výzkumnými centry, na kterých Fakulta strojní spolupracuje s dalšími výzkumnými pracovišti v ČR. Jedná se o:

- výzkumný záměr „Optimalizace vlastností strojů v interakci s pracovními procesy a člověkem“ (do r. 2011)
- výzkumné centrum TEXTIL II (do r. 2009)
- výzkumné centrum strojírenské výrobní techniky a technologie (do r. 2009)
- výzkumné centrum spalovacích motorů a automobilů Josefa Božka II (do r. 2009)
- výzkumné centrum pro nanopovrchové inženýrství (do r. 2009)

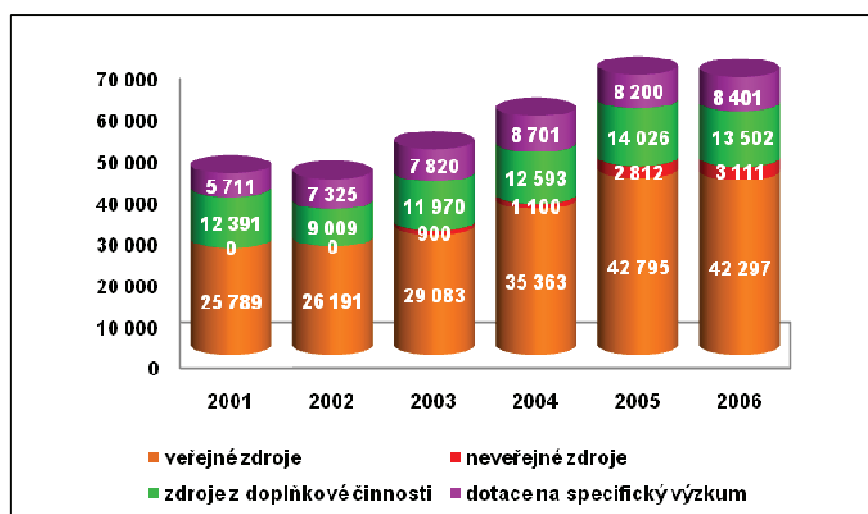
Významnou roli dále hrají projekty Grantové agentury ČR a Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Objem finančních prostředků, které fakulta získala prostřednictvím grantů, se mezi léty 2001 a 2006 téměř zdvojnásobil (cca 45 mil. Kč v roce 2006). Významný je i nárůst neveřejných prostředků na výzkumnou činnost. Dobrých výsledků dosahuje fakulta tradičně v oblasti vývoje v rámci hospodářské činnosti. Nedostačující je účast fakulty v mezinárodních projektech.

Graf 16: Objem finančních prostředků na vědeckovýzkumnou činnost v tis. Kč

Zdroj: Strategie rozvoje vědy, výzkumu a vývoje Fakulty strojní TU v Liberci 2007 - 2013

Graf 17: Objem finančních prostředků na vědu, výzkum a vývoj v tis. Kč

Zdroj: Strategie rozvoje vědy, výzkumu a vývoje Fakulty strojní TU v Liberci 2007 - 2013

Zaměření a orientování nosných směrů výzkumu a vývoje FS TUL koreluje s představami a potřebami České republiky definované dlouhodobými základními směry výzkumu České republiky:

- materiálové inženýrství (vývoj nových technických materiálů, litin a slitin, výzkum nových polymerních materiálů atd.)
- konkurenceschopné stroje a zařízení (robotika, biomechanika, nové pohonné jednotky, ergonomie a design, aerodynamika atd.)
- technologické a výrobní procesy (technologie zpracování plastů, plechů a kompozitních materiálů, inovace výrobních procesů atd.)
- akumulace a přenos energií (obnovitelné zdroje energií, využívání odpadů, úsporné vytápění a klimatizace, přenos tepla atd.)

Komplexní řešení podpory inovačního podnikání a transferu technologií

Transfer technologií přispívá ke komerčnímu využívání výsledků výzkumu a k zavádění inovací v praxi s cílem zvyšovat konkurenceschopnost průmyslu při současném uplatňování principů udržitelného rozvoje.

Strojní fakulta Technické univerzity uvažuje v zóně Lidových sadů (hned vedle dílen u rektorátu TU) o projektu stavby Centra pro transfer technologií. Projekt Centrum pro transfer technologií by usiloval o vytvoření zprostředkujícího článku mezi výzkumnými organizacemi, případně vlastními výzkumně-vývojovými centry firem a aplikační sférou vedoucí k širšímu využití poznatků z výzkumných pracovišť v průmyslu a k získání námětů pro výzkum cílený na konkrétní potřeby praxe. Jeho posláním je vytvoření systému vzdělávání v oblasti přenosu výsledků vědy a výzkumu do průmyslu a podpora zavádění nových technologií s ohledem na rozvoj ekonomiky a konkurenceschopnosti ČR.

Vědeckou a tvůrčí činností se zabývá také **Fakulta mechatroniky a mezioborových inženýrských studií**. Fakulta je zaměřena na základní i aplikovaný výzkum. Klíčovými oblastmi zájmu fakulty jsou:

- elektrotechnika
- elektronika
- řídicí technika
- měřicí technika
- informační technologie
- umělá inteligence
- mechatronika
- matematické modelování procesů
- přírodovědné inženýrství

Velmi důležitou roli ve výzkumných aktivitách fakulty hrají výzkumná centra (Výzkumné centrum - Pokročilé sanační technologie, Výzkumné centrum - Textil II, International Center for Piezoelectric Research). Pracovníci fakulty řeší také celou řadu menších projektů a grantů, a to evropských, národních či lokálních.

K inovacím v oblasti textilního průmyslu (nanovlákněné textilie) významně přispívá **Textilní fakulta** Technické univerzity v Liberci ve spolupráci s **Výzkumným ústavem textilních strojů Liberec**.

Statutární město Liberec se od roku 2004 podílí na podpoře vědy a výzkumu Technické univerzity v Liberci formou dotace na projekty s dopadem na Statutární město Liberec.

Navázalo tím na předchozí spolupráci města, Technické univerzity a Výzkumného ústavu textilních strojů, kteří v roce 2001 společně zřídili sdružení na podporu podnikání za účelem podpory malých a středních podnikatelů a transferu technologií.

Za řešení každého dílčího projektu univerzity odpovídá jmenovaný vedoucí. Kolektivy řešitelů projektů jsou složeny převážně z mladých pracovníků či studentů doktorského studia. V průběhu řešení probíhají kontrolní dny jednotlivých úkolů. Výsledky projektů jsou pak následně předány městu k dalšímu využití - např. pro přípravu a realizaci různých projektů, mimo jiné i k získání podkladových dat pro nový územní plán (databáze brownfields (zanedbaných, nevyužívaných nemovitostí), apod.).

Řešené projekty Technické univerzity je možné rozdělit do tří základních skupin:

- Projekty zaměřené na ekologii
- Projekty, které se dotýkají zlepšení kvality života ve městě
- Projekty zaměřené na ekonomiku, sociologii a podporu vzdělávání

Univerzita každým rokem vyhlásí interní výzvu pro předkládání projektů s dopadem na Statutární město Liberec, provede jejich hodnocení a následně zašle na město doporučený seznam projektů, které mají být podpořeny. Řádově je každým rokem finančně podpořeno kolem 15 projektů univerzity.

Rozvoj cestovního ruchu

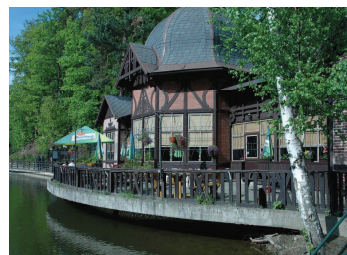
Rozvoj cestovního ruchu představuje obrovský přínos pro hospodářský rozvoj lokality i ekonomiku celého města. Snahou města je zapojení co největšího množství institucí a subjektů pracujících v cestovním ruchu.

Přímo v zóně Lidových sadů je nabízeno několik turistických produktů, které mají za cíl vytvořit ucelenou nabídku turistických služeb pro relaxaci a trávení volného času. Tyto snahy reagují jednak na rostoucí poptávku po těchto službách ze strany občanů Liberce, ale i na potřebu doplnění a rozšíření těchto služeb za účelem zvýšení atraktivnosti a návštěvnosti města a jeho okolí ze strany tuzemských a zahraničních hostů. Aktivity tohoto druhu jednoznačně přispívají k celkovému ekonomickému rozvoji.

Produkt **Letní promenáda** je zaměřen na vytvoření komplexní nabídky cílených turistických produktů pro volnočasové aktivity občanů a návštěvníků Liberce a to využitím a propojením stávající nabídky služeb jednotlivých zařízení nacházejících se v nejméně atraktivnější oblasti Starého Města.

Promenádní Masarykova třída (dříve Třída císaře Josefa) spojuje střed města s Lidovými Sady a byla vždy cílem procházek obyvatel Liberce, kteří zde hledali klid a osvěžení a kteří směřovali na výlety do blízkých Jizerských hor. Třída vede reprezentativní vilovou zástavbou, která vyrostla na přelomu 19. a 20. století a tvoří zahradní čtvrť doplněnou o reprezentativní a architektonicky i jinak zajímavé budovy usazené v parkové zeleni vybavené odpočinkovými lavičkami.

Výchozím bodem Promenády je křižovatka dnešní Masarykovy třídy a Vítězné ulice lemované skvostnými budovami **Severočeského muzea, bývalé Obchodní a živnostenské komory** (dnes Poliklinikou) a **Městskými lázněmi**. Naproti v bývalém prostoru Libereckých výstavních trhů (LVT) návštěvníky překvapuje architektonická rarita - bývalý výstavní pavilon Bytexu - prosklený pavilon, který měl sloužit jako polní pavilon

nemocnice. Dnes je v něm Golf Centrum a restaurace – tyto objekty byly vybudovány při úpravách Lidových sadů v letech 1889 - 91

Dalším častým cílem je **Labutí jezírko**, kde se dříve jezdilo v létě na lodičkách, v zimě bruslilo a na jehož nábřeží se korzovalo až k hrázděnému domku, který sloužil jako dozor. Od roku 1974 je zde vyhlášena **restaurace Rybářská bašta**.

Za jezírkem vznikl již v roce 1906 Zookoutek (dnes Zoologická zahrada) a v nedaleké Purkyňově ulici už v roce 1895 působila botanická zahrada. Přímo u dnešního vchodu do ZOO je hotel U Jezírka a za ním sportoviště Libereckého tenisového klubu s 10 tenisovými kurty a krytou halou se třemi antukovými kurty a jedním kurtem s umělým povrchem.

Oddychový prostor Promenády je ukončen Lidovými sady, kde v minulosti byly zotavovny a sanatoria, dnes slouží návštěvníkům především výstavní restaurace Lidové Sady se sálem, zahradní restaurací a 32 m vysokou vyhlídkovou věží. Lahůdkou je okolní lesopark s upravenými cestičkami, odpočívadly, Dětským koutkem a meteorologickou budkou u konečné tramvaje. Celou Promenádu lze absolvovat pohodlně i tramvají, nejkrásněji je zde v době rozkvetlých rododendronů a azalek. Svůj program si návštěvníci mohou sestavit na webových stránkách: www.liberec.cz/promenada.

Dalším z produktů na podporu návštěvnosti města a volnočasových aktivit je elektronický rezervační systém „**e-Vstupenka**“. Liberecká IS, společnost vlastněná městem, provozuje portál <http://vstupenka.liberec.cz/>, který umožňuje rezervaci a předprodej lístků na kulturní, společenské a sportovní akce. Kdokoliv s přístupem na internet si může rezervovat vstup a dokonce i konkrétní místa k sezení na zvolené představení. Na jednotný předprodejní systém jsou již napojeny obě scény Šaldova divadla, kina Varšava a Lípa a rovněž Lidové sady se svou komplexní nabídkou kulturních a společenských akcí. Rezervační a předprodejní systém postupně nabídne využití dalším pořadatelům a organizátorům akcí. Okruh zapojených uživatelů není limitován.

Vstupenky si uživatelé převezmou v centrálním předprodeji, což je liberecké Městské informační centrum, nám. Dr. E. Beneše 1 a v Lidových sadech, případně v konkrétním zařízení, kde uplatňují rezervovanou službu. Moderní liberecký rezervační a předprodejní systém nezůstal omezen jen na místní obyvatele. V posledním období vzrostl zájem o některá kulturní představení ze strany obyvatel Saska až o jednu třetinu, a proto mají internetové stránky také německou mutaci.

Shrnutí

- Nižší podíl ekonomicky aktivních obyvatel než je průměr města.
- Sídlo velkého počtu podnikatelských subjektů.
- Spolupráce podnikatelů a Technické univerzity.
- Aktivity Centra vzdělanosti Libereckého kraje.
- Rostoucí objem finančních prostředků na vědeckovýzkumnou činnost; potenciál pro rozvoj vědy, výzkumu a vývoje.
- Potenciál pro rozvoj podnikání v cestovním ruchu.
- Četné aktivity města a jeho příspěvkových organizací v oblasti podpory rozvoje cestovního ruchu.

2.1.3. Sociální integrace

Poválečná doba přinesla značné změny ve struktuře i počtu obyvatel a ovlivnila tak ekonomické i sociální klima ve městě. Po transformaci ekonomiky v 90. letech minulého století došlo ke značným změnám v dosavadní ekonomické struktuře podnikatelských subjektů, což přineslo zrušení řady podniků a tedy i zvýšení nedobrovolné nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti v posledních letech díky rozvoji ekonomiky postupně klesá, ale stále se nachází lehce nad celorepublikovým průměrem.

Pracovní příležitosti, bytová situace stejně jako kvalita a dostupnost veřejných služeb jsou jedny z hlavních atributů atraktivního místa pro život občanů města.

Vzdělávací zařízení

Vzdělanostní struktura obyvatelstva je do jisté míry dána nabídkou vzdělávacích programů a oborů ve městě a také pracovními příležitostmi ve městě. Vzhledem ke koncentraci průmyslové výroby a stavebních firem jsou lokální pracovní pozice příznivější především pro osoby s technickým vzděláním. V následujících tabulkách jsou uvedeny seznamy školských zařízení, jejich kapacity a vytíženost.

Tabulka 31: Přehled mateřských škol v zóně Lidových sadů

Mateřská škola	2004 - 2005		2005 - 2006		2006-2007	
	kapacita	žáci	kapacita	žáci	kapacita	žáci
MŠ Jizerka, Husova 184/72	45	45	45	45	45	45
MŠ U Bertíka, Purkyňova 458/19	50	50	50	50	50	50
MŠ Rosnička, Školní vršek 503/3	55	48	55	50	55	50
celkem	150	98	150	145	150	145

Zdroj: Statutární město Liberec

V dotčené zóně fungují tři mateřské školy zřizované Statutárním městem Liberec. Dle zjištění je jejich kapacita v současnosti nedostačující. Rodiče jsou nuceni rozvážet děti do vzdálených mateřských škol, což s sebou nese další náklady (doprava, malá flexibilita v docházce, časové ztráty). Školky navíc preferují celodenní docházku, proto se matky, které chtějí své děti svěřit školce na kratší časový interval (do 4 hod.) a nemají jinou alternativu hlídání, tak dostávají do těžké situace.

Tabulka 32: Přehled základních škol v zóně Lidových sadů

Základní škola	2004 - 2005		2005 - 2006		2006-2007	
	kapacita	žáci	kapacita	žáci	kapacita	žáci
ZŠ 5. května (sport)	500	467	500	472	500	446
ZŠ Lesní (matematika)	600	516	600	488	600	487
ZŠ Husova (rozšířená výuka jazyků)	434	374	434	374	434	394
celkem	1 534	1 357	1 534	1 334	1 534	1 327

Zdroj: Statutární město Liberec

Tabulka uvádí tři základní školy s lokalizací v zóně. Každá z nich je oborově zaměřená. **ZŠ 5. května** tvoří dvě budovy stojící naproti sobě přes ulici Šamánkovu. Tato škola je orientována na sportovní třídy plavání a orientační běh.

ZŠ Lesní je dlouhodobě oblíbená pro pestrý vzdělávací program (důraz na výuku matematiky) a nadprůměrné vzdělávací výsledky. Škola shledává svoji kapacitu plně vytíženou. ZŠ Lesní také nabízí služby školní družiny, školního klubu a školní jídelny.

ZŠ Husova nabízí profesionální výuku cizích jazyků (anglický jazyk, německý jazyk, francouzský jazyk, ruský jazyk, španělský jazyk) od 1. třídy a další cizí jazyk od 6. třídy. Škola organizuje výměnné pobyty a jazykové výjezdy do zahraničí (Anglie, Dánsko, Švýcarsko, Německo, Francie). V neposlední řadě poskytuje širokou nabídku školních kroužků podle zájmu dětí.

Vzhledem k zvyšujícímu se počtu dětí lze očekávat vyčerpání kapacity těchto škol. V následujících pěti letech by tak za stávajícího trendu mohlo být umístění dětí do uvedených základních škol problémem.

Infrastrukturu pro služby osobám se sníženou schopností pohybu nebo orientace reprezentuje v zóně Lidových sadů na ulici Elišky Krásnohorské 921 **Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené**, jejímž zřizovatelem je Liberecký kraj.

V komplexu školy se nachází základní škola pro sluchově postižené, mateřská škola, internát a školní družina, speciálně pedagogické centrum i školní jídelna. Posláním škol je komplexní péče v oblasti vzdělávání a výchovy dětí s různou úrovní sluchového postižení, případně s postižením kombinovaným, dále pak dětí s vadami řeči. Specifikum škol spočívá především v 10leté školní docházce a pravidelné logopedické péči. Vzdělávání je zabezpečováno v rozsahu učebních osnov a plánů běžné základní školy, v případě potřeby jsou vytvářeny individuální vzdělávací programy.

Docházku do školy je možné plnit jako denní nebo týdenní s internátním pobytem.

Střední školství v zóně Lidových sadů reprezentuje **Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola** (SPŠSE a VOŠ) na Masarykově ulici 3. Škola má otevřeny obory strojírenství, elektrotechniky, slaboproudé elektrotechniky, elektronických počítačových systémů a technické lyceum.

Na **Vyšší odborné škole** (při SPŠSE) se vyučuje obor počítačové systémy. Studium je určeno pro maturanty ze všech středních škol. Je podobné studiu bakalářskému organizovanému na vysokých školách, od něhož se liší hlavně větší orientací na praktickou stránku výuky.

Ulice Šamánkova 500/8 je adresou příspěvkové organizace - **Obchodní akademie a Jazyková školé s právem státní jazykové zkoušky**. Škola s kapacitou 530 žáků poskytuje výuku v oboru obchodní akademie a ekonomické lyceum. V posledních třech letech se počet absolventů blíží k hranici 120 studentů. Přes 75 % absolventů pokračuje v dalším studiu, především na vysokých školách. Škola spolupracuje se zahraničními partnerskými školami (Obchodná akadémia Dolný Kubín, Slovensko; Istituto Tecnico Statale Commerciale e per Geometri "M. BUNIVA", Pinerolo, Itálie; Verein der Freunde des Gymnasiums Herrnhut e.V., Herrnhut, Německo; t-AtriumPladijnenweg, Amersfoort, Nizozemí). Škola se účastní projektu Centra vzdělanosti Libereckého kraje.

Na Šamánkově ulici je také sídlo liberecké pobočky **Metropolitní univerzity Praha**, o.p.s. (dříve Vysoká škola veřejné správy a mezinárodních vztahů, o.p.s.) nabízející bakalářské a magisterské obory v denní i dálkové formě. Studijními obory jsou zaměřeny na veřejnou správu, mezinárodní vztahy a evropská studia.

Významným subjektem na poli vzdělávání je **Technická univerzita v Liberci**. Na šesti fakultách a jednom vysokoškolském ústavu nabízí široké spektrum vzdělání v klasických technických, přírodovědných, humanitních, ale také v uměleckých a mezioborových studijních oborech. Technická univerzita v Liberci má dobře vybavené laboratoře, počítačové učebny i kvalitní týmy vědeckých pracovníků. Svým významem přesahuje liberecký region i Českou republiku. Univerzita dosahuje skvělých výsledků na poli vědy a výzkumu. Jedním z příkladů je světově unikátní objev technologie průmyslové výroby nanotextilí. Do vědecké práce se zapojují i studenti jako rovnocenní členové vývojových týmů.

Univerzita nabízí dobré sociální, kulturní i sportovní zázemí (univerzitní sportovní areál). Absolventi nebývají na seznamu nezaměstnaných, ale obvykle si vybírají z několika kvalitních nabídek na lukrativní zaměstnání.

Tabulka 33: Přehled fakult a studentů Technické univerzity v Liberci

Technická univerzita v Liberci	2004-2005		2005-2006		2006-2007	
	studenti	absolventi	studenti	absolventi	studenti	absolventi
Fakulta strojní	1 636	181	1 401	146	1 799	177
Fakulta textilní	1 523	290	1 468	292	1 460	316
Fakulta pedagogická	1999	332	2 320	352	2 407	401
Fakulta hospodářská	1225	278	1 269	257	1 514	329
Fakulta architektury	194	18	263	29	262	40
Fakulta mechatroniky a mezipodoborových inženýrských studií	673	49	780	124	819	176
celkem	7 250	1 148	7 501	1 200	8 261	1 439

Zdroj: Výroční zprávy o činnosti TU v Liberci, www.vslib.cz

Následující tabulka znázorňuje přehled sportovišť a hřišť umístěných v areálech školských zařízení.

Tabulka 34: Plochy a sportoviště v areálu škol

ZŠ 5. května	dvě tělocvičny, hřiště na volejbal s asfaltovým povrchem, koš na basketbal
ZŠ Husova	nové školní hřiště, tělocvična
ZŠ Lesní	dvě tělocvičny, hřiště na košíkovou a volejbal s umělým povrchem, doskočiště
Škola pro sluchově postižené	víceúčelové hřiště s vybavením na košíkovou, minifotbal a volejbal, umělý povrch
SPŠSE a VOŠ	hřiště na malou kopanou, velká tělocvična, malá tělocvična, posilovna
Obchodní akademie Šimánkova	dvě tělocvičny o rozloze 389 m ²
VSK Slavia TU Liberec o.s.	skokanský můstek v areálu TU v Liberci

Zdroj: Generel sportu a sportovních zařízení, 5/2001- Ing. Daniel Hrubý, Ing.arch I. Vítoušová

Zdravotní a sociální péče

V zóně Lidové sady se nachází poměrně **významný počet zdravotnických zařízení i soukromých ambulantních specialistů**. Je zde zastoupeno přes třicet subjektů z různých medicínských oborů. Převahu mají stomatologové, praktičtí lékaři a pediatři. V zóně také sídlí poliklinika, kojenecký ústav a lékárna. Jihozápadně se zónou sousedí Krajská nemocnice Liberec a.s. Přehled všech subjektů působících v oblasti zdravotní a sociální péče je uveden v příloze tohoto dokumentu.

V oblasti sociální péče fungují v zóně dvě neziskové organizace zaměřené na péči o seniory. Do této oblasti lze zahrnout i aktivity evangelické církve, která má taktéž v zóně své sídlo.

Reva o.p.s.

Reva o.p.s. byla založena v roce 2002. Společnost reaguje na potřeby starších obyvatel Liberecka a naprostý nedostatek kvalitních služeb pro seniory, kterým by takovéto služby umožnily žít co nejdéle ve svém přirozeném sociálním prostředí, mezi svými blízkými a přáteli s přiměřenou pomocí sociálních služeb.

Řada seniorů je nucena odejít ještě v poměrně aktivním věku do penzionů či domovů důchodců jenom z toho důvodu, že si sama nemůže zajistit některou aktivitu běžného života. Komplexními sociálními službami a jednoduchými zdravotnickými úkony přímo v domácnostech u seniorů umožňuje společnost seniorům prožít ještě mnoho let v rodinném

kruhu bez nebezpečí sociálního vyloučení a ztráty společenských kontaktů. Pečující rodině přitom snižuje zatížení a usnadňuje návrat do běžného života.

Počátkem roku 2003 pracovalo pro organizaci 5 zaměstnanců. Vzhledem k nárůstu počtu uživatelů vzrostl i počet zaměstnanců na současných 25 osob, z toho 22 osob je v přímé péči o seniory.

adresa: Vrbova ul. 796/4, 460 01 Liberec 1
kontakt: 482 710 003, reva-lbc@volny.cz
web: www.reva-lbc.org

Regionální dobrovolnické centrum Ještěd

Regionální dobrovolnické centrum Ještěd bylo založeno v roce 2001 s cílem zapojit širokou veřejnost do veřejně prospěšné činnosti. Toto občanské sdružení je součástí Koalice dobrovolných iniciativ v ČR, kterou zastřešuje Národní dobrovolnické centrum HESTIA (<http://www.hest.cz>).

Regionální dobrovolnické centrum Ještěd se zabývá **programem „Pro seniory“**. Cílem programu je prostřednictvím činností dobrovolníků obohatit život seniorů v zařízeních sociální péče. Dobrovolníci pomáhají v domovech důchodců v Liberci. V domovech pro seniory působí 22 dobrovolníků, kteří poskytují starým lidem společnost a intenzivně se jim věnují. Doprovázejí je na procházky a pořádají pro ně různé aktivity jako je malování a společenské akce. Svou činností jim tak zpřijemňují podzim života.

V liberecké nemocnici toto občanské sdružení realizuje **program „Dobrovolníci v nemocnici“**. Zhruba 40 dobrovolníků pomáhá v Krajské nemocnici Liberec na oddělení dlouhodobě nemocných, onkologie, spinální jednotky, dětské chirurgie a dětské psychiatrie. Cílem sdružení je v průběhu dalších období získávat ještě více dobrovolníků a uspokojovat tak stálý zájem ze strany zdravotních a sociálních zařízení.

adresa: Březová alej 1305/4, 460 01 Liberec 1
kontakt: 485 172 386
web: www.rdcjested.cz

Sociální integrace různých, nejen znevýhodněných skupin obyvatel vyžaduje zařízení se specifickým vybavením. Především v souvislosti se stárnutím populace a s očekávaným zvyšováním nároků na péči o zdravotně postižené je nutno doplnit stávající kapacity i o nové typy sociálních zařízení. Velkou pozornost je třeba věnovat také zlepšování kvality sociálních zařízení, aby splňovala současné požadavky kladené na infrastrukturu pro sociální integraci. Tyto problémy jsou řešeny podle rozsahu na krajské i na místní úrovni. **Nezastupitelnou roli v sociální integraci ovšem mají také církve a náboženské společnosti.**

V zóně Lidových sadů se nachází centrum **Českobratrské církve evangelické**. V místě se pravidelně konají bohoslužby, schází se pěvecký kroužek, konají se biblické hodiny, setkání mládeže a střední generace, klub seniorů, setkání maminek a je zde mateřské centrum.

Farní úřad Českobratrské církve evangelické
adresa: Masarykova 454/22, 460 01 Liberec
kontakt: 482 713 044,
farářka Tabita Landová, Th.D.
web: <http://liberec.evangnet.cz>

Diakonie Českobratrské církve evangelické poskytuje sociální, zdravotní, vzdělávací a pastorační služby lidem, kteří se v důsledku věku, zdravotního postižení, nemoci, osamocení či ohrožení dostali do nepříznivé životní situace. Jde o služby určené zejména seniorům, lidem s postižením, lidem v obtížné životní situaci a umírajícím.

Z projektů realizovaných diakonií Českobratrské církve evangelické lze zmínit projekt Phare „Senior a já“, jež měl za cíl bojovat se stereotypním přijímáním seniorů jakožto skupiny bez vlastních zájmů, potřeb a ostatních atributů aktivního života. V rámci projektu byla vytvořena pilotní sociologická studie mediálního obrazu seniora, dále byl natočen televizní spot a dokumentární film. Dalším počinem byl projekt „Podpora procesu zvyšování kvality sociálních služeb“ zaměřený na podporu Diakonie Českobratrské církve evangelické jako poskytovatele sociálních služeb v systematickém zvyšování kvality sociálních služeb v souladu s Národními standardy kvality MPSV.

Shrnutí

- Řada vzdělávacích institucí v zóně.
- Nedostatečná kapacita MŠ, zatím dostatečné kapacity ZŠ.
- Přítomnost školy pro sluchově postižené.
- Dvě renomované střední školy.
- Sídlo VOŠ a dvou univerzit v zóně.
- Nabídka služeb v oblasti sociální péče (péče o seniory).
- Významný počet zdravotnických zařízení i soukromých ambulantních specialistů.

2.1.4. Životní prostředí

Na severovýchodní hranici zóny Lidových sadů začíná vstup do CHKO Jizerské hory. Jako důsledek reliéfu krajiny jsou negativem oblasti horší podmínky pro kvalitu ovzduší. Město se potýká s inverzemi, které jsou nepříjemnou součástí života občanů Liberce. Na druhou stranu díky vysokým nárokům na ochranu okolní přírody i vypracovaným plánům na snižování produkce škodlivin a zklidňování dopravy jsou nastaveny podmínky pro zlepšování současného stavu.

Kvalita ovzduší

Trvalým a rostoucím problémem jsou emise oxidu dusíku. Příčinou je stále rostoucí automobilová doprava. Dalšími znečišťujícími látkami, které produkuje silniční doprava, jsou prašné částice. Vliv dopravy na kvalitu ovzduší v zástavbě je posílen tím, že doprava

produkuje škodliviny v přízemní vrstvě atmosféry, kterou pak občané vdechují. Průmysl ovlivňuje ovzduší ve větší vzdálenosti od hustě obydlených částí, proto je doprava, jejíž emise nepřesahují 50% celkových emisí, pro kvalitu ovzduší v dopravně zatížených lokalitách rozhodující. Monitoring imisních limitů pro prašné částice zaznamenává hodnoty v rozmezí 16 - 20 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$, limit je stanoven na 40 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$.⁸⁴ Pro měření zátěže vybranými organickými polutanty a těžkými kovy jsou typické sezónní trendy znečištění ovzduší.

Městská hromadná doprava je v zóně řešena dvěma tramvajovými linkami a dvěma autobusovými spoji. MHD představuje vhodnou alternativu k automobilové dopravě, hlavně na kratší vzdálenosti, jako je dojezd do zaměstnání. V Lidových sadech je nedostatečně zajištěna dostupnost veřejnou dopravou v okrajových částech zóny.

Další alternativou k automobilové dopravě je cyklistika. K jejímu masovějšímu rozšíření chybí dostatečná síť stezek, které jsou bezpečné a pohodlné. Ve městě pak chybí místa na odkládání kol a další zařízení, která umožní rychlý a bezpečný přesun po městě nejen za účelem rekreačního vyžití, ale i k běžnému dojezdu do zaměstnání. V současné době je v Lidových sadech plánováno několik nových cyklotras (podrobněji viz kap. 7).

Hospodaření s dešťovou vodou

Problémem měst, ale i zóny, je nedostatečná schopnost zadržovat dešťovou vodu. Srážky jsou ihned odvedeny do kanalizace, klima se rychleji zahřívá a je zde nedostatečná vlhkost vzduchu. Možností zadržení dešťové vody je mnoho. U objektů se využívají podzemní nádrže, kam je voda svedena a následně se čerpá k dalšímu použití. Pro přímé zadržování vody se hodí zatravněné střechy, které mají nízký koeficient odtoku. V prostorách městské zeleně se dají také využít nádrže, podzemní nebo i nadzemní, k zpětnému využití vody k zavlažování. Často používaným řešením je „průleh“ (příkop), který napřed vodu zadrží na povrchu, a potom v podzemí. Voda se vsákne do zatravněného průlehu, a pak se pomalu skrz regulátor odtoku vsakuje do příkopu pod ním. Příkopy tvoří systém, v rámci kterého je možné vodu přepouštět mezi jednotlivými prvky.

Zahušťování obytné zástavby na úkor stávající městské zeleně

V současné době sílí tlak na rozšiřování obytné výstavby na úkor stávající městské zeleně. Městská zeleň přitom způsobuje pomalejší teplotní změny, vyšší relativní vlhkost vzduchu, menší výpar, menší teplotní rozdíly a menší četnost přízemních mrazíků než v případech zastavěných ploch. Řešení vhodné úpravy zeleně a nové funkční využití území je nákladné.

Atraktivnost zóny může být další obytnou výstavbou narušena (projekty Zborovská, Fibichova). Velkým problémem bude, vedle nedostačujícího technického stavu a kapacity infrastruktury, také vyšší znečištění hlukem a imisemi.

Lokalita Lidových sadů a její zelené plochy mohou přitom zůstat vyhledávanou klidovou a relaxační zónou, poskytovat možnosti aktivit jako je koupání, občerstvení, dětské hřiště, dráha pro bruslaře, pěšina s lavičkami pro starší obyvatele města atp.

⁸⁴ Český hydrometeorologický ústav

Tabulka 35: Přehled zelených ploch a parků

Druh zeleně	Název/lokace	Rozloha	Poznámka
park	Štefánikovo náměstí	8 150 m ²	Památník bojovníkům a obětem za svobodu vlasti
park	Riegrovy sady, před PKO	1 297 m ²	
park	u Severočeského Muzea	9 506 m ²	
park	Tržní náměstí	1 695 m ²	fontánka
park	Sukovo náměstí, tzv. Dubák	7 716 m ²	
park	ZOO velký – Lidové Sady P. Bezruče	13 123 m ²	vodní fontánka
park	ZOO malý	3 468 m ²	
lesopark	Fibichova – psí louka	26 100 m ²	
lesopark	Purkyňova ulice	27 277 m ²	pronájem ZOO
městský les	Lidové sady	20 ha	
alej	Vítězná ulice	2 118 m ²	javory, lípy
alej	Gorkého ulice (část)	937 m ²	lípy
alej	Zborovská ulice (část)	415 m ²	lípy
alej	Masarykova ulice	3 731 m ²	lípy
zeleň	Rokle Zborovská	8 910 m ²	rekreačně sportovní využití, tábornické akce
alej	Dvořákova ul.	778 m ²	lípy
alej	Mozartova ul.	1 023 m ²	lípy
alej	Údolní ul.	1 329 m ²	jasany, lípy
alej	Husova	763 m ²	lípy
alej	ul. Březová alej	840 m ²	břízy

Zdroj: Magistrát Statutárního města Liberce, odbor komunálních služeb

Občanské sdružení Staré město Liberec provedlo **dotazníkové šetření mezi občany** ohledně využití rokly na ulici Zborovská, projektu Purkyňova arboreta a potřeb občanů dané lokality. Ze 120 odpovědí respondentů lze identifikovat následující závěry:

- nezbytná revitalizace lokality (rekonstrukce komunikací, inženýrských sítí, zeleně a hřišť)
- rekonstrukce inženýrských sítí (ulice seřazeny dle priorit) - Lesní, Purkyňova, Horova, Mozartova, Janáčkova, Gorkého, Zborovská, Údolní atd.
- úprava Sukova náměstí (tzv. Dubák), lesoparku Fibichova, hřiště Zborovská – oprava cest, umístění košů a laviček, odstranění náletových dřevin, umístění mobiliáře pro děti
- nesouhlas s moderní výstavbou velkých bytových domů v této lokalitě, pokud nebude respektovat okolní historickou zástavbu a pokud by snižovaly kvalitu bydlení v okolních domech
- nesouhlas s kácením alejí
- podpora rekonstrukcí Lesního koupaliště, Letního amfiteátru a výstavby podzemní garáže na konečné tramvaje
- obavy ze zaslepení Purkyňovy ulice

Pozn.: Zastupitelstvo města na svém 2. zasedání v únoru 2008 schválilo návrh ploch veřejné zeleně, které by měly být vyjmuty z procesu privatizace pozemků ve vlastnictví Statutárního města Liberec.

Vodoteč v území Lidových Sadů

Zónou Lidové sady protéká Jizerský potok. Tok má délku cca 3,3 km, plocha povodí

dosahuje cca 2,75 km². Jizerský potok (dříve Bayersbach) pramení v lesích mezi Ruprechticemi a Rudolfovem, napájí lesní koupaliště a ústí do Nisy, již je pravostranným přítokem. Správcem toku je Statutární město Liberec a Lesy ČR.

Od pramenné části až po lesní koupaliště má tok přírodní charakter. Pod koupalištěm byla část koryta toku vydlážděna v souvislosti s vybudováním přechodu přírodního řádu z Jizerského vodojemu do vodojemu Ruprechtice. Poté je koryto toku opět přírodního charakteru s jednou štěrkovou zdrží až po první objekty v ulici Stroupežnického, odkud je tok zatrubněn. Protéká přes areál lukostřelců, podél ulice Tiché, poté v nábrežních zídkách až k Sovově ulici. Dále tok protéká areálem ZOO a teče směrem k Masarykově ulici, kde má charakter otevřeného koryta s vegetační úpravou. V rámci areálu ZOO je na toku Labutí jezírko. Vodní tok je využíván pro potřeby ZOO, z tohoto důvodu také bylo na horním toku vyhlášeno hygienické pásmo ochrany. Od ulice Vítězné přes areál LTV až ulici Vítěznou je poté potok zatrubněn potrubím DN 150. Posléze potok protéká zástavbou, místy vyvěrá na povrch (pod ul. Rychtářskou). Od benzinové pumpy v ulici Sokolské až po ústí do Lužické Nisy je koryto toku otevřené upravené v nábrežních zdech.

Z výsledků monitoringu toku bylo zjištěno, že v plaveninách Nisy se vyskytuje arsen, kadmium, rtuť a benzo(a)pyren. Zatížení sedimentů těmito látkami je dosud jen mírné, problém představuje znečištění biofilmu, zejména arsenem a olovem, kde tyto látky dosahují nejvyšších koncentrací v ČR. Lužická Nisa je levým přítokem Odry. Její celková délka dosahuje 252 km, z toho 54 km připadá na Čechy. Povodí zaujímá plochu 4197 km².

Podél trasy toku od Masarykovy ul. od budovy Lázní vede souběžně kmenová stoka XIII, jejíž stavba byla dokončena v roce 1998. V rámci dokončení došlo k oddělení odpadních vod od toku.

Tabulka 36: Vodní plochy v zóně Lidových sadů

Údolní potok	zatrubněný potok veden zástavbou mezi Zborovskou a Mozartovou a poté ulici Vítěznou
Jizerský potok	ústí do Labutího jezírka
Labutí jezírko	slouží pro ZOO, vodní prvky, vlastníkem je Statutární město Liberec
Lesní koupaliště	severovýchodní část zóny, původní účel rekreace, mimo provoz, vlastník SK Ještěd, plocha 1 675 m ² , rozměry cca 50 x 20 m

Zdroj: SML

Úspory energie

Spotřeba energie neustále stoupá. V současnosti dochází k přerozdělování spotřeby od průmyslu směrem k dopravě a domácnostem. V souladu s udržitelným rozvojem je nutné snažit se o co největší energetické úspory.

V lokalitě Lidových sadů probíhají opatření ke snížení energetické náročnosti formou zateplování objektů a výměny oken. Největší podíl na spotřebě energie má vytápění (50 %), ohřev vody tvoří asi 24 % a zbytek připadá na přípravu jídel, chlazení, praní a osvětlení. Vlivem přetápění a nedostatečné tepelné izolace je spotřeba energie na vytápění téměř o třetinu vyšší než je nezbytné. Opatření na snížení spotřeby tepla mohou snížit potřebu vytápění o desítky procent. U starších domů to může být i přes 50 %. K úsporám dochází vyloučením klimatizace dobře řešenou stavbou, kompletním zateplením objektu, regulací vytápění např. pomocí termoregulačních ventilů a výměnou oken. Těmito cestami uniká až 35% tepla.

Úspory energie se začínají objevovat i ve formě investic do zařízení pro vytápění nebo ohřev vody jako jsou kotle na biomasu, tepelná čerpadla, solární systémy pro ohřev vody a výrobu elektřiny. V roce 2008 město získalo dotaci z Operačního programu Životní prostředí na realizaci úspor energie (zateplení, výměna oken) v ZŠ Lesní.

Dobudování kanalizace

Zvýšená kapacita ČOV-Růžodol díky projektu Lužická Nisa umožní napojení dalších přípojek na kanalizační systém. Dostavba kanalizace odstraní produkci znečištění, kterou způsobují staré septiky a žumpy. Jedná se hlavně o přepady ze septiků odtékajících do povrchových vod nebo se vsakujících do terénu.

Dne 13. 5. 2008 bylo vydáno rozhodnutí Magistrátu města Liberce o povolení Severočeské vodárenské společnosti, a.s. k provedení rekonstrukce vodovodu a kanalizace v Husově ulici. Rekonstrukce se týká tří vodovodních řadů, které se budou napojovat na stávající řady, a dále se jedná o pět stok.

Odpadové hospodářství

Produkce komunálního odpadu závisí na velikosti sídla, životním stylu a životní úrovni. Materiálové využití odpadu umožňuje snížit nároky na spotřebu přírodních surovin. I když se objem vytríděného odpadu a dostupnost nádob na tříděný odpad zvyšuje, stále jsou v třídění komunálního odpadu značné rezervy, především v oblasti bioodpadu. Ten tvoří po papíru největší podíl celkového komunálního odpadu. Sezónní akce, které umožňují sběr rostlinného odpadu, nejsou dostačující. Ke stávajícím základním komoditám (plast, sklo a papír) by měly přibýt kontejnery na bioodpad a nápojové kartony v místech, kde ještě chybí. Měly by proběhnout akce na informování veřejnosti o potřebě třídění odpadu, zapojeny školy a předškolní zařízení a zajištěna dostatečná síť sběrných kontejnerů.

Nakládání s komunálním odpadem se řídí obecně závaznou vyhláškou města. Základním článkem v systému nakládání s komunálním odpadem je závod na termické využití odpadů, který je umístěn v prostoru areálu Teplárny Liberec, a.s. Veškerý komunální odpad je termicky využíván v tomto zařízení. Základním článkem v systému separování odpadů ve městě je sběrný dvůr. Slouží ke shromažďování separovaných, nebezpečných nebo rozměrných odpadů, využitelného komunálního odpadu a k jejich případnému dotřídění a k demontáži. Pro kompostárnu je územním plánem stabilizována plocha mezi stávající ČOV v Růžodole a ulicí Obloukovou. Na území města nejsou vymezeny prostory na budování skládek.

Ekologická výchova a ochrana přírody

Nástupnickou organizací Střediska ekologické výchovy Statutárního města Liberec se stala **DIVIZNA - Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec**. Jedná se o denní specializované pracoviště pro podporu a realizaci environmentální výchovy. Poskytuje kvalitní služby v oblasti environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty (EVVO) především v těchto oblastech:

- ekologické výukové programy pro děti z mateřských škol, žáky základních a středních škol - výukové programy vedou zkušení a odborně zdatní lektori
- pořádání odborných seminářů, exkurzí či dílen pro studenty pedagogických fakult, pedagogické pracovníky, vedoucí dětských kroužků a oddílů, a širokou veřejnost
- zajišťování metodické pomoci koordinátorům EVVO na školách, metodické pomoci pro zpracovávání školního vzdělávacího programu
- pořádání specializačních studií pro koordinátory EVVO na ZŠ a SŠ
- pro pedagogy volně přístupná knihovna publikací k ekologické výchově a půjčovna netradičních výukových pomůcek

- komunikace s ostatními organizacemi realizujícími EVVO v regionu i po celé republice
- koordinace sítě škol v Libereckém kraji se zájmem o ekologickou výchovu (projekt M.R.K.E.V.)
- koordinace mezinárodního programu EKOŠKOLA pro Liberecký kraj
- koordinace grantového a asistenčního programu Škola pro udržitelný život pro Liberecký kraj

Středisko ekologické výchovy Divizna je členem Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina.

adresa: Masarykova 1347/31, 460 01 Liberec 1

kontakt: 482 712 982

web: www.zooliberec.cz/divizna/

Shrnutí

- Atraktivní příroda, sousedství s CHKO Jizerské hory.
- Zahušťování obytné zástavby na úkor městské zeleně.
- Neuspokojivý stav zeleně.
- Nízká úroveň veřejného prostranství.
- Nedostatečný počet budov s tepelnou izolací.
- Zvýšené imise škodlivin z dopravy.
- Nenapojení okrajových částí zóny na veřejnou kanalizaci.
- Dlouhodobá podinvestovanost technické infrastruktury.
- Činnost střediska pro environmentální vzdělávání.

2.1.5. Přitažlivá zóna

Na začátku roku získalo město v anketě Hospodářských novin ocenění titulem nejlepší město pro život v ČR. Rezidenční část zóny je velmi atraktivním místem k bydlení. Disponuje starším, ale z hlediska kategorizace kvalitním bytovým fondem, který se neustále rozrůstá. Dle SLDB 2001 na **území zóny stojí 447 domů⁸⁵** (z toho 57% rodinných, 38% bytových a 5% ostatních, tj. nebytových domů). Podle stejného zdroje dat se přímo **v zóně nachází přibližně 1 463 bytů** (92% z nich je trvale obydleno, cca 8% je neobydleno).

K pozitivům lokality patří dobrá občanská vybavenost okolí a dobrá dopravní dostupnost. Negativa této oblasti jsou rezidenty shledávána především v další bytové zástavbě, jež s sebou přináší vyšší nároky na místní komunikace, které jsou kapacitně i technicky nevyhovující. K negativům se řadí také zábor zelených ploch a imise škodlivin z dopravy.

V současnosti je činěno mnoho kroků k dalšímu rozvoji bytového fondu (např. projekty Zborovská, Fibichova, nebo projekt rezidenčního bydlení v areálu Libereckých výstavních trhů, o němž je zmínka v kap. 6.4). Zóna Lidové sady je atraktivním místem styku významných historických památek s kvalitními veřejnými i obslužnými funkcemi, obytným i podnikatelským územím proloženým městskou zelení v podobě veřejných prostranství, parků a lesoparků.

Atraktivnost a přitažlivost oblasti pro širokou veřejnost spočívá jak v zajištění dostupných a kvalitních služeb a obchodů, pestré nabídky pracovních příležitostí a možností k bydlení, tak v tefgvedddd)rchnickém stavu budov, areálů a objektů, kvalitě a dostupnosti technické infrastruktury a dopravy.

Kulturní památky

Seznam památek v zóně Lidových sadů

Následující tabulka uvádí seznam objektů, které jsou od roku 1958 zapsány na seznamu památek.

Tabulka 37: Seznam památek v zóně Lidových sadů

Objekt	Ulice	Číslo rejstříku
Severočeské muzeum Park u muzea	Masarykova 485/l. a 437	19521/5-3580
Městské lázně, mřížové oplocení	Masarykova 723/1	43949/5-5233
Bývalá Obchodní komora- dnes Medicentrum	Masarykova 699/l	43948 / 5-5232
Činžovní dům včetně vyhlídkové věže	Lidové sady č. p. 425/l	37628 / 5-5054
obytná stavba	Vítězná 770/7	44023/5-5328
vila	Vítězná 725/40	11891/5-5591
Strossova vila	Husova 186/64	43954/5-5238

Zdroj: Statutární město Liberec

V zóně Lidové sady se nalézá několik soch. Jedná se o:

⁸⁵ Data ze základních sídelních jednotek ČSÚ čistě z území zóny Lidových sadů. Data ze základních sídelních jednotek přesahující území zóny byla krácena v poměru k velikosti přesahu tohoto území. Validita údaje dosahuje 95%.

- **Motýlí křídla** – v parku před pavilonem Golfcentra, autor Jiří Novák
- **Socha přátelství** – před vchodem do ZOO, autor Olli Marschall
- **Brána snů** – v parku před pavilonem Golfcentra, autor Eva Kmentová
- **Památník bojovníkům a obětem za svobodu vlasti** – Štefánikovo nám, jedná se o interaktivní pomník pracující se zvukem, vzduchem a světlem, autory jsou Jan Stolín, Petr Stolín a Monika Mitášová
- **plastiky v areálu ZOO** libereckých výtvarníků Václava Bendy a Oldřicha Plívy
- **plastiky Jiřího Davida** v restauraci ZOO, Masarykova třída
- **práce** z několika ročníků dřevosochařských sympozií, areál ZOO
- **ptáci** – před vstupem do ZOO

V roce 1991 byl zpracován návrh památkové zóny v Liberci a dne 10. 9. 1992 vydalo Ministerstvo kultury ČR vyhlášku o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny, kde bylo také území historického jádra města Liberec prohlášeno městskou památkovou zónou. V roce 1995 byl zpracován Program regenerace městské památkové zóny Liberec, který byl aktualizován v letech 1998, 2002 a 2005.

Na následující mapě je znázorněn překryv městské památkové zóny a zóny Lidových sadů. Modrou přerušovanou čarou je znázorněna městská památková zóna (zelenou přerušovanou její aktualizace), červenou linií pak hranice zóny Lidových sadů.

Červeně vybarvené objekty jsou objekty po celkové rekonstrukci vyžadující údržbu, oranžové jsou vybarveny objekty vyžadující drobné opravy a rekonstrukce menšího rozsahu, žluté objekty naopak potřebují celkovou rekonstrukci.

Infrastruktura pro kulturu, sport, volný čas a cestovní ruch

Město Liberec skýtá mnoho příležitostí, jak aktivně trávit volný čas, tj. především sportovní vyžití a pohybové aktivity ve volném čase. Vedle vybudovaného zázemí sportovišť má město také svou polohou skvělé předpoklady ke sportování všeho druhu.

Zóna Lidových sadů je sídlem řady vyhledávaných sportovních zařízení, klubů a spolků. Jedná se o:

- **Liberecký tenisový klub**
Fibichova 929, Liberec
<http://www.ltkliberec.cz/>
- **Ebmas - (Wing tzun), tělocvična**
ZŠ 5. května, Liberec
www.ebmas.cz
- **Klub tradičních čínských cvičení**
tradiční čínská cvičení
Zborovská 11, Liberec
- **Golfcentrum Liberec**
Masarykova 1320, Liberec
www.golfcentrumliberec.cz
- **Dynamo Liberec – lukostřelba**
Dvořákova 4, 460 01 Liberec
- **Slavia TU Liberec – orientační běh,**
Hálkova 6, Liberec
- **Bazén Liberec**
Tržní nám. 1338, Liberec
<http://www.bazen-info.cz/index.php?id=uvodni>
- **Patriots Liberec – baseball, softball**
Gorkého 658/15, Liberec
<http://www.patriots.cz/index.php?sekce=proarticle&sek=khistorie>
- **Kite´s paradise - Dračí ráj**
(powerkiting, mountainboarding, buggykiting, grasskikiting, snowkiting, kiteboarding)
Lesní 507/34, 460 01 Liberec
- **Taneční skupina**
historické tance 19.st., Charleston, Clogging, mexické a irské tance
DDM Větrník, Riegrova 16/1278, Liberec
http://www.wings.cz/o_skupine.html
- **Irský tanec, irský step**
kurzy probíhají v budově Lidových sadů
Lidové sady 425/1, Liberec
<http://www.lidovesadyliberec.cz/uvodni/uvod.php>

Zóna Lidových sadů je v rámci města Liberec pokládána za oblast klidovou, se širokou nabídkou infrastruktury pro kulturně společenský život. Je to místo, kde může obyvatel města či jeho návštěvník nalézt řadu zajímavostí, památek či jiných atraktivit.

Kulturní a společenské centrum Lidové sady Liberec

adresa: Liberec, Lidové sady 425/1
kontakt: 482 710 649
web: www.lidovesadyliberec.cz
otvírací doba: 8:00 – 18:00

Kulturní a společenské centrum Lidové sady leží ve výstavní vilové čtvrti, na hranici mezi městem a přírodou, odkud je doslova pár kroků do lesa a Jizerských hor. K areálu patří velká zahrada, sousedící se zoologickou zahradou. Lidovým sadům patří také Dětský koutek, venkovní areál pro děti s klouzačkami, jezírky a vláčkem. Lidové sady spravují také Galerii u rytíře. Lidové sady jsou hostitelem řádově stovek akcí ročně. Patří mezi ně plesy, koncerty, zábavy, přednášky, školení, karnevaly, divadelní představení, taneční kurzy, cvičení, vernisáže, filmová projekce apod.

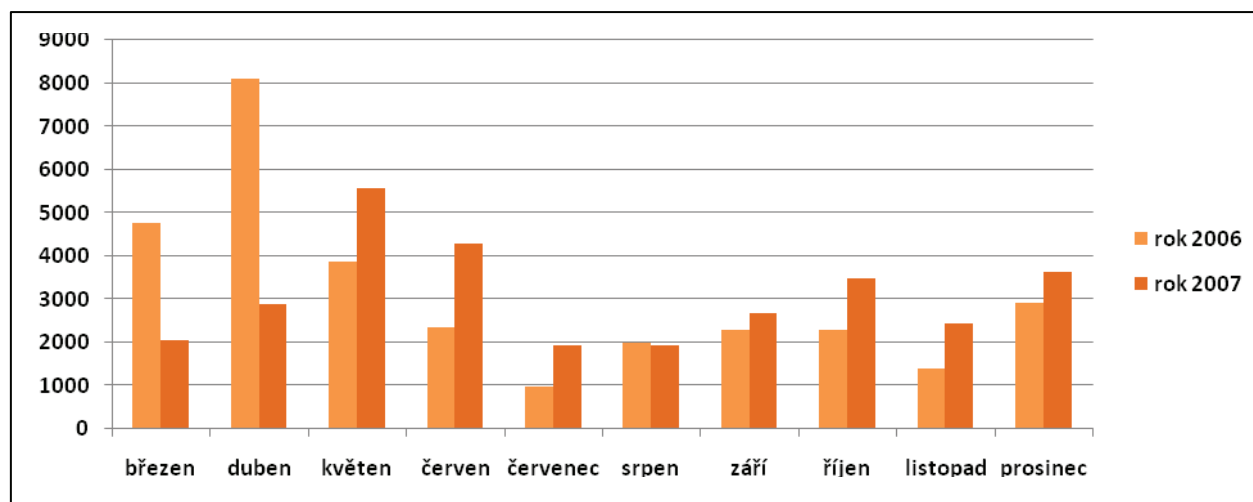
V průběhu roku 2006 bylo v Lidových sadech uspořádáno celkem 492 pořadů a akcí pro 100 tis. návštěvníků, z toho dětský koutek zaznamenal celkem 26 891 návštěvníků. V roce 2007 pak bylo 469 akcí celkem pro cca 105 tis. návštěvníků. Dětský koutek navštívilo 32 797 návštěvníků.

Severočeské muzeum v Liberci

adresa: Liberec, Masarykova 11
kontakt: 485 246 111
web: www.muzeumlb.cz
otvírací doba: denně mimo pondělí od 9:00 do 17:00 hodin

Severočeské muzeum v Liberci patří mezi největší muzea v České republice. Založeno bylo v roce 1873 jako uměleckoprůmyslové muzeum a v českých zemích je nejstarším muzeem tohoto typu. Muzeum vlastní mimořádně bohaté sbírky ze všech zájmových oborů z vyspělých evropských zemí a zčásti také z Předního a Dálného východu. S ohledem na místní tradice severních Čech však největší pozornost patřila sklu a textilu. Ve třech výstavních sálech a venkovním atriu bývá ročně realizováno okolo 20 výstav. V muzeu probíhá také řada koncertů a přednášek.

Graf 18: Vývoj návštěvnosti Severočeského muzea

Zdroj: Severočeské muzeum v Liberci

Návštěvnost je dána především vhodností a atraktivitou proměnných výstav pro návštěvníky, především školní mládež. Významný je i charakter počasí během letních měsíců (července a srpna). Celková návštěvnost od března do prosince 2006 dosáhla 39 059 osob, v roce 2007 pak 36 114 osob.

Zoologická zahrada Liberec

adresa: Liberec, Masarykova 1347/31
 kontakt: 482 710 616-17
 web: www.zooliberec.cz
 otevírací doba: 8:00 – 17:00 (18:00)

Liberecká zoologická zahrada je nejstarší ZOO v České republice. Byla založena v roce 1919 a je neodmyslitelnou součástí města Liberce. Na jejím příkladu lze velmi dobře demonstrovat historii vývoje vztahů mezi člověkem a zvířaty, která začal člověk chovat pro jiné účely než čistě užitkové. V roce 2006 byla deklarována firemní filosofie založená na principech integrované ochrany přírody, ochrany populací zvířat v ZOO, vzdělávání a výchovy k ochraně přírody, komunikací s veřejností a na principu spolupráce s jinými institucemi a partnery.

ZOO je rozhodnuta naplňovat své poslání v celé jeho komplexnosti a k jednotlivým úkolům z ní plynoucím přistupuje ve vzájemné harmonii a vyváženosti. Vyhledává cesty vyznávající principy trvalé udržitelnosti a společenské odpovědnosti. V současné době je v liberecké ZOO chováno na 160 druhů v počtu cca 950 kusů. Nejznámějšími chovanými zvířaty jsou bílí tygři, nejvzácnějšími osel somálský a takin čínský. ZOO také získala pětici vzácných primátů - kočkodanů zelených. Tento ohrožený poddruh opice chová jako jediná v zemi.

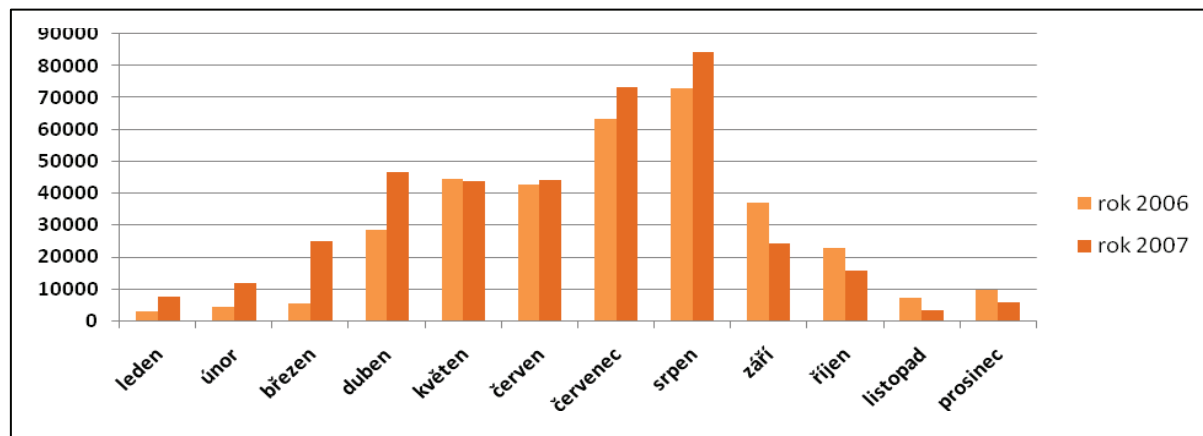
Zřizovatelem ZOO je Statutární město Liberec a pod libereckou ZOO spadá i Centrum pro zvířata v nouzi – Bobík a Městské středisko ekologické výchovy – Divizna. Všechny tři

organizační složky pravidelně celoročně pořádají environmentální vzdělávací a osvětové akce. Zoologická zahrada se průběžně snaží o bezbariérový přístup po celém areálu.

Celková návštěvnost v roce 2006 dosáhla 341 161 návštěvníků. Za stejné období roku 2007 byl zaznamenán nárůst návštěvnosti o 43 428 osob (cca 13%) na 384 581 návštěvníků.

Graf 19: Vývoj návštěvnosti ZOO Liberec

Zdroj: Zoologická zahrada v Liberci

Botanická zahrada

adresa: Liberec, Purkyňova 1

kontakt: 485 252 822

web: <http://www.botanickazahradaliberec.cz>

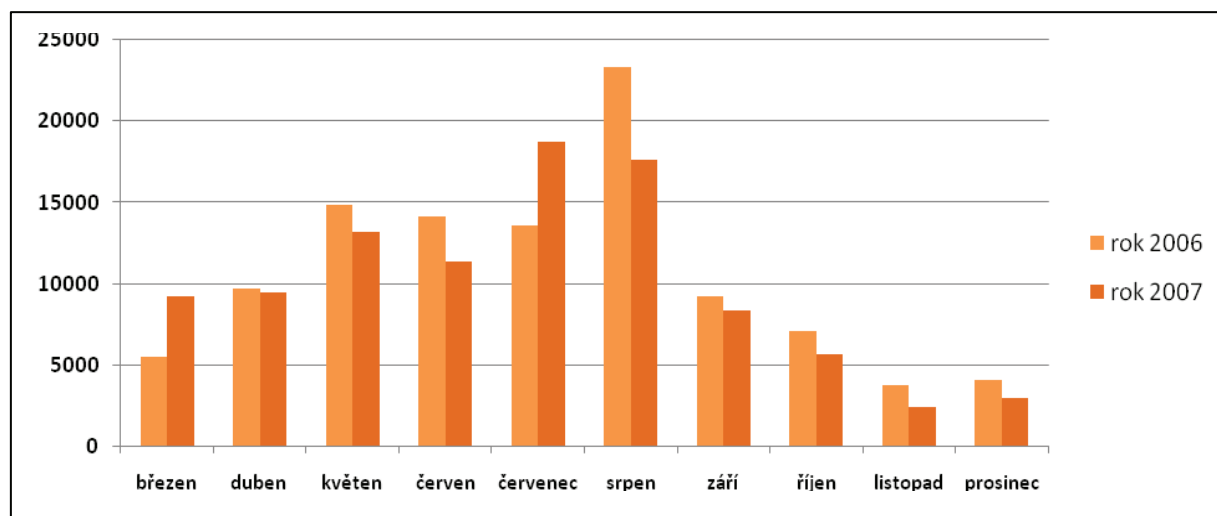
otvírací doba: denně od 8:00 - 16:00 (18:00)

Botanická zahrada v Liberci se bohatstvím svých sbírek řadí na přední místo mezi evropskými zařízeními tohoto druhu. Její historie sahá až do roku 1876. Na významu však začala získávat až od poloviny padesátých let 20. století a brzy si vybudovala mezinárodní renomé.

Pozoruhodnostmi se staly největší leknín světa (viktorie královská), který zde přes léto pravidelně rozkvétá od roku 1956, početné sbírky orchidejí a kaktusů, rozsáhlé alpinum, téměř tři století staré kamélie, expozice sladkovodních a později i mořských akvárií, prvních v republice. V poslední době byly unikátní sbírky rozšířeny o světově uznávanou kolekci masožravých rostlin.

Celková návštěvnost od března do prosince 2006 dosáhla 105 030 návštěvníků, v roce 2007 byl ovšem zaznamenán pokles o 6 226 na 98 804 návštěvníků. Rok 2007 byl oproti roku 2006 silnější v návštěvnosti pouze v měsíci březnu a červenci.

Graf 20: Vývoj návštěvnosti Botanické zahrady

Zdroj: Botanická zahrada v Liberci

Činnosti spolků

Česko-německé fórum žen

Aktivní členky organizace Helsinki Citizens' Assembly (HCA) se na konferenci v Bonnu v roce 1996 rozhodly podpořit svoji práci přípravu dohod, které měly za účel podporu a prohlubování vzájemných vztahů mezi obyvateli České republiky a Spolkové republiky Německo. Konference byla zakončena založením fóra žen obou států. Fórum je otevřeno všem ženám, které se chtějí věnovat úloze procesu smíření a rozvíjení vztahů dobrého sousedství obou zemí.

Cílem a účelem Fóra žen je podpora a prohlubování vzájemných vztahů mezi obyvateli České republiky a Spolkové republiky Německo. Činnost fóra má jak historickou tak i aktuálně politickou dimenzi s orientací na specificky ženskou perspektivu.

V rámci nadstranického a nadkonfesního dialogu se postihuje perspektiva žen v politickém, ekonomickém, sociálním a kulturním životě. Za tímto účelem bylo v letech 2000 a 2001 založeno Česko-německé fórum žen a Deutsch-Tschechisches Forum der Frauen. Předsedkyně obou sdružení koordinují činnost fóra v rámci Koordinačního výboru a jsou zároveň mluvčími obou sdružení.

Aktivity fóra zahrnují:

- výměnu informací
- organizaci vzájemných setkávání
- pořádání konferencí a seminářů
- podněty a následnou realizaci projektů s cílem porozumění mezi národy a vzájemného smíření.

Všechny akce se konají v obou jazycích a jsou z nich vydávány také dvojjazyčné sborníky.

adresa: Bendlova 1130/15, Liberec
 kontakt: 485 105 222, cn-zeny@volny.cz
 web: www.hca-deutschesektion.de

Občanské sdružení Staré Město Liberec

Občanské sdružení vzniklo v listopadu 2007 z potřeby obyvatel vilové čtvrti Staré Město vyjádřit svůj názor k dění v jejich okolí (prodej parků, plánovaná bytová výstavba, připravované projekty, chátrání majetku města, silnic, chodníků, inženýrských sítí, parků, hřišť atd.).

Cílem sdružení je:

- aktivně podporovat obnovu a citlivý rozvoj obytné části čtvrti Staré Město,
- usilovat o zlepšení stavu životního prostředí, kvality bydlení, inženýrských sítí, komunikací, dopravní dostupnosti a bezpečnosti v lokalitě
- prosazovat zachování a rozvoj parků, zeleně, hřišť a jiných ploch pro aktivní trávení volného času obyvatel, návštěvníků i turistů
- hájit zájmy občanů a chránit výše uvedenou část čtvrti před neuváženými stavebními a jinými zásahy, které by mohly narušit kvalitu života a bydlení občanů a také jedinečnou historickou hodnotu této lokality
- poskytovat informace o dění v této části města
- aktivně komunikovat se zástupci Magistrátu města Liberce a členy zastupitelstva

kontakt: staremestoliberec@seznam.cz

web: www.staremestoliberec.cz

Zanedbané lokality a brownfields

Významným negativním prvkem zástavby jsou nevyužitá a chátrající budovy, haly nebo prostranství. Jejich existence nejenže vytváří negativní dojem z lokality, ale také může dlouhodobě znehodnocovat kvalitu životního prostředí. Město si je vědomo potenciálu skrytého v cestovním ruchu a příjmů z něho plynoucích, a také se snaží reagovat na stále rostoucí zájem občanů o aktivní trávení volného času. Přestože vše s sebou nese nemalé finanční nároky, velká část pozornosti je zaměřena na řešení situace zanedbaných lokalit, které jsou šrámem na tváři města.

Městské lázně

Na Masarykově ulici se nalézá nádherná neorenesanční budova městských lázní, jež vznikla v letech 1901 - 1902 dle projektu vídeňského architekta Branga. Celý objekt, jeho exteriér i výzdoba interiéru, je přizpůsoben původnímu poslání městských lázní. Štít je zdoben sochou Poseidona a jeho ženy, plastiky nad okny zase představují vodní hry.

Město budovu pořídilo v roce 2005, aby ji zajistilo proti chátrání. Město nechalo provést nejnutnější opravy střechy a kamenných prvků, objekt vyčistilo a vystěhovalo nájemníky. Celkové investice dosud dosáhly cca 40 mil. Kč.

Město nechalo zpracovat studii možných využití. Byla vybrána varianta využití pro zdravotní služby, pohybové aktivity apod. s názvem „Dům zdraví“, na kterou se vypracovala studie proveditelnosti, studie stavby a projekt ke stavebnímu povolení. Projekt předpokládá zachování a rekonstrukci bazénové části. Přestavba si vyžádá přes 453 milionů korun.

V současnosti je vydáno právoplatné stavební povolení na rekonstrukci historické budovy. Město se snaží najít strategického partnera, který by objekt využil stejně, jak plánuje město.

V zóně Lidových sadů je situován **areál Libereckých výstavních trhů**. V bývalém pavilonu A připravuje soukromá společnost projekt na rezidenční bydlení „VILA DOMY Masarykova“. Má se jednat o šest viladomů (dva osmipodlažní, dva sedmipodlažní a dva šestipodlažní) se 126 byty. Jednalo by se o soukromé bydlení s vysokou variabilitou uspořádání dispozic bytů.

Každý byt by měl z obytných teras výhled do zeleně. Klidné prostředí, romantický park, lesopark s potokem, dobrá dostupností do centra, blízkost zastávky tramvaje a sousedství významných a reprezentačních budov jsou hlavní devizou projektu. Bezpečnost bydlení by zvyšoval kamerový systém a správce objektů.

Letní amfiteátr

Objekt nacházející se na východní hranici zóny nedaleko konečné stanice tramvaje byl postaven v roce 1951. Rekonstrukcí prošel v roce 1980. V současnosti jde o velmi zanedbaný objekt bez možnosti jakéhokoliv využití.

Po provedení rekonstrukce by objekt nabídl širokou škálu možností využití. Obdobná zařízení v jiných městech, která prošla celkovou opravou, fungují úspěšně a vytvořila kvalitní podmínky pro pořádání kulturních a společenských akcí (divadelní představení, hudební festivaly a koncerty apod.).

Lesní koupaliště

Jedná se o v současnosti nevyužívanou umělou nádrž o rozměrech přibližně 50 x 20 m a hloubce 3 m na severovýchodní hranici zóny. Celý areál koupaliště potřebuje rekonstrukci od zdevastovaného zázemí, přes samotnou nádrž až k vyřešení přístupových cest. Pěší stezka vedoucí k Lesnímu koupališti je ve velmi špatné stavu a absolutně neschůdná pro imobilní osoby. Je nezbytné vyřešit přivaděč vody, technické zázemí pro úpravu bazénové vody, odkanalizování, rozvody elektřiny apod.

Dále bude nutné zrekonstruovat stávající nezpevněné přístupové komunikace, zajistit přístup i pro imobilní občany, uložit inženýrské sítě pro Lesní koupaliště, obnovit plochy pro slunění, dětské parky, průlezky, dovednostní dráhy apod.

Stezky a pěšiny

Nezbytné úpravy a rekonstrukce vyžadují i výletní stezky v lesoparku v celé východní části zóny. Je třeba provést regeneraci lesoparku, obnovit cesty a pěšiny, stezky vybavit mobiliářem a propojit jednotlivá atraktivní místa využívaná pro rekreaci, turistiku a sport. Dalším ze zmiňovaných nedostatků lokality je **špatný navigační systém** k turistickým atraktivitám. Směrové tabule jsou v zóně sice umístěny, je jich však nedostatek a zejména pro „přesporní“ návštěvníky jsou mnohdy nepřehledné.

Možnosti ubytování

Liberec disponuje všemi typy ubytovacích zařízení, tj. hotely, motely, penziony, priváty, samostatnými objekty k pronájmu, ubytovnami a autokempy. V zóně Lidové sady existují pro turisty a návštěvníky následující možnosti ubytování:

- Apartmá Flamingo, Zborovská 878/1
- RNDr. Melnikovová (byt pro až 3 osoby), Husova 1117/95
- Villa Rosemarie (8 lůžek), ulice Prokopa Holého
- Jiří Lebeda - Privat (apartmá), Svojsíkova 19
- Penzion U Muzea, Vítězná 713/24
- Hotel U jezírka*** (35 dvoulůžkových pokojů), Masarykova 438/44

Další rozsáhlé možnosti ubytování s dobrou dopravní dostupností jsou v těsné blízkosti zóny.

Necelou třetinu návštěvníků tvoří cizinci, zejména Němci, Slováci, Nizozemci a Poláci. Průměrná doba pobytu (přenocování) je 3,6 noci (zahraniční hosté 3,9 nocí, domácí hosté pak 3,4 noci).

Domácí a zahraniční hosté se odlišují při výběru ubytovacího zařízení. Zahraniční hosté upřednostňují hotely vyšší kategorie (86%). Čeští návštěvníci volí pro přenocování v necelé polovině případů hotely a penziony, ve čtvrtině případů hromadná ubytovací zařízení a 15% preferuje kempy. Poslední dvě možnosti ubytování ovšem nejsou v zóně k dispozici.

Shrnutí

- Výskyt množství architektonicky cenných a památkově chráněných objektů v zóně.
- Překryv zóny s městskou památkovou zónou.
- Rozsáhlá síť infrastruktury pro sport, kulturu, volný čas a cestovní ruch.
- Některé dosluhující objekty a návštěvnícká vybavenost (ZOO).
- Činnost spolků s aktivním zájmem o dění v zóně.
- Atraktivní přírodní prostředí.
- Tradiční místo pro relaxaci a rekreaci obyvatel města.
- Výskyt zanedbaných, opuštěných nebo nevyužívaných lokalit skrývajících ovšem vysoký potenciál pro růst návštěvnosti a rozvoj cestovního ruchu.

2.1.6. Dostupnost a mobilita

Dopravní dostupnost je jedním z důležitých faktorů ovlivňujících kvalitu ekonomického rozvoje i osídlení lokality. Historické propojení Lidových sadů s centrem města, doprava na periferii přes Lidové sady i sídlo mnoha turisticky vyhledávaných institucí činí z této zóny dopravně velmi vytíženou oblast města. V některých místech je možné zmínit špatnou kapacitu komunikační sítě zóny, zejména šířkové parametry, sklonové a směrové poměry, které způsobují horší dostupnost zóny v SV části.

S ohledem na rozvoj území mezi Durychovou ulicí, Štefánikovým náměstím a Masarykovou třídou a na vhodné napojení Ruprechtic a oblasti Žižkova náměstí na centrum města, je součástí plánovaného vnitřního městského okruhu rovněž úprava komunikací a křižovatek na tzv. vnější části okruhu, na který jsou napojeny ulice Jablonecká od centra, Husova, Masarykova, Generála Píky a Ruprechtická.

V konečné fázi bude po této vnější části okruhu vedena pouze radiální doprava do výše popsaných napojovaných ulic. Aktivity v zóně Lidových sadů jsou náročné na kapacitu komunikací a parkovací kapacity. Hlavním limitujícím prvkem na okruhu, a to z hlediska zátěže, jsou a budou křižovatky.

Některé součásti vnitřního městského okruhu řeší i zónu Lidových sadů. V rámci vnější části městského okruhu půjde o napojení severovýchodní části města na vnitřní městský okruh ulicí Pastýřskou (320 m) a Durychovou (250 m dlouhá stávající komunikace a cca 100 m přeložka v prostoru Štefánikova náměstí) až na Štefánikovo náměstí.

Komunikace tzv. vnější části okruhu (stávající ulice Vítězná, Klášterní atd.) napojují severovýchodní sektor města na vnitřní městský okruh.

V případě komunikací ve vnější části okruhu v severovýchodním sektoru se jedná vesměs o stávající komunikace, po kterých je a bude vedena doprava z centra města do severovýchodní části města a opačně. Touto částí okruhu bude omezen průjezd tranzitní dopravy a po realizaci spojovací komunikace s městským tunelem, bude průjezd tranzitní dopravy téměř vyloučen.

Hlavní křižovatky na vnější části okruhu jsou ve většině případů úrovně stykové nebo průsečné a budou vybaveny světelnou signalizací. V zóně Lidových sadů se jedná o křižovatky:

- křižovatka u bazénu
- křižovatka u kasáren
- křižovatka Masarykovy a Vítězné
- křižovatka Vítězné a Husovy ulice

Na křižovatkách budou zřízeny odbočovací pruhy a navrženy alespoň minimální poloměry směrových oblouků v hlavních směrech, odpovídající poloměřům odbočení. Budou také provedeny stavební úpravy pro instalaci světelné signalizace.

Napojení Lidových sadů na veřejnou dopravu

Liberecká městská hromadná doprava se skládá ze systému autobusových a tramvajových linek provozovaných **Dopravním podnikem města Liberce, a.s.** Centrálním uzlem se stal terminál MHD ve Fügnerové ulici.

Do zóny Lidových sadů vedou **linky tramvaje č. 2 a 3** (zastávka Průmyslová škola, Muzeum – výstaviště, Botanická – ZOO, Riegrova a Lidové sady, kde mají konečnou stanici). Ve špičce pracovních dnů jezdí hlavní linky 2 a 3 v intervalech 12 minut tak, že v centru utvářejí šestiminutový interval. Ve večerních hodinách a o víkendech jezdí jen linka 3 a to v intervalu 10–15 min. Další spojení se zbytkem města zajišťují **autobusové linky č. 18** (se zastávkami Tržní náměstí, Žižkovo náměstí, Baltská, U Trianglu) a **č. 19** (zastávka Husova, Svobody,

Březová alej). Po hranici zóny je ještě zajištěn provoz autobusových linek č. 14, 25 a 34 (Tržní náměstí), dále č. 15 a 29 (Husova, Svobody).

Obrázek 11: Plán sítě MHD zaměřená na zónu Lidové sady

Zdroj: Statutární město Liberec

Neustálou modernizací vozidel MHD a obnovou vozového parku **usiluje Dopravní podnik města Liberec o zvyšování kvality, růst bezpečnosti a komfortu cestujících.** Tento proces je ovšem, vzhledem k vysoké finanční náročnosti, dlouhodobou záležitostí.

Podpora využívání ostatních forem dopravy

Cyklistika sice funkčně netvoří podstatný podíl v celkové dopravě města, avšak její především rekreační význam, popř. okrajový význam dojezdu do zaměstnání či školy je nezpochybnitelný. V Liberci neexistuje propracovaná a ucelená síť cyklostezek a již zavedené cyklotrasy se ve většině případů vyhýbají centru města.

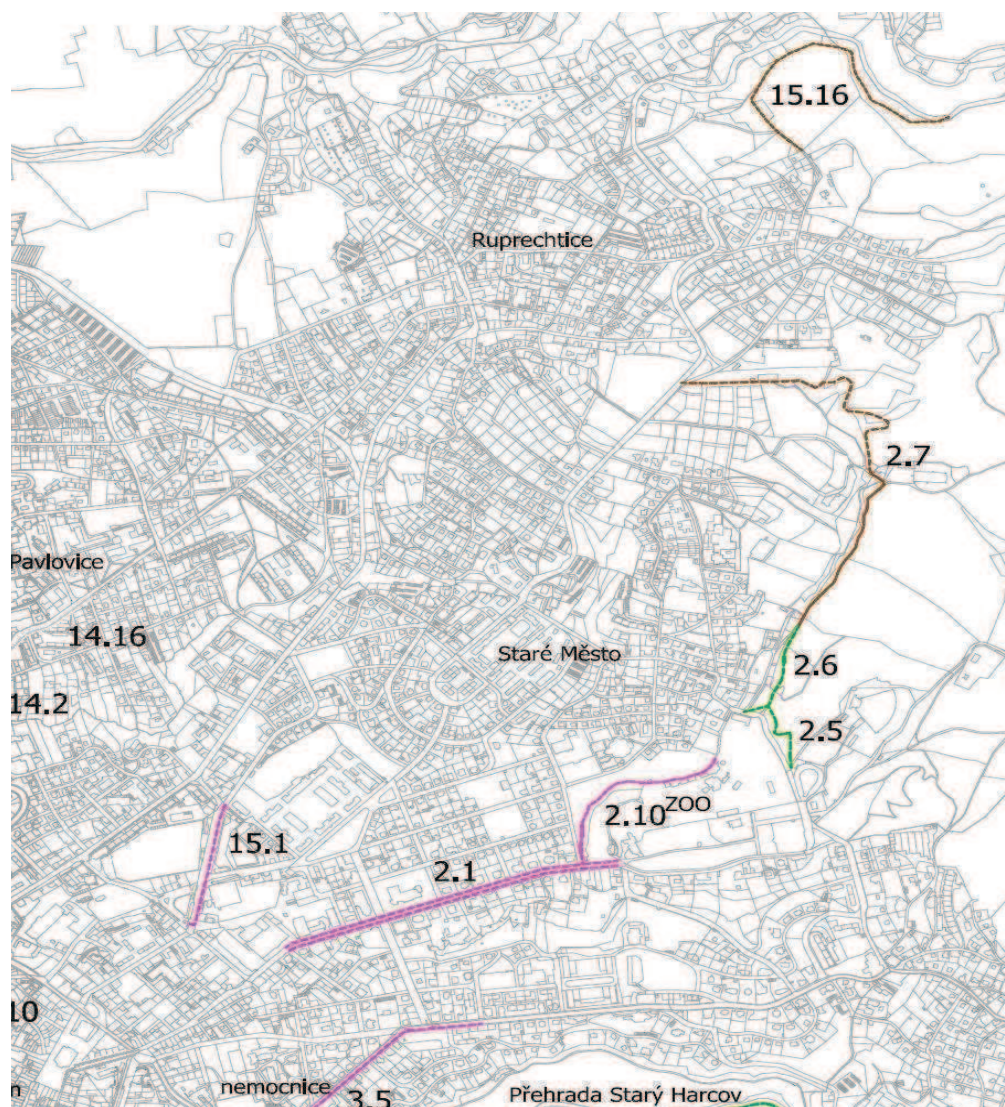
V návaznosti na Generel cyklistické dopravy v Liberci (zpracovatel EDIP s.r.o. v roce 2005, schválen Zastupitelstvem města v listopadu 2005) má město zájem pokračovat v realizaci cyklistických tras. Dle dokumentu Program výstavby cyklistických tras na období 2007 – 13 je v oblasti Lidových sadů plánováno několik cyklotras. Následující mapa znázorňuje návrh těchto cyklotras.

Stěžejní část tvoří **cyklotrasa 2.1 po Masarykově ulici**, na níž se bude u jezírka napojovat **trasa 2.10**, která povede po severozápadním obvodu zoologické zahrady. Dalším úsekem je **trasa 2.5** začínající u kulturního centra Lidové sady, **přes trasu 2.6** při ulici Sovova a Tichá, k **trase 2.7**, která pokračuje dále severovýchodně. Na ulici Husova by měla končit **trasa 3.5**, která vede směrem od nemocnice. Částečně by měla zónu Lidových sadů v místě Tržního náměstí a ulice Budyšínská křížovat **trasa 15.1**.

Obrázek 12: Plánované cyklotrasy v zóně Lidové sady

Zdroj: Statutární město Liberec

Zvláštní pozornost byla věnována návrhu cyklistických tras v místech křížení s ostatními druhy dopravy, kde dochází často k nehodám cyklistů.

Aktivity občanů

O podporu cyklistické dopravy v Liberci aktivně usiluje občanské sdružení Cyklisté Liberecka a hnutí Děti země. V rámci projektu podpory cyklistiky chtějí prosadit taková řešení cyklistické dopravy v Liberci, která by vytvořila alternativu individuální automobilové dopravě při cestách na kratší vzdálenost (pravidelné cesty do zaměstnání, na sportoviště atd.). To by mělo pozitivní dopad na snížení ekologické zátěže města dopravou. Je prosazována síť cyklistických tras, která propojí všechny důležité zdroje a cíle cyklistické dopravy v Liberci a umožní bezpečnou, pohodlnou a dostatečně rychlou jízdu na kole mezi nimi.

Zklidňování dopravy a parkování

Kroky ke zklidňování dopravy jsou souhrnem opatření a nástrojů prováděných městem, sloužících ke zvýšení užitné hodnoty komunikací, zlepšení životního prostředí a bezpečnosti, zejména chodců a cyklistů, na úkor dosud nadřazeného postavení automobilové dopravy.

Principy zklidňování dopravy se postupně stávají součástí podkladů pro stavby a úpravy pozemních komunikací. Ke zklidňování dopravy dochází proto, aby se automobilová doprava přizpůsobila prostředí sídla (snížení rychlosti projíždějících vozidel, snížení jejich plošných nároků v rámci uličního prostoru), aby se zvýšila bezpečnost provozu a zvláště ohroženějších skupin jeho účastníků (dětí, seniorů, lidí se sníženou pohyblivostí a cyklistů). Dopravní zátěž komunikací je třeba snížit na míru únosnou pro dané území. Uvedená tabulka znázorňuje prvky zklidňování dopravy.

Tabulka 38: Prvky zklidňování dopravy

Snížení rychlosti automobilů	Zvýšení bezpečnosti chodců	Zvýšení bezpečnosti uživatelů veřejné dopravy	Zvýšení bezpečnosti cyklistů	Zvýšení bezpečnosti na křižovatkách
plošné zklidňování dopravy (dopravní značení, rychlostní limity, obytné/pěší zóny)				
zpomalovací prahy		zastávky v jízdním pruhu	cyklostezky	malé okružní křižovatky
zvýšené chodníkové plochy			x	miniokružní křižovatky
střední dělicí ostrůvky pro usnadnění přecházení		x	x	x
zvýšené plochy vozovky	integrované přechody	x	x	x
ostrůvky na vjezd do obce	optické zvýraznění přechodů	x	x	x
optické zúžení průjezdného profilu	x	x	x	x
směrové vychýlení jízdního pruhu	x	x	x	x
lokální zúžení komunikace	x	x	x	x

Zdroj: www.nadacepartnerstvi.cz

Některé z uvedených možností nejsou v zóně realizovatelné vzhledem k charakteru některých vybudovaných komunikací.

Řešení problematiky parkování

Centrum města a přilehlé části, stejně jak je tomu v jiných velkých městech, se vyznačuje přetížeností komunikací vlivem vysokého podílu individuální dopravy. Slabou stránkou Lidových sadů je nedostatek parkovacích míst jak pro rezidenty, tak pro návštěvníky. Vozidla stojící podélně na užších místních komunikacích ještě více snižují průjezdnost ulicemi. Snahou města je eliminovat tento jev.

S cílem eliminace dopravního ruchu v historickém centru města byl zaveden systém zpoplatněného parkování spočívající v rozdělení města do barevných zón.

Placené parkování v Liberci je rozděleno (podle barev) do pěti zón. V nejlevnější zelené se za hodinu platí pět korun, v nejdražší červené stojí hodina stání třicet korun. Některé ulice ze zóny Lidových sadů také spadají do tohoto systému (Purkyňova, Lesní, Riegrova, Fibichova,

Tržní náměstí). Provozovatel parkovacího systému je Statutární město Liberec a jeho správou pověřil Technické služby města Liberec a.s.

Návštěvníci, kteří vjíždějí do centra města, mohou využít k parkování také parkovací domy. Ani jeden však nestojí v zóně Lidových sadů.

Stávající parkovací plochy, které jsou k dispozici pro návštěvníky v blízkosti Zoologické a Botanické zahrady, jsou vzdáleny cca do 5 minut docházkové vzdálenosti od jednoho nebo druhého areálu.

Parkování je v těchto lokalitách celkem pohodlné – v přilehlých ulicích, ale dlouhodobě nedostačující. Z ročních tržeb za parkovné vyplývá, že během roku využívá placená parkoviště 30 - 40 tisíc automobilů.

Tabulka 39: Přehled parkovacích ploch v zóně Lidových sadů

Umístění parkovací plochy	Provozovatel	Počet parkovacích míst	Cena parkování (minimální)
Hotel Jezírko	František Vozka	21	4 hod – 40 Kč
Fibichova ul.	SML	107	4 hod – 50 Kč
Rybářská bašta	Soukromý pronájemce	15	zdarma
Riegrova ul.	SML	31	4 hod – 50 Kč
Lidové sady	SML	10	zdarma
Ul. Antonína Sovy	SML	10	zdarma
Parkoviště Botanická (Purkyňova ul.)	SML	15	1 hod – 10 Kč
Purkyňova ul.	SML	12	1hod – 10 Kč
Lesní ul.	SML	27	4 hod – 50 Kč
Celkem	248 míst (kapacita je ovlivněna způsobem parkování)		

Zdroj: Purkyňovo arboretum - Zoologicko-botanické didaktické centrum v Liberci, Předběžná studie proveditelnosti

Problém s nedostatkem parkovacích míst bude muset být řešen prioritně. Záměrem města je zajistit výstavbu kapacitních parkovišť pro potřeby lokality (zázemí pro ZOO, Botanickou zahradu, turistiku a rekreaci v zóně). Dalším návrhem je využití parkovacích systémů P&R umístěných u průtahu I/35 spolu s vybavením řídicích a informačních systémů, v kombinaci s tramvajovou dopravou.

Shrnutí

- Nevyhovující stav a kapacita místních komunikací.
- Nedostatek parkovacích míst.
- Místa chybějící chodníky.
- Plánovaný rozvoj cyklotras.
- Dobrá dopravní dostupnost zóny veřejnou hromadnou dopravou.

2.1.7. Správa věcí veřejných

Moderní metody zvyšování kvality veřejné správy

Statutární město Liberec v současné době realizuje nebo připravuje řadu projektů zaměřených na zlepšení služeb občanům i na zvýšení efektivity a snížení nákladovosti jak samotného Magistrátu, tak v organizacích zřízených městem nebo městem ovládaných, které mají své sídlo v zóně nebo v rámci ní působí. Jedním z takových projektů Projekt **Komplexní program rozvoje školských a kulturních příspěvkových organizací skupiny Statutárního města Liberce (KOPR)**, jehož popis je uveden v podkapitole 1.2.8

Statutární město Liberec je zřizovatelem nebo majoritním akcionářem školských a kulturních příspěvkových organizací, které zabezpečují pro občany města široký rozsah veřejných služeb. Jedná se o organizace, které významným způsobem ovlivňují kvalitu života v Liberci, na druhé straně kladou požadavky na čerpání financí z městského rozpočtu.

Způsoby komunikace s veřejností

Město spolupracuje s veřejností prostřednictvím několika různých nástrojů uvedených v podkapitole 1.2.8, ke kterým patří zejména **webové stránky města**.

Je třeba poznamenat, že mnohdy se iniciativy v komunikaci k určité problematice chopí sami občané či instituce. Vedle průzkumů veřejného mínění, které podnikají místní spolky k dění ve městě, byla bezesporu přínosná aktivita ZŠ Lesní a žáků páté třídy v rámci akce k výročí vyhlášení CHKO „Jizerky za humny“. Žáci ze ZŠ Lesní si vybrali lesík mezi ZOO a Botanickou zahradou, nafotili lokalitu a její zanedbaný stav a měli vymyslet řešení této neuspokojivé situace. Dozvěděli se také o městském projektu Purkyňova arboreta. Na krajském úřadě žáci vystoupili s fotografiemi a popisem lesíka, rozdělili se na skupinu obhajující záměr projektu a skupinu s argumenty proti projektu. Jednotlivé skupiny měly na svoji stranu získat nerozhodnutou část občanů. Cílem těchto aktivit bylo naučit děti komunikovat, obhajovat své myšlenky, prezentovat určité téma a zapojit se do dění ve městě.

Informační společnost

Jednou z důležitých cest ve věku vyspělých informačních technologií je jejich využití při zvyšování kvality veřejných služeb a kvality života pro zrychlení a zjednodušení komunikace mezi klientem v roli občana a veřejnou správou. V zóně Lidových sadů (Liberec I – Staré Město a Liberec XIV – Ruprechtice) je možno využívat služeb bezdrátového internetu. Tuto službu v dané oblasti dle katalogu poskytovatelů připojení nabízí cca 10 poskytovatelů připojení (<http://rychlost.cz/pripojeni-v/liberec/>). S cenami začínajícími na dvou set korunách měsíčně. Další poskytovatelé nabízí připojení pevnou linkou.

Shrnutí

- Aktivní implementace metod zvyšování kvality výkonu veřejné správy.
- Účast v několika pilotních projektech.
- Navázána komunikace s veřejností.
- Široká paleta komunikačních toků.
- Podpora zrychlení a zjednodušení komunikace s úřadem pro občany.
- Partnerská spolupráce se zahraničními městy.

2.1.8. SWOT analýza zóny Lidové sady

Silné stránky

- + atraktivní oblast k bydlení i návštěvě (rezidenční čtvrť)
- + existence příspěvkové organizace Centra vzdělanosti Libereckého kraje přímo v lokalitě
- + dobrá dopravní dostupnost hlavních atraktivit zóny veřejnou hromadnou dopravou
- + příznivé podmínky pro podnikání v cestovním ruchu
- + schválený dokument komunitního plánování
- + existence aktivních občanských sdružení a dalších NNO
- + široká nabídka volnočasových a kulturních aktivit
- + infrastruktura pro kulturu, sport a volnočasové aktivity
- + rozsáhlá síť poskytovatelů zdravotní péče (mnoho soukromých ambulantních specialistů)
- + dostatečná kapacita základních škol
- + mezinárodní spolupráce na základních a středních školách (výuka jazyků, stáže v zahraničí)
- + přítomnost institucí vyššího odborného a vysokoškolského vzdělávání a univerzity třetího věku
- + potenciál technického vzdělávání pro rozvoj vědy a výzkumu
- + infrastruktura pro rozvoj dalšího a celoživotního vzdělávání
- + infrastruktura pro environmentální vzdělávání
- + množství architektonicky cenných a památkově chráněných objektů
- + existence části městské památkové zóny
- + atraktivní přírodní prostředí (sousedství s CHKO Jizerské hory)
- + existence vodních ploch a okrasných vodních prvků
- + tradiční místo pro relaxaci a rekreaci obyvatelstva města
- + kvalitní urbanistické řešení území zóny

Slabé stránky

- zahušťování obytné zástavby na úkor stávající městské zeleně
- malý počet podnikatelských subjektů v doplňkových službách cestovního ruchu
- nedostatečná nabídka základních služeb pro obyvatele
- nedostatečná komunikace mezi veřejnou správou, neziskovým sektorem, podnikateli a veřejností
- nevyhovující stav místních komunikací (včetně chodníků) a inženýrských sítí
- nízká kapacita komunikací a inženýrských sítí
- nedostatek parkovacích míst pro rezidenty i návštěvníky
- neuspokojivý stav komunikací pro pěší a cyklisty
- nenapojení okrajových částí zóny na veřejnou kanalizaci a centrální čistírnu odpadních vod

- nedostatečná obslužnost okrajových částí zóny městskou hromadnou dopravou
- špatný technický stav některých budov mateřských a základních škol, zahrad, školních hřišť
- nedostatečná kapacita mateřských škol
- špatný technický stav některých památkových objektů
- dosluhující objekty a chybějící vybavenost fungujících veřejných institucí v zóně
- nevyužívaný letní amfiteátr a koupaliště
- zánik tradice výstavnictví
- nízká úroveň kvality veřejných prostranství a neuspokojivý stav zeleně
- nedostatečná tepelná izolace některých veřejných budov
- špatný navigační systém k turistickým atraktivitám

Příležitosti

- ✓ stále rostoucí atraktivita města
- ✓ potenciál pro rozvoj výzkumu a vývoje
- ✓ rozvoj drobných podnikatelských aktivit obyvatel zóny
- ✓ rostoucí spolupráce veřejné správy, neziskového sektoru, podnikatelů a veřejnosti
- ✓ rostoucí příjmy z cestovního ruchu
- ✓ nové využití budovy městských lázní a výstavního areálu
- ✓ rozvoj spolupráce zdravotnických a sociálních služeb
- ✓ rozvoj komunitního života v zóně
- ✓ rostoucí zájem lidí o aktivní trávení volného času
- ✓ veřejně přístupné prostory pro možnosti setkávání obyvatel
- ✓ dobudování vnitřního městského okruhu
- ✓ aplikace parkovacích systémů P&R umístěných u průtahu I/35,
- ✓ spojnice Nová Pastýřská – napojení Lidových sadů z průtahu I/14 vedeného centrem města

Ohrožení

- ! stárnutí populace
- ! nárůst počtu obyvatel vzhledem k zahuštěnosti zástavby
- ! nízká míra spolupráce a koordinace sociálních a zdravotních služeb a zařízení
- ! snížení rozsahu kvalitních zelených ploch a veřejných prostranství
- ! dlouhodobá podinvestovanost technické infrastruktury
- ! zhoršující se stav opuštěných a nevyužívaných ploch – brownfields (amfiteátr, lesní koupaliště)
- ! nedostatečná přirozená retenční schopnost krajiny
- ! překračování imisních limitů škodlivin z dopravní zátěže a místních zdrojů
- ! zvyšování produkce komunálních odpadů
- ! naddimenzování atraktivity cestovního ruchu a jeho negativních dopadů pro místní obyvatele (bezpečnost, hluk a další)

- ! zvýšení individuální automobilové dopravy v této lokalitě
- ! vyčerpání kapacity základních škol
- ! morálně a fyzicky zastaralé expoziční a chovatelské objekty zoologické zahrady mnohdy za hranici životnosti
- ! nedostačující návštěvnická vybavenost ZOO
- ! narušení urbanistického a architektonického rázu čtvrti necitlivou výstavbou
- ! dopravní komplikace vlivem nárůstu počtu obyvatel a návštěvníků při nedostatečné kapacitě stávajících komunikací
- ! zábor volných zelených ploch a Purkyňovy ulice pro turistické objekty (omezování obyvatel čtvrti a žáků škol ve volném pohybu, relaxaci, venčení psů atd.)

2.2. Vize, globální cíl

Zóna Lidové sady je územím blízkým centru města s velkým potenciálem pro rozvoj města jako celku. Území je charakteristické vysokou koncentrací ekonomických aktivit a zároveň zajímavým přírodním, kulturním, sociálním a vzdělanostním zázemím. Na základě provedené socioekonomické analýzy města a následné SWOT analýzy vyplynula jako jedna ze silných stránek vysoká koncentrace vzdělávacích, kulturních a společenských center a aktivit v bezprostřední blízkosti centra města. Z tohoto důvodu byla vymezena ucelená zóna (Lidové sady), která splňuje základní požadavky stanovené kritérii pro území s vysokým potenciálem růstu.⁸⁶ IPRM, jako každý strategický koncepční dokument, má nastavenou svoji Vizi, Globální cíl a Specifické cíle. IPRM i výzva na předkládání projektových záměrů budou zaměřeny na celou zónu komplexně ve všech prioritních oblastech za účelem integrovaného a udržitelného rozvoje.

Strategie rozvoje města Liberce 2007-2020 definovala strategickou vizi, globální cíl i specifické cíle města. Tyto cíle jsou samozřejmě respektovány i v rámci IPRM. K naplnění všech cílů a vize města bude napomáhat i samotný Integrovaný plán rozvoje města zóny Lidové sady.

Vize

Zóna Lidové sady - příjemné podmínky pro život, zdravé a bezpečné bydlení, atraktivní nabídka pracovních příležitostí a místo pro aktivní trávení volného času, centrum kultury a vzdělanosti – východisko pro město Liberec - významné a přátelské evropské město s mezinárodním dosahem a kvalitami.

Globální cíl

Posílení přitažlivosti a zajímavosti zóny Lidové sady pro obyvatele města, instituce, návštěvníky, investory, podnikatele s cílem zajištění integrovaného, vyváženého a udržitelného ekonomického a společenského rozvoje prostřednictvím maximálního využití fondů EU založeného na principu partnerství.

2.3. Stanovení cílů, strategie

Specifické cíle

Specifický cíl 1: Vytváření podmínek pro ekonomický rozvoj

Specifický cíl 2: Podpora vzdělávacího potenciálu a sociální integrace

Specifický cíl 3: Zlepšení stavu životního prostředí

Specifický cíl 4: Posílení atraktivity zóny

Specifický cíl 5: Zlepšení dostupnosti a mobility

Specifický cíl 6: Zefektivnění správy věcí veřejných

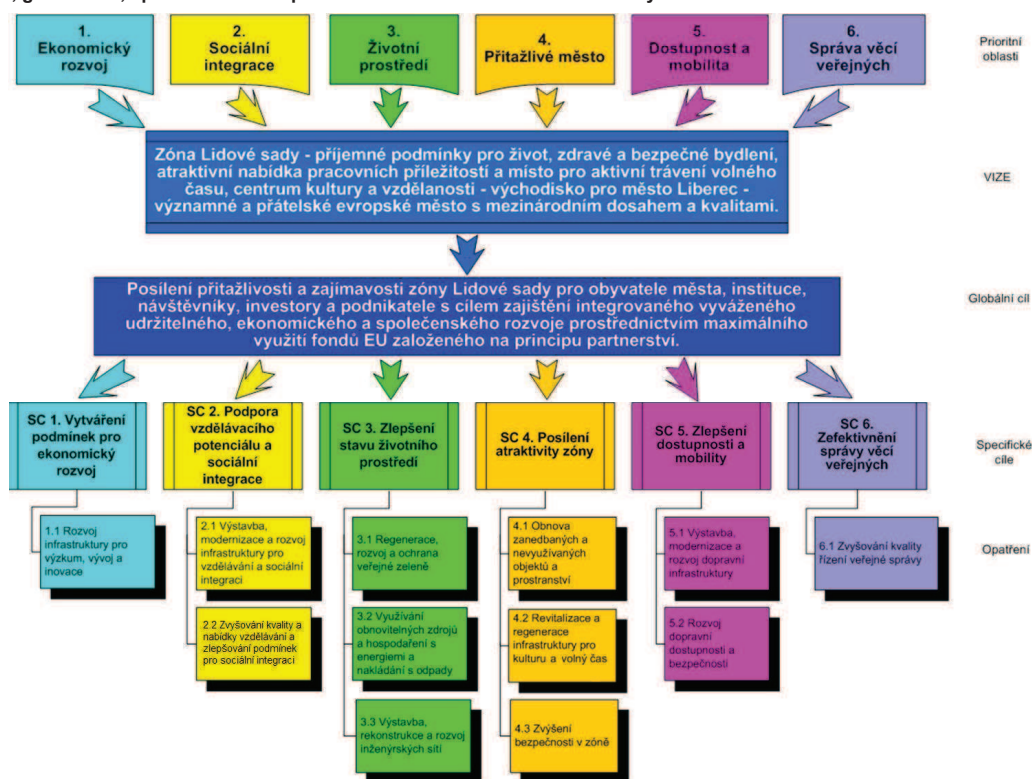
⁸⁶ Dle Metodického pokynu Ministerstva pro místní rozvoj k hlavním zásadám pro přípravu, hodnocení a schvalování Integrovaného plánu rozvoje města.

Tabulka 40: Popis specifických cílů

Specifický cíl	Popis specifického cíle
Specifický cíl 1: Vytváření podmínek pro ekonomický rozvoj	Specifický cíl reaguje na potenciál zóny pro ekonomický rozvoj prostřednictvím investic do infrastruktury a vybavení potřebného pro účely výzkumu, vývoje a inovací s akcentem na aplikovaný výzkum.
Specifický cíl 2: Podpora vzdělávacího potenciálu a sociální integrace	Specifický cíl je zaměřen jednak na posílení již existující infrastruktury pro vzdělávání a nabídky vzdělávání a potenciálu v oblasti sociální integrace, jednak na budování nové infrastruktury a rozšiřování aktivit v oblasti vzdělávání a sociální integrace. Díky naplnění tohoto cíle se zóna Lidové sady stane vzdělanostním centrem Liberce. Dosažení tohoto specifického cíle bude realizováno jak prostřednictvím investičních projektů zaměřených na budování a rekonstrukci infrastruktury pro vzdělávání, tak i realizací aktivit zaměřených na zlepšení nabídky a kvality vzdělávání a aktivit v oblasti sociální integrace.
Specifický cíl 3: Zlepšení stavu životního prostředí	Specifický cíl reaguje zejména na slabé stránky a možná ohrožení zóny a je zaměřen na zlepšení stavu životního prostředí v zóně a jeho jednotlivých složek prostřednictvím opatření zaměřených na regeneraci, rozvoj a ochranu veřejné zeleně, využívání obnovitelných zdrojů a hospodaření s energiemi a nakládání s odpady a také Výstavba, rekonstrukce a rozvoj inženýrských sítí
Specifický cíl 4: Posílení atraktivity zóny	Tento specifický cíl se koncentruje na zvýšení atraktivity zóny pro široké spektrum cílových skupin – obyvatele města, turisty, podnikatele, investory, instituce, neziskové organizace a další subjekty. Specifický cíl je zaměřen primárně na využití stávajícího potenciálu a infrastruktury a její obnovu, regeneraci a revitalizaci zejména u infrastruktury pro kulturu, volný čas a cestovní ruch a částečně i na infrastrukturu pro zvýšení bezpečnosti zóny.
Specifický cíl 5: Zlepšení dostupnosti a mobility	Specifický cíl řeší problémy zóny v oblasti dostupnosti a mobility s akcentem na nemotorovou dopravu a budování související infrastruktury, ale zaměřuje se také na zvýšení bezpečnosti a dostupnosti z hlediska orientace i zajištění bezbariérovosti zóny.
Specifický cíl 6: Zefektivnění správy věcí veřejných	Tento specifický cíl se zaměřuje na oblast veřejné správy a zlepšení jejího fungování jednak dovnitř prostřednictvím vzdělávání a zavádění moderních metod řízení, tak i navenek s cílem zlepšit komunikaci vůči veřejnosti, neziskovému a podnikatelskému sektoru.

Zdroj: Zpracovatel

Obrázek 13: Vize, globální cíl, specifické cíle a opatření IPRM Liberec – zóna Lidové sady

3. Popis opatření a aktivit

Prioritní oblast	Specifický cíl	Opatření	Výchozí stav a zdůvodnění opatření – výstupy SWOT analýzy zóny	Návrh aktivit	Financující OP
1. Ekonomický rozvoj	SC 1. Vytváření podmínek pro ekonomický rozvoj	1.1 Rozvoj infrastruktury pro výzkum, vývoj a inovace	<ul style="list-style-type: none"> + přítomnost institucí vyššího odborného a vysokoškolského vzdělávání a univerzity třetího věku + potenciál technického vzdělávání pro rozvoj vědy a výzkumu ➤ potenciál pro rozvoj výzkumu a vývoje 	<ul style="list-style-type: none"> • Rekonstrukce a rozšíření stávajících kapacit pro výzkum, vývoj a inovace • Pořízení přístrojového, laboratorního a informačního vybavení pro výzkum, vývoj a inovace • Investice do infrastruktury pro výuku spojenou s výzkumem, vývojem a inovacemi na vysokých školách • Modernizace a rozšíření informační infrastruktury vysokých škol pro výzkum, vývoj a inovace 	OP VaVpl

Prioritní oblast	Specifický cíl	Opatření	Výchozí stav a zdůvodnění opatření – výstupy SWOT analýzy zóny	Návrh aktivit	Financující OP
2. Sociální integrace	SC 2. Podpora vzdělávacího potenciálu a sociální integrace	2.1 Výstavba, modernizace a rozvoj infrastruktury pro vzdělávání a sociální integraci	<ul style="list-style-type: none"> + existence příspěvkové organizace Centra vzdělanosti Libereckého kraje přímo v lokalitě + schválený dokument komunitního plánování + existence aktivních občanských sdružení a dalších NNO + dostatečná kapacita základních škol + přítomnost institucí vyššího odborného a vysokoškolského vzdělávání a univerzity třetího věku + infrastruktura pro rozvoj dalšího a celoživotního vzdělávání + infrastruktura pro environmentální vzdělávání - špatný technický stav některých budov mateřských a základních škol, zahrad, školních hřišť - nedostatečná kapacita mateřských škol ! stárnutí populace 	<ul style="list-style-type: none"> • Výstavba, rekonstrukce, modernizace a dovybavení zařízení pro instituce poskytující vzdělávání • Investice do výstavby a rozvoje infrastruktury v oblasti sociální péče, zdraví a služeb v rámci zlepšení kvality těchto služeb • Investice pro rozšíření a zkvalitnění infrastruktury sloužící pro sociální integraci 	ROP SV

Prioritní oblast	Specifický cíl	Opatření	Výchozí stav a zdůvodnění opatření – výstupy SWOT analýzy zóny	Návrh aktivit	Financující OP
		2.2 Zvyšování kvality a nabídky vzdělávání a zlepšování podmínek pro sociální integraci	<ul style="list-style-type: none"> + existence příspěvkové organizace Centra vzdělanosti Libereckého kraje přímo v lokalitě + existence aktivních občanských sdružení a dalších NNO + mezinárodní spolupráce na základních a středních školách (výuky jazyků, stáže v zahraničí) + přítomnost institucí vyššího odborného a vysokoškolského vzdělávání a univerzity třetího věku + potenciál technického vzdělávání pro rozvoj vědy a výzkumu + schválený dokument komunitního plánování + existence aktivních občanských sdružení a dalších NNO + široká nabídka volnočasových a kulturních aktivit ➢ rozvoj spolupráce zdravotnických a sociálních služeb ➢ rozvoj komunitního života v zóně ! stárnutí populace 	<ul style="list-style-type: none"> • Příprava nových vzdělávacích programů v počátečním vzdělávání • Podpora výuky cizích jazyků a ICT v počátečním vzdělávání • Vzdělávání pedagogů a zaměstnanců škol v počátečním vzdělávání • Inovace studijních programů v souladu s požadavky znalostní ekonomiky a potřeb trhu práce • Rozšiřování nabídky kombinovaného a distančního studia • Rozvoj celoživotního vzdělávání • Vzdělávání pracovníků VŠ a institucí celoživotního vzdělávání • Vytváření a rozvoj spolupráce mezi institucemi terciárního vzdělávání 	OP VK
				<ul style="list-style-type: none"> • Vzdělávání příslušníků cílových skupin a dalších subjektů působících v oblasti sociální integrace • Podpora prevence sociálně patologických jevů • Vzdělávání v procesech rozvoje služeb sociální integrace • Podpora managementu a řízení subjektů působících v oblasti sociální integrace • Podpora sociální integrace zdravotně postižených občanů 	OP LZZ

Prioritní oblast	Specifický cíl	Opatření	Výchozí stav a zdůvodnění opatření – výstupy SWOT analýzy zóny	Návrh aktivit	Finanční OP
3. Životní prostředí	SC 3. Zlepšení stavu životního prostředí	3.1 Regenerace, rozvoj a ochrana veřejné zeleně	<ul style="list-style-type: none"> + atraktivní oblast k bydlení i návštěvě (rezidenční čtvrť) + atraktivní přírodní prostředí (sousedství s CHKO Jizerské hory) + tradiční místo pro relaxaci a rekreaci obyvatelstva města - zahušťování obytné zástavby na úkor stávající městské zeleně - nízká úroveň kvality veřejných prostranství a neuspokojivý stav zeleně - snížení rozsahu kvalitních zelených ploch a veřejných prostranství ! nedostatečná přirozená retenční schopnost krajiny ! zábor volných zelených ploch a Purkyňovy ulice pro turistické objekty (omezování obyvatel čtvrti a žáků škol ve volném pohybu, relaxaci, venčení psů atd.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Revitalizace a regenerace parků a dalších veřejných prostranství včetně veřejné zeleně v zóně • Výsadba a revitalizace zeleně v zóně • Zajištění údržby veřejné zeleně a parků • Předcházení zavlékání, regulace a likvidace populací invazních druhů rostlin a živočichů 	ROP SV OP ŽP
		3.2 Využívání obnovitelných zdrojů a hospodaření s energiemi a nakládání s odpady	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatečná tepelná izolace některých veřejných budov ! překračování imisních limitů škodlivin z dopravní zátěže a místních zdrojů ! zvyšování produkce komunálních odpadů 	<ul style="list-style-type: none"> • Zateplování objektů v zóně, zejména škol • Instalace kogeneračních zařízení a technologií na využití odpadního tepla • Výstavba a rekonstrukce lokálních zdrojů tepla využívajících obnovitelné zdroje energie pro vytápění, chlazení a ohřev teplé vody • Systémy odděleného sběru, skladování a manipulace s odpady v zóně včetně posílení kapacity pro sběr odpadů 	OP ŽP

Prioritní oblast	Specifický cíl	Opatření	Výchozí stav a zdůvodnění opatření – výstupy SWOT analýzy zóny	Návrh aktivit	Financující OP
		3.3 Výstavba, rekonstrukce a rozvoj inženýrských sítí	<ul style="list-style-type: none"> - nevhovující stav místních komunikací (včetně chodníků) a inženýrských sítí - nízká kapacita komunikací a inženýrských sítí - nenapojení okrajových částí zóny na veřejnou kanalizaci a čistírnu odpadních vod ! dlouhodobá podinvestovanost technické infrastruktury 	<ul style="list-style-type: none"> • Dobudování kanalizace v zóně • Výstavba, rekonstrukce a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody • Dobudování dalších inženýrských sítí v zóně 	OP ŽP
4. Přitažlivé město	SC 4. Posílení atraktivit zóny	4.1 Obnova zanedbaných a nevyužívaných objektů a prostranství	<ul style="list-style-type: none"> + atraktivní přírodní prostředí (sousedství s CHKO Jizerské hory) - nevyužívaný letní amfiteátr a koupaliště - nízká úroveň kvality veřejných prostranství a neuspokojivý stav zeleně ! snížení rozsahu kvalitních zelených ploch a veřejných prostranství ! dlouhodobá podinvestovanost technické infrastruktury ! zhoršující se stav opuštěných a nevyužívaných ploch – brownfields (amfiteátr, lesní koupaliště) 	<ul style="list-style-type: none"> • Regenerace a revitalizace brownfields s následným využitím pro rozšíření občanského vybavení • Revitalizace veřejných prostranství • Obnova nevyužívaných objektů v zóně k původnímu nebo upravenému účelu 	ROP SV

Prioritní oblast	Specifický cíl	Opatření	Výchozí stav a zdůvodnění opatření – výstupy SWOT analýzy zóny	Návrh aktivit	Finanční OP
		4.2 Revitalizace a regenerace infrastruktury pro kulturu a volný čas	<ul style="list-style-type: none"> + široká nabídka volnočasových a kulturních aktivit + infrastruktura pro kulturu, sport a volnočasové aktivity + množství architektonicky cenných a památkově chráněných objektů + existence částí městské památkové zóny + existence vodních ploch a okrasných vodních prvků + tradiční místo pro relaxaci a rekreaci obyvatelstva města - špatný technický stav některých památkových objektů - dosluhující objekty a chybějící vybavenost fungujících veřejných institucí v zóně - špatný navigační systém k atraktivitám zóny > nové využití budovy městských lázní a výstavního areálu > rostoucí zájem lidí o aktivní trávení volného času > veřejně přístupné prostory pro možnosti setkávání obyvatel ! nárůst počtu obyvatel vzhledem k zahuštěnosti zástavby ! dlouhodobá podinvestovanost technické infrastruktury ! zhoršující se stav opuštěných a nevyužívaných ploch – brownfields (amfiteátr, lesní koupaliště) ! naddimenzování atraktivity cestovního ruchu a jeho negativních dopadů pro místní obyvatele (bezpečnost, hluk a další) ! morálně a fyzicky zastaralé expoziční a chovatelské objekty zoologické zahrady mnohdy za hranicí životnosti ! nedostačující návštěvnická vybavenost ZOO ! narušení urbanistického a architektonického rázu čtvrti necitlivou výstavbou 	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora revitalizace kulturně-historických a technických památek • Obnova a rozvoj doprovodné infrastruktury • Podpora zajištění dostupnosti atraktivit zóny • Obnova objektů s ukončenou technickou životností • Regenerace a revitalizace historických a kulturních památek • Obnova stávající sítě a budování nových tras v zóně • Realizace systému navigace k památkám a významným objektům v rámci zóny 	ROP SV

Prioritní oblast	Specifický cíl	Opatření	Výchozí stav a zdůvodnění opatření – výstupy SWOT analýzy zóny	Návrh aktivit	Financující OP
		4.3 Zvýšení bezpečnosti v zóně	+ atraktivní oblast k bydlení i návštěvě (rezidenční čtvrt)	<ul style="list-style-type: none"> • Instalace kamerového systému • Rozvoj informačního systému pro prevenci kriminality, zvýšení bezpečnosti obyvatel a ochrany majetku • Dobudování systému veřejného osvětlení 	ROP SV
5. Dostupnost a mobilita	SC 5. Zlepšení dostupnosti a mobility	5.1 Výstavba, modernizace a rozvoj dopravní infrastruktury	<ul style="list-style-type: none"> - nevyhovující stav místních komunikací (včetně chodníků) a inženýrských sítí - nízká kapacita komunikací a inženýrských sítí - nedostatek parkovacích míst pro rezidenty i návštěvníky ➢ dobudování vnitřního městského okruhu ! dlouhodobá podinvestovanost technické infrastruktury ! dopravní komplikace vlivem nárůstu počtu obyvatel a návštěvníků při nedostatečné kapacitě stávajících komunikací 	<ul style="list-style-type: none"> • Budování doprovodné infrastruktury pro cyklistickou dopravu (parkoviště typu Bike & Ride, úschovny, odpočívadla) 	ROP SV

Prioritní oblast	Specifický cíl	Opatření	Výchozí stav a zdůvodnění opatření – výstupy SWOT analýzy zóny	Návrh aktivit	Financující OP
		5.2 Rozvoj dopravní dostupnosti a bezpečnosti	<ul style="list-style-type: none"> + dobrá dopravní dostupnost hlavních atraktivit zóny veřejnou hromadnou dopravou - nevyhovující stav místních komunikací (včetně chodníků) a inženýrských sítí - neuspokojivý stav komunikací pro pěší a cyklisty - nedostatečná obslužnost okrajových částí zóny městskou hromadnou dopravou ! překračování imisních limitů škodlivin z dopravní zátěže a místních zdrojů ! dopravní komplikace vlivem nárůstu počtu obyvatel a návštěvníků při nedostatečné kapacitě stávajících komunikací 	<ul style="list-style-type: none"> • Zavádění řídicích, telematických a informačních systémů veřejné dopravy pro zlepšení obslužnosti zóny • Vybudování navigačního systému v rámci zóny pro zlepšení orientace • Budování sítě cyklotras a cyklostezek • Bezbariérové úpravy pro zajištění dostupnosti zóny • Budování doprovodné infrastruktury pro bezmotorovou dopravu • Dobudování chodníků v obydlené části zóny včetně bezbariérového přístupu • Oddělení pěší a cyklistické dopravy od automobilové dopravy 	ROP SV
6. Správa věcí veřejných	SC 6. Zefektivnění správy věcí veřejných	6.1 Zvyšování kvality řízení veřejné správy	<ul style="list-style-type: none"> + lokalizace několika příspěvkových organizací v zóně - nedostatečná komunikace mezi veřejnou správou, neziskovým sektorem, podnikateli a veřejností 	<ul style="list-style-type: none"> • Zavádění moderních metod řízení příspěvkových organizací • Školení zaměstnanců veřejné správy a příspěvkových organizací • Příprava a realizace IPRM 	IOP OP LZZ ROP SV

Vysvětlivky:

- + Silná stránka
- Slabá stránka
- Příležitost
- ! Hrozba

- IOP – Integrovaný operační program
- ROP SV – Regionální operační program Severovýchod
- OP ŽP – Operační program Životní prostředí
- OP VK – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- OP VaVpl – Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
- OP LZZ – Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

4. Popis očekávaných výsledků a výstupů, včetně kvantifikace cílů a definování indikátorů

V návaznosti na Vizi, Globální cíl, Specifické cíle a v souladu s požadavky Metodického pokynu Ministerstva pro místní rozvoj k hlavním zásadám pro přípravu, hodnocení a schvalování Integrovaného plánu rozvoje města (dále jen „Metodika“) a Instrukcemi (Vademecum) pro přípravu integrovaných plánů rozvoje měst pro regionální operační programy pro plánovací období 2007-2013 (dále jen „Vademecum“) byly navrženy indikátory pro účely kvantifikace očekávaných výsledků a výstupů projektů a IPRM. V některých případech byly názvy indikátorů mírně upraveny (aby lépe vystihovaly jednotlivá opatření IPRM), věcně se však víceméně shodují.

Úlohou monitorovacích indikátorů je vyčíslit efekt IPRM k naplnění cílů Regionálního operačního programu Severovýchod, prioritní osy 2, oblasti podpory 2.1, naplňování horizontálních témat aj. Indikátory a jejich hodnoty z tohoto pohledu budou sloužit jako jeden z podkladů pro hodnocení projektu.

Následně se v průběhu realizace dílčích aktivit a po dobu udržitelnosti projektu (5 let) bude sledovat, zda jsou očekávané přínosy (hodnoty indikátorů) projektem naplňovány. V rámci sledování jednotlivých opatření a následně pak aktivit zahrnutých v IPRM je nutné správně a realisticky nastavit nejen samotné **indikátory** pro sledování plnění, ale i způsob a periodicitu jejich sledování. Řídící orgán ROP SV naplňování indikátorů monitoruje, shromažďuje data, vyhodnocuje je a současně kvantifikuje dosažené efekty z projektů za celý program.

V rámci nastavení škály indikátorů v IPRM byly zvoleny 3 typy indikátorů:

1. **Indikátory výstupů** – vztahují se k aktivitám konkrétního projektu, tj. co projekt vytvořil. Měří se ve fyzických nebo peněžních jednotkách (např. délka vybudovaných cyklostezek, počet nových pracovních míst, plocha regenerovaného území apod.).
2. **Indikátory výsledků** – vztahují se k přímým a okamžitým účinkům projektu. Jedná se o ukazatele fyzické nebo finanční povahy (např. počet návštěvníků - turistů v zóně, počet zateplených objektů apod.).
3. **Indikátory dopadů** – vztahují se k následkům, které překračují rámec účinků projektu. Tyto účinky nastávají po určité době, jsou dlouhodobějšího charakteru a mají dopad na širší populaci (např. zvýšení atraktivity zóny, snížení nezaměstnanosti, zlepšení kvality ovzduší apod.).

V rámci splnění hodnotících kritérií IPRM byly zvoleny dva druhy indikátorů, které budou sledovány z hlediska naplňování vytyčených prioritních oblastí:

=> **povinné indikátory** - vystihují hlavní cíle jednotlivých opatření a cílové hodnoty těchto indikátorů jsou závazné (tento závazek bude uveden ve Smlouvě o poskytnutí dotace).

=> **doplňkové indikátory** - slouží pro sledování širších aktivit a měří doprovodné efekty realizace projektu. Cílové hodnoty těchto indikátorů nejsou smluvně závazné, jejich plnění bude však kontrolováno v rámci fyzických kontrol a jejich vyčíslení přispívá k posouzení celkového přínosu IPRM.

4.1 Povinné indikátory

Druh/kód indikátoru	Název	Měrná jednotka a vymezení	Kvantifikace na úrovni IPRM		Kvantifikace na úrovni ROP 2.1		Zdroj dat
			Počáteční stav	Cílový stav	Počáteční stav	Cílový stav	
Výsledek 65 11 00 CORE	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů ve městech celkem	m ²	0	7 115,5	0	7 115,5	ROP, IPRM
Výsledek 52 02 13 CORE	Počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na udržitelný rozvoj měst	počet	0	2	0	2	ROP, IPRM
Výsledek 65 20 00 CORE	Plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbávaných areálů (brownfields) celkem	m ²	0	57 300	0	57 300	ROP, IPRM

4.2 Doplnkové indikátory

Druh/kód indikátoru	Název	Měrná jednotka a vymezení	Kvantifikace na úrovni IPRM		Kvantifikace na úrovni ROP 2.1		Zdroj dat
			Počáteční stav	Cílový stav	Počáteční stav	Cílový stav	
Výsledek 65 01 00 NSRR, CORE	Plocha regenerovaného a revitalizovaného území celkem	m ²	0	76 000	0	76 000	ROP, IPRM
Výsledek 65 11 01 CORE	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů určených pro rozvoj vzdělávání	m ²	0	1 206,5	0	1 206,5	ROP, IPRM
Výsledek 65 01 02 CORE	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů pro služby OSV (města)	m ²	0	4 552	0	4 552	ROP, IPRM
Výsledek 65 11 04 CORE	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů určených pro rozvoj vzdělávání	m ²	0	1 357	0	1 357	ROP, IPRM

5. Finanční a časový harmonogram IPRM

Finanční a časový harmonogram představuje důležitý a efektivní nástroj pro organizaci, řízení a kontrolu realizace IPRM v celém jeho návrhovém období. **Současně je IPRM především plánem koordinujícím realizaci strategických cílů IPRM prostřednictvím projektových záměrů a cílů jednotlivých partnerů v poměrně dlouhém časovém období**, v jehož průběhu budou jednotliví partneři IPRM teprve usilovat o získání dotačních finančních zdrojů pro realizaci svých záměrů a cílů a de facto tak zcela volně soutěžit o finanční podporu s dalšími potenciálními nositeli projektů - žadateli v rámci jednotlivých operačních programů, o které se strategie IPRM v době jeho zpracování opírá. Rovněž lze v současné době předpokládat, že představy partnerů IPRM o časové realizaci jejich záměrů budou ovlivněny akceptací/neakceptací jejich žádostí v rámci jednotlivých výzev k předkládání projektů. Tato fakta může určitým způsobem zkreslit předkládaný finanční a časový harmonogram. V době realizace IPRM bude muset být časový i finanční harmonogram průběžně aktualizován na základě monitoringu úspěšnosti/neúspěšnosti žádostí o dotační podporu. **To se netýká v plné míře finanční podpory projektovým záměrům a dílčím projektům, které budou financovány z ROP SV**, jehož operativní součástí na úrovni IPRM (IPRM je nástrojem ROP) již jsou a po podání žádosti o finanční podporu se skutečně stanou.

5.1 Metodika přípravy podkladů a informací pro zpracování finančního a časového harmonogramu

Příprava podkladů a informací pro finanční a časový harmonogram IPRM byla zajišťována Statutárním městem Liberec a projektovými týmy jednotlivých partnerů IPRM a odpovídá míře poznání a připravenosti jednotlivých projektových námětů v době dokončení prací na IPRM, respektive i míře dostupných informací a podkladů, zprostředkovávajících podmínky čerpání finanční podpory z jednotlivých operačních programů. Aby bylo dosaženo maximálně možné komparativnosti a vypovídací hodnoty informací a podkladů pro sestavení finančního a časového harmonogramu IPRM, přijal zpracovatelský tým **několik následujících metodických zásad**:

1) Zdroje informací pro sestavení finančního a časového harmonogramu IPRM:

- strategická struktura IPRM - cíle, opatření, aktivity,
- projektové náměty přiřazené k jednotlivým cílům a opatřením.

2) Způsob navržení časového harmonogramu pro realizaci projektových záměrů v letech 2009 až 2013

- investiční záměry - stav současné předprojektové a projektové přípravy a předpoklady jejich dokončení v čase, zákonné lhůty pro povolení staveb s promítnutím eventuálních časových rizik či vlivů (vlastnické vztahy v území, nesouhlasy účastníků řízení, atd.), logická koordinace výstavby v území, vlastní finanční zdroje dostupné v čase, atd.
- další investiční záměry (přístroje, technické vybavení, atd.) - zejména se zřetelem na koordinaci s případným stavebním investičním záměrem, se zřetelem na využití v již existujících objektech a zařízeních se zřetelem na personální kapacity z řad studentů, pedagogů, výzkumných a vývojových pracovníků a se zřetelem na časovou

koordinaci studijních plánů, výzkumných a vývojových záměrů v čase a celkovou logiku vazeb, atd.

Pro přesné stanovení časového rámce vytvořen Gantův diagram pro celou dobu realizace IPRM. Časový harmonogram tvoří samostatnou podkapitolu 5.3. dokumentu IPRM.

3) Zdroje financování jednotlivých aktivit:

- plánování se zřetelem na podmínky zdrojových operačních programů včetně dofinancování,
- plánování se zřetelem na eventuální požadavek na rozpočet Statutárního města Liberec a jeho souhlas s účastí na financování,
- plánování vlastních finančních zdrojů nositele projektového námětu se zřetelem na vlastní rozpočet, úvěrové finanční zdroje, cash-flow v jednotlivých letech a v celém období realizace všech připravovaných záměrů, atd.

4) Metoda sestavení finančního a časového harmonogramu IPRM

Finanční a časový harmonogram je zpracován s přihlédnutím k Pokynům pro přípravu a realizaci IPRM ROP SV s přihlédnutím k úloze IPRM v rámci ROP SV a s využitím následujících metodických zásad:

- celkový finanční a časový harmonogram IPRM je zpracován v požadované podrobnosti na úrovni jednotlivých cílů a odpovídajících opatření,
- finanční a časový harmonogram stanoví předpokládané požadavky na finanční zdroje jednotlivých operačních programů,
- finanční a časový harmonogram je doložen ilustrací vzájemných vazeb na úrovni jednotlivých opatření IPRM,
- finanční a časový harmonogram obsahuje údaje o nákladech v milionech Kč s rozlišením na jedno desetinné místo, u investičních projektových záměrů bude finanční objem uveden s DPH, u neinvestičních projektových záměrů bez DPH,
- finanční a časový harmonogram je doložen tabulkami a grafy, ilustrujícími předpokládaný průběh čerpání finančních zdrojů v jednotlivých letech období 2008 – 2015.

5.2 Finanční rámec IPRM

Finanční rámec IPRM představuje spolu s personálním zajištěním klíčový nástroj realizace opatření IPRM. Financování realizace opatření navázaných na ROP SV 2.1 bude primárně zajištěno prostřednictvím rozpočtu města. Město bude při sestavování rozpočtu pro daný rozpočtový rok vycházet z plánovaného harmonogramu realizace vybraných aktivit IPRM. Rozpočet bude obsahovat odhadované výdaje v daném rozpočtovém období v takovém objemu, aby je bylo město schopno pokrýt primárně z vlastních zdrojů (posílené i případnými cizími zdroji v podobě úvěrů a půjček) a nedošlo přitom k předlužení.

Tabulka 41: Čerpání IPRM celkem v jednotlivých letech

Operační program	ROP		ROP 2.1	ROP ostatní
	CZV	Z toho dotace	CZV	CZV
Rok	Kč			
2007				
2008				
2009				
2010	43 176 771	39 938 513	43 176 771	0
2011	31 970 362	27 230 705	31 970 362	0
2012	149 655 816	127 953 359	149 655 816	0
2013	331 131 716	281 492 670	331 131 716	0
2014	90 062 726	76 563 750	90 062 726	0
2015	416 662	385 413	416 662	0
Celkem	646 414 054	553 564 410	646 414 054	0

Zdroj: Zpracovatel

Tabulka 42. Financování IPRM z ROP 2.1 SV v Kč

Zdroj financování	Částka	%
Dotace ROP (příspěvek SF)	549 451 945,83	85
Národní zdroje (stát, rozpočet, Liberecký kraj, statutární město Liberec)	96 962 107,71	15
Zdroje IPRM celkem	646 414 053,54	100

Zdroj: Zpracovatel

Tento finanční harmonogram je v souladu s maximální dobou realizace IPRM. Následný výběr projektů bude zohledňovat zajištění čerpání finančních prostředků na úrovni IPRM v souladu s finančním řízením ROP SV (tzn. bude zajištěno čerpání ročních alokací a zároveň naplnění pravidla N+3, resp. N+2). Podrobnější informace o financování IPRM jsou uvedeny v žádosti IPRM a jejích přílohách.

5.3 Časový harmonogram

Časový harmonogram představuje důležitý a efektivní nástroj pro organizaci, řízení a kontrolu realizace IPRM v celém jeho návrhovém období. Příprava podkladů pro časový harmonogram IPRM byla zajišťována v úzké souvislosti s finančním plánem jak žadatelem, tak i zpracovatelem IPRM za spolupráce řídicího výboru a partnerů a odpovídá míře připravenosti jednotlivých projektových záměrů a dílčích projektů v době dokončovacích prací na IPRM, respektive i míře dostupných informací a podkladů o podmínkách čerpání finanční podpory z jednotlivých operačních programů. Níže uvedený harmonogram IPRM zachycuje časovou návaznost jednotlivých opatření po dobu realizace IPRM. Z harmonogramu je zřejmé, kdy realizace jednotlivých opatření začíná a končí, jak na sebe navazují, nebo zda se překrývají.

Tabulka 43: Časový harmonogram IPRM

Harmonogram IPRM	
Zahájení přípravy IPRM	Červenec 2007
Zahájení realizace IPRM	Červen 2009
Datum ukončení realizace IPRM	30. 6. 2015
Vyhlášení výzvy na předkládání projektových záměrů do IPRM	Do 15. 10. 2008
Popis časové realizace IPRM	Časová realizace IPRM je v souladu s požadavky Metodického pokynu i podmínkami výzvy. Bude dle nich nastaven i harmonogram realizace jednotlivých aktivit a potažmo projekt tak, aby realizace všech opatření, aktivit i dílčích projektů byla ukončena nejpozději k 30.6.2015. Nejvýznamnějším obdobím z hlediska realizace IPRM bude rok 2010, ve kterém budou realizována souběžně všechna opatření IPRM. V celém průběhu realizace bude důsledně monitorováno dodržování časového i finančního harmonogramu jednotlivých aktivit a projekt tak, aby nebylo ohroženo dokončení aktivit ve stanoveném termínu.

Obrázek 1: Časový harmonogram aktivit IPRM

Opatření / Čas	2009				2010				2011				2012				2013				2014				2015			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1.1																												
2.1																												
3.1																												
4.1																												
4.2																												
6.1																												

Zdroj: Zpracovatel

U většiny opatření dochází k překryvu, resp. souběžné realizaci v celém sledovaném období.

6. Popis realizace partnerství, zapojení partnerů při tvorbě a realizaci IPRM

Princip partnerství je jedním ze základních principů, jež musí být dodrženy při tvorbě strategických dokumentů v souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti. Statutární město Liberec dodržuje princip partnerství již od samých počátků přípravy IPRM. Partneri mají zkušenosti z různých rozvojových oblastí města a z řad významných institucí ve městě, podílí se na různých aktivitách a činnostech v místě zóny Lidové sady. Následující kapitola popisuje detailněji partnery IPRM a způsob jejich zapojení v přípravné a realizační fázi. Poslední část této kapitoly zmiňuje základní předpoklady pro zajištění partnerství v době udržitelnosti dílčích projektů zahrnutých v IPRM.

6.1 Partnerství při zapojení do řídicích struktur

Pro úspěšnou a bezproblémovou realizaci IPRM zvolilo město Liberec aktivní přístup k zapojení partnerů. Přístup je založen na spolupráci mezi partnery - územní samosprávy jako je Liberecký kraj a město Liberec a zástupci dalších institucí, subjektů umístěných v zóně Lidové sady a zástupci veřejnosti. **Partnerství v rámci IPRM je budováno na základě zahrnujícím relevantní spektrum ekonomických, samosprávných, sociálních, vzdělávacích, kulturních, společenských a dalších subjektů.** Tím se spolupráce rozšířila i na orgány a osoby, které nejsou přímou součástí implementačních struktur, aby bylo zajištěno, že se na konkrétním rozdělení prostředků budou podílet i případní příjemci.

Partnerství v přípravné fázi IPRM bylo založeno na několika dílčích stupních, přičemž v každém stupni byl dodržen základní přístup města vůči partnerům. Spolupráce probíhala především na úrovni:

- Jmenování členů Řídicího výboru a Pracovní skupiny IPRM,
- Jednání pracovních skupin a Řídicího výboru IPRM pro doporučení projektových námětů do IPRM,
- Připomínkování analytické části IPRM,
- Semináře pro veřejnost a zastupitele města
- Sběru projektových námětů,
- Informování veřejnosti prostřednictvím webových stránek a tiskových zpráv
- Veřejného projednávání IPRM,
- Prezentace IPRM v Radě a Zastupitelstvu města Liberec.

6.1.1 Řídicí výbor

Řídicí výbor IPRM byl založen s cílem zapojit do přípravy IPRM co nejširší oblast partnerů, kteří zónu Lidové sady znají, zajímají se o její rozvoj a mají strategický význam pro dané území. Řídicí výbor schvaluje podklady analytické části, nastavení vize, globálního cíle, specifických cílů, strategie, opatření a aktivit, zároveň schvaluje projekty, které doporučuje k zařazení do IPRM.

Zástupci institucí a organizací v Řídícím výboru (a následně i pro Pracovní skupinu) kromě Statutárního města Liberec byli vybráni jako reprezentanti některého ze sektorů nebo jako zástupci širší skupiny institucí nebo organizací:

Partner	Zdůvodnění výběru
ANNOLK – Asociace nestátních neziskových organizací	Významný reprezentant neziskového sektoru
Liberecký kraj	Významný dlouhodobý partner SML, zástupce veřejné správy a samosprávy
Technická univerzita Liberec	Zástupce institucí terciárního a dalšího vzdělání
Okresní hospodářská komora Liberec	Reprezentant podnikatelského sektoru
ZOO Liberec	Reprezentant příspěvkových organizací SML
Občanské sdružení Staré město Liberec	Zástupce veřejnosti, zejména občanů žijících v zóně Lidové sady
Úřad Regionální rady NUTS II Severovýchod	Významný partner z hlediska přípravy a následné realizace IPRM

- ANNOLK

Krajská asociace nestátních neziskových organizací byla založena 18. května 2002 na Konferenci neziskových organizací v Liberci. Předmětem činnosti ANNOLK je zejména vyjednávání se zástupci veřejné správy a podnikatelského sektoru v oblastech, které určí sami členové prostřednictvím orgánů ANNOLK, dále byli delegováni zástupci do orgánů, grémií, pracovních skupin, výborů a komisí, u kterých to orgány ANNOLK budou považovat za vhodné. Dále ANNOLK zajišťuje také informování veřejnosti, veřejné správy, médií a podnikatelského sektoru o nestátních neziskových organizacích a neziskovém sektoru jako celku.

- Liberecký kraj
- Technická univerzita Liberec

Jako významný subjekt působící v oblasti vědy, výzkumu a vzdělávání - na šesti fakultách a jednom vysokoškolském ústavu nabízí univerzita široké spektrum vzdělání v klasických technických, přírodovědných, humanitních, ale také v uměleckých a mezioborových studijních oborech.

- Okresní hospodářská komora Liberec

Okresní hospodářská komora Liberec vznikla jako samostatný právní subjekt na základě zákona č. 301/1992 Sb. Komora podporuje podnikatelské aktivity, prosazuje a chrání zájmy svých členů. Mezi činnosti patří například poskytování poradenských a konzultačních služeb v otázkách souvisejících s podnikatelskou činností, organizace vzdělávacích aktivit a také vystavuje osvědčení, potřebná pro dokladování právních vztahů v mezinárodním obchodě.

- ZOO Liberec

Liberecká zoologická zahrada je nejstarší ZOO v České republice. Byla založena v roce 1919 a je neodmyslitelnou součástí města Liberce. V roce 2006 byla deklarována firemní filosofie založená na principech integrované ochrany přírody, ochrany populací zvířat v ZOO,

vzdělávání a výchovy k ochraně přírody, komunikace s veřejností a na principu spolupráce s jinými institucemi a partnery

- Občanské sdružení Staré město Liberec

Zástupce veřejnosti v zóně Lidové sady.

- Úřad Regionální rady NUTS II Severovýchod

6.1.2 Pracovní skupina IPRM

Pracovní skupina IPRM byla založena s cílem zapojit do přípravy IPRM co nejširší oblast partnerů, kteří zónu Lidové sady znají a zajímají se o její rozvoj. Pracovní skupina se podílí na přípravě podkladů, návrhů a doporučení pro Řídící výbor spolu se zpracovatelem IPRM. Seznam institucí a organizací, které jsou součástí pracovní skupiny kromě zástupců ze Statutárního města Liberec:

- O.S. Staré město Liberec
- Liberecký kraj
- ZOO Liberec
- ANNOLK
- Technická univerzita v Liberci
- Okresní hospodářská komora Liberec

6.1.3 Zastupitelstvo a rada města

Během roku 2008 došlo opakovaně k informování a projednání potřebných skutečností ohledně IPRM na jednání Zastupitelstva města Liberec. Primátor města na jednáních informoval jak členy zastupitelstva, tak účastníci se občany města o smyslu a přínosech IPRM a jeho obsahu.

Pro účely splnění dotačních podmínek bylo nutné IPRM prezentovat a následně schválit v Radě a Zastupitelstvu města Liberec.

Ke splnění požadovaného projednávání došlo dne 25.9.2008, kdy bylo podání IPRM schváleno usnesením č. 182/08 Zastupitelstvem města.

6.2 Partnerství v analytické části

6.2.1 Partnerství při zpracování socioekonomické analýzy a SWOT

V rámci zpracování socioekonomické analýzy vybrané zóny Statutárního města Liberec, která se stala základem pro IPRM, bylo nutné zahrnout do zpracování tyto důležité partnery:

- Občanské sdružení Staré Město Liberec
- ZOOLiberec
- Okresní hospodářskou komoru Liberec

1) Český statistický úřad - Krajská správa Liberec

Jeden z největších přínosů při tvorbě dokumentů pro IPRM měl Český statistický úřad. V celé socioekonomické analýze města Liberec jsou uváděna oficiální data, jejichž původcem je ČSÚ.

Při analýze zóny Lidových sadů ovšem dostupná data nebyla dostačující, vzhledem k tomu, že zvolená zóna se rozprostírá na části území dvou městských částí Statutárního města Liberec. Bylo nutné zjistit data vztahující se pouze k vymezené zóně. Proto byla oslovena Krajská správa ČSÚ v Liberci. Oddělení regionálních analýz a informačních služeb ČSÚ (Ing. Dagmar Ligierová a Ondřej Beneš) poskytlo informace ze základních sídelních jednotek nacházejících se v zóně Lidových sadů. Na základě toho bylo možné určit počet obyvatel zóny, věkovou a vzdělanostní strukturu obyvatel, jejich ekonomickou aktivitu a základní informace o bytovém fondu.

Aby bylo možné srovnání dat za vybranou zónu a vyšší územní celek - město, okres, kraj i celou Českou republiku (event. jiné evropské země), byla ve většině těchto srovnání použita data ze Sčítání lidí, domů a bytů za rok 2001. Aktuálnější data jsou k dispozici pouze za vyšší územní celky než je vymezená zóna.

2) Úřad práce Liberec

Oddělení analýzy trhu práce (Věra Matyášová) poskytlo do socioekonomické analýzy města aktuální data k nezaměstnanosti ve městě. V analýze zóny byly přínosné informace o aktuálním počtu uchazečů o zaměstnání v městských částech a podílu nezaměstnaných dle dosaženého vzdělání či věku.

Další informace uvedené v analýzách byly údaje o aktivitách úřadu práce na podporu zaměstnanosti, spolupráci s příspěvkovými organizacemi města či kraje na projektech financovaných z evropských fondů apod.

3) Občanské sdružení Staré Město Liberec

Aktivní přístup při analýze zóny Lidových sadů zaujalo občanské sdružení Staré město Liberec. Členka tohoto sdružení Ing. Alena Dvořáčková, byla také členkou pracovní skupiny IPRM. Při tvorbě analýzy zóny a následně SWOT analýzy přispěla informacemi zejména z oblasti bydlení a městské zeleně v dané lokalitě. Občanské sdružení také poskytlo průzkum veřejného mínění obyvatel k dění v zóně, ze kterého vyplynuly osobní preference a empirické zkušenosti obyvatel přímo z řešené oblasti.

4) Zoologická zahrada Liberec

Svémi poznatky z oblasti cestovního ruchu a zázemí ZOO Liberec, která se nachází v centru zóny Lidové sady, přispěla zástupkyně zoologické zahrady Mgr. Dana Sobotková, taktéž členka pracovní skupiny IPRM. Na základě této spolupráce došlo k úpravám textů jak v socioekonomické analýze města, tak v popisu zóny. Vše bylo směřováno k lepší vypovídací schopnosti analýz a popisu reálného stavu (návštěvnost ZOO, exponáty, stav místní infrastruktury, problematika parkování apod.).

5) Okresní hospodářská komora Liberec

Informace o podpoře podnikatelského sektoru poskytla zástupkyně Okresní hospodářské komory Liberec paní Jana Pospíšilová, DiS, členka pracovní skupiny IPRM. V rámci této spolupráce byl získán přehled o aktivitách OHK Liberec, podpoře malého a středního podnikání, vzdělávacích aktivitách a jejich návštěvnosti.

6.2.2 Partnerství při výběru zóny

Zóna byla vybrána na základě socioekonomické analýzy města a SWOT analýzy, kde byla identifikována jako zóna s velkým potenciálem růstu. Následně se do vymezení zóny zapojilo v rámci partnerství Občanské sdružení Staré město Liberec reprezentující veřejnost a zejména občany žijící v zóně Lidové sady.

6.2.3 Partnerství při definování aktivit v rámci zóny Lidové sady

Aktivity v IPRM byly navrženy na základě podaných námětů ve výzvě k předkládání námětů v období 2.7. – 25.7.2008. Sebrané náměty byly vyhodnoceny z hlediska toho, zda jsou nebo nejsou doporučitelné k zařazení do IPRM a zda je možné náměty případně vhodně upravit. Navržené aktivity odsouhlasil Řídící výbor, Rada města i Zastupitelstvo.

6.2.4 Partnerství při výběru dílčích projektů IPRM

Na začátku byly uskutečněny semináře pro širokou veřejnost, zveřejněné i na webových stránkách IPRM, kde mohl každý zkusit probrat svůj projektový záměr a odborně získal informaci, zda je projekt realizovatelný a dotovatelný v rámci některého z operačních programů. Výběr dílčích projektů bude respektovat výsledky sběru námětů, strategii IPRM a jeho cíle a opatření. Výběr bude respektovat nastavená pravidla hodnocení. Navržené aktivity schvaluje Řídící výbor, Rada města i Zastupitelstvo.

6.2.5 Informování veřejnosti prostřednictvím webových stránek

Pro účely informování nejširší veřejnosti o IPRM byla na webových stránkách města Liberec (www.liberec.cz) zřízena samostatná sekce IPRM, kde jsou popsány základní principy přípravy IPRM, složení členů Řídícího výboru a Pracovní skupiny, základní informace o připravovaném IPRM, harmonogram přípravy, výstupy z pracovních jednání, důležité dokumenty (např. oznámení o zahájení řízení SEA) apod.

Protože ne každý z občanů města disponuje moderní technikou a má přístup na veřejný internet, bylo nutné provést informační kampaň také v místním zpravodaji. Informace týkající se přípravy IPRM byly publikovány ve Zpravodaji liberecké radnice.

6.2.6 Veřejné projednávání IPRM

Veřejné projednávání připravovaného IPRM se konalo dne 25.8.2008 od 16:00 hod v zasedací místnosti č. 11 Magistrátu města Liberec. Cílem veřejného projednání bylo seznámit odbornou i laickou veřejnost s přípravou zpracování tohoto významného strategického dokumentu, který umožní podpořit rozvoj města prostřednictvím strukturálních fondů EU. Tématem projednávání bylo seznámit nejširší veřejnost s konceptem IPRM. Program veřejného projednání:

1. Seznámení veřejnosti s IPRM
2. Představení vize, globálního cíle, specifických cílů, opatření a aktivit
3. Představení výsledků sběru projektových námětů a jejich zaměření
4. Různé, diskuze

Veřejného projednávání se účastnila veřejnost, zástupci médií, členů ZM, zástupci zpracovatele a zástupci Magistrátu města.

6.3 Partnerství v realizační fázi IPRM

Partnerství v období realizace IPRM bude vycházet ze stejných zásad, principů, založených partnerských vztahů a způsobů komunikace jako ve fázi zpracování integrovaného plánu. Kontinuita založených partnerských vztahů, jasná a srozumitelná interpretace koncepčních a strategických myšlenek a rozhodnutí, stejně jako využití osvědčených pracovních přístupů usnadní realizaci IPRM bez ohledu na jeho dílčí doplňky a změny. Posílena bude role komunikační platformy, výměny informací a cílené podpory na všech úrovních, neboť právě realizace strategických cílů a záměrů IPRM prostřednictvím jednotlivých projektů umožní naplnit vizi rozvoje města Liberec a splnit globální cíl i dílčí cíle integrovaného plánu rozvoje města. Každý dílčí projekt realizovaný v rámci IPRM bude mít stanovený okruh partnerů.

Zapojení partnerů IPRM :

- okruh hlavních partnerů IPRM je vymezen členy Řídícího výboru, Pracovní skupiny, zastupiteli města,
- přistoupení dalších partnerů IPRM bude umožněno po schválení dokumentu IPRM v návaznosti na možné potřeby dalšího zaštitění odborných oblastí,
- projektové záměry dalších partnerů IPRM budou registrovány, vyhodnoceny a eventuálně zařazeny v rámci aktualizací IPRM, pokud budou řádně projednány a schváleny Řídícím výborem IPRM,
- zapojení dalších partnerů z okruhu tzv. širší veřejnosti bude umožněno prostřednictvím webové stránky, jejíž obsah zajistí informovanost o průběhu realizace IPRM, možnost klást dotazy a doručovat náměty a připomínky.

7 Administrativní kapacita a způsob řízení IPRM

7.1 Popis řídicí struktury

Pojem implementace je pro účely IPRM používán pro souhrnné označení celého procesu přípravy, realizace a monitorování IPRM a dílčích projektů. Implementační struktura integrovaného plánu města Liberec logicky navazuje ve svých principech na strukturu založenou ve fázi jeho zpracování. Všichni členové řídicí struktury byli do procesu zapojeni s ohledem na princip partnerství.

7.1.1 Orgány města

Statutární město Liberec je odpovědné za přípravu, zpracování a realizaci IPRM. V souladu se svou odpovědností a svými kompetencemi vytváří řídicí strukturu IPRM, jejíž jednotlivé články zabezpečují splnění úkolů a strategických cílů obsažených v dokumentaci IPRM.

Řídicí struktura nastavená v přípravné fázi odpovídá reálné situaci na úrovni řízení procesů spojených implementací IPRM v podmínkách Magistrátu města Liberec. Na základě navržené implementační struktury dochází v každé fázi k přesnému vymezení kompetencí a odpovědnosti osob zapojených do systému přípravy a implementace IPRM. Jasně vymezená struktura řízení procesů je základem pro správnou realizaci IPRM v podmínkách města Liberec ve spolupráci s partnery zapojenými do přípravy IPRM a dalšími relevantními osobami zapojenými do procesu přípravy IPRM.

Zastupitelstvo a Rada města

Zastupitelstvo a Rada města schvalují všechny podstatné dokumenty, které připraví odbory Magistrátu nebo Pracovní skupina a Řídicí výbor.

Schvalovací činnosti:

- Statutární město Liberec bude zpracovávat IPRM zóna Lidové sady.
- Schválení zpracovatele IPRM.
- Schválení výzvy pro předkladatele námětů.
- Schválení doporučených projektových námětů a následně i záměrů zařazených do IPRM.
- Schválení dokumentu IPRM a jeho strategie, vizi, globální cíl a specifické cíle
- Schválení časového a finančního harmonogramu
- Schvalování změn v průběhu realizace IPRM

Odbory Magistrátu města Liberce

Statutární město Liberec vystupuje jako iniciátor veškerých aktivit spojených s IPRM. Většina činnosti v přípravné fázi byly delegovány na **Odbor kancelář primátora** z hlediska organizačního včetně zajištění funkce manažera IPRM. **Odbor rozvojových projektů** Magistrátu města Liberec zajišťuje konzultace a připomínkování dokumentu IPRM i jednotlivých dílčích analýz.

Odbor rozvojových projektů bude v implementační fázi plnit následující funkce:

- Fyzická realizace jednotlivých projektů IPRM.
- Delegování konkrétních rozvojových projektů na příslušné odbory, které mají blíže k realizaci projektu.
- Spoluprávce na aktualizaci IPRM.

7.1.2 Řídící výbor IPRM

Řídící výbor (dále jen „ŘV“) IPRM byl ustaven usnesením Zastupitelstva města Liberec číslo 76/08 ze dne 24.4.2008, dovolba členů pak usnesením 95/08 ze dne 5.6.2008. Zastupitelstvo města Liberec jmenovalo členy Řídícího výboru z řad hlavních partnerů zpracovávaného integrovaného plánu a dalších institucí, které se budou na jeho realizaci přímo nebo nepřímo podílet. Výběr členů ŘV byl dostatečně reprezentativní, odborně kompetentní i kompetentní z hlediska statutárních pozic v orgánech hlavních partnerů i pro fázi implementace integrovaného plánu rozvoje města a svým složením odpovídá strategickým záměrům zabezpečení realizace rozvoje zóny Lidové sady. Zachování původní skladby Řídícího výboru zajišťuje potřebnou myšlenkovou, koncepční a strategickou kontinuitu přechodu z fáze zpracování IPRM do fáze jeho realizace.

Řídící výbor pracuje a jedná podle schváleného jednacího řádu. Jeho kompetence jsou dány platnými metodickými pokyny k přípravě a realizaci IPRM, respektive vyplývají z usnesení volených orgánů Statutárního města Liberec.

Řídící výbor je odpovědný za řízení, přípravu a realizaci IPRM, jeho monitoring a hodnocení a za rozhodnutí o projektech, které budou v rámci IPRM předloženy k financování.

Ve statutu Řídícího výboru jsou stanoveny následující činnosti, kterými se členové Řídícího výboru zabývají:

1. Zřizuje pracovní skupiny pro jednotlivé oblasti Integrovaného plánu rozvoje města Liberec a jmenuje členy jednotlivých pracovních skupin.
2. Řídí a koordinuje přípravu Integrovaného plánu rozvoje města Liberec.
3. Konzultuje své kroky s externím poradcem (zpracovatelem IPRM, odborníkem na příslušnou oblast IPRM).
4. Prostřednictvím manažera IPRM předkládá materiály do orgánů města.
5. V rámci procesu přípravy a schvalování IPRM předkládá Úřadu regionální rady všechny požadované podklady.
6. Projednává IPRM před jeho předložením orgánům města ke schválení.
7. Projednává výběr dílčích projektů k realizaci v rámci IPRM a zajistí jejich projednání v orgánech města (včetně schválení kritérií pro jejich výběr).
8. Projednává a schvaluje postupy a změny realizace IPRM.
9. Projednává monitorovací zprávy za IPRM a zajišťuje jejich projednání v orgánech města.
10. Při své činnosti postupuje v souladu se závazným metodickým pokynem pro přípravu IPRM.

V čele ŘV stojí předseda a místopředseda, kteří byli jmenováni (zvoleni) na ustavující schůzi ŘV. Předsedou ŘV se na základě hlasování členů ŘV stal Ing. Ondřej Červinka, náměstek primátora

pro vzdělávání, sport, kulturu a CR. Místopředsedou ŘV byl zvolen Ing. Ivo Palouš, náměstek primátora pro rozvoj a ÚP.

Tabulka 44: Složení řídicího výboru IPRM

	Jméno	Organizace	Funkce v organizaci	Právo hlasování
1	Ing. Ivo Palouš	Statutární město Liberec	Náměstek primátora pro rozvoj a ÚP	ano
2	Ing. Ondřej Červinka	Statutární město Liberec	Náměstek primátora pro vzdělávání, sport, kulturu a CR	ano
3	Ing. Lidie Vajnerová	ANNOLK	Místopředsedkyně ANNOLK	ano
4	RNDr. Vít Příkaský	Liberecký kraj	Náměstek hejtmána pověřený vedením resortu	ano
5	Prof. Dr. Ing. Zdeněk Kůs	TU	Prorektor	ano
6	Ing. Martin Procházka	OHK	Ředitel OHK	ano
7	RNDr. David Nejedlo	ZOO	Ředitel	ano
8	MUDr. Kateřina Absolonová	Statutární město Liberec	Zastupitelka	ano
9	Ing. Jaroslav Morávek	Statutární město Liberec	Zastupitel	ano
10.	Ing. Aleš Pavlů	Občanské sdružení Staré město Liberec	Místoředseda sdružení	ano
11	Ing. Michal Vereščák	ÚRR NUTS II Severovýchod	Vedoucí územního odboru realizace programu - Liberec	ne
12	Bc. Jiří Pilný	Statutární město Liberec	Manažer IPRM	ne

Zdroj: Statutární město Liberec

Změna členů Řídicího výboru je možná v případě, že:

- člen Výboru ani jeho písemně pověřený zástupce se nezúčastní dvou po sobě následujících zasedání Výboru;
- člen Výboru ukončí činnost v partnerské organizaci, která ho navrhla;
- člen Výboru podá vlastní žádost (návrh) na odvolání;
- partnerská organizace, která člena Výboru nominovala, podá návrh na jeho odvolání;

ŘV je usnášeníschopný při přítomnosti nadpoloviční většiny všech členů. ŘV rozhoduje na základě souhlasného rozhodnutí – konsenzu všech zúčastněných členů řídicího výboru anebo na základě hlasování. Usnesení je považováno za schválené, v případě, že pro něj hlasovala nadpoloviční většina přítomných členů Výboru s hlasovacím právem. Hlas každého člena je rovný, jen v případě rovnosti hlasů má předseda Výboru dva hlasy.

Předseda, který je delegován pro výkon funkce na prvním jednání ŘV, svolává jednání ŘV a kontroluje rozesílání pozvánek a projednávaných materiálů. Jednání ŘV řídí předseda nebo místopředseda ŘV. V případě jejich nepřítomnosti pověří za sebe jinou osobu.

Jednání Řídícího výboru

Během přípravné fáze byla uskutečněna čtyři zasedání Řídícího výboru a jedno jednání per rollam.

1. zasedání – 14.5.2008

Na prvním zasedání byly řešeny hlavně organizační záležitosti týkající se schvalování statutu ŘV a Jednacího řádu ŘV, dále byly navrženy členové Pracovní skupiny a nastaven harmonogram zpracovávání IPRM.

2. jednání Per-rollam – 20.-21.5.2008

V rámci jednání per rollam proběhlo hlasování o schválení složení Pracovní skupiny.

3. zasedání – 17.6.2008

Na druhém zasedání byla představena tvorba IPRM a jeho pojetí, schváleno vymezení zóny Lidové sady a návrh vize, globálního cíle, specifických cílů a opatření.

4. zasedání – 18.8.2008

Na třetím zasedání byl prezentován průběh sběru, hodnocení námětů a vyhodnocení námětů jako podklad pro přeformulaci opatření a aktivit IPRM. Byly schváleny změny strategie IPRM (vypuštění tří opatření a přesun části aktivit do jiného opatření) a došlo ke schválení rozšíření zóny IPRM. Na závěr byly projednány dosud zpracované kapitoly IPRM.

5. zasedání – 17.9.2008

Předmětem čtvrtého zasedání bylo zejména schválení doporučení zastupitelstvu města podat IPRM v rámci aktuální výzvy ROP včetně schválení indikátorů IPRM a vyhlášení výzvy na sběr projektových záměrů. Na programu zasedání byly i informace o procesu SEA a jeho harmonogramu.

7.1.3 Pracovní skupina IPRM

Pracovní skupina (PS) byla ustavena na základě rozhodnutí ŘV IPRM, který koordinuje její činnost, posuzuje a kontroluje jejich činnost a dosažené výsledky práce. Jmenování jednotlivých členů pracovních skupin bylo ponecháno na členech ŘV, přičemž finální ustanovení Pracovních skupin bylo schváleno ŘV. Z členů pracovní skupiny vybírá Řídící výbor jejich koordinátora, pracovníka zodpovědného za plnění daného úkolu. Pracovní skupina spolupracuje se jmenovaným manažerem IPRM, který jim poskytuje metodickou a odbornou podporu. Členové Pracovní skupiny jsou převážně partneři, kterých se zóna Lidové sady a její rozvoj přímo dotýká.

Popis úkolů Pracovní skupiny dle jejího statutu je podílet se na:

1. Přípravě základní vize, globálního cíle a specifických cílů IPRM
2. Zpracování podkladů pro rozhodnutí ŘV
3. Přípravě podkladů pro nastavení indikátorů
4. Přípravě návrhů opatření a změn pro efektivnější přípravu a realizaci IPRM
5. Přípravě metodiky hodnocení jednotlivých dílčích projektů v IPRM

Pracovní skupina dále:

6. Projednává vyhodnocení projektových záměrů
7. Doporučuje projektové záměry Řídícímu výboru pro zařazení do IPRM.

Při své činnosti Pracovní skupina postupuje v souladu se závazným metodickým pokynem pro přípravu IPRM, statutem PS a jednacím řádem, které si schválila na prvním zasedání dne 28. 5. 2008.

Členové pracovní skupiny

Členové pracovní skupiny byli zvoleni na základě návrhů členů Řídícího výboru s ohledem na důležitost role, kterou daná organizace v zóně Lidové sady zastupuje. Druhým požadavkem byla časová ochota se zúčastnit jednání pracovních skupin a připomínkování dokumentů. Řídícím výborem na jeho 2. zasedání konané per rollam, které proběhlo ve dnech 20.-21.5.2008.

Tabulka 45: Složení pracovní Skupiny IPRM

	Jméno	Organizace	Pozice v PS
1	Ing. Alena Dvořáčková	O.S. Staré město Liberec	člen
2	Ing. Aleš Pavlů	O.S. Staré město Liberec	náhradník
3	Mgr. Michael Otta	Liberecký kraj	člen
4	Ing. Miroslav Mach	Liberecký kraj	náhradník
5	Stanislav Jíra	ZOO Liberec	člen
6	Mgr. Dana Sobotková	ZOO Liberec	náhradník
7	Mgr. Květoslava Morávková	ANNOLK	člen
8	Ing. Vít Hovorka	ANNOLK	náhradník
9	Ing.arch. Filip Horatschke	Technická univerzita v Liberci	člen
10	Ing.arch. Jiří Buček	Technická univerzita v Liberci	náhradník
11	Jana Pospíšilová, DiS.	Okresní hospodářská komora Liberec	člen
12	Ing. Martin ProcházkaTD	Okresní hospodářská komora Liberec	náhradník
13	Mgr. Tomáš Macek	Statutární město Liberec	člen
14	Alena Horáková	Statutární město Liberec	náhradník
15	Ing.arch. Ivana Vitoušová	Statutární město Liberec	člen
16	Ing.arch. Petr Kincl	Statutární město Liberec	náhradník
17	Ing. Monika Šilarová	Statutární město Liberec	člen
18	Jiří Bliml	Statutární město Liberec	náhradník
19	Ing.arch. Marie Procházková	O.S. Staré město Liberec	náhradník

Zdroj: Statutární město Liberec

Jednání pracovní skupiny

Pracovní skupina se sešla na čtyřech jednáních:

1. jednání - 28.5.2008

Na prvním jednání bylo představeno pojetí a tvorba IPRM, harmonogram jednání dalších pracovních skupin. Členové pracovní skupiny si odsouhlasili znění statutu PS a jednací řád.

2. Jednání – 4.6.2008

Na druhém jednání byla řešena socioekonomická analýza města a zóny Lidové sady, znění SWOT, text výzvy, návrh formuláře pro předkladatele a návrh znění vize, globálního cíle a specifických cílů.

3. Jednání – 9.6.2008

Na třetím jednání byly probrány specifické cíle a vymezení jednotlivých opatření a návrh textu výzvy pro náměty včetně formuláře pro vyplnění námětů.

4. Jednání – 11.8.2008

Na čtvrtém jednání byla hlavním bodem programu prezentace výsledku sběru projektových námětů a seznámení se s doporučeními zpracovatele, zda námět doporučit či nedoporučit k zařazení do IPRM. V další části jednání bylo probráno navržení jednotlivých aktivit, finanční a časový harmonogram a další kapitoly IPRM.

7.1.4 Manažer IPRM

Manažerem IPRM byl jmenován usnesením č. 16/08 ze dne 31.1.2008 ZM Bc. Jiří Pilný. Manažer IPRM poskytuje metodickou a administrativní podporu pro činnost a dle potřeby zprostředkovává komunikaci s volenými orgány Statutárního města Liberec, kterým předkládá dokumenty k projednání, pro informaci a ke schválení. Manažer IPRM je v rámci svých kompetencí kontaktní osobou pro komunikaci s Úřadem Regionální rady NUTS II SV a s řídicími orgány dalších operačních programů a zajišťuje přenos informací a úkolů souvisejících s IPRM, za jehož přípravu, zpracování a realizaci je odpovědný. Manažer IPRM zajišťuje v rámci svých pracovních povinností a kompetencí dodržování principů partnerství a pečuje o jeho vysokou účinnost a kvalitu. V rámci svých kompetencí spolupracuje s externím zpracovatelem IPRM a informuje veřejnost o procesu tvorby a realizace IPRM. Manažer IPRM je odpovědný ŘV a voleným orgánům města Liberec. V realizační fázi IPRM pak zajišťuje:

- Sledování plnění harmonogramů, rozpočtu projektů a monitorovacích indikátorů.
- Aktualizaci IPRM.
- Monitoring a reporting IPRM.
- Předkládání podkladů do zastupitelstva a rady města.

7.1.5 Úřad Regionální rady

- dle ročních zpráv o postupu realizace IPRM a závěrečné zprávy o postupu realizace IPRM kontroluje vývoj procesu plnění IPRM,
- přijímá a posuzuje dílčí projekty i dokument IPRM,
- monitoruje a kontroluje standardním způsobem dílčí projekty IPRM v období realizace I udržitelnosti,
- zástupce ÚRR je členem Řídicího výboru IPRM bez hlasovacího práva.

7.1.6 Výbor Regionální rady

- Schvaluje Integrovaný plán rozvoje města po jeho schválení v Zastupitelstvu města Liberec.
- Je pravidelně informován o procesu tvorby IPRM.
- Je pravidelně informován o výsledcích jednání Řídicího výboru IPRM.
- Schvaluje podstatné změny IPRM.
- Schvaluje dílčí projekty IPRM.

- Zamítá dílčí projekty IPRM jen v případě, že projekty nesplňují kritéria přijatelnosti, formální náležitosti a kvalitu dle hodnotících kritérií pro projekty IPRM.

7.1.7 Řídící orgán TOP

- Přijímá, hodnotí a schvaluje/zamítá podle standardních pravidel operačního programu dílčí projekty IPRM.
- Na základě potvrzení Statutárního města Liberec, že je projekt schválen jako součást IPRM, poskytuje projektu v rámci procesu hodnocení a výběru projektů bonifikaci.
- Monitoruje a kontroluje standardním způsobem dílčí projekty IPRM v období realizace i udržitelnosti a zajistí, aby v monitorovacím systému byla zřejmá návaznost projektu na konkrétní IPRM.

7.2 Komunikační strategie IPRM

Rozvíjení již existujícího partnerství bude probíhat prostřednictvím moderních komunikačních prostředků stejně jako v období zpracovávání integrovaného plánu, bude respektovat moderní zásady partnerství a umožní přístup odborné i laické veřejnosti k realizaci IPRM.

7.2.1 Komunikace s Řídícím orgánem ROP SV

Zásady vzájemné spolupráce a komunikace vyplývají z metodických pokynů ke zpracování IPRM, z rozhodnutí a zvláštních pokynů orgánů Regionální rady a z výzev k předkládání IPRM Regionální radě k projednání a ke schválení.

7.2.2 Komunikace vůči veřejnosti

- Partneři
- Předkladatelé námětů a záměrů
- Občané Liberce
- Veřejnost z různých sfér

Komunikace s partnery IPRM a předkladateli námětů bude zajišťována přímým zapojením do činnosti Řídícího výboru IPRM a Pracovní skupiny včetně spolupráce při řešení konkrétních koncepčních a strategických záměrů souvisejících s aktualizací obsahu IPRM; spoluprací při výběru a posuzování projektových záměrů a dílčích projektů před jejich předložením ke schválení; spoluprací při jednáních s Řídícími orgány operačních programů; spoluprací při prezentaci záměrů IPRM odborné i laické veřejnosti.

Komunikace byla zajištěna několika zjednáni členů Řídícího výboru a Pracovní skupiny a dále možnostmi připomínkování připravovaných podkladů a doporučených projektových námětů.

Hlavní způsoby komunikace:

- Jednání
- E-mailová komunikace
- Semináře

Komunikace s veřejností byla a nadále bude zajišťována hlavně prostřednictvím existující webové stránky IPRM a informování v lokálních sdělovacích prostředcích a tisku.

Způsoby komunikace:

- **Internetová prezentace (web IPRM)** – stěžejní komunikační kanál – www.liberec.cz - odkaz v rámci www portálu Liberce. Slouží k poskytování obecných informací a zejména aktualit, dále pak ke stažení dokumentů. Využití však může být i širší – internetová anketa, diskuse, atd.
- **Přímá komunikace** – komunikace prostřednictvím e-mailu a telefonu zejména při zodpovídání dotazů a komunikaci s předkladateli projektů, osobní konzultace.
- **Zpravodaj liberecké radnice** – využitelný zejména pro obecné informace o IPRM a postupu realizace, zejména v případě konkrétních projektů a také pro informování o semináři a jeho výstupech a veřejném projednávání IPRM.
- **Regionální tisk** – využitelné zejména pro komunikaci v souvislosti s výzvou k předkládání žádostí a následnou prezentaci postupu realizace projektů v rámci IPRM.
- **Semináře pro veřejnost, zejména pro předkladatele projektových námětů a záměrů** – zaměřeni primárně na prezentaci výzvy k předkládání projektových námětů a přípravu konkrétních projektových námětů.
- **Přímá komunikace s veřejností a její zapojení** – zajištěné veřejné projednávání IPRM a schvalovací procedury v rámci Zastupitelstva a Rady města.
- **Projednávání IPRM a jeho částí na zasedání Zastupitelstva a Rady města**
- **Neformální komunikační kanály** – využití kontaktů a komunikačních kanálů jednotlivých partnerů města v rámci IPRM a dalších zainteresovaných subjektů (například sítě NNO působící v Liberci, které by mohly realizovat projekt v zóně Lidové sady, atp.)

7.3 Způsob výběru a schvalování dílčích projektů

7.3.1 Sběr projektových námětů pro IPRM

Zpracovatel integrovaného plánu a Statutární město Liberec respektovali po celou dobu prací na IPRM základní principy partnerství, otevřenosti a transparentnosti přistoupení partnerů a zařazení jejich projektových námětů – dílčích projektů, jejichž obsah je slučitelný s vybranou a schválenou tematickou oblastí IPRM. Opírali se ve svých pracovních přístupech a rozhodováních o pravidla národního a komunitárního práva. Zároveň měli na zřeteli efektivní čerpání dotačních finančních zdrojů, posuzovali míru veřejného zájmu i potenciálně dosažitelné synergické efekty, související s naplněním globálního cíle a specifických cílů IPRM prostřednictvím jejich opatření a aktivit, která jsou vázána na zdrojové operační programy (ROP SV a TOP).

Statutární město Liberec realizovalo výzvu na sběr projektových námětů 2.7.2008 – 25.7.2008. Sběr projektových námětů podporovalo i tvorbu projektových námětů ze strany široké veřejnosti v podobě neziskových organizací a podnikatelských subjektů působících na území města Liberec. Ve snaze usnadnit předkladatelům práci na projektových námětech bylo zorganizováno několik seminářů:

Seminář pro zastupitele – 17.6.2008

Obecný seminář pro veřejnost – 24.6.2008

Odborné semináře – 8. a 9.7. 2008

Následně po ukončení sběru jednotlivých projektových námětů byl vytvořen projektový zásobník, který obsahoval 77 projektových námětů. Vytvořené projektové náměty byly na základě detailního seznámení se s obsahem přiřazeny do skupiny dle operačních programů, u kterých podle nastavených pravidel splňují podmínky žadatele o podporu. Projektové náměty, které svým zaměřením nevyhovovaly nastaveným pravidlům, nebyly zařazeny do projektového zásobníku a získaly zpětnou reakci, jak projekt upravit, aby mohl být případně zařazen do IPRM. Po selekci a roztřídění došlo k vytvoření 74 projektových námětů, které mohou být podpořeny z ROP Severovýchod a z ostatních TOPů.

Takto vytvořený projektový zásobník byl předložen pracovní skupině na posouzení jako podklad k nastavení aktivit IPRM a indikátorů, kterých je možno prostřednictvím realizace IPRM možno dosáhnout.

Projektový zásobník:

- Projektovým námětem je potenciální (budoucí) dílčí projekt, jehož zaměření a obsah je v souladu se strategií IPRM,
- Zařazení projektových námětů do IPRM a jejich případném pořadí doporučuje Pracovní skupina, odsouhlasuje Řídící výbor a schvaluje Rada města a zastupitelstvo města,
- Jednotlivé projektové záměry a dílčí projekty budou vždy posuzovány transparentně a nediskriminačně, o jejich zařazení nebo nezařazení do IPRM rozhodne Řídící výbor IPRM,
- Při posuzování jednotlivých projektových námětů a při rozhodování o vhodnosti jejich zařazení do IPRM k realizaci respektovala Pracovní skupina a Řídící výbor skutečnost, že projekty financované z tematických operačních programů (TOP) nejsou operativní součástí IPRM (financování, rozpočtování, harmonogram realizace, rozhodování o přidělení dotační podpory, atd.), jsou uváděny s cílem prokázat integritu strategického rámce tematické oblasti IPRM, váhu při realizaci globálního cíle a synergii cílů a opatření IPRM a jejich souvislost s realizací dílčích projektů financovaných v rámci ROP SV.

7.3.2 Předkládání projektových záměrů k zařazení do IPRM

Po fázi, kdy se podávaly pouze náměty, budou předkladatelé projektových námětů i další subjekty vyzváni v rámci výzvy pro předkládání projektových záměrů dílčích projektů. První výzva bude spuštěna nejpozději do 15.10.2008. Další výzvy budou vyhlášeny na základě vyhodnocení průběhu realizace IPRM a dílčích projektů a tedy potřeby výzvy vyhlášovat. Stejně jako v případě výzvy na projektové náměty bude zajištěna široká publicita této výzvy pro všechny potenciální předkladatele a také možnost konzultací projektových záměrů v rámci odborných seminářů i v průběhu celé výzvy.

Záměry budou muset splnit podmínku přijatelnosti založenou na souladu se zaměřením IPRM a podmínkami přijatelnosti jednotlivých operačních programů, kam budou následně projekty podávány.

Hodnotící kritéria:

V případě, že kontrola přijatelnosti proběhne úspěšně, je přistoupeno k hodnocení žádosti. **Vlastní hodnocení projektových záměrů** bude probíhat podle bodovacích kritérií po ukončení Výzvy. Hodnocení provádí externí hodnotitelé. Maximální počet bodů, které může projekt v rámci bodového hodnocení získat, je 100.

Tabulka 46: Hodnotící kritéria pro projektové záměry

Hodnotící kritérium	Váha
Zkušenosti předkladatele a jeho připravenost k realizaci projektu, spolupráce	10%
Potřebnost projektu a její prokázání	15%
Kvalita a připravenost projektu, provázanost jednotlivých kapitol	25%
Výstupy a výsledky projektu a jeho přínosy včetně vlivu na horizontální témata, udržitelnost projektu a jeho výstupů	25%
Rozpočet projektu a jeho přiměřenost k aktivitám, výstupům a výsledkům projektu	15%
Rizika projektu – kvalita analýzy rizik a jejich řízení	10%
Celkem	100%

Zdroj: Zpracovatel

Výběr předkládaných projektů bude podléhat zároveň výběru z hlediska vlivů na ŽP na základě kritérií, které jsou uvedeny v kap. 11.3. Na základě výsledků hodnocení splnění kritérií budou teprve doporučovány projekty a to zejména ty, které budou z hlediska životního prostředí a veřejného zdraví působit nejpříznivěji.

Kvalifikovaný proces hodnocení zajistí zpracovatel IPRM, kdy každá žádost o zařazení projektu do IPRM bude obodována hodnotitelem dle jednotlivých kritérií (váham odpovídá i maximální počet bodů). V případě výrazně nedostatečného počtu bodů bude uvedeno zdůvodnění

Seznam projektů, které budou zařazeny následně IPRM k podání do Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod budou seřazeny podle bodového hodnocení. Tento seznam bude předložen pracovní skupině v tabulkové podobě:

- Číslo projektu
- Předkladatel
- Název projektu
- Popis projektu
- Připravenost projektu
- Harmogram projektu
- Bodové hodnocení projektu
- Celková výše způsobilých výdajů projektu
- Celková výše dotace projektu
- Kumulativní výše dotace
- Doporučen / Nedoporučen / Náhradní projekt

V rámci seznamu budou vyznačeny projekty doporučené k zařazení do IPRM. Kumulativní výše dotace určí poslední projekt, který může být doporučen k zařazení do IPRM s ohledem na omezenou výši alokace určenou pro IPRM Liberec – zóna Lidové sady.

Projekty, které budou požadovat podporu z ROP SV v jiné oblasti podpory než 2.1 nebo v rámci jiných operačních programů, budou seřazeny v samostatném seznamu dle specifikace operačního programu, ve kterém bude projekt žádat o dotaci. Projekty budou hodnoceny pouze z pohledu přijatelnosti.

Výběr a doporučení projektů k zařazení do IPRM

Na základě bodového hodnocení projektu je sestaveno pořadí projektů. Pracovní skupina IPRM na základě posouzení synergie s ostatními projekty a cíli IPRM doporučí seznam projektů vhodných k zařazení do IPRM a sestaví finální tabulku včetně důvodové zprávy které následně schválí Řídící výbor IPRM, Rada města a finálně Zastupitelstvo města.

S předkladatelem, jehož projekt byl do IPRM zařazen, uzavře Statutární město Liberec smlouvu o partnerství. Tato smlouva definuje podmínky spolupráce mezi městem a předkladatelem projektu, strukturu financování projektu včetně výše jednotlivých zdrojů (včetně výše dotace ze SF). Dále bude smlouva obsahovat povinnost oznamování změn v projektu a závěrečné zprávy o realizaci projektu a také indikativní finanční dopady provozu projektu po dobu udržitelnosti projektu na rozpočet města a souhlas města se zařazením projektu do IPRM. Významnou součástí smlouvy bude závazek předkladatele projektu na zajištění spolufinancování včetně stanovení výše prostředků na spolufinancování projektu.

7.3.3 Předkládání dílčích projektů do OP

Dílčí projekty vybrané a schválené Statutárním městem Liberec žadatel dopracuje do podoby požadované příslušným operačním programem a předloží relevantnímu Řídícímu orgánu. Žadatel doloží usnesením orgánů města, že projekt je v souladu s IPRM, tj. je v souladu s některým z opatření a aktivitou a jejich rozpočtem, jak jsou definovány v IPRM, a byl schválen orgány města k realizaci.

Pro projekty předkládané v regionálních operačních programech budou vyhlášovány specifické výzvy k předkládání projektů v rámci IPRM. Dle rozhodnutí ŘO ROP mohou být tyto výzvy vyhlášeny s pevnou lhůtou pro předkládání projektů, nebo jako kontinuální s možností podávat projekty průběžně po dobu trvání výzvy. Při přípravě projektů pro regionální operační program se žadatelé řídí standardní příručkou pro žadatele a příjemce a podmínkami stanovenými ve výzvě k předkládání projektů.

Projekty předkládané do jiných (tematických) operačních programů budou předkládány v rámci standardních podmínek příslušných operačních programů na základě standardních výzev (nebudou vyhlášovány zvláštní výzvy pro projekty IPRM). Projekty podané do těchto operačních programů, které splní podmínky formálních náležitostí, přijatelnosti a minimální technické kvality (bodového hodnocení) a případně další podmínky stanovené příslušným operačním programem, obdrží na základě doložení souladu s IPRM bonifikaci ve výši 10% dosaženého bodového hodnocení. S takto upraveným bodovým hodnocením budou soutěžit se všemi projekty předloženými v dané výzvě. O výběru projektů rozhoduje ŘO příslušného (tematického) operačního programu.

7.3.4 Výběr a schvalování projektů řídicím orgánem OP

Jednotlivé dílčí projekty budou samostatně hodnoceny (formální kontrola, kontrola přijatelnosti a kvalitativní hodnocení) příslušným ŘO podle postupů příslušného OP. Projekty předkládané pro financování z ROP SV oblast podpory 2.1, které úspěšně projdou formální kontrolou a kontrolou přijatelnosti a splní minimální požadované kvalitativní hodnocení, jsou ŘO ROP schváleny. ŘO ROP může odmítnout projekt pouze na základě kvalitativních nedostatků a rozpočtových omezení.

7.4 Realizace projektů

Město – nositel IPRM a další příjemci dílčích projektů realizují dílčí projekty v souladu s podmínkami příslušného operačního programu (v případě ROP jsou tyto podmínky stanoveny zejména v Příručce pro žadatele), v souladu se smlouvou/rozhodnutím o poskytnutí dotace na daný projekt a dalšími dokumenty, které řídicí orgán operačního programu stanoví. Projekty jsou realizovány v souladu s harmonogramem pro jednotlivá opatření/aktivity stanoveným v IPRM a ve smlouvě uzavřené s ŘO k danému dílčímu projektu. Město s využitím řídicí struktury IPRM a manažera IPRM koordinuje aktivity jednotlivých projektů tak, aby bylo dosaženo cílů IPRM s maximálním využitím synergických efektů vyplývajících z koordinace mezi projekty.

ŘO standardním způsobem provádí kontrolu a monitorování jednotlivých projektů a na základě prokázaných nákladů poskytuje platby příjemcům dílčích projektů.

7.5 Monitorování IPRM

Manažer IPRM provádí monitorování realizace jednotlivých projektů a IPRM jako celku, předkládá monitorovací zprávy k projednání v PS, ŘV. Současně monitoruje celkový kontext IPRM a může navrhnout změny ve schváleném IPRM.

Manažer IPRM zpracuje za každý rok monitorovací zprávu, ve které zhodnotí postup realizace IPRM. Monitorovací zpráva bude obsahovat hodnocení celkového kontextu IPRM v rámci města a regionu. Součástí zprávy bude přehled schválených a realizovaných projektů a plnění podmínek IPRM včetně plnění indikátorů, dodržení časového harmonogramu a finančního plánu. Dále bude obsahovat monitorovací zprávy dílčích projektů odsouhlasené jednotlivými ŘO. Na základě hodnocení dosaženého pokroku v realizaci IPRM a hodnocení kontextu v rámci města a regionu může město v monitorovací zprávě navrhnout změny IPRM. Zprávu schvaluje Zastupitelstvo města Liberec. Statutární město Liberec předkládá zprávu ŘO ROP SV.

Účelem zpracování integrovaného plánu je přispět k pokračování procesu žádoucích změn ekonomického a územního rozvoje vymezené zóny Lidové sady. Následující tabulka představuje opakující se cyklus implementace a aktualizace Integrovaného plánu rozvoje na úrovni řízení IPRM.

Tabulka 47: Cyklus implementace a aktualizace IPRM

Kroky	Činnost	Kdo	Četnost (minimální)	Výstupy
1. Kontrola	průběžná kontrola	Odbor kancelář primátora (OKP)	čtvrtletně	informace o průběhu realizace pro vedení města a realizátory

Kroky	Činnost	Kdo	Četnost (minimální)	Výstupy
				projektů
	jednorázová kontrola	Odbor kancelář primátora (OKP)	jednou za půl roku	zpráva pro RM a ZM o realizaci Integrovaného plánu
2. Evidence nových návrhů a připomínek	shromažďování podkladů od občanů a institucí	ORP	průběžně	aktualizace zásobníku projektových námětů
3. Příprava aktualizace cílů a směrů integrovaného plánu	příprava nových cílů a směrů na základě kontroly a evidence navrhovaných změn	OKP	jednou za rok	návrhy pro RM
4. Zpracování aktualizované verze Integrovaného plánu rozvoje	příprava a projednání návrhu aktualizovaného integrovaného plánu v ŘV	OKP ve spolupráci s ORP ostatními odbory	jednou za rok	návrh aktualizovaného Integrovaného plánu pro jednání v RM a ZM
5. Aktualizace IPRM	zpracování zprávy pro jednání zastupitelstva města	OKP	jednou za rok	aktualizovaný Integrovaný plán projednaný v RM a ZM
6. Příprava projektů	konkrétní rozpracování schváleného aktualizovaného Integrovaného plánu	ORP, ostatní odbory	průběžně dle plánů	připravené projekty
7. Realizace projektů	řízení procesu realizace projektů	ORP ve spolupráci s ostatními odbory	průběžně dle termínů projektů	realizované a rozpracované projekty
8. Zjištění stavu a vyhodnocení	průběžná kontrola	ORP ve spolupráci s odbory a zodpovědnými projektovými manažery	čtvrtletně	podkladový materiál pro kontrolní zprávu (dále viz krok 1)

Zdroj: Zpracovatel

Roční monitorovací zprávu IPRM projednává a schvaluje Zastupitelstvo města Liberec a ŘO ROP SV. Roční monitorovací zpráva IPRM může na základě hodnocení dosaženého pokroku v realizaci IPRM a hodnocení kontextu v rámci města obsahovat návrh změn IPRM.

Při zpracování monitorovací zprávy IPRM spolupracuje manažer IPRM se všemi zapojenými subjekty – partnery IPRM, včetně nositelů dílčích projektů. Zprávu předkládá manažer IPRM v elektronické i tištěné podobě ŘO ROP SV po schválení Zastupitelstvem města Liberec do konce března následujícího roku.

ŘO ROP SV posoudí, zda Zpráva o postupu realizace IPRM obsahuje všechny údaje podle předepsané struktury. Pokud tomu tak není, vyzve manažera IPRM k jejich doplnění. Pokud nejsou požadované údaje v daném termínu doplněny, je zpráva považována za nedodanou a postupuje se podle příslušných ustanovení ve Smlouvě (včetně pozastavení příjmu dalších projektů). Zpráva o postupu realizace IPRM bude ŘO ROP SV schválena do dvou měsíců od dodání úplné zprávy.

V případě potřeby může ŘO ROP SV vyžádat zpracování ad hoc zprávy o postupu realizace IPRM. Manažer IPRM je povinen dodat ad hoc zprávu o postupu realizace IPRM písemně do 30 pracovních dnů od obdržení výzvy. Struktura a proces administrace jsou stejné jako v případě řádné Zprávy o postupu realizace IPRM.

Po ukončení posledního dílčího projektu IPRM (s výjimkou projektu na realizaci IPRM, projektu na činnost manažera IPRM - proplacení poslední žádosti o platbu posledního dílčího projektu) předkládá manažer IPRM závěrečnou Zprávu o realizaci IPRM. Struktura a obsah této zprávy mají předepsanou strukturu. Proces administrace je stejný jako v případě řádné Roční zprávy o postupu realizace IPRM.

7.6 Změny IPRM

Sledování změn v IPRM bude mít na starosti manažer IPRM, který bude zabezpečovat jejich včasné oznamování buď prostřednictvím Roční zprávy o postupu realizace IPRM nebo pomocí formuláře Oznámení o změně v IPRM.

Je nutné rozlišovat změny podstatné a nepodstatné. Nepodstatné změny nevyžadují uzavření dodatku ke Smlouvě. K provedení těchto změn stačí, pokud s nimi ŘO ROP SV vysloví souhlas. Podstatné změny v IPRM naopak zpravidla vyžadují dodatek ke Smlouvě. Jedná se zejména o změny ovlivňující cíle IPRM, indikátory, rozpočet (přesun prostředků v rozpočtu mezi opatřeními nebo roky, při kterých dojde ke změně alokace na opatření, nebo rok o více než 15 % z jejich původní výše), délku trvání IPRM a jednotlivých opatření.

V případě, že vzniknou náhlé změny je oprávněno Statutární město Liberec změnit bez souhlasu ŘO ROP SV pouze nepodstatné změny. Provedené nepodstatné změny musí Statutární město Liberec popsat a sdělit ŘO ROP SV, buď v nejbližší Roční zprávě o postupu realizace IPRM nebo prostřednictvím formuláře Oznámení o změně v IPRM, a to kdykoliv v průběhu realizace IPRM.

Statutární město Liberec má povinnost oznámit podstatnou změnu ŘO ROP SV předem na formuláři Oznámení o změně v IPRM, a to minimálně ve lhůtě 20 pracovních dní před plánovaným datem změny, nejpozději však 60 kalendářních dnů před termínem ukončení IPRM.

Na základě Oznámení o změně v IPRM rozhodne ŘO ROP SV, zda se jedná o změnu, která vyžaduje vypracování dodatku ke Smlouvě či nikoliv. Tuto informaci obdrží manažer IPRM do 10 pracovních dnů od doručení Oznámení o změně v IPRM.

Monitorování projektů a změny projektů předložených v rámci IPRM

Monitorování u dílčích projektů bude sledovat i Statutární město Liberec vzhledem k dodržení naplnění cílů stanovených v IPRM a průběžného sledování změn a možných vlivů na jednotlivé složky životního prostředí. Město uloží do smlouvy při zařazování dílčího projektu do IPRM podmínku odevzdání závěrečné zprávy a oznamování změn v realizaci projektu z důvodu nesplnění časového a finančního harmonogramu. Pokud nastane v některém dílčím projektu podstatná změna, příjemce informuje o této skutečnosti ŘO ROP SV postupem uvedeným v Příručce pro příjemce a zároveň o této změně informuje manažera IPRM, který posoudí, zda tato změna má vliv na IPRM. V případě, že změna má podstatný vliv na IPRM, je možné povolit změnu v dílčím projektu až po zpracování změny do IPRM.

Dílčí projekty jsou realizovány a monitorovány standardním způsobem (stejně jako ostatní individuální projekty v rámci ROP) a řídí se postupy uvedenými v Příručce pro příjemce.

8 Analýza rizik IPRM

8.1 Metodika analýzy rizik IPRM

Příprava, zpracování a realizace Integrovaného plánu rozvoje města Liberec – zóna Lidové sady byla, je a po celou dobu realizace bude provázena riziky, jejichž míru působení lze minimalizovat jejich definováním, soustavným vyhodnocováním a případným koncepčním nebo operativním zásahem reagujícím na skutečný výskyt rizika nebo možnost jeho vzniku.

Rizika jsou konkrétní hrozby, které mohou ohrozit IPRM a jeho úspěšnost z hlediska kvality výsledných projektů, dodržení důležitých milníků projektu, nepřekročení nákladů a dosažení očekávaných přínosů. **Analýza rizik** je pak standardním nástrojem pro řízení a eliminaci rizik IPRM v přípravné a realizační fázi. Nová rizika se však mohou objevit i v dalších etapách IPRM, především v udržitelnosti dílčích projektů zahrnutých v IPRM. Cílem řízení rizik je podchytit rizika projektu, vyhodnotit pravděpodobnost jejich vzniku a závažnost dopadů, naplánovat akce směřující ke snížení pravděpodobnosti vzniku rizikové události a akce směřující ke zmírnění negativních dopadů rizikové události, pokud už nastane. V některých případech je možné na identifikované riziko vědomě reagovat rozhodnutím o akceptaci rizika bez nějakých protiopatření, neboť ta jsou buď nemožná, nebo příliš časově či finančně nákladná.

Všechny aktivity a dílčí projekty zahrnuté v IPRM svým charakterem naplňují požadavky kladené na definici projektových rizik spojených s návrhem a implementací dílčích projektů. Implementace projektů bude probíhat v rizikovém prostředí, s nímž jsou spojené výdaje z rozpočtu projektu k plnění schválených záměrů a cílů projektu.

Prvním krokem procesu snižování rizik je jejich analýza. Analýza rizik pro potřeby implementace IPRM v prostředí zóny Lidové sady je chápána jako proces definování hrozeb, pravděpodobnosti jejich výskytu a dopadu na aktivity, tedy stanovení rizika jejich závažnosti.

Analýza zahrnuje následující kroky:

1. rozbor vzájemných vztahů, kontextu a souvislostí procesů spojených s přípravou a podáním IPRM,
2. vytvoření základního souboru potenciálních rizik v procesech, operacích a činnostech v souladu s legislativními normami ČR a EU a metodikou platnou pro výzvu k předkládání IPRM v rámci ROP Severovýchod,
3. výběr souboru rizik, která jsou důležitá z hlediska implementace dílčích projektů,
4. sestavení pořadí rizik podle určeného stupně významnosti pro stanovení priorit rizik,
5. zpracování návrhu řešení eliminace nebo zmírnění rizik v průběhu přípravy a realizace projektu.

Kombinací jednotlivých kroků dojdeme k analyzování pravděpodobnosti výskytu rizika vůči škodě, kterou riziko způsobí. Čím je pravděpodobnost vyšší, tím je vyšší i přepokládaná škoda. Eliminovat riziko jde pouze jejím správným vyhodnocením při plánování projektů.

Pravděpodobnost výskytu rizika (P)

- 0 – nemožná
- 1 - téměř nemožná
- 2 - výjimečně možná
- 3 - běžně možná
- 4 - pravděpodobná
- 5 - hraničící s jistotou

Stupeň dopadu rizika (D)

- 0- zvládaný
- 1- téměř neznatelný
- 2- drobný
- 3 - významný
- 4 - velmi významný
- 5 – nepřijatelný

U každého rizika se stanoví míra „důležitosti“ rizika:

$$Váha\ rizika\ (V) = pravděpodobnost\ výskytu\ rizika\ (P) * stupeň\ dopadu\ rizika\ (D)$$

Zanesením rizika formou bodového označení do grafu získáme jasný přehled o míře výskytu rizika a je možné tak efektivněji tato rizika eliminovat, tzv. mapu rizik.

Stanovení míry výskytu rizika je ze strany zpracovatele pouze doporučující a zakládá se na podrobné analýze dokumentu IPRM, projektových námětů a ostatních relevantních podkladech. Analýza rizik proběhla za účelem stanovení základních rizik projektu, které je třeba při implementaci IPRM eliminovat.

8.2 Katalog rizik

Následující kapitola obsahuje celkový souhrn rizik, která nastala, nebo by mohla nastat v souvislosti s přípravou, realizací a implementací IPRM jako dokumentu a dílčích projektů v něm obsažených v reálném prostředí. Vzhledem k tomuto detailnímu soupisu bylo provedeno vyhodnocení dle metody čtvercové matice (váha jejich dopadu a poměr způsobené škody k pravděpodobnosti výskytu rizika). V rámci celkové sumarizace byla rizika alokována do větších skupin podle oblasti dopadu. Jednotlivé oblasti dopadu byly vybrány s ohledem na charakter a věcné zaměření IPRM.

Tabulka 48: Rizika IPRM

Kategorie	Riziko	Popis rizika	P	D	V=P*D	Pravděpodobnost	Dopad
Strategické	Dokument IPRM	IPRM musí být zpracován dle dokumentace k ROP SV platné pro oblast podpory 2.1.	1	2	0,6	téměř nemožná	drobný
Strategické	Povinné přílohy IPRM	Zajistit dle metodiky předkládání IPRM všechny povinné přílohy, které musí být podepsány statutárním zástupcem.	3	4	12	běžně možná	velmi významný
Strategické	Vůle a podpora	Schválení IPRM v orgánech města (ZM, RM).	2	2	4	výjimečně možná	drobný
Strategické	Nedostatečně popsána analýza zóny	Nedodržení metodiky MMR a dotačních podmínek.	2	1	2	výjimečně možná	téměř neznatelný
Strategické	Nedokonale zpracované SWOT analýzy IPRM	Nedostatečně identifikované silné a slabé stránky vybrané zóny.	1	0	0	téměř nemožná	zvládaný
Strategické	Špatný návrh strategie IPRM	Žvolen špatný přístup ze strany zpracovatele.	1	2	2	téměř nemožná	drobný
Strategické	Nesoulad mezi nastavenými cíli IPRM a strategickými dokumenty	Nedostatečná analýza všech relevantních strategických dokumentů.	2	2	4	výjimečně možná	drobný
Strategické	Netransparentní a neprůhledný výběr projektů v IPRM	Nedostatečně zdůvodnění výběru projektů, neschválení projektů na ŘV IPRM.	2	2	4	výjimečně možná	téměř neznatelný

Kategorie	Riziko	Popis rizika	P	D	V=P*D	Pravděpodobnost	Dopad
Strategické	Chybné nastavení indikátorů sledování	Indikátory nastaveny nerealisticky vůči metodice MMR a dokumentaci ROP a charakteru projektů v IPRM.	3	3	9	běžně možná	významný
Strategické	Nedostatečná implementační struktura IPRM	Nejsou nastaveny kompetence a odpovědnosti osob zapojených ve všech fázích IPRM.	1	2	2	téměř nemožná	Drobný
Strategické	Nerealistický harmonogram projektů v IPRM	Harmonogram projektů bude orientován na základě vyhlášení výzev k předkládání dílčích projektů v IPRM.	3	3	9	běžně možná	významný
Strategické	Vydání stanoviska SEA	V rámci zjišťovacího řízení si může MŽP, nebo KÚ Libereckého kraje vyžádat dodatečné informace, které mohou ohrozit termínový rozsah výzvy.	2	3	6	výjimečně možná	Významný
Strategické	Neschválení IPRM	Vydané záporné rozhodnutí ze strany RR SV.	2	3	6	výjimečně možná	Významný
Strategické	Změny strategie IPRM v průběhu realizační fáze.	V rámci monitorovacích ročních zpráv dbát na důsledné popsání změny strategie.	1	1	1	téměř nemožná	téměř neznatelný
Strategické	Ztráta zájmu partnerů v realizační fázi	Partneři v realizační fázi nespolečně spolupracují na aktivitách vymezených dohodou o partnerství.	2	4	8	výjimečně možná	velmi významný
Strategické	Nepřipravenost dílčích projektů k předložení v rámci výzvy	Projekty musí být připravené jako žádost o dotaci – včetně projektové dokumentace.	3	4	12	běžně možná	velmi významný
Strategické	Nepřidělení dotace na dílčí projekty v IPRM.	Každý projekt v IPRM musí být předložen jako projektová žádost v rámci příslušné výzvy.	2	4	8	výjimečně možná	velmi významný
Strategické	Rozhodnutí o schválení IPRM	Musí existovat Rozhodnutí ze strany RR o přiznání dotace.	1	0	0	téměř nemožná	zvládaný
Strategické	Smlouva o financování IPRM	Pro realizaci IPRM musí být podepsána Smlouva o financování a implementaci IPRM, která bude podepsána statutárním zástupcem příjemce podpory.	1	3	3	výjimečně možná	významný
Strategické	Monitorovací zprávy	Nastaven systém předkládání monitorovacích zpráv v průběhu realizace IPRM. Zajistit včasné odevzdávání monitorovacích zpráv.	0	0	0	Nemožná	zvládaný
Strategické	Publicita	Dodržení základních pravidel publicity IPRM dle Grafického manuálu platného pro ROP SV.	2	3	6	výjimečně možná	významný
Strategické	Komunikační strategie	Nastaven systém komunikace mezi manažerem IPRM, ŘV a Pracovní skupinou ve všech fázích IPRM.	2	3	6	výjimečně možná	významný
Strategické	Komunikační strategie	Kvalitní komunikace mezi manažerem IPRM a ÚRR SV.	1	1	1	téměř nemožná	téměř neznatelný
Strategické	Partnerské vztahy	Přistoupení nových partnerů v realizační fázi IPRM.	1	1	1	téměř nemožná	téměř neznatelný
Ekonomické	Finanční harmonogram	Nesprávné finanční nastavení IPRM dle opatření.	3	2	6	běžně možná	drobný
Ekonomické	Finanční harmonogram	Nesprávné finanční nastavení IPRM z hlediska času.	3	3	9	běžně možná	Významný
Ekonomické	Nedokončení projektů	Nezrealizování plánovaných projektů a nesplnění finančního harmonogramu IPRM	2	4	8	výjimečně možná	velmi významný
Ekonomické	Rozpočet IPRM	Zajištění finančních prostředků pro realizaci projektů v rozpočtu města, případně úvěrem.	1	3	3	téměř nemožná	významný
Ekonomické	Kofinancování	Nedodržení stanoveného podílu spolufinancování IPRM a dílčích projektů Magistrátem.	1	3	3	nemožná	významný
Ekonomické	Kontrolní systém	Nedodržení postup dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.	0,5	0	0	nemožná	zvládaný
Ekonomické	Procesní věci ekonomické	Složitost schvalování rozpočtu města, složitost povolování operací,	0,5	1	0,5	nemožná	téměř neznatelný

Kategorie	Riziko	Popis rizika	P	D	V=P*D	Pravděpo- dobnost	Dopad
		vystavování faktur.					
Ekonomické	Podání projektových žádostí	Nepodání projektových žádostí nebo podání s formálními chybami způsobí nutnost změny IPRM v části projektové a změnu finančního harmonogramu.	2	4	8	výjimečně možná	velmi významný
Ekonomické	Schválení projektových žádostí v jednotlivých OP	Neschválení projektových žádostí jednotlivými ŘO a způsobení nutnosti změny IPRM v části projektové a změnu finančního harmonogramu.	2	4	8	výjimečně možná	velmi významný
Ekonomické	Rozpočty projektů	Správné nastavení rozpočtu projektů dle způsobilosti výdajů.	2	2	4	výjimečně možná	drobný
Ekonomické	Proplacení projektů	Splnění podmínek způsobilosti a dokladování pro zdárné proplacení vynaložených výdajů jednotlivých OP.	2	2	4	výjimečně možná	drobný
Ekonomické	Odejmutí dotace	Nesplnění povinností uvedené v podmínkách Příručky pro příjemce v rámci ROP SV.	2	3	6	Výjimečně možná	významný
Organizační	Vnitřní kontrolní mechanismy	Nastavení systému vnitřní kontroly na Magistrátu města, existence specializovaného pracoviště interního auditu.	1	0	0	téměř nemožná	zvládaný
Organizační	Schvalovací mechanismy	Nastavení systému na Magistrátu města - organizační řád, pracovní řád, směrnice, pokyny a nařízení	1	1	1	téměř nemožná	zvládaný
Organizační	Lidské zdroje	Existence odpovědných osob na Magistrátu odpovídajících za projekt.	1	2	2	Výjimečně možná	zvládaný
Organizační	Vymezení pracovních kompetencí	Stanovení odpovědnosti a vymezení kompetencí v pracovní náplni v rámci projektu.	1	2	2	téměř nemožná	zvládaný
Organizační	Neodpovědnost	Špatný přístup osob k projektu, zanedbávání povinností apod.	2	3	6	výjimečně možná	významný
Organizační	Nekompetentnost	Delegování pravomocí na nekompetentní osoby, které nemají zkušenosti.	3	3	9	možná	významný
Organizační	Zneužití pravomocí	Nekalé zadávání zakázek, netransparentnost operací apod.	2	4	8	téměř nemožná	velmi významný
Projektové	Rozpočet projektu	Správné nastavení rozpočtu projektu dle kapitol a způsobilosti výdajů.	3	2	6	běžně možná	drobný
Projektové	Výběrová řízení	Dodržení zákona o veřejných zakázkách a pravidel OP	3	4	12	běžně možná	velmi významný
Projektové	Financování projektů	Zajištění finančních prostředků pro realizaci projektu.	2	3	6	T téměř nemožná	významný
Projektové	Vícenáklady	Náklady nad rámec schváleného rozpočtu musí být hrazeny z vlastních zdrojů žadatele.	2	3	6	T téměř nemožná	významný
Projektové	Fakturace	Nedodržení základních náležitostí faktury dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.	1	2	2	nemožná	drobný
Projektové	Fakturace - termínová	Zpoždění proplácení faktur.	1	2	2	nemožná	drobný
Projektové	Žádost o platbu	Předložení žádosti o platbu na základě skutečných výdajů projektu.	1	2	2	nemožná	drobný
Projektové	Etapizace	Existence věcně oddělitelných etap projektu, které budou dohromady tvořit jeden projekt.	0	1	1	nemožná	zvládaný
Projektové	Majetkoprávní vztahy	Projektem dotčené pozemky musí být ve vlastnictví žadatele, nebo je musí mít v dlouhodobém pronájmu.	2	3	6	nemožná	drobný
Projektové	Územní řízení	Existence platného územního rozhodnutí pro každý dílčí projekt v IPRM.	1	3	3	téměř nemožná	významný
Projektové	Vyjádření EIA a NATURA 2000	Existence kladného vyjádření pro stavbu z hlediska zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.	1	3	3	téměř nemožná	Významný
Projektové	Projektové dokumentace	Zajistit projektovou dokumentaci pro	0	0	0	nemožná	zvládaný

Kategorie	Riziko	Popis rizika	P	D	V=P*D	Pravděpodobnost	Dopad
		celou stavební část.					
Projektové	Projektová dokumentace	Postupovat realizaci dle projektové dokumentace.	2	2	2	Možná	drobný
Projektové	Projektová žádost	Dodržování aktivit dle projektové žádosti a dále smlouvy o dílo, harmonogramu projektu, technologie stavby apod.	2	2	2	možná	drobný
Projektové	Smlouva o dílo	Špatné nastavení termínů v smlouvě o dílo, nepřesně zpracovaný rozpočet.	2	2	2	možná	drobný
Projektové	Stavební dozor	Špatný výběr odborného stavebního dozoru – firmy, která bude dohlížet nad správnou realizací stavby.	2	2	2	možná	drobný
Projektové	Publicita	Nedodržení pravidel publicity dle Smlouvy o financování a dle podmínek obsažených v Metodickém pokynu pro publicitu ROP SV.	2	3	6	možná	významný
Projektové	Řízení projektů	Zajištění úspěšné realizace projektu a úspěšného proplacení dotace.	2	3	6	možná	významný
Ostatní	Počasí	Předpoklad pro realizaci stavby.	3	3	9	běžně možná	drobný
Ostatní	Živelná pohroma	Riziko výskytu požáru, povodně apod.	0,5	0	0	nemožná	zvládaný

Zdroj: Zpracovatel

Katalog rizik je veden v elektronické formě. U každého rizika je uveden podrobnější popis a další atributy. V katalogu rizik mohou být rizika standardně tříděna dle dalších hledisek do vhodných kategorií a skupin.

Po celkové sumarizaci dat byla do souhrnu rizik a do souboru opatření vybrána taková, jejichž váha rizika přesahuje stupeň 5 ze zvolené stupnice. Rizika s **významovou vahou > 5** představují potenciální hrozby, které v případě, že se vyskytnou, způsobují ohrožení realizace projektu. Jedná se o interní rizika na straně žadatele a konečného příjemce dotace, ale i externí rizika, která jsou mnohdy hůře ovlivnitelná.

8.3 Zhodnocení rizik IPRM

Projektová rizika jsou především spojena s přípravou IPRM jako celkového strategického dokumentu a veškeré aktivity jsou vyvíjené v rámci **předrealizační a realizační fáze**.

Tabulka 49: Strategická rizika IPRM

Krok 1: Identifikace dvojic hrozba-scénář		Krok2: Kvantifikace rizik	Krok 3: Eliminace rizik
Hrozba	Scénář	Komentář (zdůvodnění, čím je způsobena škoda)	Způsob eliminace rizik
Povinné přílohy IPRM	Nedoložení, případně nekompletnost jednotlivých příloh.	Vyloučení IPRM v rámci formálního hodnocení projektu.	Podrobné prostudování Pokynů pro předkladatele v rámci ROP SV a podmínek platných výzvu.
Chybné nastavení indikátorů	Indikátory nastaveny nerealisticky vůči metodice MMR a charakteru projektů v IPRM.	Horší sledování plnění indikátorů v realizační fázi IPRM.	V přípravné fázi je nutné provést analýzu indikátorů nastavených v programové dokumentaci ROP Severovýchod. Následně budou indikátory přeneseny do IPRM a kvantifikovány do podmínek vymezené zóny Lidové sady.
Nerealistický harmonogram projektů v IPRM	Harmonogram projektů bude nastaven na základě vyhlášení výzev k předkládání dílčích projektů.	Špatný harmonogram způsobí zpoždění realizace dílčích projektů a jejich proplácení.	Důkladně připravený harmonogram na základě poskytnutých informací v projektových námětech.
Vydání stanoviska SEA	V rámci zjišťovacího řízení si může MŽP, nebo KÚ Libereckého kraje vyžádat dodatečné informace, které mohou ohrozit termínový rozsah výzvy.	Na základě rozhodnutí krajského úřadu může kraj začít požadovat vypracování kompletní SEA nebo doložit chybějící dokumenty a informace a tedy dojde k posunutí získání tohoto stanoviska.	Vypracovat oznámení pro zjišťovací řízení na základě předchozí komunikace s krajským úřadem a doložit veškeré informace a podklady, které jsou požadovány. Oznámení pro zjišťovací řízení a cíle, opatření IRPM jsou vypracovány a nastaveny v souladu se Strategií rozvoje města a s jejími cíli, u které SEA již byla řešena.
Neschválení IPRM	Vydané záporné rozhodnutí ze strany RR SV.	V rámci hodnotící fáze IPRM mohou jednotliví externí hodnotitelé vydat záporné stanovisko, čímž nedojde k finálovému schválení IPRM Regionální radou SV.	Úlohou zpracovatele IPRM a zástupců města Liberec je správně a v dostatečné formě popsat všechny důvody pro vytvoření IPRM.
Ztráta zájmu partnerů v realizační fázi	Partneři v realizační fázi nespolupracují na aktivitách vymezených dohodou o partnerství.	V případě, že některý z projektů nebude realizován kvůli odstoupení některého z partnerů, dochází k posunům při naplňování cílů a finančního čerpání rozpočtu IPRM dle původního plánu a vyvstává nutnost žádat o schválení změny ÚRR v IPRM.	Výběr vhodných a dobře připravených dílčích projektů. Při výběru projektů bude vytvořen zásobník projektů, ze kterých by se případně mohl vybrat náhradní projekt. Výběr by byl řešen dle seznamu dle pořadí výše bodového hodnocení.
Krok 1: Identifikace dvojic hrozba-scénář		Krok2: Kvantifikace rizik	Krok 3: Eliminace rizik

Hrozba	Scénář	Komentář (zdůvodnění, čím je způsobena škoda)	Způsob eliminace rizik
Nepřipravenost dílčích projektů k předložení v rámci výzvy	Projektové žádosti nesplní kritéria formálních náležitostí a přijatelnosti – budou chybět přílohy.	Některé projekty obsažené v IPRM by ztratily nárok na získání podpory z EU a IPRM by mohlo být ohroženo nenaplněním všech indikátorů a cílů.	Dílčí projekty v IPRM musí být kvalitně zpracovány a musí být doloženy všechny povinné přílohy v požadované formě platné pro dané kolo výzvy včetně splnění dalších formálních podmínek a přijatelnosti. Statutární město Liberec uzavře se žadatelem dílčího projektu partnerskou smlouvu, kde budou definovány jeho povinnosti a vázanost projekt zrealizovat.
Nepřidělení dotace na dílčí projekty v IPRM.	Nepředložení dílčích projektů uvedených v IPRM. Každý projekt musí být předložen jako projektová žádost v rámci příslušné výzvy.	Některé projekty obsažené v IPRM by ztratily nárok na získání podpory z EU a IPRM by mohlo být ohroženo nenaplněním všech indikátorů a cílů.	Kvalitní zpracování dílčích projektů, včetně podrobné socioekonomické studie projektu. Statutární město Liberec zajistí možnost konzultací žadatelům dílčích projektů při přípravě projektových žádostí i pro zajištění jejich zdárné realizace.
Publicita	Nedodržení základních pravidel publicity IPRM dle Grafického manuálu platného pro ROP SV.	Kvůli nedodržení základních pravidel publicity programu by mohly některé způsobilé výdaje být identifikovány jako nezpůsobilé.	Důsledné dodržování veškerých požadavků pravidel publicity programu na všech dokumentech, schůzích, webových stránkách a současně průběžné konzultace s ÚRR SV pro ověření správnosti používaných log a pravidel.
Komunikační strategie	Nastaven systém komunikace mezi manažerem IPRM, ŘV a Pracovní skupinou ve všech fázích IPRM.	Neexistence komunikační strategie může vést k neinformovanosti osob zainteresovaných v přípravné fázi IPRM.	V rámci přípravné fáze musí být jmenován ZM Řídicí výbor, který má možnost jmenovat dílčí pracovní skupiny. Dále byl ZM jmenován manažer projektu, který je odpovědný za celkovou realizaci IPRM.

Zdroj: Zpracovatel

Tabulka 50: Ekonomická rizika IPRM

Krok 1: Identifikace dvojice hrozba-scénář		Krok2: Kvantifikace rizik	Krok 3: Eliminace rizik
Hrozba	Scénář	Komentář (zdůvodnění, čím je způsobena škoda)	Způsob eliminace rizik
Finanční harmonogram	Nesprávné finanční nastavení IPRM dle opatření.	V případě, že některý z projektů bude realizován se zpožděním či jinými problémy nebo nebude realizován, dochází k posunům při naplňování cílů a finančního čerpání rozpočtu IPRM dle původního plánu a vyvstává nutnost žádat o schválení změny ÚRR v IPRM.	Výběr vhodných a dobře připravených dílčích projektů. Při výběru projektů bude vytvořen zásobník projektů, ze kterých by se případně mohl vybrat náhradní projekt. Výběr by byl řešen dle seznamu dle pořadí výše bodového hodnocení.
Finanční harmonogram	Nesprávné finanční nastavení IPRM z hlediska času.	V případě, že některý z projektů bude realizován se zpožděním nebo nebude realizován, dochází k posunům při naplňování cílů a finančního čerpání rozpočtu IPRM dle původního plánu a nutnost žádat o schválení změny ÚRR v IPRM.	Výběr vhodných a dobře připravených dílčích projektů. Při výběru projektů bude vytvořen zásobník projektů, ze kterých by se případně mohl vybrat náhradní projekt. Výběr by byl řešen dle seznamu dle pořadí výše bodového hodnocení.
Nedokončení projektů	Nezrealizování plánovaných projektů a následné nesplnění finančního harmonogramu IPRM	V případě, že některý z projektů nebude realizován, dochází k problému s naplněním cílů a indikátorů IPRM a nutnost žádat o schválení změny ÚRR v IPRM.	Výběr vhodných a dobře připravených dílčích projektů. Při výběru projektů bude vytvořen zásobník projektů, ze kterých by se případně mohl vybrat náhradní projekt. Výběr by byl řešen dle seznamu dle pořadí výše bodového hodnocení.
Podání projektových žádostí	Nepodání projektových žádostí způsobí nebo podání s formálními chybami způsobí nutnost změny IPRM v části projektové a změnu finančního harmonogramu	V případě, že některý z projektů nebude realizován, dochází k problému s naplněním cílů a indikátorů IPRM a nutnost žádat o schválení změny ÚRR v IPRM.	Výběr vhodných a dobře připravených dílčích projektů. Při výběru projektů bude vytvořen zásobník projektů, ze kterých by se případně mohl vybrat náhradní projekt. Výběr by byl řešen dle seznamu dle pořadí výše bodového hodnocení.
Schválení projektových žádostí v jednotlivých OP	Neschválení projektových žádostí jednotlivými ŘO a způsobení nutnosti změny IPRM v části projektové a změnu finančního harmonogramu	V případě, že některý z projektů nebude realizován, dochází k problému s naplněním cílů a indikátorů IPRM a nutnost žádat o schválení změny ÚRR v IPRM.	Výběr vhodných a dobře připravených dílčích projektů. Při výběru projektů bude vytvořen zásobník projektů, ze kterých by se případně mohl vybrat náhradní projekt. Výběr by byl řešen dle seznamu dle pořadí výše bodového hodnocení.
Odejmutí dotace	Nesplnění povinností uvedených v podmínkách Příručky pro příjemce v rámci ROP SV.	Veškeré porušení povinností uvedených ve Smlouvě a ve Směrnici vedou k riziku odejmutí dotace, především nedodržení monitorovacích indikátorů uvedených v žádosti o dotaci.	Správné nastavení monitorovacích indikátorů a dodržení všech povinností.

Zdroj: Zpracovatel

Ekonomická rizika jsou spojena především s finančními transakcemi, které v rámci financování realizační části IPRM a dílčích projektů probíhají. Jedná se o finanční aspekty spojené s prokázáním finančních prostředků z předfinancování projektu i o nastavení podmínek pro čerpání dotace a finančních toků ze strany Evropské unie, přes Ministerstvo financí, úřad Regionální rady až ke konečnému příjemci. V úvahu byly brány i skutečnosti spojené s finančními toky mezi Evropskou komisí, Ministerstvem financí a konečným příjemcem podpory.

Organizační rizika

Organizační rizika jsou taková, která jsou především spojena s vnitřním fungováním Magistrátu města Liberec. Jedná se především o sladění organizačních záležitostí, včetně personálního obsazení jednotlivých manažerských rolí v rámci projektu s běžným fungováním instituce a plněním své pracovní agendy.

Tabulka 51: Organizační rizika IPRM

Krok 1: Identifikace dvojic hrozba-scénář		Krok2: Kvantifikace rizik	Krok 3: Eliminace rizik
Hrozba	Scénář	Komentář (zdůvodnění, čím je způsobena škoda)	Způsob eliminace rizik
Neodpovědnost	Neodpovědný přístup všech zainteresovaných osob do projektu.	Záměrné zneužívání pravomoci a zanedbávání všech povinností vyplývajících ze statusu osoby v projektu.	Správný výběr osob, kvalitní stanovení projektového týmu.
Nekompetentnost	Špatné vymezení pracovní smlouvy v rámci projektu.	Nedostatečné vymezení pracovních kompetencí v pracovních smlouvách.	Při sestavování pracovních náplní osob konzultovat s právníky.
Zneužití pravomoci	Zneužití svého postavení a kompetencí v rámci projektu.	Riziko spojené s nesprávným výběrem osob zapojených do projektu.	Konzultovat účast osob v projektu s manažerem projektu. Dokládat všechny osvědčení nutná k výkonu pracovní funkce.

Zdroj: Zpracovatel

Projektová rizika

Projektová rizika v implementační fázi představují především hrozby spojené s administrací projektu vůči implementační agentuře (Úřadu Regionální rady), Řídícímu orgánu, auditnímu orgánu a platebnímu orgánu a statutárnímu městu Liberec.

Tabulka 52: Projektová rizika IPRM

Krok 1: Identifikace dvojic hrozba-scénář		Krok2: Kvantifikace rizik	Krok 3: Eliminace rizik
Hrozba	Scénář	Komentář (zdůvodnění, čím je způsobena škoda)	Způsob eliminace rizik
Výběrová řízení	Dodržení zákona o veřejných zakázkách a pravidel operačních programů.	Neodborný přístup v zadávání veřejných zakázek v rámci projektu. V případě pochybení a nesplnění všech podmínek zákona a programu ROP SV, může způsobit nezpůsobilost výdajů a tedy nenaplnění cílů a indikátorů IPRM, pokud by dílčí projekt nebyl zrealizován.	Nastavení transparentního výběrového řízení dle zákona č. 137/2006 Sb. a výběr správného druhu zadávacího řízení. Dbát na transparentnost a objektivnost všech výběrových řízení. Přenechání odpovědnosti externímu subjektu, případně vytvořit interní tým lidí, který bude nést veškerou odpovědnost za výběrová řízení projektu.
Rozpočet projektu	Špatné nastavení rozpočtu projektu dle kapitol a způsobilosti výdajů.	Významně špatné nastavení rozpočtu a způsobilých výdajů, může způsobit nezpůsobilost většího množství výdajů a tedy vyšší finanční náročnosti na straně žadatele dílčího projektu.	Nastavení rozpočtů bude konzultováno již v podobě projektových námětů ze strany zpracovatele IPRM a následně pracovníky ÚRR při podání projektové žádosti.
Financování projektů	Nedostatečné zajištění finančních prostředků pro realizaci projektu.	V případě nedostatečného zajištění finančních prostředků pro dílčí projekt může nastat situace, kdy projekt nebude možné dokončit.	Při prvním výběru po sběru námětů již bude zohledněno jedno z kritérií, které projekty vypadají ohroženy nedostatečným zajištěním finančních prostředků. Ve výzvě pro projektové záměry toto bude jedním z kritérií hodnocení, aby se předešlo problémům.
Vícenáklady	Náklady nad rámec schváleného rozpočtu musí být hrazeny z vlastních zdrojů žadatele.	Existence víceprací a vícenákladů v projektu, vše hradí žadatel ze svého. V Rozhodnutí je přesně definována výše dotace a rozpočet projektu, což je max. možná míra podpory. Nelze ji měnit.	Při výskytu vícenákladů je třeba rozhodnout, zda-li jsou způsobilé v rámci projektu, či nikoli.
Majetkoprávní vztahy	Projektem dotčené pozemky musí být ve vlastnictví žadatele, nebo je musí mít v dlouhodobém pronájmu.	Všechny pozemky, které budou dotčeny stavebními pracemi, musí být v majetku konečného příjemce, případně musí být v dlouhodobém pronájmu. Musí to být doloženo jako povinná příloha v žádosti formou výpisu z katastru nemovitostí, nebo smlouvou o pronájmu.	Včasné zajištění všech dotčených pozemků, jednání s ostatními majiteli o dokoupení, nebo pronájmu.
Řízení projektů	Špatné a chybné zajištění řízení realizace projektu a proplacení dotace.	Nevhodný management projektu, může způsobit významné chyby při realizaci a administraci projektu.	Volbou odborného a zkušeného managementu projektu se dá zajistit efektivní a bezchybné řízení projektu.
Publicita projektu	Nedodržení pravidel publicity dle Smlouvy o financování a dle podmínek obsažených v Metodickém pokynu pro publicitu ROP SV.	Nedodržení použití stanovených log programu, fondu a všech subjektů podílejících se na financování projektu. Nezachování předepsaných rozměrů všech použitých log, záměna log a chybné použití. Špatně zacílený marketing projektu.	Podrobné prostudování obou manuálů a dodržení všech stanovených postupů.

Zdroj: Zpracovatel

Ostatní rizika

Mezi ostatní rizika patří především taková, která jsou neovlivnitelná a jejich výskyt je přirozený. Takovým významným rizikem je právě počasí. V případě stavebních prací hraje faktor počasí významnou roli a výskyt takového rizika způsobuje narušení celkového harmonogramu projektu a posunutí projektových prací. Následně vzniká multiplikační efekt ve formě zpracování změnových zpráv a žádání o prodloužení termínu realizace projektu. Mnohými realizátory projektu bývá toto riziko velmi podceňováno.

Tabulka 53: Ostatní rizika IPRM

Krok 1: Identifikace dvojic hrozba-scénář		Krok2: Kvantifikace rizik	Krok 3: Eliminace rizik
Hrozba	Scénář	Komentář (zdůvodnění, čím je způsobena škoda)	Způsob eliminace rizik
Počasí	Špatné počasí způsobí zpoždění realizace projektu.	Počasí představuje velmi významný faktor ovlivňování termínů stavebních prací na projektu.	Neovlivnitelné nepředvídatelné riziko. ^a

Zdroj: Zpracovatel

Fáze udržitelnosti IPRM

Ve fázi udržitelnosti budou orgány IPRM odkázány především na monitorování realizace strategie a cílů IPRM, jeho opatření a aktivit prostřednictvím monitorovacích zpráv a hlášení partnerů IPRM, nositelů jednotlivých dílčích projektů IPRM, a to proto, že nemohou z titulu svých pravomocí ovlivňovat pracovní postupy a rozhodování statutárních orgánů partnerů IPRM. Nemohou vymáhat, nařizovat nebo závazně požadovat respektování a dodržování tzv. závazných podmínek mezi poskytovatelem dotační podpory a jejím příjemcem. Mohou spolupracovat, napomáhat při řešení možných potíží a vést partnery IPRM k respektování společného závazku a cílů, tedy podpory, kterou IPRM všem partnerům nabídl a do jisté míry tak usnadnil získání dotační podpory. Komentář se týká především projektů realizovaných s finanční podporou z jednotlivých Tematických OP, které jsou sice integrální součástí strategie celého IPRM, ale nejsou jeho operativní součástí, a budou podléhat přímo režimu monitorování a kontroly ze strany příslušných orgánů zdrojových operačních programů.

9 IPRM a naplňování horizontálních témat

V souladu s obecným nařízením a Strategickými obecnými zásadami Společenství byla pro programovací období 2007 – 2013 definována 2 horizontální témata:

- rovné příležitosti
- udržitelný rozvoj

a) **Rovné příležitosti** - potírání diskriminace na základě pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, zdravotního postižení, věku či sexuální orientace skupin ohrožených sociálním vyloučením (migranti, nezaměstnaní, osoby s nízkou kvalitací, osoby z obtížně dopravně dostupných oblastí, drogově závislí, propuštění vězni, absolventi škol).

Obecným cílem tohoto tématu je zajištění a zlepšování kvality života, sociální stability a rozvoje lidského a ekonomického potenciálu všech obyvatel bez rozdílu.

Princip rovných příležitostí zahrnuje specifické potřeby obyvatel, rovné pracovní podmínky, informovanost a komunikaci, vzdělávání a práci, kvalitu života a prevenci sociálně patologických jevů.

b) **Udržitelný rozvoj** - ekonomický růst, který uvádí v soulad hospodářský a společenský pokrok s plnohodnotným zachováním životního prostředí.

Princip udržitelného rozvoje zahrnuje oblasti dopravy, životního prostředí, spotřeby energie, ekonomického potenciálu a výchovy k udržitelnému rozvoji.

V předkládaném IPRM *Liberec – zóna „Lidové sady“* symbolizují vnímání horizontálních témat globální cíl a v jeho kontextu i jednotlivé specifické cíle a opatření.

Principy rovných příležitostí a trvale udržitelného rozvoje jsou respektovány v rámci celého IPRM, a to v rozsahu, který odpovídá zaměření celého strategického rámce při formulaci specifických cílů, opatření a aktivit. Proto jsou prokazatelné přínosy v těch oblastech horizontálních témat, jejichž řešení jsou cíli a prioritami IPRM. Sám IPRM vytváří příležitosti naplňovat horizontální témata formulací cílů, opatření, aktivit a relevantních indikátorů, ale jejich skutečné naplnění bude realizováno teprve prostřednictvím dílčích projektů financovaných z jednotlivých zdrojových operačních programů, jejichž věcná i formální konstrukce musí především respektovat stanovená horizontální témata v rozsahu odpovídajícím jejich poslání. V této souvislosti budou jednotlivé dílčí projekty posuzovány a hodnoceny ŘO zdrojových operačních programů jak ve fázi podání žádosti o finanční podporu, tak ve fázích realizace a hodnocení udržitelnosti.

9.1 Rovné příležitosti a zákaz diskriminace

Obecně předkladatel IPRM deklaruje, že žádný navržený specifický cíl, opatření nebo aktivita IPRM nediskvalifikují ani nediskriminují obyvatelstvo města, regionu či migranty z hlediska pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, zdravotního postižení, věku či sexuální orientace, znevýhodněných skupin obyvatelstva, atd. Cílem je dynamický a trvale udržitelný rozvoj města a regionu, zlepšení kvality života a zajištění sociálních jistot, rozvoj ekonomického potenciálu všech obyvatel bez rozdílů. V současnosti existující rozdíly jsou řešeny návrhem opatření, která prostřednictvím realizovaných projektů zajistí ve střednědobém výhledu dostatek pestré a dle schopností a zájmů obyvatelstva diferencované práce, dostupnost vzdělání a uplatnění pracovní síly v souladu s poptávkou na trhu práce.

Rovné příležitosti a zákaz diskriminace budou posuzovány při předložení dílčích projektů partnerů IPRM, při jejich hodnocení řídicími orgány IPRM a při jejich monitorování. Dodržení relevantních indikátorů, stanovených v rámci pravidel zdrojových operačních programů, je věcí hodnocení a monitorování ze strany poskytovatelů dotačních finančních zdrojů a nemůže být na úrovni IPRM garantováno v plném rozsahu.

Rovné příležitosti pro muže a ženy i pro menšiny představují základní demokratickou zásadu, jejíž začlenění do všech politik se stává samozřejmostí.

Princip rovných příležitostí je podporován širokým okruhem aktivit, které lze charakterizovat jako pozitivní akce, např. tréninkové aktivity pro jedno pohlaví nebo menšinu, rovnost při zaměstnávání apod.

K uplatnění tohoto principu je u jednotlivých priorit bráno v úvahu následující:

- **Základní princip rovnosti**, kdy je ohled na **rovnost příležitostí zabudován do všech oblastí** podpory, implementačních a hodnotících systémů a procesů. Tento přístup bude využíván ve všech stádiích realizace a řízení programu; zvláště bude sledován u oblastí podpory zaměřených na revitalizaci města (městské brownfields), jak z hlediska jejich využití, tak z hlediska tvorby a flexibility pracovních míst podpořených dílčími částmi projektů, realizovaných v rámci křížového financování jako „měkké“ (ESF) aktivity;
- **Specifické potřeby obyvatel** – veškerá výstavba a rekonstrukce bude v projektech řešena s ohledem na bezbariérovost a neomezovanou mobilitu obyvatel
- **Rovnost v zaměstnanosti a vzdělávání**, kdy bude snahou dosáhnout stejného přístupu k zaměstnanosti a vzdělávacím příležitostem a bude vyvinuto úsilí pro zlepšení kvality zaměstnání pro ženy, absolventy i obyvatele nad 50 let a pro zajištění větší pružnosti při ochraně pracovních míst pro ženy; tento princip se dále rozšiřuje i na další menšiny včetně imigrantů;
- **Informovanost a komunikace** – v případě zavádění informačních technologií bude zohledněn i přístup zdravotně postižených osob a o projektech a možnostech partnerství v projektech bude zajištěna maximální publicita a informovanost veřejnosti. Webová stránka IPRM bude průběžně informovat o postupu realizace projektů.
- **Kvalita života** – cílem opatření a realizace projektů je přímo navázána na zlepšení kvality života ve městě a to s ohledem na všechny kategorie obyvatel a návštěvníků včetně služeb pro seniory, mládež, zdravotně postižené, péče o zdraví obyvatel.
- **Prevence sociálně patologických jevů** – některá opatření a aktivity jsou přímo zaměřené na prevenci sociálně patologických jevů a zlepšení bezpečnosti ve městě díky úpravě veřejného prostranství či zavedení kamerového systému
- **informace o rovných příležitostech**, kdy při hodnocení oblastí podpory z hlediska rovnosti příležitostí budou prostřednictvím monitorování a hodnocení projektů pravidelně analyzována příslušná data.

Princip rovnosti příležitostí bude detailněji řešen u každého dílčího projektu samostatně.

9.2 Udržitelný rozvoj

Předkládaný Integrovaný plán rozvoje města Liberec navazuje svými strategickými cíli, opatřeními a aktivitami na Strategii udržitelného rozvoje České republiky tím, že akcentuje vytváření podmínek pro rozvoj kvalitní vzdělanosti, volnočasové a společenské infrastruktury založené na základních cílech zvyšujících konkurenceschopnost republiky, regionu a města Liberec v evropském a světovém kontextu. IPRM se zaměřuje i na revitalizaci brownfields, veřejných prostranství a zeleně s cílem zajistí jejich udržitelný rozvoj. Udržitelný rozvoj je takový ekonomický růst, který uvádí v soulad hospodářský a společenský pokrok s plnohodnotným zachováním životního prostředí. **IPRM je cíleně zaměřen na udržitelný rozvoj**, čemuž odpovídá i nastavení strategie IPRM až na úroveň aktivit.

Žadatelé budou deklarovat vliv jejich projektů na udržitelný rozvoj a na životní prostředí, následně v hodnocení projektů budou bodově zvýhodněny projekty s prokazatelně pozitivním přínosem před neutrálními. Projekty s negativním dopadem budou vyřazeny při kontrole přijatelnosti.

V rámci aktivit navržených v IPRM budou sledovány především následující aspekty:

Životní prostředí a spotřeba energie

Veškeré projekty musí být přívětivé k životnímu prostředí, mít pozitivní dopad. Opatření pod cílem zlepšení stavu životního prostředí jsou přímo zaměřené na zlepšení stavu a regeneraci veřejné zeleně, ozdravení rostlin a stromů s ohledem na ponechání rázu prostředí a vhodného zacházení se zelení. Další opatření se přímo zaměřuje na výstavbu, rekonstrukci a rozvoj inženýrských sítí, které také souvisí se zlepšením životního prostředí. Třetí opatření se částečně zabývá nakládáním s odpady (systémy odděleného sběru, skladování a manipulace s odpady v zóně včetně posílení kapacity pro sběr odpadů) a druhá část úsporou energií, využívání obnovitelných zdrojů a hospodaření s energiemi (zateplování objektů v zóně, zejména škol, instalace kogeneračních zařízení a technologií na využití odpadního tepla, výstavba a rekonstrukce lokálních zdrojů tepla využívajících obnovitelné zdroje energie pro vytápění, chlazení a ohřev teplé vody)

Doprava

Co se týče udržitelného rozvoje dopravy, řeší IPRM 2 opatření. Ve snaze zpříjemnit život občanům a návštěvníkům města řeší opatření výstavbu, modernizaci a rozvoj dopravní infrastruktury a rozvoj dopravní dostupnosti a bezpečnosti, na kterou se klade velký důraz. V rámci řešení dopravy se nezapomene i na možnosti rozvíjet pěší komunikace a cyklostezky a ohled na bezbariérové úpravy pro zajištění dostupnosti zóny. Při výstavbě, modernizaci a rozvoji dopravní infrastruktury je nutno upřednostňovat ekologické způsoby dopravy.

Ekonomický potenciál

Ekonomický potenciál z hlediska využití brownfields a eliminace zborů půdy a fragmentace krajiny jsou řešeny v rámci opatření Obnova zanedbaných a nevyužívaných objektů a prostranství a regenerace, rozvoj a ochrana veřejné zeleně.

Výchova k udržitelnému rozvoji

Podpora výchovy k udržitelnému rozvoji může být řešena v opatřeních zvyšování kvality a nabídky vzdělávání a výstavba, modernizace a rozvoj infrastruktury pro vzdělávání a sociální integraci. V zóně se nachází ZOO a Botanická zahrada, které v rámci své činnosti vykonávají i výchovu a vzdělávání k udržitelnému rozvoji a životnímu prostředí a také v zóně sídlí základní školy a další vzdělávací instituce, které mohou své projekty zaměřené na výchovu udržitelného rozvoje zavést do své výuky. Také v zóně sídlí Centrum pro zvířata v nouzi – Bobík a Městské středisko ekologické výchovy – Divizna.

Princip udržitelného rozvoje byl také v přípravné fázi zakotven do kritérií pro výběr projektů u všech oblastí podpory při hodnocení členy Pracovní skupiny. Dílčí projekty ale musí být v rámci IPRM posuzovány jednotlivě z hlediska vlivu na životní prostředí tak, aby byly eliminovány negativní dopady na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb. Mezi základní principy patří:

- respektování principu udržitelného rozvoje v dalších fázích aktualizace programu, včetně posouzení vlivů na životní prostředí aktualizovaných verzí;
- zahrnutí mechanismu environmentálního hodnocení projektů v rámci výběrových řízení projektů;
- nutnost klást při výběru projektů důraz na princip partnerství v rámci Místní agendy 21, tj. upřednostňovat projekty založené na partnerské spolupráci různých cílových skupin v regionu (podnikatelé, nestátní neziskové organizace, obce, vysoké školy atd.).

Princip udržitelného rozvoje bude detailněji řešen a uplatněn u každého dílčího projektu samostatně. Protože součástí IPRM jsou investiční projekty, bude nutné každý projekt

předkládaný v rámci IPRM posoudit z hlediska vlivu na životní prostředí. Veškeré stavební práce je nutno vykonávat tak, aby bylo zajištěno omezení vzniku rizikových škodlivin (hluk, prach, znečištění vozovek a likvidace odpadů ze stavebních úprav) a aby byly minimalizovány i všechny další negativní vlivy v období výstavby (např. minimalizace záborů ploch, zajištění staveniště i používaných stavebních mechanismů a dopravních prostředků proti únikům závadných látek, minimalizace rizika kontaminace půdy a vod nebezpečnými a závadnými látkami, bezpečná likvidace odpadních vod ze stavby apod.). Budoucí stavby nesmí významně nebo znatelně negativně ovlivnit klimatické poměry, ovzduší, nesmí kontaminovat půdu ani nesmí narušit stabilitu stávajících ekosystémů. Projekty musí být realizovány v souladu se zákony č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. K opravě a stavebním úpravám budou použity jen materiály s certifikátem o zdravotní nezávadnosti. Nakládání s odpady musí být řešeno ve smyslu ustanovení zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vyhlášky MŽP č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, a v souladu s dalšími právními předpisy v oblasti nakládání s odpady. Vlastní provoz nových budov a zařízení po realizaci projektu lze pokládat za ekologicky šetrný, nedojde - li k překračování povolených limitů znečištění ovzduší, odpadních vod, hluku a způsobu likvidace odpadů. Provoz realizovaných projektů musí být také šetrný vůči dalším složkám životního prostředí, nesmí docházet k jejich významnému narušení nebo negativnímu ovlivnění. Veškeré materiály navrhované pro výstavbu nesmějí představovat žádné riziko z hlediska ochrany zdraví osob ani životního prostředí. V povinných přílohách žádosti dílčích projektů budou doložena stanoviska Odboru životního prostředí a zemědělství Libereckého kraje, případně Ministerstva životního prostředí k projektům. Konkrétně jde o Stanovisko k posouzení vlivů na životní prostředí (EIA), dle § 10 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, a Stanovisko orgánu ochrany přírody z hlediska vlivu projektu na území soustavy NATURA 2000, dle § 45h a § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Ze stanovisek musí jednoznačně vyplývat, že projekt nemá negativní vliv na životní prostředí a veřejné zdraví a nemůže mít významný vliv na evropsky významné lokality a ptačí oblasti.

10 Projekty financované z jiných OP

IPRM obsahuje opatření a aktivity, které budou financovány z ostatních TOP.

Opatření a aktivity financované z jiných OP nejsou operativní součástí IPRM a jsou v IPRM uvedeny pro nastínění jejich provázanosti s opatřeními a aktivitami financovanými ROP, jsou proto uvedeny odděleně a tvoří samostatnou část rozpočtu IPRM. ŘO ostatních OP budou projekty zařazené v rámci těchto opatření na základě konkrétních podmínek daného TOP tyto projekty bonifikovat. Jedná se o následující opatření a aktivity:

Tabulka 54: Opatření a aktivity financované z jiných zdrojů než ROP SV

Opatření	Aktivity	Financující OP
1.1 Rozvoj infrastruktury pro výzkum, vývoj a inovace	<ul style="list-style-type: none"> Rekonstrukce a rozšíření stávajících kapacit pro výzkum, vývoj a inovace Pořízení přístrojového, laboratorního a informačního vybavení pro výzkum, vývoj a inovace Investice do infrastruktury pro výuku spojenou s výzkumem, vývojem a inovacemi na vysokých školách Modernizace a rozšíření informační infrastruktury vysokých škol pro výzkum, vývoj a inovace 	OP VaVpl
2.2 Zvyšování kvality a nabídky vzdělávání a zlepšování podmínek pro sociální integraci	<ul style="list-style-type: none"> Příprava nových vzdělávacích programů v počátečním vzdělávání Podpora výuky cizích jazyků a ICT v počátečním vzdělávání Vzdělávání pedagogů a zaměstnanců škol v počátečním vzdělávání Inovace studijních programů v souladu s požadavky znalostní ekonomiky a potřeb trhu práce rozšiřování nabídky kombinovaného a distančního studia Rozvoj celoživotního vzdělávání Vzdělávání pracovníků VŠ a institucí celoživotního vzdělávání Vytváření a rozvoj spolupráce mezi institucemi terciárního vzdělávání 	OP VK
	<ul style="list-style-type: none"> Vzdělávání příslušníků cílových skupin a dalších subjektů působících v oblasti sociální integrace Podpora prevence sociálně patologických jevů Vzdělávání v procesech rozvoje služeb sociální integrace Podpora managementu a řízení subjektů působících v oblasti sociální integrace 	OP LZZ
3.1 Regenerace, rozvoj a ochrana veřejné zeleně	<ul style="list-style-type: none"> Revitalizace a regenerace parků a dalších veřejných prostranství včetně veřejné zeleně v zóně Výsadba a revitalizace zeleně v zóně Zajištění údržby veřejné zeleně a parků Předcházení zavlékání, regulace a likvidace populací invazních druhů rostlin a živočichů 	OP ŽP
3.2 Využívání obnovitelných zdrojů a hospodaření s energiemi a nakládání s odpady	<ul style="list-style-type: none"> Zateplování objektů v zóně, zejména škol Instalace kogeneračních zařízení a technologií na využití odpadního tepla Výstavba a rekonstrukce lokálních zdrojů tepla využívajících obnovitelné zdroje energie pro vytápění, chlazení a ohřev teplé vody Systémy odděleného sběru, skladování a manipulace s odpady v zóně včetně posílení kapacity pro sběr odpadů 	OP ŽP

Opatření	Aktivity	Financující OP
3.3 Výstavba, rekonstrukce a rozvoj inženýrských sítí	<ul style="list-style-type: none"> Dobudování kanalizace v zóně Výstavba, rekonstrukce a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody Dobudování dalších inženýrských sítí v zóně 	OP ŽP
6.1 Zvyšování kvality řízení veřejné správy	<ul style="list-style-type: none"> Zavádění moderních metod řízení příspěvkových organizací Školení zaměstnanců veřejné správy a příspěvkových organizací Příprava a realizace IPRM 	IOP OP LZZ

Zdroj: Zpracovatel

11 Podmínky, opatření, ukazatele a kritéria navržená ve vyhodnocení vlivů koncepce IPRM pro předcházení, snížení, vyloučení a kompenzaci významných nepříznivých vlivů vyplývajících z realizace koncepce a jejích projektů

11.1 Podmínky pro realizaci navržených rozvojových opatření

Opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných předpokládaných negativních vlivů předložené koncepce IPRM - zóny Lidové sady jsou formulována v podobě podmínek pro realizaci navržených rozvojových opatření a návrhu jejich možných aktivit, které spolu mají vést k naplňování specifických cílů návrhu koncepce.

Zároveň je stanovena podmínka vypracování hlukové mapy pro lokalitu zóny Lidové sady a Akčního plánu zdraví.

V této kapitole jsou shrnuty návrhy na opatření pro realizaci koncepce, které vyplývají z posouzení dle dílu 3 zákona 100/2001 Sb., v platném znění.:

Možné vlivy jednotlivých prioritních oblastí na životní prostředí a případná opatření k zamezení těchto vlivů jsou:

Prioritní oblast 1 Ekonomický rozvoj

V rámci této prioritní oblasti dojde k rekonstrukci některých stávajících objektů či k výstavbě nových objektů. Vzhledem k tomu, že se předpokládá napojení všech objektů na stávající centrální zdroj tepla, zde nevznikne nová emisní zátěž,

Vzhledem k tomu, že realizací této prioritní oblasti dojde k zvýšení požadavků na dopravu a pohyb obyvatel je doporučeno upřednostnit městskou hromadnou dopravu a jinou nemotorovou dopravu – podpora zvýšení kapacity a bezpečnosti pěších a cyklistů.

Realizací této prioritní osy dojde k mírnému zvýšení nároků na potřebu vody a tím dojde ke zvýšení množství vody odpadní. Vzhledem k stávající vodohospodářské infrastruktuře

v daném území o dostatečné kapacitě nedojde realizací této prioritní oblasti k významnému vlivu na vodní prostředí, V předpokládaných místech realizace je napojení na vodovod a kanalizaci.

Realizací prioritní oblasti 1 dojde ke zvýšení zpevněných ploch v území. U odvodu dešťových vod je zde doporučeno maximální možné zasakování přímo v daném území.

Zasáh do zeleně by měl být minimalizován. Pokud dojde k případné likvidaci zeleně, mělo by dojít k patřičné náhradě.

Prioritní oblast 2 Sociální integrace

Vzhledem k charakteru prioritní oblasti 2 (vzdělávání a sociální integrace) a v případě respektování požadavků na ochranu životního prostředí (dle platné legislativy) se vlivy na životní prostředí v této oblasti předpokládají minimální.

Prioritní oblast 3 Životní prostředí

Realizací této prioritní oblasti nedojde k negativním vlivům na životní prostředí. Naopak aktivity jako regenerace a rozvoj městské zeleně, využívání obnovitelných zdrojů energie, zateplování budov, systémy odděleného sběru odpadů...atd. vedou ke zvýšení kvality životního prostředí v daném území.

Prioritní oblast 4 Přitažlivé město

Ani u opatření tohoto specifického cíle se nepředpokládají závažné vlivy na složky ŽP, většina opatření i aktivit je formulována a zaměřena na zlepšení některých složek ŽP. I zde opět postačí dodržovat požadavky legislativních předpisů na ochranu životního prostředí a veřejné zdraví.

Prioritní oblast 5 Dostupnost a mobilita

Náplní tohoto specifického cíle jsou především dopravní stavby – ať již rekonstrukce nebo nová výstavba. V případě výstavby silničních komunikací je možno očekávat veškeré obvyklé vlivy na složky ŽP, které takové stavby mívají, a je proto nutno realizovat obvyklá preventivní a zmírňující opatření pro komunikace, zejména ochranu před hlukem, minimalizaci imisního zatížení, ochranu vod, minimalizaci záborů půdy s vyloučením záborů I. a II. třídy ochrany, omezení fragmentace krajiny a zajištění případných migračních cest živočichů atd.

V případě výstavby cyklostezek je situace dvojaká: na jednu stranu mají výrazně pozitivní vlivy oproti motorové dopravě a opatření na ochranu ŽP se nevyžadují, na druhou stranu může jejich nové budování zejména v zalesněných oblastech nebo v přírodně cenných územích také přinášet nepříznivé vlivy, zvláště pokud jsou budovány se zpevněným povrchem. Zde je na místě požadovat opatření jako např. minimální narušení původního rostlinného pokryvu, minimalizace záborů pro stezku, vedení trasy tak, aby nebylo nutno kácet lesní porosty ani hodnotnou mimolesní zeleň, zamezit vjezd a vstup např. do ZCHÚ, do lesních školek, do lokalit s výskytem lesní zvěře apod. Dále je nutno zajistit v případě cyklostezek v lese pravidelný úklid odpadků apod.

Prioritní oblast 6 Správa věcí veřejných

Vzhledem k tomu, že neinvestiční opatření a aktivity tohoto specifického cíle nijak neovlivňují složky životního prostředí, není nutno doporučovat žádná opatření na ochranu složek ŽP.

Návrh hlavních obecných opatření pro realizaci koncepce IPRM Liberec – zóna Lidové sady:

- průběžně zkvalitňovat a optimalizovat dopravní infrastrukturu, oddělit pěší a cyklistickou dopravu od automobilové dopravy
- preferovat zajištění dopravní obslužnosti zóny Lidové sady kapacitní tramvajovou dopravou
- nedostatek parkovacích míst pro návštěvníky zóny řešit i aplikací parkovacích systémů P&R umístěných v návaznosti na průtah silnice I/35 a městskou hromadnou dopravu. Využít i telematických systémů při navádění osobních vozidel na tyto parkovací systémy
- při zajišťování dopravní obslužnosti zóny Lidové sady nezavádět a omezovat individuální automobilovou dopravu do této lokality. Upřednostňovat především ekologickou dopravu – tramvajovou dopravu, dále i jiné druhy MHD
- následné konkrétní projekty, které budou naplňovat specifické cíle a aktivity IPRM Liberec – zóna Lidové sady, a které se budou přímo dotýkat lesních pozemků nebo 50 m pásma od nich, konzultovat předem s orgánem státní správy lesů (KÚ LK, odbor rozvoje venkova, zemědělství a životního prostředí) pro předejití konfliktů při umísťování staveb na lesní pozemky nebo v jejich bezprostřední blízkosti
- zájmová oblast zóny Lidové sady je územím s archeologickými nálezy, stavebníci jsou povinni podle § 22 odst. 2 zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, oznámit již v době přípravy stavby svůj záměr Archeologickému ústavu AV ČR, v.v.i. (se sídlem Letenská 4, 118 01 Praha 1) a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum.
- V případě stavebních záměrů v prostředí městské památkové zóny je podle § 14 odst. 2 zák. č. 20/1987 Sb. vlastník (správce, uživatel) nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové zóně, povinen k zamýšlené stavbě, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovacím pracím na této nemovitosti si předem vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností, není-li tato jeho povinnost podle tohoto zákona nebo na základě tohoto zákona vyloučena (§ 17).
- Při návrhu projektů záměrů, které budou naplňovat cíle a aktivity IPRM, minimalizovat nebo zcela vyloučit zábory kvalitních zelených ploch s výskytem hodnotných vzrostlých stromů
- Při návrhu projektů záměrů, které budou naplňovat cíle a aktivity IPRM, minimalizovat nebo zcela vyloučit zásahy do VKP (ze zákona i registrovaných), které by narušily jejich velikost a rozsah, hodnotu nebo funkčnost
- Projekty, které se budou dotýkat zájmů ochrany přírody a krajiny, předkládat ve variantách, které budou minimalizovat zásahy do veřejné zeleně, krajinného rázu a VKP
- Při návrhu projektů záměrů, které budou naplňovat cíle a aktivity IPRM, minimalizovat nebo zcela vyloučit negativní narušení nebo zásah do stávajícího zachovaného krajinného rázu zóny Lidové sady. Projekty navrhnout tak, aby respektovaly a zachovaly stávající charakter zóny Lidové sady a jeho krajinný ráz (tzn. např. nebudovat soustředěnou bytovou zástavbu, nestavět mnohapatrové objekty, nezahušťovat stávající zástavbu novými objekty, apod.)
- U budoucích projektů záměrů, které budou nárokovat trvalý zábor ZPF, je potřeba požádat příslušný orgán ochrany ZPF o souhlas s vynětím půdy ze ZPF.

- Projekty s nárokem na vynětí půdy ze ZPF zpracovat tak, aby byl respektován zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně ZPF, vyhl. č. 13/1994 Sb. a Metodický pokyn OOLP MŽP ČR ze dne 1.10.1996, č.j. OOLP/1067/96, tzn. vyloučit zábory ZPF v I. a II. třídě ochrany ZPF a nutné zábory směřovat na méně kvalitní půdy s třídou ochrany ZPF III., IV. a V.
- Při návrhu projektů záměrů, které budou naplňovat cíle a aktivity IPRM, minimalizovat nebo zcela vyloučit takové řešení, které by zhoršilo životní podmínky zvěře v území a které by mohlo způsobit zraňování či usmrcení zvěře. Jako preventivní opatření zahrnou do projektů např. oplocení komunikací s pohybem motorových vozidel, omezení pohybu psů bez vodítka aj. Provádět důsledné kontroly dodržování těchto opatření.
- Zpracovat Akční plán zdraví pro město Liberec a jeho cíle zohlednit při realizaci koncepce IPRM Liberec – zóna Lidové sady
- Zpracovat Hlukovou mapu zóny Lidové sady a její výsledky a závěry zohlednit při výběru a realizaci projektů, naplňujících koncepci IPRM
- Projekt č. 10 – Purkyňovo arboretum – projednat před jeho přijetím s veřejností a v maximální možné míře zohlednit připomínky veřejnosti. Zpracovat dopravní studii a vyřešit dopravu pro případ realizace Purkyňova arboreta a s tím související uzavření nebo zaslepení Purkyňovy ulice
- Minimalizovat zásahy do PUPFL a minimalizovat kácení lesní i mimoletní zeleně, v případě nutného kácení navrhnout kompenzační opatření
- Rozšíření indikátorů pro sledování vlivů realizace koncepce v oblasti ovzduší o imise klasických škodlivin, těžkých kovů a polévatého prachu

11.2 monitorovací ukazatele (indikátory) vlivu koncepce na životní prostředí

V návrhové části předkládaného návrhu koncepce Integrovaný plán rozvoje města Liberec – Lidové sady jsou stanoveny indikátory měřitelnosti naplňování všech 6 specifických cílů. Specifický cíl 3 (Zlepšení stavu životního prostředí) je sledován 3 indikátory. Pro účely naplnění podmínek ochrany životního prostředí v rámci procesu vyhodnocení vlivů koncepce bylo nutné stanovit další indikátory tak, aby bylo možné co nejlépe, ale i efektivně, sledovat stav životního prostředí a jeho změny, které by mohly v důsledku realizace koncepce IPRM nastat.

V průběhu realizace koncepce IPRM je třeba sledovat nejméně tyto navržené indikátory (viz. níže), aby bylo možno průběžně vyhodnocovat, zda realizace koncepce splňuje a zohledňuje referenční cíle ochrany životního prostředí a zda nevznikají oproti předpokladům nepříznivé vlivy, které by bylo nutné řešit návrhem dalších zmírňujících opatření pro ochranu složek ŽP.

Jednotlivé indikátory jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka 55: Navrhované monitorovací ukazatele (indikátory) vlivu IPRM na životní prostředí a veřejné zdraví

Oblast vlivu	Indikátor	Zdroj
Znečištění ovzduší	Emise okyselujících látek	ČHMÚ, ČSÚ LK
	Emise tuhých znečišťujících látek	ČHMÚ, ČSÚ LK
	Výkony v dopravě (osobní, nákladní, MHD)	MML
Kvalita vod	Počet obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci zakončenou ČOV a jejich podíl na celkovém počtu obyvatel	ČSÚ LK
	Kvalita vody (dle kategorií) ve sledovaných tocích a profilech	ČHMÚ, ČSÚ LK
	Obsah fosforu a dusíku v povrchových vodách	ČSÚ LK
	Biochemická spotřeba kyslíku (BSK ₅) ve vodách	ČSÚ LK
Znečištění půdy, staré ekologické zátěže	Počet starých ekologických zátěží a brownfields	MML
	Plocha revitalizovaných území v km ² (přírůstek)	MML
Energetika, alternativní zdroje	Roční spotřeba a výroba energie	ČSÚ LK
	Počet podpořených projektů na úsporu energie	Městský energetik
	Podíl výroby elektřiny a tepla z OZE	MPO, ERÚ
Zemědělské a lesní pozemky	Rozloha zemědělské půdy	MZE, ČSÚ LK
	Podíl jednotlivých kategorií lesa (hospodářské, ochranné a zvláštního určení)	ÚHUL
Nakládání s odpady	Celková produkce odpadů	MML, ISOH, VÚV T.G.M
	Množství recyklovaných odpadů	MML, ČSÚ LK
	Množství odpadů ze separovaného sběru	MML, ČSÚ LK
	Množství produkovaných nebezpečných odpadů	MML, ČSÚ LK
Péče o přírodu a krajinu	Celkové pořízené investice na ochranu životního prostředí	ČSÚ LK
	Počet upravených a rekonstruovaných veřejných prostranství	MML
Péče o urbanizovaná území	Zastavěná plocha	ČSÚ LK
	Rozloha a podíl zeleně na území zóny	MML
	Množství investic do protipovodňových opatření	MML
	Výměra území s vyřešenou protipovodňovou ochranou	MML, Povodí, MZe ČR
	Rozloha území se zvýšenou hlukovou zátěží a jeho podíl z celkové plochy Statutárního města Liberec	KÚLK
Kulturní památky	Množství investic do zachování a obnovy kulturních památek a regenerace Městské památkové zóny	MML
	Počet nově opravených kulturně historických památek	MML
Doprava	Délka nově vybudovaných komunikací	MML
	Délka cyklistických stezek	MML
	Počet cestujících MHD	MML

11.3 Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektu

Výběr předkládaných projektů bude podléhat hodnocení nejen z hlediska cílů a opatření IPRM a pravidel a podmínek jednotlivých operačních programů, ale zároveň budou posuzovány z hlediska vlivů na ŽP na základě níže zmíněných kritérií. Na základě výsledků hodnocení splnění kritérií budou teprve doporučovány projekty a to zejména ty, které budou z hlediska životního prostředí a veřejného zdraví působit nejpříznivěji.

Při hodnocení konkrétních projektů je nutné vybrat pouze ta kritéria, která jsou relevantní k danému projektu, případně je doplnit o referenční cíle, jež zastřešují celou oblast ochrany životního prostředí v souladu s národními dokumenty. Projekt musí být z těchto hledisek posouzen komplexně včetně navazujících činností a nepřímo vyvolaných efektů.

Tabulka 56: Kritéria pro výběr projektu vzhledem na vlivy životního prostředí

Oblast	Kritérium
Obecná ochrana životního prostředí	respektování chráněných území
	respektování a podpora funkčnosti vymezených prvků ÚSES
	používání BAT - nejlepších dostupných technologií
	nezvyšování stávající hlukové zátěže území, případně její snížení
	udržitelnost daného záměru v území
	přínos nositele projektu k řešení ekologické problematiky území (odstranění „černých“ skládek a objektů, zachování biodiverzity a údržba krajiny,...)
	celkový pozitivní dopad na region vzhledem ke zvyšování ochrany životního prostředí a uplatňování principů udržitelného rozvoje
	návaznost a soulad s koncepcemi okolních území v širších vztazích
	aplikace úspor energií při realizaci projektu
	kvalita, spolehlivost a energetická náročnost použitých technologií (např. ve srovnání s BAT)
	vyřešené odstraňování odpadů již v přípravných projekčních fázích, s preferencí možností materiálového a energetického využití odpadu; sledování cílů POH SML
	environmentální přínos budovaných dopravních komunikací; zpracování variant dopravních záměrů
	významnost negativních dopadů protipovodňových opatření ve srovnání s jinými variantami
	komplexnost souhrnu opatření projektu pro eliminaci, minimalizaci a kompenzaci vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví
Kvalita ovzduší	maximální omezení emisí škodlivin do ovzduší
	minimalizace produkce pachových látek do ovzduší
	podíl spotřeby obnovitelných zdrojů energie
Kvalita vody a vodní bilance	vyločení nebo snížení kontaminace povrchových a podzemních vod
	nezvyšování eutrofizace povrchových vod
	maximum zasakování čistých dešťových odpadních vod na pozemku
Půda	minimalizace záboru ZPF (celkového a především I. a II. třídy ochrany), popř. PUPFL
	zaměření podnikatelských aktivit do lokality typu brownfields
	vyločení kontaminace půdy
Biota	zabraňování šíření invazivních druhů
	nenarušování hodnotných biotopů, minimalizace zásahů do ÚSES, VKP apod.
	minimalizace kácení zeleně
	zahrnutí plánu ozelenění již do projektové přípravy – sadovnické úpravy
	využívání autochtonních a stanovištně vhodných druhů dřevin a rostlin pro výsadby

Oblast	Kritérium
Krajina	nenarušování, resp. minimalizace narušení krajinného rázu
	minimalizace fragmentace krajiny (především u liniových staveb)
	soulad s platnou územně plánovací dokumentací
	omezení suburbanizace města rozšiřováním zástavby do venkovské krajiny; využívat zastavitelné území města

Další environmentální kritéria pro výběr realizačních projektů bude možno podle potřeby stanovit následně, po konkretizaci jednotlivých projektů a po jejich lokalizaci v určitém území.

11.4 Podmínky pro koncepci a její projekty, které vyplývají z obdržených vyjádření k návrhu koncepce, vyhodnocení vlivů koncepce (SEA) a z veřejného projednání

V rámci vyhodnocení vlivů koncepce, vyjádření k návrhu koncepce a veřejného projednání byly stanoveny tyto další podmínky pro koncepci a její projekty:

- Při návrhu projektů záměrů, které budou naplňovat cíle a aktivity IPRM, minimalizovat nebo zcela vyloučit takové řešení, které by zhoršilo životní podmínky zvěře v území a které by mohlo způsobit zraňování či usmrcení zvěře. Jako preventivní opatření zahrnou do projektů např. oplocení komunikací s pohybem motorových vozidel, omezení pohybu psů bez vodítka aj. Provádět důsledné kontroly dodržování těchto opatření
- Zpracovat Akční plán zdraví pro město Liberec a jeho cíle zohlednit při realizaci koncepce IPRM Liberec – zóna Lidové sady
- Zpracovat Hlukovou mapu zóny Lidové sady a její výsledky a závěry zohlednit při výběru a realizaci projektů, naplňujících koncepci IPRM
- Projekty, které se budou dotýkat lesních pozemků nebo pásma do 50 m od jejich hranice, projednat předem s příslušnou státní správou lesů
- Projekty, které se budou dotýkat zájmů ochrany přírody a krajiny, předkládat ve variantách, které budou minimalizovat zásahy do veřejné zeleně, krajinného rázu a VKP
- Minimalizovat zásahy do PUPFL a minimalizovat kácení lesní i mimolesní zeleně, v případě nutného kácení navrhnout kompenzační opatření
- Rozšíření indikátorů pro sledování vlivů realizace koncepce v oblasti ovzduší o imise klasických škodlivin, těžkých kovů a polévatého prachu

Přílohy

- Příloha 1: Seznam kulturních památek na území města
- Příloha 2: Poskytovatelé sociálních služeb ve městě Liberci
- Příloha 3: Přehled podnikatelských subjektů bez rozlišení pole působnosti v zóně Lidové sady
- Příloha 4: Přehled subjektů působících v oblasti školství a výchovy mládeže v zóně Lidové sady
- Příloha 5: Přehled subjektů působících v oblasti sportu v zóně Lidové sady
- Příloha 5: Přehled subjektů působících v oblasti kultury a zájmové činnosti v zóně Lidové sady
- Příloha 6: Přehled subjektů veřejné správy v zóně Lidové sady
- Příloha 7: Přehled subjektů působících v oblasti zdravotnictví a sociální péče v zóně Lidové sady

Příloha 1: Seznam kulturních památek na území města

Číslo rejstříku	Část obce	čp.	Památko	Ulice,nám./umístění
54654 / 5-4161	Liberec XVII-Kateřinky		socha	
102580	Liberec XXXI-Krásná Studánka		krucifix	při silnici z Liberce do Frýdlantu
15866 / 5-4372	Liberec XXIX-Kunratice		kostel Všech svatých (sv. Michala?)	
53116 / 5-4374	Liberec XXIX-Kunratice		kaple Bolesné P. Marie	
19677 / 5-4371	Liberec XXIX-Kunratice		krucifix	
54223 / 5-4373	Liberec XXIX-Kunratice	čp.77	venkovská usedlost	
21331 / 5-4170	Liberec III-Jeřáb	čp.622	pekárna	Hanychovská
51782 / 5-5938	Liberec II-Nové Město	čp.123	přádelna, s omezením: bez komína	Liberec II, Papírová
40718 / 5-4962	Liberec II-Nové Město	čp.192	činžovní dům	ul. U lomu
32619 / 5-3576	Liberec I-Staré Město		městský dům soubor tří tzv. Valdštejnských domků	Větrná, pův. čp. 265, 266, 267
54673 / 5-4833	Liberec I-Staré Město		kostel evangelický	nám. Českých bratří
32573 / 5-4138	Liberec I-Staré Město		kostel sv. Antonína Velikého	Sokolovské nám.
22868 / 5-3579	Liberec I-Staré Město		kostel sv. Kříže	Malé nám.
41331 / 5-4154	Liberec I-Staré Město		kostel sv. Maří Magdaleny	ul. Jungmannova
13408 / 5-5454	Liberec I-Staré Město		židovský hřbitov	ul. Ruprechtická
29823 / 5-4116	Liberec I-Staré Město		hrobka - dvě hrobky, sedm náhrobků a hlavní brána se sochami	hřbitov, ul. Budyšínská
16477 / 5-4115	Liberec I-Staré Město		pamětní kámen	nám. Dr. Edvarda Beneše
39212 / 5-4142	Liberec I-Staré Město		krucifix	Na Perštýně
28855 / 5-4141	Liberec I-Staré Město		socha sv. Jana Nepomuckého	Na Perštýně
52620 / 5-4994	Liberec I-Staré Město		pomník osvobození	Sovětské armády
41836 / 5-4155	Liberec I-Staré Město		pomník založení dělnického spolku	U polního zámečku
43961 / 5-5245	Liberec I-Staré Město		meteorologický sloup	nám. Dr. Edvarda Beneše
13929 / 5-3572	Liberec I-Staré Město		kašna	nám. Nerudovo
23863 / 5-4153	Liberec I-Staré Město	čp.1	zámek s areálem	
19126 / 5-4114	Liberec I-Staré Město	čp.1	radnice	nám. Dr. Edvarda Beneše
18229 / 5-5040	Liberec I-Staré Město	čp.2	hotel Praha	Železná ul.
43942 / 5-5226	Liberec I-Staré Město	čp.4	jiná obytná stavba	nám. Edvarda Beneše
43952 / 5-5236	Liberec I-Staré Město	čp.7	jiná obytná stavba	Jablonecká
31406 / 5-4160	Liberec I-Staré Město	čp.8	škola	Kostelní ul.
33327 / 5-4137	Liberec I-Staré Město	čp.9	fara	Kostelní
52600 / 5-4143	Liberec I-Staré Město	čp.10	měšťanský dům	Moskevská
43943 / 5-5227	Liberec I-Staré Město	čp.12	spořitelna	Felberova ul.
35525 / 5-4144	Liberec I-Staré Město	čp.13	měšťanský dům	Moskevská
34371 / 5-4135	Liberec I-Staré Město	čp.14	měšťanský dům	nám. Dr. Edvarda Beneše
43959 / 5-5243	Liberec I-Staré Město	čp.15	jiná obytná stavba	ul. Pražská
43957 / 5-5241	Liberec I-Staré Město	čp.23	jiná obytná stavba	Soukenné nám.
36094 / 5-4147	Liberec I-Staré Město	čp.24	měšťanský dům	nám. Českých bratří
42066 / 5-4146	Liberec I-Staré Město	čp.25	měšťanský dům	nám. Českých bratří

52516 / 5-4936	Liberec I-Staré Město	čp.33	činžovní dům	Na svahu
37071 / 5-4148	Liberec I-Staré Město	čp.35	fara	nám. Českých bratří
43946 / 5-5230	Liberec I-Staré Město	čp.41	vila Johana Liebiega	Jablonecká
53528 / 5-4150	Liberec I-Staré Město	čp.70	měšťanský dům J. Schillera	Hvězdná
27557 / 5-4145	Liberec I-Staré Město	čp.81	vila	U tiskárny
43951 / 5-5235	Liberec I-Staré Město	čp.82	škola	Tyršova
53458 / 5-4149	Liberec I-Staré Město	čp.94	rodinný dům J. Krosche	Boženy Němcové
40858 / 5-4151	Liberec I-Staré Město	čp.96	měšťanský dům	U Jezu
43958 / 5-5242	Liberec I-Staré Město	čp.102	palác	Boženy Němcové
39788 / 5-4152	Liberec I-Staré Město	čp.118	měšťanský dům	Barvířská
38049 / 5-4113	Liberec I-Staré Město	čp.122	měšťanský dům	Barvířská
49832 / 5-5859	Liberec I-Staré Město	čp.133	měšťanský dům	Pražská
54689 / 5-4935	Liberec I-Staré Město	čp.152	tiskárna	Boženy Němcové
43954 / 5-5238	Liberec I-Staré Město	čp.186	vila Strossova	Husova
11293 / 5-5758	Liberec I-Staré Město	čp.206	měšťanský dům	Na Ladech
19256 / 5-4140	Liberec I-Staré Město	čp.243	měšťanský dům	Na Perštýně
39155 / 5-4856	Liberec I-Staré Město	čp.247	soud	U soudu
14996 / 5-3573	Liberec I-Staré Město	čp.264	městský dům	Sokolovské nám.
43955 / 5-5239	Liberec I-Staré Město	čp.279	jiná obytná stavba	ul. Svobody
35011 / 5-3575	Liberec I-Staré Město	čp.299	měšťanský dům	Růžová
30542 / 5-3574	Liberec I-Staré Město	čp.302	měšťanský dům	ul. Rámový vršek
51987 / 5-5929	Liberec I-Staré Město	čp.307	měšťanský dům	Sokolovské nám.
26367 / 5-4848	Liberec I-Staré Město	čp.330	činžovní dům	Valdštyňská
34638 / 5-4158	Liberec I-Staré Město	čp.332	restaurace Střelnice	U krematoria
30663 / 5-5006	Liberec I-Staré Město	čp.369	restaurace - kavárna Pošta	nám. Dr. Edvarda Beneše
43944 / 5-5228	Liberec I-Staré Město	čp.391	jiná obytná stavba	Na pláni
37628 / 5-5054	Liberec I-Staré Město	čp.425	činžovní dům	Lidové sady
18893 / 5-4136	Liberec I-Staré Město	čp.462	divadlo	nám. Edvarda Beneše
16909 / 5-4939	Liberec I-Staré Město	čp.468	hotel	nám. Edvarda Beneše
43953 / 5-5237	Liberec I-Staré Město	čp.480	krematorium	U krematoria
19521 / 5-3580	Liberec I-Staré Město	čp.485	muzeum	Masarykova ul.
32868 / 5-4156	Liberec I-Staré Město	čp.562	tělocvična	Jablonecká
100230	Liberec I-Staré Město	čp.576	kostel sv. Vincence z Pauly s farou	ul. Na Perštýně
39123 / 5-4960	Liberec I-Staré Město	čp.637	památník protifašistického odboje	Rumjancevova
52013 / 5-5934	Liberec I-Staré Město	čp.642	vila	Jablonecká
40465 / 5-4159	Liberec I-Staré Město	čp.696	měšťanský dům	Rumjancevova
43948 / 5-5232	Liberec I-Staré Město	čp.699	klášter	Masarykova
43949 / 5-5233	Liberec I-Staré Město	čp.723	městské lázně	ul. Masarykova
11891 / 5-5591	Liberec I-Staré Město	čp.725	vila	ul. Husova
44023 / 5-5328	Liberec I-Staré Město	čp.770	jiná obytná stavba	ul. Vítězná
17712 / 5-4139	Liberec IV-Perštýn	čp.131	měšťanský dům	Moskevská 34
39853 / 5-4162	Liberec IX-Janův Důl		kostel sv. Jana Nepomuckého	ul. Kubelíkova
33452 / 5-4163	Liberec IX-Janův Důl		krucifix	ul. Kubelíkova
46492 / 5-4164	Liberec IX-Janův Důl		socha sv. Václava	ul. Volgogradská

10309 / 5-5542	Liberec VIII-Dolní Hanychov		kostel sv. Bonifáce	ul. Ještědská
21469 / 5-4165	Liberec VI-Rochlice		kostel sv. Jana Křtitele	
54653 / 5-4157	Liberec V-Kristiánov		hřiště	
43960 / 5-5244	Liberec V-Kristiánov		přehrada Harcovská	údolí Harcovského potoka - na jih od ul. Chelčického
43945 / 5-5229	Liberec V-Kristiánov	čp.117	klášter sv. Voršily	Klášterní
43947 / 5-5231	Liberec V-Kristiánov	čp.123	jiná obytná stavba	Rumunská, Felberova
54655 / 5-4169	Liberec XII-Staré Pavlovice		milník	
52941 / 5-4168	Liberec XII-Staré Pavlovice	čp.83	společenský dům Kolosseum	gen. Svobody
52712 / 5-4940	Liberec XI-Růžodol I	čp.192	činžovní dům - rodný dům A. Schammera	Svahová
53863 / 5-4938	Liberec XI-Růžodol I	čp.261	rodinný dům	Včelařská
22323 / 5-4171	Liberec XIV-Ruprechtice		kostel U obrázku	
52441 / 5-4855	Liberec XIV-Ruprechtice		hrob - náhrobek A. Behra	
36619 / 5-4849	Liberec XIV-Ruprechtice		lesní park - místo májové demonstrace	
33586 / 5-4172	Liberec XIV-Ruprechtice		sloup se sochou P. Marie	ul. Ruprechtická
44117 / 5-5597	Liberec XIV-Ruprechtice	čp.299	kostel sv. Antonína Paduánského s farou	ul. Markova
38664 / 5-4937	Liberec XIV-Ruprechtice	čp.499	venkovská usedlost	Na vyhlídce
43956 / 5-5240	Liberec XIV-Ruprechtice	čp.781	jiná obytná stavba	nám. Míru
11864 / 5-5828	Liberec XIX-Horní Hanychov	čp.153	hotel horský Ještěd	vrchol hory Ještěd
31212 / 5-4166	Liberec XVI-Nový Harcov		krucifix	Lukašovská
35328 / 5-4852	Liberec XVI-Nový Harcov	čp.93	rodinný dům	Ve Slatinách
39820 / 5-4167	Liberec XV-Starý Harcov		sousoší Kalvárie	na zrušeném hřbitově
20947 / 5-4850	Liberec XXIII-Doubí		pomník střelby do dělníků r. 1896	Hodkovická
25695 / 5-4854	Liberec XXVIII-Hluboká	čp.16	venkovská usedlost	
20757 / 5-4480	Liberec XXV-Vesec		milník	
37234 / 5-4387	Liberec XXXIII-Machnín		hrad Hamrštejn, zřícenina	
101241	Liberec XXXIV-Bedřichovka		kaplička	
101484	Liberec XXIV-Pilínkov		kaple sv. Vavřince	
36643 / 5-4502	Liberec XXX-Vratislavice nad Niso		kostel Nejsvětější Trojice	ul. Tanvaldská
34207 / 5-4505	Liberec XXX-Vratislavice nad Niso		socha sv. Jana Nepomuckého	ul. Za cukrárnou
38030 / 5-4506	Liberec XXX-Vratislavice nad Niso		socha sv. Václava	Tyršův vrch
54662 / 5-4504	Liberec XXX-Vratislavice nad Niso		socha - sloup	
10631 / 5-4507	Liberec XXX-Vratislavice nad Niso	čp.41	společenský dům - dělnický dům	
29434 / 5-4503	Liberec XXX-Vratislavice nad Niso	čp.51	fara	ul. Tanvaldská

Zdroj: Ministerstvo kultury ČR

Příloha 2: Poskytovatelé sociálních služeb ve městě Liberci

Poskytovatelé sociálních služeb v Liberci
Azylové domy
Azylový dům SPERAMUS (CSSLK)
Domov pro matky s dětmi (CZSP)
Domov pro matky s dětmi v tísní Liberec – Domov sv. Anny
Domovy důchodců, domy s pečovatelskou službou
Dům s pečovatelskou službou Šimáčkova
Dům s pečovatelskou službou Borový vrch
Dům s pečovatelskou službou Burianova 969
Dům s pečovatelskou službou Česká
Dům s pečovatelskou službou Burianova 1070, 1071
Domov důchodců Liberec – Františkov, p. o.
Domov důchodců Vratislavice nad Nisou, p. o.
Domov pokojného stáří - Domov sv. Vavřince Chrastava
Chráněné dílny, podporované zaměstnávání a veřejně prospěšné práce
Domov pro mentálně postižené v Liberci – Harcově
CHRANO – chráněné pracoviště TZP
Mezinárodní centrum UNIVERSIUM, o. p. s.
Rytmus, o. s. – Agentura podporovaného zaměstnání Liberec
Sdružení TULIPAN
Veřejně prospěšné práce Liberec, o. p. s.
Krizová pomoc
Poradna pro oběti trestných činů – „D“ o. s.
Kontaktní centrum pro lidi ohrožené drogou Liberec (CSSLK)
Linka důvěry Liberec (CSSLK)
Český červený kříž – Oblastní spolek ČČK Liberec
Osobní asistence a pečovatelská služba, ošetřovatelská služba
Centrum pro zdravotně postižené Libereckého kraje
Mezinárodní centrum UNIVERSIUM, o. p. s.
Pečovatelská služba Liberec (CZSP)
Diakonie Beránek
REVA, o. p. s.
Agentura J TOP – Ulmannová Jitka
Diecézní charita Liberec – ošetřovatelská služba v rodinách
Krajská nemocnice Liberec – Domácí péče
GIPSY HANDICAP HELP
Sdružení občanů při výchovném a vzdělávacím zařízení Alvalída – Denní centrum sociálních služeb
SCHOOL HANDICAP HELP
Poradny
Občanská poradna – „D“ o. s.
Poradna pro rodinu a mezilidské vztahy Liberec (CSSLK)
Igor Pavelčák – soukromá poradenská a lektorská činnost
Pedagogicko-psychologická poradna Liberec, p. o.
Raná péče
CZSP - zařízení denní a ambulantní péče o děti

Společnost pro ranou péči – Středisko rané péče Liberec
Sociální rehabilitace a fyzioterapie
Socioterapeutické centrum (CSSLK)
D.R.A.K.
ELVA – HELP
FOKUS Liberec
Občanské sdružení Svítání
ROSKA Liberec, regionální organizace Unie ROSKA v ČR
Sdružení občanů při výchovném a vzdělávacím zařízení Alvalída
TyfloCentrum Liberec, o. p. s.
Tyfloservis Liberec, o. p. s.
Poradenské centrum LORM Liberec
HANDICAP HELP LIBEREC
Terapeutické programy pro uživatele drog
Advaita, o. s. – Centrum ambulantních služeb Advaita
Terapeutická komunita pro drogově závislé Nová Ves (CSSLK)
Ústavy sociální péče a kojenecký ústav
Domov pro mentálně postižené v Liberci – Harcově
Jedličkův ústav pro tělesně postiženou mládež, p. o.
Ústav sociální péče Liberec, p. o.
Kojenecký ústav a dětský domov Liberec, p. o.
Setkávací centra a kluby
Asociace rodičů a přátel postižených dětí v ČR – Klub Liberec
Centrum občanských iniciativ (CZSP)
Sportovní klub stolního tenisu vozíčkáři Liberec
Občanské sdružení S(C)HODY
Sdružení vozíčkářů region Nisa
Klub seniorů Šimáčkova (SML)
Klub seniorů Maršíkova (SML)
Klub seniorů Borový vrch (SML)
Klub seniorů Oblačná (SML)
Klub seniorů Krásná Studánka (SML)
Klub seniorů Radčice (SML)
Klub seniorů Hlávkova (SML)
Klub seniorů Burianova (SML)
Klub seniorů Vesec (SML)
Centrum volného času ARABELA
Sociální služby zaměřené na pomoc lidem ohroženým sociálním vyloučením a na prevenci sociálně patologických jevů
Středisko pro děti a mládež ČÁP (DDÚ a SVP)
„D“ – občanské sdružení
Liberecké romské sdružení
MAJÁK, o. p. s.
Regionální dobrovolnické centrum JEŠTĚD
Preventivní streetwork (SML)
Romské komunitní centrum v Liberci (SML)

Terénní práce v sociálně vyloučených komunitách v Liberci (SML)
Zájmová sdružení zaměřená na pomoc zdravotně postiženým lidem
ARCUS SOP Liberec – společnost onkologických pacientů, jejich rodinných příslušníků a přátel
MOBILITA, o. p. s.
Občanské sdružení OBZOR Liberec
Regionální sdružení zdravotně postižených NISA Liberec
Regionální organizace zdravotně postižených SEVER Liberec
Sdružení CZECH HANDICAP
Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých
SIZO – Liberec město
Svaz tělesně postižených v ČR – okresní výbor Liberec
Svaz diabetiků České republiky, územní organizace Liberec
Svaz tělesně postižených v ČR – místní organizace „Na Jeřábu“
Instituce
Statutární město Liberec/Magistrát města Liberec – odbor sociální péče
Liberecký kraj/Krajský úřad Libereckého kraje – odbor sociálních věcí, bezpečnosti a problematiky menšin
Úřad práce v Liberci – odbor státní sociální podpory
Krajská správa sociálního zabezpečení pro Liberecký kraj se sídlem v Liberci
Probační a mediační služba ČR – Středisko Liberec

Zdroj: Katalog poskytovatelů sociálních služeb města Liberce

Příloha 3: Přehled podnikatelských subjektů bez rozlišení pole působnosti v zóně Lidové sady

Název subjektu	Ulice	Obor	Právní forma
ACTIV s.r.o.	Masarykova 518/4a	parkovací systém, botičky	s.r.o.
Advokát Kopecký Ivan JUDr.	Dvořákova 646/4	advokát	FO
Advokát Potůčková Hana JUDr.	Gorkého 658/15	advokát	FO
AG Plus s.r.o	Husova 678/42	bižuterie	s.r.o.
AGE PLUS a.s.	Štefánikovo nám. 781/4	komunikační agentura	a.s.
Agentura 1 +1	Masarykova 699/9	seznamovací a cestovní kancelář	s.r.o.
Agroplast a.s.	Husova 40	těžba a zpracování kamene, dlažební kostky, obrubníky, obklady	a.s.
ANTA CT s.r.o.	Štefánikovo nám, 779/6	projekty, IČ,statik, posudky	s.r.o.
Anta spol. s.r.o.	Štefánikovo nám, 779/7	projektový ateliér	s.r.o.
ARCHIVER spol.s.r.o.	Klostermannova 690/14	spisové a skartační služby	s.r.o.
ASINO spol.s.r.o.	Tržní nám. 153/6	prodej a půjčovna nářadí, strojů, vzduchotechniky	s.r.o.
AURIDICA GROUP	Gen.Píky 967/9	úvěry, investiční poradenství, pojištění	s.r.o.
Autoškola Havlík	Ondříčkova 941/6	autoškola	FO
Autoškola Zdeněk Jíra	Tržní nám. 902/3	autoškola	FO
Autoškola ABC Ing. Miroslav Vogner	Riegrova 1280/10	autoškola	FO
Bohexim Company	Baarova 1116/10	umělecké sklo	s.r.o.
Bohexim Glass s.r.o.	Mozartova 654/13	obchodní činnost, sklo	s.r.o.
BOOM- nábytek s.r.o.	Masarykova 424/5	nábytek	s.r.o.
B-projekt	Štefánikovo nám.779/6	projektanti	FO
COM Plus LB s.r.o.	Klostermannova 690/15	telekomunikačních a informačních technologií a systémů	s.r.o.
Credit Suisse Life and Pensions	Žižkovo nám. 998/5	penzijní fond, oblastní zastoupení	a.s.
DESIGN STUDIO - FIEDLEROVÁ JANA	Masarykova 699/9	reklamní agentura	FO
Design Studio Fiedlerová Jana	Purkyňova 952/3	design sklo, keramika	FO
DEVELOPER CZ S.R.O.	Fibichova 14/1339	stavební inženýrství, IČ, projekce, VŘ	s.r.o.
Dvořák Miloslav	Masarykova 519/15	architektonické a inženýrské činnosti a související technické poradenství; restaurace a zábavní činnost	FO
Dzikos Michalis Bohemiareal	Masarykova 699/9, 522/12	realitní společnost	FO
ESV spol. s r.o.	Masarykova 448/32	služby z oblasti ekologie a informačních technologií	s.r.o.
EUROCZECH s.r.o.	Lázeňská 782/5	stavebnictví	s.r.o.
EUROSALON WELLA- Ivona Půrová	Vrbova 1316/1	kadeřnictví	FO
FAQ -DANĚ s.r.o.	Lázeňská 561/4	daňové poradenství	s.r.o.

Název subjektu	Ulice	Obor	Právní forma
Farář Miroslav Stavební Mechanizace	Masarykova 439/2	stavební mechanizace	FO
František Frohlich	Klostermannova 883/8	technické plyny, instalátérské práce	FO
Genera s.r.o.	Husova 1354/49	realitní společnost	s.r.o.
H2P s.r.o.	Masarykova 439/2	obchodní činnost	s.r.o.
Horák Petr Ing.	Tržní nám. 1096/4a	oceňování nemovitostí	FO
Hotel U Jezírka, František Vozka	Masarykova 438/44	hotel	FO
HVB Bank Czech Republic a.s.	Husova 1354/49	banka	a.s.
Hypotéky Tvrzníj			
IMAGE PRESS	Masarykova 518/4a	reklamní agentura	FO
Ing.Pavel Marek	Krásnohorské 953	dovoz suchých plodů, rozinky, mandle, luštěniny, rýže, obchod s keramikou	FO
INSTALA ŠELIGA JAN	Tržní nám. 657/12	instalátérské, topenářské práce	FO
Instantní potravinářský program - Špička David	U Zoologické zahrady 5/979	potraviny - velkoobchod	FO
INTERMA a.s.	Masarykova 522/12	bytová výstavba	a.s.
INVESTING CZ spol s.r.o.	Štefánikovo nám. 780/5	inženýrská činnost	s.r.o.
Investorsko Inženýrská a.s.	Gorkého 658/15	developerské činnosti	a.s.
Ivana Freiwillogova - Keramika IVA	Vítězná 665/19	výrobky porcelánové a keramické, kuchyňské a stolní	FO
Ivanka Horská- Revize plynových zařízení	Zborovská 820/2	technické plyny	FO
JAP- JACINA s.r.o.	Husova 347/22	dodávky a montáže venkovních bran, vrat	s.r.o.
Jaroš -Propagace	Lidové Sady 1/425	propagace, plakáty, pronájem podla	FO
Josef Novotný, Firma Novotný	Alšova 15	výroba skleněných prvků z plochého skla	FO
Kadeřnictví Bazén-Plišková	Tržní náměstí 1338	kadeřnictví	FO
Karel Hnízdil - HK-Gaseco	Na okruhu 840/1	technické zkoušky, technické plyny	FO
Kleissnerová Dana Ing.	Lázeňská 561/4	úvěry, hypotéky, záruky	FO
Kocián Vít	Masarykova 457/4	pojištění, pobočka makléřské společnosti NPO Group s.r.o.	FO
KUKLA -STAVO s.r.o	Masarykova 458/6	dřevostavby	s.r.o.
LENAM s.r.o.	Klostermannova 690/15	podpora vývoje, služby prům. podnikům	s.r.o.
Liberecké výstavní trhy a.s.	Masarykova 625/24	výstavnictví, veletrhy	a.s.
LIF a.s.	Klostermannova 690/5	investiční fond	a.s.
LITRA s.r.o.	Purkyňova 786/8	logistika, transport, sklady	s.r.o.
Matiko Ganna s.r.o.	Masarykova 424/5	správce nemovitostí, úklidové služby	s.r.o.
Maryšková Romana	Husova 515/66a	auto, moto	FO
Mgr. Radko Stránský	Dvořákova 646/4	advokát	FO
Milan Choutka-Atelier MILDA CRYSTAL, GLAS	Horova 953/12	výroba a zpracování skla	FO
Mode S KEY spol. s.r.o.	Husova 1354/49	móda	s.r.o.
NÁRADÍ CSIBA ONDŘEJ	Durychova 613/10	nářadí	FO
Nationale Nederlanden Životní	Durychova 625/24	životní pojišťovna	a.s.

Název subjektu	Ulice	Obor	Právní forma
pojišťovna			
NOVELI – Zlata Šeráková	nám. Štefánikovo 9/1135	velkoobchod s nožířským a reklamním zbožím, lovecké a myslivecké potřeby	FO
NTI - CONSULTING s.r.o	Škroupova 636/9	poradenské a vzdělávací služby	s.r.o.
Obchodní činnost Vinduška	Třebizského 1091/5	obchodní činnost	FO
Odhady nemovitostí- Mareš Vladimír	Tržní nám. 1093/4a	odhady nemovitostí	FO
OK Sport	Tržní nám. 657/12	prodej, servis, půjčovna sportovních potřeb	FO
PACAN - LIMAPAS s.r.o.	Masarykova 650/23	velkoobchod s jatečnými zvířaty	s.r.o.
Pen Ryvan	Masarykova	velkoobchod dárkového zboží, upomínkových předmětů	FO
Pension U Muzea- Rajtr Petr	Vítězná 713/24	pension	FO
PhDr. Irena Holzová	Na okruhu 884/7	léčebná kosmetika, laser	FO
Pizzerie Bazén, Ještědská sportovní s.r.o.	Tržní 1338	pizzerie	s.r.o.
Poradenství Babuška Marek Ing. CSc.	Fibichova 1173/17	poradenská a zprostředkovatelská činnost v oblasti VVI	FO
Pragoprojekt a.s.	Dvořákova 623/10	projekční činnost	a.s.
Projekční kancelář Král Jaromír	U obchodní komory 1194	projekční činnost	FO
Prokš Miroslav Ing.	Bendlova 1204/13	hrany a kování pro truhláře	FO
Pronton s.r.o.	Masarykova 699/9	prodej hutního materiálu	s.r.o.
PULI s.r.o.	Masarykova 738/40	úklidové práce	s.r.o.
Radio Contact Liberec	Na okruhu 872/10	rádio	s.r.o.
Reklamní agentura REVAG-Valenta	Masarykova 628/21	reklamní agentura	FO
Restaurace a Pizzerie Made in Italy - PIZZA FUTURA	Masarykova 522/12	restaurace	s.r.o.
Restaurace- Music Club Casino	Masarykova 424/5	restaurace	s.r.o.
Restaurace Rybářská bašta – Liberecká bašta s.r.o.	Masarykova 726/29	restaurace	s.r.o.
Restaurace - Bufet Tobogán	Tržní nám. 657/12	restaurace	s.r.o.
Restaurace U Balcarů	Hálkova 1126/2	restaurace	FO
Rona a.s.	Husova 753/45	organizační složka sklárny RONA	a.s.
RONA a.s.-organizační složka	Husova 753/45	zprostředkování velkoobchodu - nábytek, zařízení a předměty pro domácnost;	a.s.
Řehna Tomáš-výškové práce	Husova 252/46	výškové práce	FO
SKI-COMP s.r.o.	Masarykova 457/4	skoky na lyžích, organizace závodů	s.r.o.
SMTronic Ing. Milan Soukup	Husova 1354/49	zařízení a materiály pro elektrotechniku	FO
Stavební firma DELTA -Keyř Martin	Srnčí 460/3	stavebnictví	FO
String spol. s.r.o.	Bendlova 1132/17	překlady, zámečnictví, kovoobráběčství	s.r.o.
Šerfeze Andrea	Tržní nám. 1338	kosmetika	FO
Štofčík Richard	Štefánikovo nám. 779/6	autorizovaný technik firmy ATREA s.r.o. - větrání, rekuperace	FO

Název subjektu	Ulice	Obor	Právní forma
T & C SOLUTIONS s.r.o.	Klostermannova 690/5	velkoobchod se strojním zařízením určeným pro průmysl, obchod a navigaci	s.r.o.
Tenis Restaurant	Fibichova 929	restaurace při Libereckém tenisovém klubu	s.r.o.
TK Servis Liberec - Kubeček Tomáš	Husova 254/50	maloobchod - nářadí, nástroje	FO
Tomas Glass s.r.o.	Lesní 708/15	výroba skleněného a porcelánového zboží	s.r.o.
Topení , Sanita, Plyn- Palec	Masarykova 741/26	topení, sanita, plyn	FO
V- Ateliér, spol. s.r.o.	Zborovská 807/5	architektonické a inženýrské činnosti	s.r.o.
Vágner Jiří	Masarykova 738/40	úklidové práce Mýval	FO
VESNA LIBEREC	Husova 5/25	reklamní agentura	s.r.o.
Videopůjčovna	Štefánikovo nám. 665	videopůjčovna	FO
Ing.arch.Vyhlídal Antonín	Klostermannova 663/13	architektonické a inženýrské činnosti	FO
X-chain s.r.o.	Masarykova 459/20	dovoz řetězů	s.r.o.
Zavřel Libor Mountain Agentura	Lesní 507	výroba, prodej a pronájem velkých stanů	FO
ZH Bohemia Audit s.r.o.	Masarykova 457/4	auditor	s.r.o.

Zdroj: Statutární město Liberec, ARES

Použité zkratky: s.r.o. – společnost s ručením omezeným, a.s. akciová společnost, FO – fyzická osoba

Příloha 4: Přehled subjektů působících v oblasti školství a výchovy mládeže v zóně Lidové sady

Název subjektu	Ulice	Obor	Právní forma
Centrum vzdělanosti Libereckého kraje	Masarykova 542/18	vzdělávání	p.o.
DIVIZNA- městské středisko ekologické výchovy při ZOO	Masarykova 1347/31	činnosti zájmových svazů, spolků, klubů	p.o.
Dům dětí a mládeže Větrník	Riegrova 1278/16	mimoškolní aktivity	p.o.
Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Liberec	Šamánkova 500/8	obchodní akademie a jazyková škola	p.o.
MŠ Jizerka	Husova 184/72	předškolní výchova	p.o.
MŠ U Bertíka, Jesle a MŠ	Purkyňova 458/19 Údolní 958/2	předškolní výchova	p.o.
Národní institut pro další vzdělávání	Masarykova 801/28	vzdělávání	p.o.
Pedagogicko-psychologická poradna	Masarykova 28	vzdělávání dospělých a jiné vzdělávání	p.o.
Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší OŠ (SPŠSE a VOŠ)	Masarykova 460/3	vzdělávání	p.o.
Technická univerzita	Studentská 2	vzdělávání, poradenství, informační centrum	VŠ
Základní škola Husova ul	Husova 142/44	vzdělávání	p.o.
Základní škola Lesní	Lesní 575/12	vzdělávání	p.o.
Základní škola 5. května	5. května 64/49	vzdělávání	p.o.
Základní škola a mateřská škola pro sluchově postižené	Elišky Krásnohorské 921	vzdělávání	p.o.

Zdroj: Statutární město Liberec, ARES

Použité zkratky: p.o. – příspěvková organizace, VŠ – vysoká škola

Příloha 5: Přehled subjektů působících v oblasti sportu v zóně Lidové sady

Název subjektu	Ulice	Obor	Právní forma
Golf Club Golfcentrum	Masarykova 1320/16	provoz sportovních areálů	o.s.
Faunus o.s.	Masarykova 1347/31	ŽP, ekologická výchova	o.s.
Ještědská sportovní, spol. s.r.o.	Tržní nám. 1338	provozování bazénů, kempy, restaurace, stavitelství	s.r.o.
Liberecký tenisový klub	Fibichova 929	provoz sportovních areálů	o.s.
LK DYNAMO Liberec	Dvořákova 4	lukostřelci	o.s.
Patriots Liberec	Gorkého 658/15	baseball, softball, provoz sportovních areálů	o.s.
Plavecký bazén, Ještědská sportovní	Tržní nám. 1338	bazén	s.r.o.
Slavia TU Liberec, oddíl orientačního běhu	Hálkova 6	oddíl orientačního běhu	o.s.
SK Karate TU Slavia Liberec	Hálkova 917/6	karate	o.s.
VK TU Liberec	Hálkova 917/6	volejbalový klub - ženy	s.r.o.
Vysokoškolský sportovní klub Slavia TU Liberec	Hálkova 917/6	badminton	o.s.

Zdroj: Statutární město Liberec, ARES

Použité zkratky: o.s. – občanské sdružení, s.r.o. – společnost s ručením omezeným,

Příloha 6: Přehled subjektů působících v oblasti kultury a zájmové činnosti v zóně Lidové sady

Název subjektu	Ulice	Obor	Právní forma
Církev Českobratrská evangelická	Masarykova 454/22	církev	církevní organizace
Česko-německé fórum žen	Bendlova 1130/15	zájmová činnost	o.s.
Demokratická regionální strana	Štefánikovo nám. 780/5	činnost politické strany	politická strana
IANUS	Klostermannova 678/17	celoživotní vzdělávání, rozvoj osobnosti	o.s.
Kulturní služby Liberec s.r.o.	Lidové Sady 1/425	kulturní služby	s.r.o.
Občanské sdružení Staré Město Liberec	Purkyňova 928/4	činnosti ostatních členských organizací	o.s.
Severočeské muzeum v Liberci, příspěvková organizace	Masarykova 437/11	činnosti muzeí a galerií, ochrana historických památek	p.o.
Spacium o.p.s.	Lidové Sady 1/425	oživení a kultivaci veřejných městských prostranství	o.p.s.
Zoologická zahrada Liberec	Masarykova 1347/31	činnosti zoologických zahrad	p.o.
35. skautský oddíl Liberec	Lomená 399	klubovna	o.s.

Zdroj: Statutární město Liberec, ARES

Použité zkratky: o.s. – občanské sdružení, s.r.o. – společnost s ručením omezeným, o.p.s. – obecně prospěšná společnost

Příloha 7: Přehled subjektů veřejné správy v zóně Lidových sadů

Název subjektu	Ulice	Obor	Právní forma
Armáda ČR LK	Štefánikovo nám. 564/1	armáda	OSS
Česká školní inspekce	Masarykova 801/28	usměrňování činností institucí poskytujících vzdělávání	OSS
Krajská hygienická stanice	Husova 186/64	hygienický dozor, ochrana zdraví	OSS
Policie ČR- služba kriminální policie	Třebízského 1244/2	kriminální policie	OSS
Úřad regionální rady Severovýchod	Masarykova 542/18	územní odbor realizace programu	RRRS

Zdroj: Statutární město Liberec, ARES

Použité zkratky: OSS - organizační složka státu, RRRS - regionální rada regionu soudržnosti

Příloha 7: Přehled subjektů působících v oblasti zdravotnictví a sociální péče v zóně Lidové sady

Název subjektu	Ulice	Obor	Právní forma
Allegyn s.r.o – MUDr. Vladimíra Aulehlová MUDr. Jan Aulehle	Gorkého 704/9	alergologická ambulance gynekologické ambulance	s.r.o.
Centrum léčebné rehabilitace s.r.o.	Riegrova 1279/14	zdravotnictví	s.r.o.
Dagmar Fialová	Tržní náměstí 860/2	rehabilitace-praxe	FO
Kojenecký ústav	Husova 1076/91		p.o.
Léčebná rehabilitace - SOMA	Tržní náměstí 860/1	činnosti související se zdravotní péčí	FO
Lékárna U Muzea	Masarykova 699/9	maloobchod s farmaceutickými přípravky	s.r.o.
Logopedie klinická - Janoušková Z.Mgr.	Masarykova 699/9		FO
Medicentrum s.r.o.	Masarykova 699/9	poliklinika	s.r.o.
MUDr. Jozefína Mindžáková	Masarykova 699/9	pediatr	FO
MUDr. Dagmar Švorcová	Husova 1290/75	praktický lékař TU	FO
MUDr. Ivana Němečková	Masarykova 699/9	pediatr	FO
MUDr. Ivana Vytisková	Masarykova 699/9	neurolog	FO
MUDr. Jitka Unzeitigová	Masarykova 699/9	rehabilitace	FO
MUDr. Josef Holoubek	Husova 245/76	stomatolog	FO
MUDr. Josef Kučera	Masarykova 699/9	stomatolog	FO
MUDr. Martin Zítek	Husova 641/43	praktický lékař	FO
MUDr. Petr Richter, CSc	Husova 245/76	gastroenterologické centrum	FO
MUDr. Vojtěch Kotek	Riegrova 1279/14	rehabilitace, masáže,	FO
MUDr. Vorlová Hana	Masarykova 9	psychiatr pro děti a mládež	FO
MUDr. Dagmar Kadlasová	Masarykova 699/9	stomatolog	FO
MUDr. Jana Michalíčková	Masarykova 699/9	praktický lékař - dospělí	FO
MUDr. Jiří Třešňák	Masarykova 699/9	ortoped	FO
MUDr. Jitka Mertzová	Na okruhu 884/7	stomatolog	FO
MUDr. Milena Francová	Masarykova 9	stomatolog	FO
Premedis s.r.o.	Masarykova 699/9	nestátní zdravotnické zařízení.- laboratoř ochrany a podpory zdraví	s.r.o.
Regionální dobrovolnické centrum Ještěd	Březová alej 1305/4	práce s dobrovolníky- senioři, nemocnice	o.s.
Rehabilitace léčebná- Kratzmannová Kamila	Tržní nám. 1338	rehabilitace	FO
REVA o.p.s	Vrbova 796/4	péče o seniory	o.p.s
Revmatolog MUDr. Josef Suchomel	Na Poříčí 546	revmatolog	FO
Revmatolog MUDr. Simona Richterová	Riegrova 1279/14	revmatolog	FO
Stoma -H, v.o.s	Husova 29/1	komplexní péči v oblasti dentálního zdraví	s.r.o.
Stoma- Hygienos s.r.o.	Husova 29/1	komplexní péči v oblasti dentálního zdraví	s.r.o.
Zdravotní dopravní služba KEIL Liberec-soukromá	Masarykova 699/9	přeprava pacientů	FO
Zubní lékař Dašková Helena MUDr.	Husova 1290/75	stomatolog	FO

Zdroj: Statutární město Liberec, ARES

**Integrovaný plán rozvoje města Liberec - zóna „Lidové sady“
ŘÍDÍCÍ VÝBOR**

ZÁPIS ZE ZASEDÁNÍ

Typ zasedání	per rollam
Datum	16. 3. 2016

Účast na zasedání:

Člen ŘV (s hlasovacím právem):	účast	
MUDr. Kateřina Absolonová	ANO	
Ing. Jiří Rutkovský	NE	
Eva Kočárková	NE	
Bc. Zuzana Kocumová	ANO	
Ing. Mgr. Petr Černý	ANO	
Ing. Ondřej Červinka	ANO	Předseda ŘV
RNDr. Vít Příkaský	ANO	
Prof. Ing. Ondřej Novák, CSc.	NE	
Ing. Martin Procházka	ANO	
Ing. Lidie Vajnerová	ANO	
MVDr. David Nejedlo	ANO	
Ing. Aleš Pavlů	ANO	

Celkem se účastnilo 9 členů s hlasovacím právem.

Bodem jednání Řídícího výboru bylo schválení Dokumentu Integrovaného plánu rozvoje města Liberec – zóna „Lidové sady“ - Aktualizace březen 2016. Ve stanoveném termínu své vyjádření zaslalo 9 členů ŘV, kteří se tak zúčastnili zasedání.

Schválení Závěrečné zprávy o postupu realizace IPRM:

Hlasování pro 9, proti 0, zdržel se 0

Návrh Dokumentu Integrovaného plánu rozvoje města Liberec - zóna „Lidové sady“ - Aktualizace březen 2016 byl řídicím výborem schválen.

Zapisovatel: Ing. Michaela Maturová, manažer IPRM

V Liberci dne 16. 3. 2016

.....
Ing. Ondřej Červinka
předseda řídicího výboru

